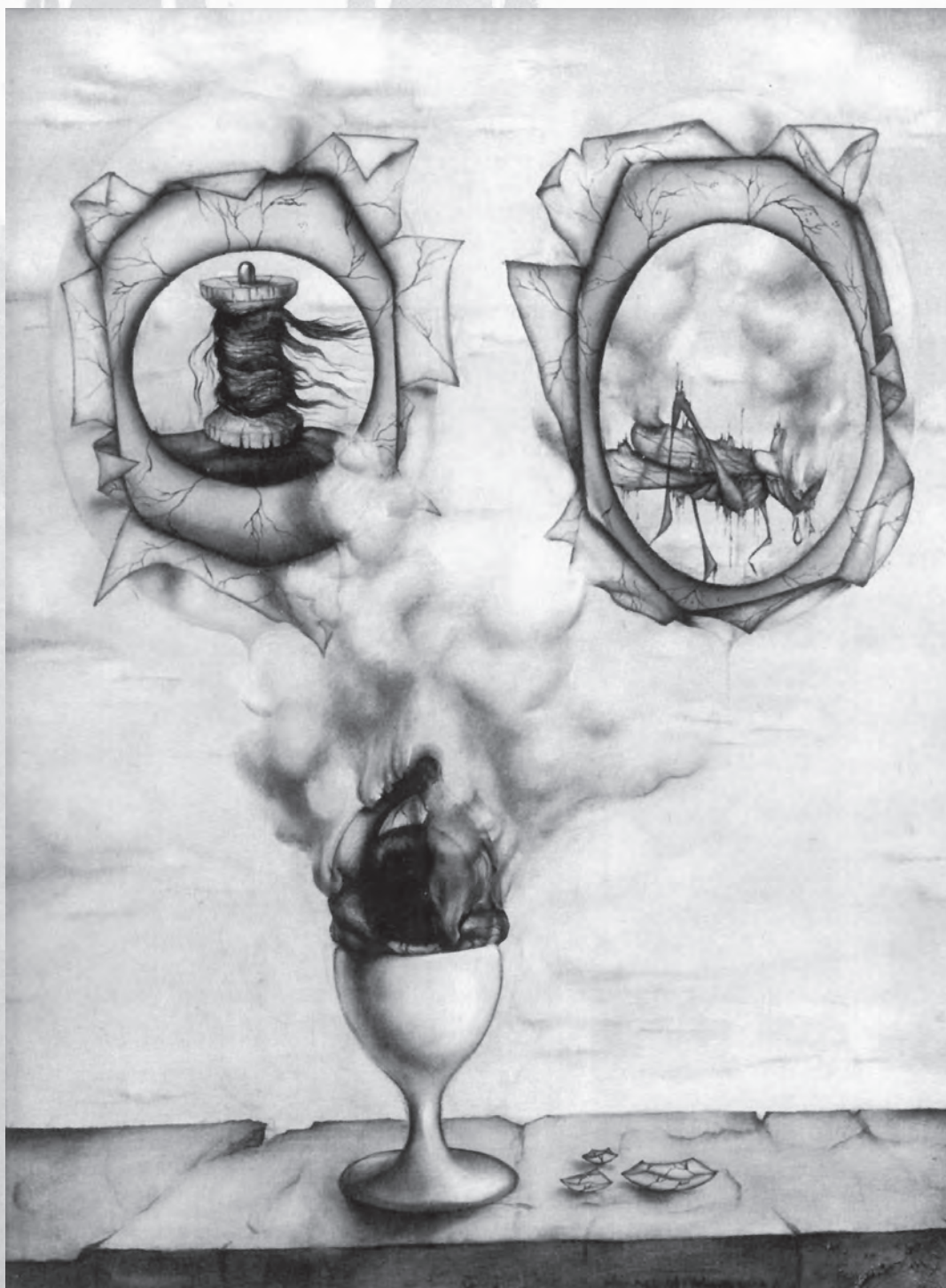


P. b. b.
Verlagsort: 1030 Wien
Plus.Zeitung 09Z038029P

KULTURNÍ KLUB

INFORMAČNÍ ČASOPIS
ČECHŮ A SLOVÁKŮ
V RAKOUSKU



• Příloha: Čtení na Vánoce

11-12

listopad – prosinec

2016

36. ročník

Pondělní promítání filmů ve spolupráci s Českým centrem a Velvyslanectvím ČR
v kině **Velvyslanectví ČR, Penzinger StraÙe 11-13, 1140 Wien**
Informace: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

Pondělí 14. 11. 2016 v 19:30

Život podle Václava Havla (TV film, Česko / Francie, 2014, 70 min., titulky anglické)

U příležitosti nedožitých osmdesátin Václava Havla (5. 10. 1936 – 18. 12. 2011).

Scénář a režie: Andrea Sedláčková; kamera: David Cysař; hudba: Quentin Sirjacq

Hrají: Václav Havel, Olga Havlová, Dagmar Veškrnová-Havlová, Ivan Martin Jirous, Jiří Černý, Stanislav Milota, Ladislav Špaček, dalajláma Tändzin, Keith Richards, Mick Jagger, Charlie Watts, Jiří Bartoška, Alexander Dubček, Gustáv Husák, Car a další...

Obsah: Pestrý Havlův život – rodinu, dětství, jeho lásky, dramatickou tvorbu a politickou činnost – zachytila v sedmdesátiminutovém dokumentárním filmu režisérka Andrea Sedláčková, která Havla představuje ve všech životních etapách a rolích, mj. jako intelektuálního rebela, milovníka žen a života či obdivovatele undergroundu a rockerů.

Pondělí 12. 12. 2016 v 18:00

Malá z rybárny (animovaný film, Česko, 2015, 71 min., titulky anglické)

Režie: Jan Balej; scénář: Jan Balej, Ivan Arsenjev podle předlohy Hanse Christiana Andersena

Hrají: Oldřich Kaiser, Anežka Kubátová, Petr Forman, Ivana Chýlková, Barbora Hrzánová, Jan Novotný, Nina Divíšková, Veronika Žilková, Radek Holub, Vladimír Javorský

Obsah: Hluboko pod mořskou hladinou, doprovázen rybním orchestrem, vypráví hlas moře příběh Mořského krále a jeho dcery Malé. Stejně jako mnozí jiní opustil král se svou staříčkou matkou a třemi dcerami – Malou, Prostřední a Nejstarší – vydrancované vody a odešli žít mezi lidi. V potměšilé rybárně uprostřed přístavní čtvrti plné přistěhovalců žijí teď jednotlivý život plný práce a osamění. Jednoho dne vstoupí do jejich rybního obchodu sebevědomý, pohledný, ale poněkud neurvalý mladý muž – Baron. Malá je mužem i dunivou hudbou, která jej doprovází, naprosto okouzlená. Od této chvíle se život Malé a její rodiny změní...

Předběžné termíny promítání v roce 2017:

vždy druhé pondělí v měsíci,

tj. 9. 1., 13. 2., 13. 3., 10. 4., 8. 5., 12. 6., 11. 9., 9. 11., 13. 11. a 11. 12.

Začátek přestavení, pokud není uvedeno jinak, vždy v **19:30**, prosincová pohádka v 18:00.

ZMĚNA PROGRAMU VYHRAZENA.

V rámci kulatého stolu „Česká integrace“
ve spolupráci s Českým centrem ve Vídni
Vás srdečně zveme

na besedu s MUDr. Anjou Kruliš (Krystyn),

a to nejen na téma jejího románu

Die Beine der Spitzentänzerin.

Středa 30. listopadu 2016 v 18:30

České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien

Moderuje: dr. Jana Starek, pořad je v němčině

Anja Kruliš se narodila se v Ostravě, v roce 1966 vycestovala s rodiči přes Německo do Vídně, kde její otec získal zaměstnání. Rozhovor s touto lékařkou a spisovatelkou vyšel v letošním květnovém čísle *Kulturního klubu*. Její částečně autobiografickou knihu *Die Beine der Spitzentänzerin* (Verlag Dr. Snizek, 2015) si budete moci zakoupit po skončení pořadu.

Srdečně zveme členy

na valnou hromadu

Kulturního klubu Čechů a Slováků v Rakousku,

kteřá se koná

v pátek 16. 12. 2016 v 17:00

**v restauraci Böhmerwald, 1040 Wien,
Argentinerstr. 66, Wiedner Gürtel 20**

Program:

1) Zahájení; 2) Zpráva předsedkyně; 3) Informace o pražské konferenci pořádané Senátem ČR; 4) Pokladní zpráva; 5) Zpráva revize; 6) Návrh nového výboru; 7) Volba; 8) Různé; 9) Závěr.

Písemné připomínky můžete zaslat do 1. 12. 2016.

Těšíme se na Vaši účast.

Výbor Kulturního klubu

Na přední straně obálky: **Mikuláš MEDEK: Vejce**

Mikuláš Medek (3. listopadu 1926, Praha – 23. srpna 1974, Praha) – vnuk impresionisty Antonína Slavíčka, syn generála a spisovatele Rudolfa Medka a bratr Ivana Medka, český malíř, který zaujímá díky originalitě projevu, hloubce významu a nevšední spiritualitě svého díla v českých dějinách umění poválečné doby jedno z nejpřednějších míst. Je tomu tak o to více proto, že osvědčil svou uměleckou nezávislost a duchovní rozměry i v době vlády komunistického režimu u nás, tedy v době modernímu umění a svobodnému myšlení nesmiřitelně nepřátelské.

Na zadní straně obálky: **Peter SEDLÁK:** bez názvu

Peter Sedlák (*1966) – slovenský výtvarník, věnuje se kreslenému humoru, grafickému designu, ilustraci i fotografii. Krédo Paula Steinberga: „Kreslím, lebo by som sám sebe chcel vysvetliť niečo, čo som videl...“ doplňuje vlastními slovy: „Kreslenie mi ide čím ďalej tým ťažšie, vidím stále menej a slabšie, ale veci, ktoré nechápem a možno by som si ich chcel vysvetliť, je naopak čím ďalej tým viacej...“



Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

promítací sezóna 2016 bude zakončena pohádkou Malá z rybárny. V novém roce 2017 Vás opět můžeme pozvat každé druhé pondělí v měsíci do kinosálu Velvyslanectví České republiky na pravidelná promítání, nadále ve spolupráci s Českým centrem a českým velvyslanectvím. Začátek představení, pokud není předem jinak uvedeno, je v 19:30 (pouze prosincová pohádka v 18:00), rezervace není možná, změna programu vyhrazena.

První číslo dalšího ročníku Kulturního klubu je tradičně z časových důvodů plánováno k vydání na přelomu ledna a února 2017. Bohužel jsme do říjnové uzávěrky tohoto čísla neobdrželi lednové programy některých organizací, abychom Vás mohli včas informovat. Také nás mrzí, že nemůžeme oznámit tituly filmů (do zmíněné uzávěrky nepřišly ještě smlouvy), které plánujeme promítat na začátku příštího roku. V nejbližším možném termínu ohlásíme filmy na webové stránce Kulturního klubu (www.kulturklub.at).

Srdečně Vás zveme na besedu s MUDr. Anjou Kruliš, která se koná 30. listopadu 2016 v 18:30 v Českém centru, Herrngasse 17, 1010 Wien. Pořad moderuje dr. Jana Starek.

V tomto čísle najdete přiložený složenky na zaplacení předplatného:

- pro členy Kulturního klubu na rok 2017 – 35 EUR inkl. časopis;
- pro nečleny – abonenty časopisu 37 EUR.

Prosíme, abyste předplatné vyrovnali co nejdříve, nejlépe ihned, protože opakované zasílání složenek zvyšuje nejen naše náklady, ale znamená i zbytečné pracovní zatížení. Nezapomeňte, prosím, na složence označit, zda se jedná pouze o ABO, jinak bychom mohli mylně doufat, že se jedná o dar na tiskový fond.

A na závěr mi dovolu, tak jako každý rok, poděkovat týmu Kulturního klubu – výboru, redakci, redakčnímu kruhu – za jeho obětavou a bezplatnou práci a zároveň vyjádřit dík jejich rodinným příslušníkům za podporu a trpělivost. Srdečné díky patří všem přispěvovatelům a příznivcům Klubu, všem spřízněným institucím a spolkům, a především Vám, čtenářům, za Vaši přízeň.

Jménem Kulturního klubu a také jménem svým Vám přeji pokojné a radostné Vánoce a šťastný a úspěšný nový rok 2017!

Helena Baslerová

Obsah

Klub připravuje	2
Editorial, obsah, impressum	3
Kalendář: listopad 2016 – leden 2017	4
Církevní kalendář	7
Kultura	8
Události	33
Zajímavosti	39
Ekonomika	49
Správy ze Slovenska	60
Sokol & sport	66
Úvahy a postřehy	69
Z české a slovenské Vídně a okolí	73
Oznámení	7, 81
Informace & inzerce	88
Příloha: Čtení na Vánoce	I-VIII

KULTURNÍ KLUB. Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku

Majitel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

Vydavatel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku (ing. Helena Basler),

Mohsgasse 30/9, 1030 Wien

Sazba: KLP – Koniasch Latin Press s. r. o., Praha & Jaroslav Bulíček, Praha

Tisk: Tiskárna Sládek, Znojmo

KULTURNÍ KLUB. Informationszeitschrift der Tschechen und Slowaken in Österreich

Medieninhaber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

Herausgeber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

(Ing. Helena Basler), Mohsgasse 30/9, 1030 Wien

Verlagsort: 1030 Wien

Hersteller und Herstellungsort: KLP – Koniasch Latin Press s. r. o., Praha &

Tiskárna Sládek, Znojmo, Tschechische Republik

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung und durch MZV ČR

Dotácia: Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí

Redakce: Mohsgasse 30/9, 1030 Wien,

mobil (od 10:00): 0043-0-664 97 33 764, fax: 0043-1-79 88 454

e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Vedoucí redaktorka: ing. Helena Basler

Zástupkyně vedoucí redaktorky: Mag. dr. Marie Brandeis

Redakce: Mag. Pavlína Böhmová-Lössl, DI Gabriela Jakelc, Anna Křivanová

Technická redakce: Ing. Kurt Mattola, Mag. Richard Basler

Redakční kruh: Jan Brabeneč, dr. Martin Franc, P. dr. Jan Horák, Ludvík Kavín, Eva Kalinová, Michaela Kováčiková, dr. Marta Marková, Mag. Daniela Makový Nedas, Mag. Andrea Ozábalová, dr. Kweta Ozábalová, Vladimír Stejskal, Nela Štěrbová, doc. JUDr. Marián Veliký, CSc., ing. Jiří Zajíček, ThLic. Petr Žaloudek

Fotografové: Mag. Richard Basler, Vladimír Čevela, Kurt Mattola, Mag. Eva Zemanová

Distribuce: Tiskárna Sládek, Znojmo

VÝSTAVY, FESTIVALY, KURZY**ALBERTINA**

täglich 10:00-18:00 Uhr, Mittwoch 10:00-21:00 Uhr
 Albertinaplatz 1, A-1010 Wien, Tel. +43 1 534 83-0
http://www.albertina.at/information/oefnungszeiten_preise

do 19. 03. 2017 Albertina Contemporary

Der Fokus von *Albertina Contemporary* liegt auf der Kunst der zweiten Hälfte des 20. Jahrhunderts und zeigt sowohl die Stars als auch die Vielfalt dieser Epoche: Werke von Anselm Kiefer, Gerhard Richter, Arnulf Rainer, Georg Baselitz, Alex Katz und Maria Lassnig bilden neben anderen das Zentrum der diesjährigen Präsentation zeitgenössischer Positionen aus der Albertina.

Über 80 Meisterwerke illustrieren die facettenreiche künstlerische Produktion, die von Figuration bis Abstraktion, von farb-ästhetischen bis zu politischen Themen reicht und veranschaulichen die komplexen parallelen Strömungen der vergangenen Jahrzehnte.

LEOPOLD MUSEUM

Museumsplatz 1, 1070 Wien, Tel./Fax: +43 1 525 70/1500
 MuseumsQuartier Wien, www.leopoldmuseum.org
 Po, st-ne 10:00-18:00 a čt 10:00-21:00

do 09. 01. 2017 Fremde Götter. Faszination Afrika und Ozeanien

Von Pablo Picasso ist die Aussage überliefert, wonach er erst angesichts der afrikanischen Masken im Pariser Musée d'Ethnographie erkannt habe, „um was es in der Malerei wirklich geht“. Die Exponenten der expressionistischen Künstlergruppe „Brücke“ schöpften aus den Beständen der Völkerkundemuseen Inspirationen für ihre eigenen Schnitzereien und stifteten ihre Ateliers als exotische Refugien aus. Oft übersahen sie jedoch bei ihrer Suche nach einem ekstatischen Naturzustand, dass auch und gerade den Objekten der Stammeskunst strenge Gestaltungsprinzipien zugrunde liegen. Die Dadaisten inszenierten sich mitunter als „wilde“ Maskenträger und verhöhnten den Habitus des europäischen Kulturmenschen. Für die Surrealisten waren die Kunst und die Mythen Ozeaniens Medien zur Erkundung verborgener Reiche des Unbewussten. In vielfacher Hinsicht war die Rezeption der Kunst der „Naturvölker“ nicht nur ein formaler Gegenentwurf zum bürgerlichen Geschmack, sondern auch Symptom der tiefen Sehnsucht nach einer Lebensreform.

do 30. 01. 2017 Poetiken des Materials

Benjamin Hirte, Sonia Leimer, Christian Kosmas Mayer, Mathias Pöschl, Anne Schneider, Misha Stroj

Die Ausstellung *Poetiken des Materials* versammelt sechs in Wien lebende Künstlerinnen und Künstler. Ihre Werke zeichnen sich nicht nur durch die Breite der in ihnen aufscheinenden Bezüge zu unterschiedlichen kulturellen Diskursen, Formen der Narration und Repräsentationen von Geschichte(n) aus, sondern ebenso durch die Auffächerung der von ihnen verwendeten Medien und Materialien.

JEDNOTLIVÉ AKCE

13. 11. 17:00-21:00 Čaj o páté: Strašidelný „Halloween“

Velká klubovna školy Školského spolku Komenský, Sebastianplatz 3, Wien 3
 Vlastenecká omladina

14. 11. 19:30 Film: Život podle Václava Havla (TV film, Česko / Francie, 2014, 70 min., titulky anglické)
 U příležitosti nedožitých osmdesátin Václava Havla (5. 10. 1936 – 18. 12. 2011).

Scénář a režie: Andrea Sedláčková, kamera: David Cysař, hudba: Quentin Sirjacq
 Kinosál českého ZÚ, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien
 KK, ČcV, ZÚ

14. 11. 19:00 Divadelní představení (Divadlo Verze): Matthieu Delaporte – Alexandre de La Patellière: Jméno
 Divadelní sál školy Školského spolku Komenský, Sebastianplatz 3, Wien 3
 Kontakt Forum

19. 11. 17:00 Přednáška: Marie Terezie v zrcadle korunních zemí

Dr. Helena Klein-Watryczová a Vladimír Stejskal
 Slovanská beseda, Drachengasse 3, Wien 1
 Akademický spolek a České srdce

28. 11. 15:00 Vernisáž výstavy 70 let VSL

Předsálí divadelního sálu školy školy Školského spolku Komenský, Sebastianplatz 3, Wien 3
 MR, ZÚ

30. 11. 18:30 Beseda s MUDr. Anjou Kruliš (Krystyn)

Moderace: dr. Jana Starek
 České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien
 Pořad je v němčině
 Kulturní klub ve spolupráci s Českým centrem ve Vídni

03. 12. 20:00 Mikulášská merenda

Sokolovna Steinergergasse 7, Wien 17
 Sokol XVI/XVIII a Vlastenecká omladina

11. 12. 17:00-21:00 Čaj o páté: Vánoční

Velká klubovna školy Školského spolku Komenský, Sebastianplatz 3, Wien 3
 Vlastenecká omladina

12. 12. 18:00 Film: Malá z rybárny (animovaný film, Česko, 2015, 71 min., titulky anglické)

Režie: Jan Balej, předloha: Hans Christian Andersen, scénář: Jan Balej, Ivan Arsenjev
 Kinosál českého ZÚ, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien
 KK, ČcV, ZÚ

16. 12. 17:00 Členská valná hromada Kulturního klubu Čechů a Slováků

Restaurace Böhmerwald, 1040 Wien, Argentinierstr. 66, Wiedner Gürtel 20

17. 12. 15:00 Vánoční besídka Sokola XII/XV

Klubovna sokolovny v Angelikagasse

18. 12. 15:00 Vánoční besídka Sokola X

Klubovna sokolovny v Angelikagasse

Tělocvičná jednota Sokol Vídeň III/XI
a České srdce Vídeň III/XI
pořádají

v neděli 18. 12. 2016 v 15:00
ve Slovanské besedě,
Drachengasse 3, 1010 Wien

tradiční

vánoční odpoledne s tombolou

2017

23. 01. 20:00 Maškarní ples

Sokolovna ve Steinergerasse 7, Wien 17
Vlastenecká omladina a Sokol XVI/XVIII

**28. 01. 17:00 Přednáška: PhDr. Martin Jemelka: Továr-
ní města Baťova koncernu: evropská kapitola globální ex-
panze**

Drachengasse 3, Wien 1
Akademický spolek a České srdce

PROGRAMM

DES SLOWAKISCHEN INSTITUTS IN WIEN

15. 11. Di 19:00 Konzert: Bartholdy Trio
**Bulgarisches Kulturinstitut-Haus Wittgenstein, Park-
gasse 18, 1030 Wien**

Das Trio besteht aus drei anerkannten Kammermusikern, die auch als Instrumentalsolisten bedeutende internationale Wettbewerbe gewonnen haben. Der Pianist Christian Sanders aus den Niederlanden, die Cellistin Lilyana Kehayova aus Bulgarien und die Violinistin Lucia Harvanová aus der Slowakei sind drei Persönlichkeiten, die sich in Harmonie zu einem einzigartigen Klangkörper verbinden. Lucia Harvanová (SK) studiert an der Musik- und Kunst-Privatuniversität der Stadt Wien bei Julian Rachlin, mit dem sie im Rahmen eines Privatkonzertes auftrat. Als Solistin begleitete sie Udo Jürgens auf seiner letzten Tournee.

**16. 11. Mi 19:00 Galakonzert: Der musikalische Sa-
lon – slowakische Künstler auf dem Weg zu den Sternen**
Villa Trebitsch, Maxingstraße 20, 1130 Wien

Galakonzert mit herausragenden jungen slowakischen Künstlern der klassischen Musik, ausgewählt von der Künstleragentur Hollaender-Calix, International Artists Management, und von der slowakischen Pianistin Petra Pogády.

Moderation auf Slowakisch und Deutsch: Dr. Alena Heribanová, Direktorin des Slowakischen Instituts, und Dr. Adrian Hollaender, Kunstexperte. Anschließend findet ein Empfang zum Austausch humanistischer Ideen im Stile der legendären Wiener Musiksalons à la Alma Mahler statt. Einlass ab 18:30 Uhr.

In Zusammenarbeit mit der Friedrich Lind – Agora Immobilien GmbH und der Künstleragentur Hollaender-Calix in Wien.

Eintritt nur mit Einladung möglich.

24. 11. Do 19:00 Ausstellung: Július Koller
MUMOK, Museumsplatz 1, 1070 Wien

Július Koller (1933-2007) gilt als einer der zentralen Künstler der Nachkriegszeit in Osteuropa. Das MUMOK zeigt die bisher größte Retrospektive des slowakischen Konzept-Künstlers. Sie umfasst sein gesamtes Schaffen seit den frühen 1960er Jahren. Für das Unterfangen haben die drei KuratorInnen, Daniel Grúň, Kathrin Rhomberg und Georg Schöllhammer, das mit dem Werk eng verwobene Archiv erstmals wissenschaftlich aufgearbeitet, wodurch die enorme Dimension seines Oeuvres in voller Größe erkennbar wird. Auf diesem Weg bietet die Personale auch eine Neubewertung dieser Symbolfigur der europäischen Nachkriegskunst, deren Bedeutung sich erst in den letzten Jahren immer deutlicher abzeichnet und international wahrgenommen wird.

Ausstellungsdauer: 25. 11. 2016 – 17. 04. 2017.

In Zusammenarbeit mit dem MUMOK.

**27. 11. So 14:30 Adventkonzert: Slowakisches Kam-
merorchester und Slowakischer Philharmonischer Chor**
Peterskirche, Petersplatz, 1010 Wien

Der Slowakische Philharmonische Chor ist der älteste bestehende Chor der Slowakei und ein Ensemble außergewöhnlicher künstlerischer Qualität unter der heutigen Leitung von Jozef Chabroň. In der über 70-jährigen intensiven künstlerischen Tätigkeit hat er sich zu den besten europäischen Ensembles seiner Art etabliert. Der Chor ist in Wien ebenso gefragt wie in Paris, Berlin, Hamburg, Zürich, Istanbul oder Prag.

Das Slowakische Kammerorchester formierte sich unter der 40-jährigen Leitung von Maestro Warchal zu einem Aushängeschild slowakischer Kunst. Seit 2001 leitet Ewald Danel das Orchester, das bei bedeutenden Musikfestivals wie dem Festival de Musique de Strasbourg, den Salzburger Festspielen, beim Festival de Musique Montreux-Vevey, Budapest Zenei Hetek, Silberne Leier in St. Petersburg, Prager Musikfrühling oder den Musikfeierlichkeiten Bratislava mitwirkte.

**bis 02. 12. Fotoausstellung: „Blick auf eine unsichtbare
Haut“ im Rahmen des Eyes On – Monat der Fotografie**
Wien

Der menschliche Körper zählt zu den Schwerpunktthemen der westlichen visuellen Kultur. Im Mittelpunkt der Ausstellung „Blick auf eine unsichtbare Haut“ steht der Körper, der mittels zweier unterschiedlicher Medien – Fotografie und Glas – als ein Gesamtwerk dargestellt wird. Die Fotografin Jana Hojstričová (SK) und der Glasmaler Palo Macho (SK) halten in ihren Werken ungewöhnliche Posen, vor allem gewisse körperliche Fragmente und Torsos eines Menschen fest. Der Körper selbst wird bei den ausgestellten Objekten oft schwer identifizierbar und taucht in Form alltäglicher Kleidungsstücke auf. Somit entstehen aus einem Hemd, einem T-Shirt oder aus Handschuhen originelle Körper-Aufnahmen, die das Künstlerpaar in Glasplatten zeigt.

In Zusammenarbeit mit dem Mitteleuropäischen Haus der Fotografie in Bratislava.

06. 12. Di 12:30 Lunchkonzert: Schubert Fest 2016
Slowakisches Institut in Wien

Krisztina Gyöpös (Klavier, Hochschule für Musik und Theater Hamburg), Rastislav Lalinský (Bariton, Anton-

Bruckner-Privatuniversität Linz), Štefan Gyöpös (Violine, Professor am Konservatorium Bratislava).

Krisztina Gyöpös hat zahlreiche internationale Klavierwettbewerbe gewonnen. Heuer debütierte sie an der Staatlichen Philharmonie in Hamburg-Laeiszhalle und in der Hamburger Staatsoper als Kammerspielerin mit Mitgliedern der Philharmonischen Orchesterakademie Hamburg. Rastislav Lalinský tritt regelmäßig in Konzert- und Theaterhäusern in Linz und Umgebung auf, wo er in Mozart-Opern wie *Così fan tutte* (Guglielmo), *Figaros Hochzeit* (Graf Almaviva) oder der *Zauberflöte* (Papageno) zu sehen und zu hören war. – Štefan Gyöpös ist seit 1986 pädagogisch am Konservatorium Bratislava tätig und seit 2013 Mitglied des Orchesters der schönen Künste Wien.

Am Programm: F. Schubert, M. Schneider-Trnavský, L. Burlas, J. Cikker, T. Andrašovan und E. Suchoň. – In Zusammenarbeit mit der Franz Schubert Gesellschaft.

07. 12. Mi 18:30 Ausstellung: Werkauswahl von Juraj Čutek

Slowakisches Institut in Wien

Der Bildhauer Juraj Čutek ist der Sohn von Anton Čutek, Gründungsmitglied der Galandovci-Gruppe und ebenfalls ausgebildeter Bildhauer. Er widmet sich hauptsächlich der Kammer- und Monumentalplastik. Seine einzigartige und unvergleichliche Arbeit wurde bereits in der Slowakei, der Tschechischen Republik, der Schweiz, den Niederlanden, in Deutschland, Frankreich, Italien und Israel ausgestellt. Die vielleicht wichtigste Quelle seines plastischen Werks sind liebevoller Humor, sanfte Ironie und eine gewisse Distanz zu unseren existentiellen Problemen.

Musikalische Begleitung: Jazz-Legende Peter Lipa.

Ausstellungsdauer: 08. 12. 2016 – 06. 01. 2017.

17. 12. Sa 18:00 Festkonzert: Festkonzert zum Abschluss des Vorsitzes der Slowakischen Republik im Rat der Europäischen Union – Edita Gruberova (Sopran), Richard Šveda (Bariton), Peter Valentovič (Dirigent) und Symphonie-Orchester des Slowakischen Rundfunks

Stephansdom, Stephansplatz 3, 1010 Wien

Edita Gruberova wird nicht zu Unrecht von der Presse als „Prima donna assoluta, Phänomen der Koloratur, Diva des Belcanto“ gefeiert. Begeisterte Ovationen des Publikums bestätigen dies nach jedem Auftritt. Im Dezember 2016 feiert sie ihren runden 70. Geburtstag. Dieses Konzert zählt bestimmt zu den Programmhöhepunkten während der slowakischen EU-Ratspräsidentschaft im zweiten Halbjahr 2016. – Eintritt nur mit Einladung möglich.

18. 12. So 20:00 Orgelkonzert: Konzert der Wiener Franz-Liszt-Gesellschaft zum 130. Todesjahr von Franz Liszt – Zuzana Ferjenčíková, Orgel

Peterskirche, Petersplatz, 1010 Wien

Zuzana Ferjenčíková (SK) ist Pianistin, Organistin und Komponistin. Preisträgerin mehrerer internationaler Wettbewerbe: Als einzige Frau konnte sie den Internationalen Wettbewerb für Orgel improvisation in Haarlem gewinnen. Im „Liszt-Jahr“ 2011 hat sie in 7 Konzerten das Gesamtwerk für Orgel von Franz Liszt in der Wiener Schottenkirche aufgeführt, 2013 das Gesamtwerk für Orgel ihres Lehrers Jean Guillou in der Pariser Kirche St. Eustache. Sie lebt und arbeitet in Fribourg in der Schweiz.

Werke von Franz Liszt, Max Reger und Robert Schumann. – In Zusammenarbeit mit der Wiener Franz-Liszt-Gesellschaft.

INFORMACE:

Podrobnosti a další programy naleznete v oddílech: *Sokol & sport, Z české a slovenské Vídně a okolí a Oznamení.*

ČESKÉ OZVĚNY / SLOVENSKÉ OZVENY

Der ORF bietet im 25-minütigen Magazin mit dem Titel *České ozvěny / Slovenské ozveny* Beiträge in Tschechisch und Slowakisch. *Ozvěny / Ozveny* wird **sechsmal im Jahr jeden zweiten Sonntag in den Monaten Februar, April, Juni, August, Oktober, Dezember um 13:05 Uhr in ORF2 Wien** gesendet.

SETKÁNÍ ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH MAMINEK S DĚTMI

Pravidelně **každou středu v 15:00** v prostorách českého kostela na Rennwegu 63, 1030 Wien
Jednota sv. Metoděje

DŮLEŽITÉ KONTAKTNÍ ADRESY:

ČESKÉ CENTRUM:

Herrengasse 17, 1010 Wien, tel.: 535 23 60

e-mail: ccwien@czech.cz

www.tschechischeszentrum.at,

<http://wien.czechcentres.cz/cs/>

RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTÚRNY SPOLOK a SLOVENSKÝ ŠKOLSKÝ SPOLOK SOVA

www.slovaci.at

e-mail: rsk@slovaci.at, sova@slovaci.at

Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien,

tel.: +43 1 596 13 15, fax: +43 1 595 57 99,

sekretariát: Ut 9:00-10:30, Št 18:00-19:30

Prehľad našich podujatí:

<http://www.slovaci.at/program.html>

SLOWAKISCHER SCHULVEREIN / SLOVENSKÝ ŠKOLSKÝ SPOLOK SOVA

www.slovaci.at/sova, e-mail: sova@slovaci.at

Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien,

tel.: 596 13 15, fax: 595 57 99

Prehľad našich podujatí:

<http://www.slovaci.at/program.html>

SLOVENSKÝ INŠTITÚT

www.mzv.sk/sivieden, e-mail: si.wien@gmx.at

Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien, tel./fax: +43 1 535 40 57

Für alle Veranstaltungen SI ist eine Anmeldung unter si.wien@gmx.at erforderlich.

Upozorňujeme, že i přes veškerou naši snahu a kontrolu kalendária může dojít u oznámených programů ke změně jejich data, resp. náplně. Bohužel, i když se tuto skutečnost dozvíme (ale někdy ani nedozvíme), nemáme již možnost provést jakoukoliv opravu. Změna programu vyhrazena. Články podepsané autory nebo opatřené značkou nemusejí být vždy shodné s názorem redakce. Redakce neodpovídá za obsah čtenářských dopisů. Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakce si vyhrazuje právo krátit a upravovat zaslané články po stránce gramatické i stylistické.



Informationen für die Anmeldung 5. Klasse ORg Informace k přihlášení do 5. třídy ORg

Wenn Sie Ihr Kind an unserer Schule anmelden möchten, bitte ich Sie in der Zeit von 12. bis 20. 1. 2017 einen Termin für die Anmeldewoche **telefonisch** zu vereinbaren. / Pokud chcete Vaše dítě přihlásit na naši školu, prosím Vás v týdnu od 12.-20. 1. 2017 o **telefonické** sjednání termínu.

Direktion: Mag. Helena Huber
Tel.: (0043 1) 713 31 88-60

**Anmeldewoche: / Přihlášení je v týdnu:
20.-24. 2. 2017, Schützengasse 31, 8:00-16:00**

Zur Anmeldung nehmen Sie bitte Ihr Kind mit! / K přihlášení s sebou vezměte, prosím, i Vaše dítě!

Bitte mitzubringen sind: / Prosím, vezměte s sebou:

1. Anmeldung / Přihlášku
2. Schulnachricht 4. BS (Original) / Školní zprávu 4. BS v originálu
3. Meldezettel
4. Geburtsurkunde / Rodný list
5. Staatsbürgerschaftsnachweis / Potvrzení o státním občanství
6. Taufschein / Křestní list

Danke! / Děkuji!

Mag. Helena Huber

Informationen für die Anmeldung 1. Klassen WMS Informace k přihlášení do 1. třídy WMS

Wenn Sie Ihr Kind an unserer Schule anmelden möchten, bitte ich Sie in der Zeit von 12. bis 20. 1. 2017 einen Termin für die Anmeldewoche **telefonisch** zu vereinbaren. / Pokud chcete Vaše dítě přihlásit na naši školu, prosím Vás v týdnu od 12.-20. 1. 2017 o **telefonické** sjednání termínu.

Direktion: Mag. Helena Huber, Tel.: (0043 1) 713 31 88-60

**Anmeldewoche: / Přihlášení je v týdnu:
13.-17. 2. 2017, Schützengasse 31, 8:00-16:00**

Zur Anmeldung nehmen Sie bitte Ihr Kind mit! / K přihlášení s sebou vezměte, prosím, i Vaše dítě!

Bitte mitzubringen sind: / Prosím, vezměte s sebou:

1. Anmeldung / Přihlášku
2. Schulnachricht 4. VS (Original) / Školní zprávu 4. VS v originálu
3. Meldezettel
4. Geburtsurkunde / Rodný list
5. Staatsbürgerschaftsnachweis / Potvrzení o státním občanství
6. Taufschein / Křestní list
7. 1 Foto (für Schülerschein) / 1 fotografii na školní průkaz
8. Vereinbarung (2x) + 70,- € Kautions / Smlouvu se zřizovatelem (2x) + 70,- € (kauce)
9. Anmeldung Nachmittagsbetreuung / Přihlášku do družiny
10. Erhebungsblatt (erhalten sie in der Schule) / Statistický list (obdržíte ve škole)

Danke! / Děkuji!

Mag. Helena Huber

**Tschechische
Gemeinde in der
Erzdiözese Wien**



**Česká
duchovní služba
oblast Vídeň**

Poštovní adresa: Hagenmüllergasse 31, 1030 Wien

Tel.: +43 (0664) 406 55 41

Fax: +43 (01) 711 84 112

www.sweb.cz/farnost.viden

www.rozhledy.at

POŘAD PRAVIDELNÝCH BOHOSLUŽEB:

CHRÁM „Panny Marie na Nábřeží“, Vídeň 1., Salvatorgasse 12:
mše svatá každou neděli a svátek v 08:30 hodin.

KOSTEL „Nejsvětějšího Vykupitele“, Vídeň 3., Rennweg 63:
mše svatá každou neděli a svátek v 10:00 hodin.

KAPLE „Panny Marie Pomocnice“, Vídeň 13., St. Veit-Gasse 25, DON BOSCO-HAUS:
mládežnická mše svatá 3. sobotu v měsíci v 18:00 hodin.

KALENDÁŘ AKCÍ: LISTOPAD – PROSINEC 2016

- SO 19. 11. DON BOSCO-HAUS:** Mládežnická mše svatá v 18:00 hodin v St. Veit-Gasse 25, Vídeň 13. – Program od 16:00 do 20:00 hodin.
- ČT 08. 12. Svátek Panny Marie, počaté bez poskvrny prvotního hříchu:** Mše svatá v 10:00 hodin v českém kostele „Nejsvětějšího Vykupitele“ na Rennwegu 63, Vídeň 3.
- NE 11. 12. Dětská mše svatá** v 10:00 hodin v českém kostele „Nejsvětějšího Vykupitele“ na Rennwegu 63, Vídeň 3. – Pro rodiče a děti, které se připravují k prvnímu svatému přijímání.
- SO 24. 12. Půlnoční mše svatá** ve 22:00 hodin v českém kostele „Nejsvětějšího Vykupitele“ na Rennwegu 63, Vídeň 3.
- NE 25. 12. Slavnost NAROZENÍ PÁNĚ** – Mše svatá v 10:00 hodin v českém kostele „Nejsvětějšího Vykupitele“ na Rennwegu 63, Vídeň 3. – *Zpíváme tradiční vánoční koledy*, jak je sestavil bývalý ředitel školy Komenský pan Ota Homolka.

VÝTVARNÉ UMĚNÍ

V Česku je poprvé k vidění výstava Henriho Rousseaua

První výstava slavného francouzského malíře Henriho Rousseaua, která se koná v České republice, již začala v paláci Kinských na Staroměstském náměstí. Připravila ji ve spolupráci s pařížským Musée d'Orsay Národní galerie v Praze a ukáže díla malíře přezdívaného Celník, který se proslavil legendárními výjevy z džungle. Jeho obrazy expozice představuje v dialogu se slavnými jmény světového umění jako Pablo Picasso či Frida Kahlo i významnými českými tvůrci. „Je fascinující, že tato výstava byla v Benátkách a Paříži a my jsme třetí zastávkou tohoto proslulého malíře. Zajímavé je setkání významného umělce s dalšími umělci ze všech částí světa, které on fascinoval,“ řekla novinářům ředitelka Sbírký moderního a současného umění NG Milena Kalinovská. Výstava *Celník Rousseau: Malířův ztracený ráj* potrvá do 15. ledna.

Galerie v Havlíčkově Brodě dostala darem 110 děl grafika Oldřicha Jelínka

Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě získala darem 110 děl českého grafika, malíře a ilustrátora Oldřicha Jelínka. Šestaosmdesátiletý výtvarník žije v Německu. Svě dílo se rozhodl věnovat vybrané české galerii proto, aby se na něj doma nezapomnělo. Sběrka v hodnotě několika milionů korun byla do Havlíčkova Brodu převezena počátkem měsíce. Jelínek emigroval do Německa v roce 1981. Galerii věnoval především obrazy, ale také kresby a grafiky. „Nejhodnotnější na celém daru je, že jde o celý průřez třicetileté tvorby vzniklé v Německu, doplněný několika staršími díly,“ uvedla ředitelka galerie Hana Nováková. Jelínek studoval v Praze na Akademii výtvarných umění. Jeho spolužákem byl Adolf Born, s nímž tvořil společné ilustrace. Na začátku své kariéry přispíval do časopisů jako *ABC*, *Pionýr* či *Dikobraz*, ilustroval řadu knih.

Výstava v Plzni nabízí průřez tvorbou Jana a Káji Saudkových

V Plzni se koná výstava, která představuje průřez desítkami let tvorby bratří Saudků. V Západočeském muzeu mohou jeho návštěvníci vidět sedmdesát černobílých fotografií od Jana Saudka a stejný počet komiksů, kreseb a ilustrací od jeho dvojčete Káji Saudka.

Kolekce v Plzni vychází z velké souborné výstavy, která se v loňském roce konala v Praze v galerii na Staroměstském náměstí k 80. narozeninám bratří Saudků. Pořádala ji Gallery of Art Prague sběratele Zdeňka Kočíka, který má kolekci děl obou autorů.

„Byla to první společná výstava, podařilo se nám je dát dohromady. Po Praze je Plzeň prvním místem, kde se výstava ve zmenšené podobě představuje,“ řekl Kočík. Pražskou výstavu podle něj navštívilo za necelý rok 150 000 lidí. Zhruba 70 % byli Češi, zbytek zahraniční turisté – ostatní výstavy mívají přesně opačný poměr návštěvníků.

Výstava představuje celoživotní tvorbu obou bratrů. Levá část galerie je věnovaná Kájovi, pravá Janovi. U toho bylo až na místě dohodnuto, že budou vystaveny pouze černobílé fotografie. Více než půlstoletí staré Kájovy kresby či Janovy fotografie mají stále sílu přilákat pozornost i mladých lidí. Znamější jsou Janovy kolorované fotografie, proto mohou být pro někoho černobílé snímky překvapivé.

Výstava představuje Janovy fotografie zhruba od šedesátých do devadesátých let minulého století a Kájovu tvorbu z padesátých až přibližně sedmdesátých let. Jsou zde i fragmenty komiksů, které byly nalezeny na nejrůznějších místech a mezi Kájovými díly jsou také nákresy, které vytvářel pro Jana, který podle nich pak fotil.

Výstava v Plzni je otevřena do 29. listopadu t. r.

(mk)

Dřevěná vzducholod' na střeše centra DOX se otevře v listopadu

Rozměrná dřevostavba ve tvaru vzducholodi, která během uplynulých měsíců vyrostla na střeše centra současného umění DOX, se otevře návštěvníkům v listopadu, řekla ČTK mluvčí Zuzana Masná. Postavil ji architekt Martin Rajniš známý svými stavbami akcentujícími souznění s přírodou. Bude součástí centra a sloužit by měla především literatuře. Budou se v ní konat debaty a autorská čtení, návštěvníci ale budou moci do vzducholodě chodit i sami se svojí knížkou.

Autorské plakáty Květy Pacovské v kině Světozor

Výstava kolekce padesáti autorských plakátů Květy Pacovské, také tvůrkyně experimentálních autorských knih, sochařských objektů z kovu i papíru, užitě i volné grafiky, začala v pražském kině Světozor. Výstava je pokračováním cyklu *Zlatá éra československého filmového plakátu* a potrvá do 15. prosince. „Svoji volnou tvorbu vystavovala v mnoha prestižních světových galeriích, spolu se svým životním partnerem Milanem Grygarem patří mezi naše nejvýznamnější a mezinárodně nejrespektovanější výtvarníky,“ dodal kurátor Pavel Rajčan.

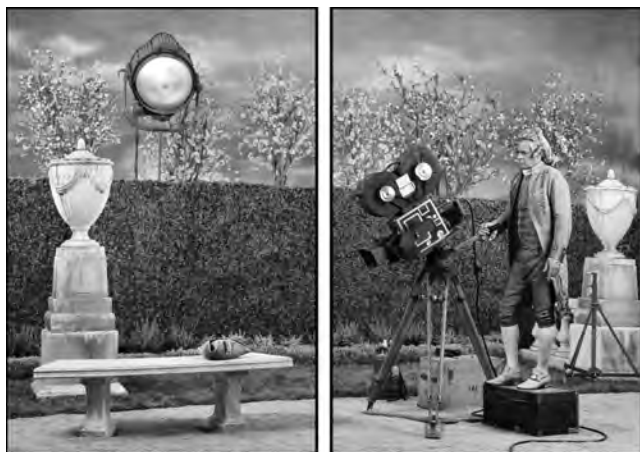
Loni v Marienbadu: Film jako umění

do 27. 11. 2016

Galerie Rudolfinum

Kurátor: Christoph Grunenberg, Eva Fischer-Hausdorf
Film režiséra Alaina Resnaise *Loni v Marienbadu* (*L'année dernière à Marienbad*, 1961) se stal jednou z nejcitovanějších filmových klasik éry poválečné kinematografie. Svou vizuální přitažlivostí a novátorským zpracováním inspiroval nejen další filmové tvůrce, ale i výtvarné umělce, fotografy, módní návrháře a hudebníky. Výstava *Loni v Marienbadu: Film jako umění* poprvé výrazněji zkoumá kreativní dialog mezi filmem a vizuálním uměním a představuje díla současných umělců mezinárodní scény, kteří se odkazu-

jí k francouzské filmové klasice. Výstava přináší také jedinečná díla tvůrců klasické moderny, jako jsou Alberto Giacometti, Giorgio de Chirico či René Magritte, s nimiž film sdílí avantgardní estetiku a kritickou formu. *Loni v Marienbadu: Film jako umění* je první výstavou v Galerii Rudolfinum, která bude návštěvníkům díky podpoře Nadačního fondu AVAST přístupná zdarma.



Výstava v Rudolfinu

Výstava vedle soch, prostorových instalací, fotografií a videa zahrnuje i klasickou malbu a kresbu. Téměř dvoumetrové dílo německého klasika Gerharda Richtera navazuje na film rozbitím reality, kterou Richter zobrazuje pomocí fotografií a časopiseckých ilustrací vytržených ze svého původního kontextu. Roztrhanou narativní linii typickou pro film *Loni v Marienbadu* převzal do svého videa americký umělec Vito Acconci. Patrick Faigenbaum využívá fotografie k vytvoření iluze portrétní malby, jež s sebou nese také dlouhá monotónní čekání, kdy modely zamrznou v neosobní, téměř bezduché póze. Vztah iluze a reality zpracovává soubor fotografií Cindy Sherman nebo objekt Jeffa Koonse. Mnoho současných umělců ikonickou filmovou estetiku ve svém díle přímo citovalo. Britská umělkyně Marie Harnett pro výstavu vytvořila sérii drobných, detailně propracovaných kreseb zobrazujících dramatické filmové scény. Stejně precizní jsou i kresby Pabla Bronsteina, velkého obdivovatele filmu Alaina Resnais, které de-

tailně přibližují architektonické prvky od baroka, neoklasicismu až po postmodernu. Film silně ovlivnil například i módní průmysl.

Jelikož kostýmy původního filmu byly navrženy Coco Chanel, nechal se i Karl Lagerfeld v roce 2011 na módní přehlídce své jarní kolekce v prostorách Grand Palais v Paříži inspirovat filmovou estetikou podtrženou architekturou barokních zámeckých zahrad.

Pohled do zákulisí tvorby filmu otevře výstava prezentací historických dokumentů, původních scénářů nebo fotografií z natáčení. Divák bude především uveden do inspiračních zdrojů pro film samotný. Díla od surrealistů jako Giorgio de Chirico, Paul Delvaux a René Magritte budou doplněna o Alberta Giacomettiho či fotografie Eugèna Atgeta. Atgetovy snímky zobrazující pohled do Versailleských zahrad vytvářejí okamžitou paralelu s několika filmovými sekvencemi natočenými současně ve třech německých zámcích Schleissheimu, Nymphenburgu a Amalienburgu u Mnichova.

Výstava *Loni v Marienbadu: Film jako umění* byla poprvé uvedena v Kunsthalle v německých Brémách a do Prahy nyní putuje její variace doplněná o instalaci Jána Mančušky a zvukovou nahrávku Věry Linhartové. Svým zasazením do neorenesančních prostor budovy Rudolfinu navazuje instalace nový dialog s historickou architekturou výstavních sálů.

Film *Loni v Marienbadu* Alaina Resnais oficiálně zahájil provoz Kina Rudolfinum. Kino Rudolfinum je nový projekt Galerie Rudolfinum a České filharmonie, jehož záměrem je představovat snímky, které svým obsahem nebo zaměřením navazují na právě probíhající výstavy v Galerii Rudolfinum. Kino Rudolfinum se zaměří na filmy, které představují výtvarná či obecně umělecká témata, snímky, jejichž autoři se objevují na mezinárodní výtvarné scéně, a další. Součástí projekce budou komentáře k představovaným dílům nebo debaty s přizvanými hosty. Kino Rudolfinum je umístěno v Sukově síni Rudolfinu a divákům tak nabízí netradiční atmosféru historického sálu i možnost občerstvení během promítání.

Během konání výstavy je pravidelně promítán film *Loni v Marienbadu*, ale i další snímky. Aktualizovaný program naleznete vždy na webových stránkách GR.

Vstup do Kina Rudolfinum je zdarma.

JUBILEUM

Jan Hendrych (* 28. 11. 1936, Praha)

Jan Hendrych je český sochař, malíř, restaurátor, kurátor a vysokoškolský pedagog. Narodil se v rodině právníka Jaroslava Hendrycha a sochařky Olgy Hendrychové (Tobolkové), žačky prof. Otakara Španiela. Na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze studoval v sochařském ateliéru u profesora Josefa Wagnera. Po jeho smrti pak přešel k profesorovi Janu Kavanovi.

Poprvé se jako sochař zúčastnil výstavy *Socha 1964 Liberec* a vystavoval se členy skupiny Index v GMU v Roudnici (1966) a Galerii Vincence Kramáře (1968). První samostatné výstavy měl roku 1966 v Galerii mladých v pražském Mánesu a roku 1967 v letohrádku Ostrov. Krátce po

invazi vojsk Varšavské smlouvy jej potkal podobný osud jako řadu jeho souputníků – od Svazu československých výtvarných umělců dostal zákaz tvořit. „Vždycky jsem říkal, co si myslím, a někdy jsem byl i docela drzej,” vysvětluje. Aby nemusel zcela opustit svůj obor, začal pracovat rovněž jako spousta kolegů jako restaurátor, jeho rukama prošla řada Janů Nepomuckých. Tím se pak živil následujících dvaatřicet let – nejprve načerno, později oficiálně.

V roce 1990 byl jmenován profesorem pražské Akademie výtvarných umění, kde měl ateliér figurálního sochařství až do roku 2015. K tomu ještě devět let vyučoval na Akademii umění v Banské Bystrici. Letos v dubnu měl výstavu v Galerii moderního umění v Roudnici nad Labem,

velkou retrospektivu plánuje na rok 2018 do Galerie hlavního města Prahy. Jan Hendrych bydlí a tvoří ve vile na pražské Ořechovce.



Jan Hendrych: *U stolu*, 1971, bronz

Vladimír Renčín (* 6. 12. 1941)

Vladimír Renčín – klasik českého kresleného humoru, ilustrátor, karikaturista, autor neopakovatelné kresby a jedinečných postaviček (Dlabáček, Rambousek, Marie...). Cel-



Vladimír Renčín

kem je pak podepsaný pod několika tisícovkami kreseb. První vtíp vyšel Renčínovi před devětačtyřiceti lety v *Mladém světě*, šestačtyřicet let již pracuje na volné noze. Mistrovství zkratky prokázal třeba v osmašedesátém roce, kdy socialismus s lidskou – podle Zdeňka Podskalského debilní – tváří, shrnul do věty „Ztroskotali jsme, soudruzi, ale vesla držíme dál pevně v ruce“.

Renčín: „Nemám příslušné výtvarné vzdělání, a tak jsem se celý umělecký život, jestli to tak můžu říct, zaobíral tím, že jsem se stále hledal, hledal jsem jak kreslit, jak namalovat postavu. A do dneška se hledám. Pravda, už jsem se za ta léta mohl najít, ale jak říkával Adolf Hoffmeister: Hledání předchází pád,“ říká milovník jazzu a vášnivý rybář.

Jeho humor je obhajobou i oslavou zdravého selského rozumu navzdory všem politickým a jiným tlakům.



PŘEDSTAVUJEME

Vladimír Kokolia (* 27. 11. 1956, Brno)

Vladimír Kokolia je významný současný český malíř, grafik a kreslíř. Jeho umělecká aktivita je velmi široká, je i básníkem a textařem. Neodmyslitelně patří k nejosobitějším představitelům malířské generace nastupující v osmdesátých letech, jenž nejen v dobách otřesu malbou v devadesátých letech, ale nepřetržitě až do dnešních dní udržuje úroveň tohoto média nadále na výši.

Absolvoval malířský ateliér profesora Jana Smetany na Akademii výtvarných umění v Praze. Na AVU od roku 1992 také vede svůj ateliér Grafika II, jímž prošla již celá řada předních současných českých výtvarníků. V roce 1990 se stal prvním laureátem Ceny Jindřicha Chalupského, v roce 2006 byl jmenován profesorem a konečně pak v roce 2012 byl oceněn prestižní Cenou od Dalibora Chartrného. Záběr jeho činnosti je mimořádně široký. Mezi lety 1984-1997 působil jako zpěvák a textař brněnské undergroundové skupiny E, praktikuje staré čínské bojové umění, ale především se věnuje malbě, kresbě a grafice.

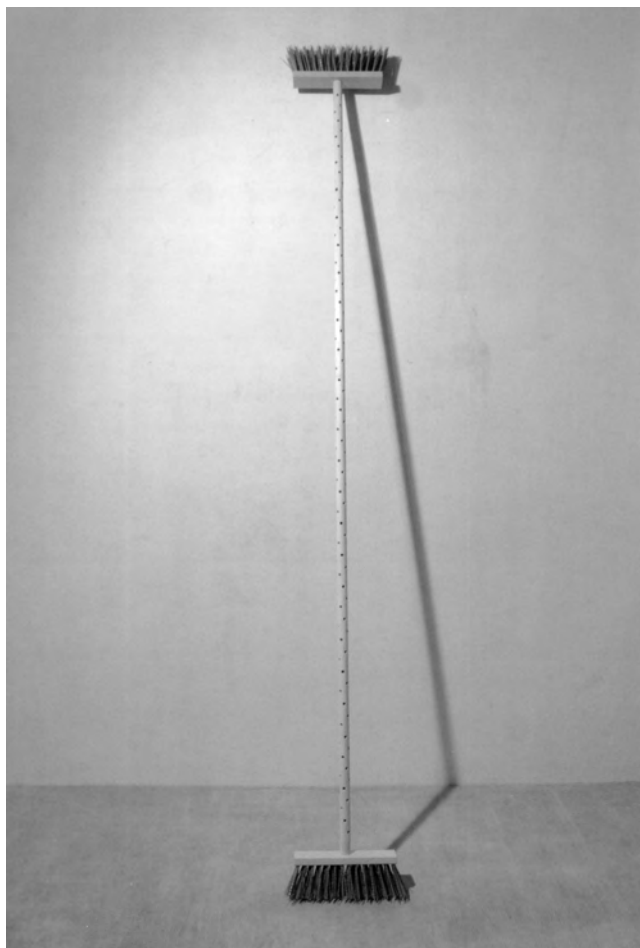


Vladimír Kokolia: *České moře*, 1988, akryl, plátno

Tomáš Hlavina (* 1966, Děčín)

Tomáš Hlavina patří ke generaci umělců, kteří vstupovali do české výtvarné scény v devadesátých letech. Už od počátku se stal jejím výrazným představitelem a jeho dílo bylo vybíráno do mnoha kolektivních výstav představujících tuto novou generaci (například se účastnil významné výstavy té doby *Zkušební provoz* v Mánesu, objevil se na výstavě *Zvon '94*, *Bienále mladých* v GHMP či na výstavách tehdy vůdčí galerie MXM v Praze).

Hlavina je mistr spojování banálních, často velmi utilitárních předmětů do nových souvislostí, v nichž předměty reality ztrácejí svůj původní význam a jsou transponovány do nových celků, které se stávají citlivou poetickou metaforou. Hlavina je básníkem, který se vyjadřuje plastikami namísto verši, básníkem subtilní nenápadné poezie, v níž si s jemným vtípem pohrává s tématy každodennosti, jež estetizuje odkazy na minimalismus, konceptualismus a dadaismus.



Tomáš Hlavina: *Píšťala*, 2008, dřevěná tyč, plat (dvě košťata)

Milan Houser (* 12. 12. 1971, Vyškov)

Pro tvorbu Milana Housera je určující především studium materiálních podmínek (podstaty) malby, intenzivní zájem o světlo a jeho efekty a tematizace vztahu mezi fotografií a malbou. Jeho obrazy se blíží jakýmsi nástěnným objektům, charakterizovaným svými velkými formáty, fascinací výrazovými prostředky malby a naopak absencí štetčové techniky či složitě budované barevné kompozice či narace.

Vzdělání:

1993-2000 Akademie výtvarných umění, Praha, ateliér monumentální tvorby Aleše Veselého

1985-1989 Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně

Ceny: Cena rektora Akademie výtvarných umění (2000), Stipendium Nadace Jany a Milana Jelínkových



Milan Houser: *Náplavka*, 2008, pneumatika, míč, plastové předměty, židle, elastická textilie, elektrický spotřebič

Martin Kocourek (* 1976, Jablonec nad Nisou)

Martin Kocourek patří k nejtalentovanějším sochařům své generace. Spontánně vytváří práce obdařené zvláštním druhem přitažlivosti. Pohrávají si zároveň s interiérem i exteriérem, klasickou estetikou i smetištní kulturou. Často mají na jednu stranu přírodní charakter, na druhou průmyslovou vizáž. Dotýkají se historie i současnosti, každodenní prožitky spojují s niterností. Kocourek má svůj vlastní rukopis, který se za několik let dostal od přímé narativní a někdy patetické řeči až k pregnantnímu vyjádření. Jeho sochařské práce se vyznačují osobitou synkretickou poetikou: vedle klasických materiálů (kovových prutů a drátů), z nichž tvoří vysoké trsy rákosy, kosatce, narcisy nebo chrpy, používá staré oprýskané rámy oken nebo okýnek do světlíku, z nichž umí s pomocí diody vykouzlit působivé lightboxy.

Mezi roky 2000 a 2002 žil v New Yorku. Kocourek ve Státech restauroval nábytek, dělal domovníka, pomáhal v kavárně, ale také pracoval na jednom z návrhů figurálního monumentu, který měl uctít památku newyorských hasičů.

Na střeše činžáku v East Village měl ateliér, kde se věnoval vlastní tvorbě. Právě tam poprvé zkombinoval klasické téma a průmyslový odpad, když vytvořil figuru Krista pomocí součástek ze staré sprchy.

Zatímco ještě v Praze tvořil spolu se Stanislavem Zámečnickem na principech konceptuálního popu, po návratu z USA začal pracovat sám a mnohem bezprostředněji. Tehdy se také postupně formovaly základní znaky jeho dnešního typického projevu. „Daleko větší pozornost než sofistickovanému konceptu a formě věnuje skutečnému sdělení, obsahu, který se přímo vztahuje k jeho prožitkům. Pracuje hlavně s použitým kovovým materiálem v kombinaci se dřevem a vytváří metaforické objekty, které mají vždy silný emocionální patos. Kocourek, který se už představil na Arte Fiera v Bologni a je zastoupen ve známé Würth Collection, se chce víc věnovat realizacím ve veřejném prostoru.



Martin Kocourek: *Loved*, 2008, kov, pneumatika, bodlák

Ladislav Jezbera (* 29. 12. 1976, Hořice v Podkrkonoší) Ladislav Jezbera patří mezi etablované autory střední generace a také mezi jedny z nejvýraznějších českých umělců na poli nefigurativního sochařství a umění instalace. Jeho autentický způsob tvorby a uvažování se projevil již za studií na brněnské FaVU VUT, kde studoval v ateliéru sochařství Vladimíra Preclíka a především pak v ateliéru Jana Ambrúze.



Ladislav Jezbera: *Horizonty jiných krajín*, 2000, PVC, sáčky, použitý motorový olej

Jezberův vztah k architektuře či ke krajině je spíše kritický a v některých případech až vědecko-analytický. Používá materiály, mezi něž patří například drcené mýdlo, motorový olej, polystyren, mikroten, igelit nebo čisticí a jiné chemické a průmyslové látky a tekutiny. Využívá jich ve svých instalacích spolu s jejich vlastnostmi, vzájemnými reakcemi, chemickými procesy a jejich měnící se konzistencí. Při setkání s jeho díly je důležité působení nejen na zrak, ale také na ostatní smysly, jako je čich a hmat.

Další oblastí, kterou Jezbera využívá a aplikuje ji na svou tvorbu, je matematika a geometrie.

Ladislav Jezbera svou tvorbou rozvíjí a inovuje post-minimalistické tendence a vnáší do nich svůj specifický způsob práce a uvažování. Patří mezi experimentátory, kteří se nebojí zaplout také do jiných oblastí a využívat svých vědeckých poznatků ve své umělecké tvorbě.

Jakub Špaňhel (* 7. 11. 1976, Karviná)

Pověst mimořádného talentu, která doprovázela Jakuba Špaňhela už za jeho studií na pražské akademii, byla záhy po absolutoriu potvrzena několika samostatnými výstavami (GHMP, NG v Praze, Galerie Klatovy / Klenová), účastí na většině významných přehlídek malby jeho generace (Perfecte Tense, Berlín – Praha, Mánes; stálá expozice Wannieck Gallery atd.) či zastoupením ve veřejných sbírkách. Jeho dosavadní tvorba by se dala rozdělit zhruba do dvou výrazně oddělených poloh, propojených společnými znaky, jako je např. tíhnutí k monochromii a formální redukci nebo primární důraz na malířské kvality. Obrazy první skupiny jsou založeny na zobrazení konkrétního motívu v jeho typickém gestickém stylu. Vedle proslulého cyklu chrámových interiérů, s nímž diplomoval, sem patří i série aktů, květin, krajin, portrétů či v poslední době benzinových stanic a budov centrálních bank jednotlivých zemí. Prakticky ve všech případech jde o tradiční žánry, některé z nich – například akty, květiny či chrámové interiéry – se dokonce v ikonografii českého umění neobjevily dlouhá desetiletí. Za předlohu mu většinou slouží fotografie nebo reprodukce obrazu (v případě chrámů to jsou ony slavné Blažičkovy interiéry), což mu umožňuje pracovat v ateliéru ve velkých formátech. Druhá skupina obrazů má minimalisticko-seriální ráz, spočívající v mechanickém opakování jednoduchých prvků za pomoci malířského válečku, např. „květináčů“, křížků, půllitrů či plachetnic.



Jakub Špaňhel: *Baroko*, 2001-2002, akryl, plátno

VZPOMÍNKA

František Xaver Tkadlík, také **Kadlík** (23. 11. 1786, Praha-Malá Strana – 16. 1. 1840, Praha)

F. X. Tkadlík byl český malíř, grafik a pedagog, člen zakladatelské generace českého umění 19. století a od roku 1836 první český ředitel Akademie výtvarných umění v Praze.



František Xaver Tkadlík: *Sv. Václav a sv. Ludmila při mši*, 1837

Před 100 lety zemřel František Ženíšek příslušník první generace Národního divadla, kde také můžeme nalézt jeho stěžejní díla

František Ženíšek (25. 5. 1849 – 15. 11. 1916) patřil k největším nadějím pražské malířské akademie, první významné úspěchy jak v Praze (1869), tak ve Vídni slavil ještě v zářivých letech. Byl součástí tzv. generace českého Národního divadla, do níž patřili i Mikoláš Aleš, Josef Václav Myslbek, Vojtěch Hynais, Václav Brožík, Josef Tulka, Julius Mařák, Adolf Liebscher aj. – generace vlasteneckých umělců glorifikujících národní myšlenky. Jeho malířský styl plně odpovídal tehdy rozšířenému oficiálnímu vkusu, tvořil v akademicky uhlazené formě ovlivněné neorenesancí. Byl vynikající kreslíř a malíř historických a alegorických výjevů včetně monumentálních malby, perfektní figuralista.

Spolu s Mikolášem Alšem vyhráli soutěž na výzdobu foyer Národního divadla (mimo to mu také byla svěřena výzdoba stropu hlediště). Ženíškovy malby jsou ceněny pro svou vysokou technickou úroveň.



František Ženíšek: *Sv. Metoděj překládá Písmo svaté*, 1896

V letech 1885-1896 byl Ženíšek profesorem Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze (jeho asistentem byl Jakub Schikaneder). V letech 1896-1915 byl profesorem na Akademii výtvarných umění v Praze. Za svého pedagogického působení vychoval celou řadu žáků, mezi nimiž jsou např. Jaroslav Špillar, Jan František Gretschek, František Urban, Jan Dědina, Karel Záhorský, Arnošt Hoffbauer, syn František Ženíšek, Jan Preisler aj.

Ludvík Kuba, významný malíř, hudebník, spisovatel a národopisec

Ludvík Kuba (16. 4. 1863, Poděbrady – 30. 11. 1956, Praha) přichází na učitelský ústav do Kutné Hory. Vyučuje krátce v Sedlci. Ve svých dvanácti letech zanechal vyučování, k němuž jej měli rodiče, a vydává se na pouť slovanským světem. Kreslí přitom zpěváky, nástroje, kroje i kraj, kterým prochází. Malíř v něm však vždy vítězí. Po kreslířské průpravě ve škole K. Liebschera byl roku 1890 přijat na Pirnerovo oddělení na akademii výtvarného umění v Praze a po dvou letech odešel do Paříže, kde rovněž dva roky navštěvoval akademii Julianovu. Maluje krajiny, pohledy na města a budovy aj.



Ludvík Kuba: *Kytice*, olej na kartónu, 1945

Bedřich Stefan (9. 12. 1896, Praha – 31. 3. 1982, Praha)
Bedřich Stefan byl český sochař, medailér a profesor Vyso-
ké školy uměleckoprůmyslové v Praze. V letech 1919-1923
studoval sochařství na Akademii výtvarných umění u Jana
Štursy a po absolvování studia se stal roku 1924 pomocní-
kem Otto Gutfreunda. Obdržel roční stipendium francouz-
ské vlády a v letech 1925-1926 navštěvoval v Paříži kurzy
aktu v Grande Chaumiére a několik měsíců pracoval jako
kreslič v ateliéru Le Corbusiera. Do Paříže se vracel během
třicátých let každoročně.



Bedřich Stefan: *Dívka s absintem*, 1924,
pálená kolorovaná hlína

Po návratu do Prahy získal některé významné veřejné
zakázky na reliéfní výzdobu budov (Právnická fakulta Uni-
verzity Karlovy v Praze, 1928, Kostel sv. Václava ve Vršovi-
cích, 1930-1933).

Za války staví svůj vlastní ateliér, roku 1942 uzavřel
sňatek se sochařkou Hanou Wichterlovou. V letech 1946-
1958 byl profesorem na Vysoké škole uměleckoprůmyslo-
vé v Praze, kde mezi jeho žáky patřili například Václav Fry-
decký nebo Jiří Seifert.

Stefan vystavoval poprvé roku 1922 se skupinou
Devětsil a od roku 1930 s SVU Mánes. První samostat-
nou výstavu měl až roku 1980 v Národní galerii (Belve-
der). Jeho komorní plastiky vystavila roku 2001 Galerie
Millenium.

Ladislav Sutnar (9. 11. 1897, Plzeň – 13. 11. 1976, New
York, USA)

Ladislav Sutnar byl designér, typograf, avantgardní umě-
lec, „géníus kompozice“, jedna z nejvýznamnějších postav
české meziválečné moderny a významná osobnost americ-
kého a světového užitého umění a designu.

V případě Ladislava Sutnara, jehož životem i dílem se
zřetelně vine linie pedagogického působení (ať už skrze
působení na uměleckých školách v Čechách a v USA, či
prostřednictvím teoretických statí a knih), je obtížné na-
jít oblast výtvarného umění, ve které by nedosáhl úspě-
chu a jíž by zároveň neotevřel nové obzory. Není divu, že
během svého života obdržel nespočet ocenění. Za všech-
ny uvedme jen jeho úspěchy z období mezi válkami – na-
příklad stříbrnou medaili za design hraček na Mezinárod-
ní výstavě umění v Paříži v roce 1925, zlatou medaili za vý-
stavnictví na Mezinárodní výstavě v Barceloně 1929 a na
Milánském trienále v roce 1936, Grand prix a čtrnáct zla-
tých medailí za výstavnictví, knihy a uživatelské předměty na
Mezinárodní výstavě umění a techniky v moderním životě
v Paříži 1937. Vyznamenán byl i posmrtně – v říjnu 1979
byl uveden do Síně slávy Art Director's Club v New Yor-
ku. V roce 2001 bylo Sutnarovi uděleno prezidentem Vác-
lavem Havlem české státní vyznamenání Za zásluhy v ob-
lasti kultury in memoriam.

Od roku 2014 je po něm pojmenována Fakulta desig-
nu a umění Západočeské univerzity v Plzni.

Prof. Vincenc Makovský (3. 6. 1900, Nové Město na
Moravě – 28. 12. 1966, Brno)

Vincenc Makovský byl český akademický sochař, dále ma-
líř, designér, profesor brněnské techniky a profesor Aka-
demie výtvarných umění v Praze, účastník protinacistické-
ho odboje. Je považován za čelného představitele mezivá-
lečné avantgardy.

Jeho sochařská tvorba prošla různými obdobími od po-
čátečního civilismu, přes kubismus ve dvacátých letech, po
abstrakci. Od poloviny třicátých let v jeho tvorbě převa-
žuje realismus. Prošel malířskými ateliéry Jakuba Obrov-



Vincenc Makovský: *Ležící žena*, 1929-1930,
opuka, železo, plech

ského a K. Krattnera, sochařskými Bohumila Kafky a Jana Štursy, který pro něj představoval lidskou i uměleckou inspiraci. Záhy se však poučení z jeho díla prolíná s vlivem Otto Gutfreunda. V roce 1925 uspořádal první výstavu svých sochařských prací. Po absolutoriu AVU (1926) dostal stipendium francouzské vlády a v letech 1926-1930 studoval a pracoval v Paříži (ateliér Antoina Bourdella). Od roku 1930 byl členem Spolku výtvarných umělců Mánes, vystavoval se Skupinou výtvarných umělců, stal se členem Surrealistické skupiny. Na Světové výstavě v Bruselu získává v roce 1958 Velkou cenu za alegorické sousoší *Nový věk*.

Václav Tikal (24. 12. 1906 – 26. 11. 1965)

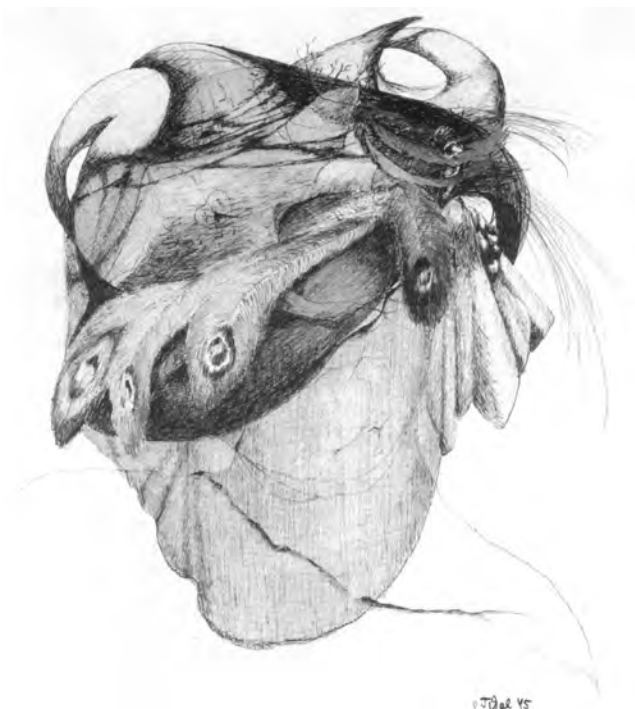
Václav Tikal byl významný český malíř hlásící se k surrealismu, návrhář porcelánu, keramiky a textilu. V letech 1945-1946 Tikal dokončil studium Akademie a získal diplom v oboru figurální malba. Stal se členem SVU Mánes. Počátkem roku 1947 se jako člen zúčastnil první výstavy Skupiny Ra v Brně a v Budapešti. Vystavoval na přehlídkách československého umění v Mánesu (1947) a v Lucernu. Plánované výstavy v Basileji a Vídni v roce 1948 se již neuskutečnily a Skupina Ra se rozpadla. Koncem roku 1948 se Tikal připojil ke skupině kolem Karla Teigehe (K. Hynek, J. Istler, J. Kotík, M. Medek, E. Medková) a podílel se od roku 1951 na vydávání ineditních sborníků *Znamení zvěrokruhu*. V té době pracoval jako návrhář porcelánu a keramiky pro karlovarskou a teplickou porcelánku. Po Teigehe smrti roku 1951 se stáhl do ústraní. V druhé polovině padesátých let obnovil kontakt se surrealisty kolem Vratislava Effenbergera a podílel se na albu *Objekt 3* (1958). Vystavoval keramiky na Expo '58. Se skupinou V. Effenbergera (UDS) spolupracoval trvale i v šedesátých letech a zúčastňoval se jejich aktivit i vydání dalších

alb *Objekt 4* (1960) a *Objekt 5* (1962). Roku 1963 utrpěl těžký infarkt. V roce 1964 se stal členem hnutí Phases a vystavoval v Bruselu. Odešel do invalidního důchodu, věnoval se malbě a v roce 1965 měl sérii samostatných výstav. Zúčastnil se významných výstav v zahraničí (Bienále Sao Paulo, Autour du Surréalisme v Caen) a obdržel cenu na Trienále v Miláně.

Alén (Karel) Diviš (26. 4. 1900 – 16. 11. 1956)

Alén Diviš se v posledních třiceti letech stal pro české umění synonymem uměleckého outsiderství. Samotářský a nezařaditelný tvůrce halucinačních vizí, hororových scén i procitěných náboženských výjevů byl doposud jednou z nejméně probádaných osobností českého výtvarného umění, opředenou mnohými legendami a mýty.

Alén Diviš prožil většinu svého života v zahraničí. Na konci dvacátých let odjel do tehdejšího centra moderního umění Paříže. Zde byl na počátku druhé světové války obviněn ze špionáže a strávil několik měsíců na samotce ve vězení Santé. Po románové cestě koncentračními tábory ve Francii, Maroku a na Martiniku našel útočiště v New Yorku. Do Československa se vrátil až v roce 1947 a dočkal se tu krátkého období zájmu o svou práci. V nových podmínkách po roce 1948 ho však brzy čekala marginalizace, chudoba a zapomenutí. Diviš byl v různých časových etapách ovlivněn kubismem a expresionismem, osobitým způsobem předznamenal art brut či informel. Jeho tvorba ale především vycházela ze silného zaujetí existenciálními tématy, ať už inspirovanými vlastními tragickými osudy, nebo literaturou.



Václav Tikal: *Surrealistický objekt* (hlava), 1945, pero, tuš, kartón



Alén Diviš: *Kristus černochů*, 1948, olej, plátno

ARCHITEKTURA

Architektkou roku je Steinbachová

Cenu Architekt roku 2016 dostala architektka Marcela Steinbachová. Ocenění hodnotí mimořádný přínos architektuře v posledních pěti letech a udílí se v rámci stavebního veletrhu For Arch. Porota vedle vlastní tvorby Steinbachové ocenila i to, že se věnuje vzdělávání odborné i laické veřejnosti v oblasti architektury. Stojí za založením spolku Kruh, který do České republiky přivedl na přednášky, diskuse a workshopy desítky architektů z celého světa.

V Česku byly oceněny Stavby roku

Stavbami roku 2016 jsou pražský tunel Blanka, archeologický park v Pavlově, modernizace železniční trati Tábor – Sudoměřice, stezka v oblacích v Dolní Moravě, rekonstrukce a dostavba městského stadionu v Ostravě-Vítkovicích a rekonstrukce areálu Hospitalu v Kuksu. V hlasování veřejnosti zvítězil stadion ve Vítkovicích, v kategorii Zahraniční stavba roku patří prvenství modernizaci rychlostní silnice ve Varšavě. Výsledky 24. ročníku vyhlásila Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství, která soutěž organizuje.



Tunel Blanka

Ztracená rotunda svatého Václava se poprvé otevřela veřejnosti

Torzo rotundy sv. Václava z 11. století, kterou historici považovali za ztracenou, se objevilo náhodně při rekonstrukci budovy Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy (MFF UK). Nyní se rotunda pomalu otevírá veřejnosti.

Tuto vzácnou památku se podařilo zachránit díky podpoře stovek dárců z celé České republiky a financování z evropských zdrojů. Rotunda bude veřejnosti kvůli svému stáří a specifickému mikroklimatu přístupná jen zřídka.

Rekonstrukce rotundy sv. Václava trvala přes dva roky a stála přes deset milionů korun. Evropské finance pokryly 80 % částky a přes 2,4 miliónu korun přispěli lidé v rámci dárcovské akce.

„V současné době jedná Matematicko-fyzikální fakulta s Národním památkovým ústavem, jak často se pro veřejnost zpřístupní. Co ale víme určitě, že se rotunda otevře během muzejní noci příští rok v červnu a také na svátek sv. Václava,“ řekl proděkan pro propagaci MFF UK Martin Vlach.

Archeologický výzkum objevil současně také pozůstatky ještě starších staveb. „Jsou zde totiž i kruhové základy budovy z počátku 10. století,“ řekl Vlach. Kromě nich archeologové našli několik stovek různých předmětů, zvířecích kostí, výrobků ze zvířecích kostí, dokonce i mnoho náušnic z různých období. Za nejcennější nález byl označen fragment románské dlažby z konce 11. století, kde se zachovalo zhruba sedmdesát kusů dlaždic, a restaurátoři v rámci projektu zrekonstruovali i část této podlahy. Dlaždice náleží k nejstaršímu typu českých středověkých terakotových podlah. Nazývá se vyšehradská podle podobného nálezů v bazilice sv. Vavřince na Vyšehradě – v části rekonstruované památky se nachází také replika dlažby.

(mk)

Pražská Loreta a Dientzenhoferové – příběh loretánského průčelí odhalen

Od června do 31. ledna 2017 je v pražské Loretě k vidění unikátní výstava s názvem *Loreta Dientzenhoferů. Příběh loretánského průčelí*. Návštěvníci se mohou dozvědět nejen o historii této významné pražské památky, ale také o právě probíhající rekonstrukci průčelí.

Výstava je zaměřena na zajímavou historii působivého loretánského průčelí. To vzniklo až téměř sto let po jejím založení díky práci Kryštofa Dientzenhofera a jeho syna Kiliána Ignáce. Výrazná architektonická dominanta Prahy je na výstavě prezentována díky spolupráci předních odborníků na barokní architekturu a pracovníků památkové péče. Návštěvníci uvidí, jak se během let měnila architektura Lorety, jak přibývaly kaple a měnila se podoba průčelí budovy. Zajímavá je prezentace nově objevené mezifáze stavby těsně před realizací Dientzenhoferova průčelí. Pozornost je zaměřena také na sochařskou výzdobu průčelí, která je od počátku velmi problematická. Díky použití nekvalitního pískovce byla řada soch velmi brzy značně poškozena, jejich špatný stav byl také zapříčiněn polohou Lorety, která se nachází poblíž městských hradeb, kde byl prostor Loretánského náměstí často ohrožován střelbou nepřátelských vojsk při obléhání Prahy.

V rámci výstavního projektu je veřejnosti představen soubor originálních torz soch andělů z loretánské balustrády a také zajímavé, dosud nepublikované návrhy nerealizovaných částí sochařské výzdoby. Speciálně pro výstavu vznikly tři architektonické modely, zachycující významné stavební fáze Lorety, vážící se k letům 1664, 1700 a 1719. Představuje se také model současné podoby Lorety, který ocení především děti, protože se ho mohou dotýkat.

Výstava je nejen pohledem do stavební historie areálu, ale má přesah i do současnosti. Návštěvníkům představí zajímavé momenty právě probíhající rekonstrukce průčelí. Pražská Loreta patří mezi nejkrásnější a nejzajímavější památky Prahy. Byla postavena k oslavě Panny Marie – v celém areálu se lze setkat s motivy oslavující matku boží. Komplex poutního místa tvoří čtvercový půdorys. Vchází se průčelím s osmibokou věží, v jejíž kupoli se nachází známá zvonkohra. Na protější straně areálu je kostel Narození Páně. Po stranách jsou patrové arkádovité chodby,

v nichž se nacházejí kaple. V prvním patře je umístěna výstava Loretánského pokladu s unikátní diamantovou monstrancí – Pražské slunce. Zakladatelkou poutního místa je Benigna Kateřina z Lobkovic; se stavbou Loretánské kaple (Svaté chýše) se začalo v roce 1626 a v roce 1631 bylo místo vysvěceno.

Celý komplex postavila v druhé polovině 17. století významná rodina architektů Dienzenhoferových. Roku 1695 byla dokončena věž a instalována zvonkohra. V první polovině 18. století pokračovala další výstavba včetně kostela, který byl dokončen roku 1735. V dnešní době je Loreta opět spravována řádem kapucínů.

(mk)

Výstava Františka Roitha

Hlavní město Praha si připomnělo 140. výročí narození architekta Františka Roitha. František Roith se narodil 16. 7. 1876 v Praze, studoval na německé technice v Praze u J. Zítka a později na vídeňské akademii u O. Wagnera. Samostatně začal pracovat od roku 1907, kdy navrhl své první budovy – obytné vily v Černošicích, v Praze na Ořechovce, v Jílovišti i v Olomouci. Podílel se také na některých technických stavbách, např. sklopném jezu u Mělníka v roce 1910.

František Roith byl představitel tzv. oficiální pražské architektury v monumentálně akademickém duchu. Je autorem návrhů budov například ministerstva financí na Malé Straně (1926-1934) nebo ministerstva zemědělství na Těšnově (1925-1932). Dále pak navrhl budovy Poštovního šekového úřadu na Václavském náměstí (1926-1931, nyní Komerční banka), Městské knihovny na Mariánském náměstí (1925-1928) a Živnostenské banky nedaleko Náměstí Republiky (1928-1938), dnes ústředí ČNB. Je rovněž autorem návrhu na stavbu Okresního soudu v Ústí nad Orlicí.

František Roith zemřel 5. 9. 1942 ve středočeské Voznici.

Roith byl již během svého života velmi uznávaným architektem. Mezi jeho vrcholná díla patří Rezidence primátora hlavního města Prahy. Magistrát hlavního města Prahy na počest 140. jubilea od narození Františka Roitha uspořádal výstavu o této vzácné dochované realizaci, která je svým tématem magistrátu nejbližší – tedy o již výše jmenované Rezidenci primátora hlavního města Prahy. Výstava představuje toto jedinečné architektonické dílo z historického pohledu v cenných dobových fotografiích a seznamuje i se současným, v devadesátých letech restaurovaným interiérem.

(mk)

Světovou soutěž mladých sklářů vyhrála podruhé japonská autorka

Vítězkou soutěže pro mladé skláře nesoucí jméno po legendě českého uměleckého skla Stanislavu Libenském se stala stejně jako v loňském roce japonská autorka. Letos jako nejlepší ocenila mezinárodní porota dílo Nacuki Kaku-kawaové s dílem *Vzorky z mikrosvěta*, které je inspirováno mikroskopickým zobrazováním a připomíná pravěké živé organismy. Spolu s dalšími oceněnými díly si mohou vítězné práce prohlédnout návštěvníci výstavy v centru DOX, která potrvá do 14. listopadu.

Ve finále osmého ročníku soutěže mezinárodní porota posuzovala práce šestatřiceti účastníků, kteří pocházejí z osmnácti zemí. Hlavní cenou pro vítěze je třítydenní pobyt ve sklářské škole Pilchuck Glass School v USA. Libenského cena je pro začínající skláře příležitostí předvést své absolventské práce vytvořené libovolnou sklářskou technikou na mezinárodní úrovni.

Budova Strakovy akademie, dnes sídlo vlády ČR a Úřadu vlády ČR, slaví 120. výročí dostavby

Strakova akademie je novobaroční budova na levém břehu Vltavy na Malé Straně v Praze. Po dokončení její stavby v roce 1896 sloužila jako studentská kolej pro nemajetné syny českých šlechtických rodin, jak tomu chtěl císařský tajný rada hrabě Jan Petr Straka, pán z Nedabylic a Libčan, který ve své závěti věnoval k tomuto účelu veškerý svůj majetek. Stavbu projektoval architekt Václav Roštlapil a na výzdobě budovy se podíleli sochaři Josef Mauder a Celda Klouček. Ke Strakově akademii patří i rozlehlá zahrada budovaná pod dohledem Františka Thomayera.

Pocta Bořku Šípkovi

V pražské Galerii Portheimka bylo možné ještě v říjnu navštívit výstavu s názvem *Pocta Bořkovi*, která byla věnována nedávno zesnulému výtvarníkovi, architektovi a designérovi Bořku Šípkovi. Expozice nabízela jeho tvorbu především z období posledních dvaceti let. „Původně autorskou výstavu jsme plánovali společně s Bořkem od jara 2014, kdy jsme pracovali na instalaci lavičky Václava Havla v Praze. Bohužel, místo autorské výstavy s Bořkem jsme byli nuceni připravit Poctu Bořkovi už bez Bořka,“ řekl výtvarník Michal Faflík ze Studia Pět, organizátor výstavy a Šípkův přítel, kterého ke spolupráci přizval Šípek Tým ze sklárny Anežka s oběma Šípkovými syny.



Václav Havel a Bořek Šípek

Koncepce výstavy zahrnuje nejen Šípkovu rozsáhlou sklářskou tvorbu, ale také nábytek a designové předměty, navrhované pro špičkovou italskou designérskou společnost Triade, tedy unikátní exponáty, které v Česku prezentovány dosud nebyly. Návštěvníci měli dále možnost seznámit se také s autorovou architektonickou tvorbou ve formě návrhů, skic a studií. Tato oblast Šípkovy práce je v Čechách málo známá, přestože v zahraničí, a zejména v Asii, byl Šípek vyhledáván a uznáván především jako architekt.

Určitě velmi zajímavá byla i audiovizuální část výstavy, sestavená z fotografií, videí a dalších materiálů z rodinných archivů.

V rámci výstavy byl připraven také doprovodný program. V prostoru před galerií Portheimka se uskutečnil sklářský workshop (pořádaný ve spolupráci s Vyšší odbornou školou sklářskou v Novém Boru), na kterém si návštěvníci mohli vyzkoušet sklářské řemeslo pod vedením sklářských mistrů z dílny Anežka. Navíc se uskutečnila řada přednášek pro veřejnost pod vedením architekta Zdeňka Lukeše na téma Hrad – Havel – Šípek.

Celý cyklus akcí uspořádalo Studio Pět ve spolupráci s Šípek Team, se společností Driade, Fondem Bořka Šípka a Vyšší odbornou školou sklářskou v Novém Boru.

Zároveň v posledním dnu výstavy probíhala v prostorách galerie aukce, jejíž výtěžek byl věnován Klinice dětské hematologie a onkologie Fakultní nemocnice v Motole.

(mk)



Šípek zařídil pracovnu Václava Havla



Šípek byl autorem laviček Václava Havla



Na své výstavě židlí *Facelift aneb Staré dámy v nových šatech*

VZPOMÍNKA

Josef Fanta



Josef Fanta

Byl všestranným umělcem – architektem význačných budov i dokonalých interiérů, památkářem, designérem výrobků ze dřeva, keramiky, kovu i textilu, byl uznávaným malířem navrhujícím též fresky a sgrafita, publicistou, pedagogem a organizátorem výtvarného dění. Patřil mezi kultivované architekty české novorenesance, který se posléze stal předním představitelem české secese.

Narozen 7. 12. 1856 v Sudoměřicích u Tábora, studium architektury na české technice v Praze. Práce v ateliéru J. Zítka na interiérech Národního divadla. Od roku 1881 asistentem prof. Josefa Schulze na české technice. V letech 1889-1890 stipendijní pobyt v Itálii. Roku 1900 je mu udělena na světové výstavě v Paříži zlatá medaile za interiéry.

V letech 1909-1922 profesorem středověké architektury na české technice v Praze, kde později získává čestný doktorát. V roce 1918 je zvolen řádným členem České akademie věd a umění. Kromě množství staveb, interiérů a rekonstrukcí historických památek realizuje – v souladu se svým hlubokým náboženským založením – řadu hřbitovů, pomníků, hrobek, oltářů, monstrancí, kněžských ornátů, sgrafit a fresek. V duchu secese se nesly Fantovy dodnes nejznámější stavby – monumentální pražské Hlavní nádraží, kterému se pro jeho vzhled říkalo „zámecké nádraží“, Mohyla míru na místě bojiště slavkovské bitvy a dům Zpěváckého spolku Hlahol na vltavském Masarykově nábřeží. Pozdní Fantovou realizací byla i dnešní budova ministerstva průmyslu a obchodu v Praze Na Františku, která vznikla na přelomu dvacátých a třicátých let 20. století.

Za svého života dokázal vychovat několik dalších generací českých architektů. Mezi známé Fantovy rodiny patřily vynikající osobnosti českého veřejného života, vedle slavných stavitelů například i spisovatelé Julius Zeyer a Jakub Arbes či malířka Zdenka Braunerová.

Josef Fanta umírá ve vysokém věku 19. 6. 1954 v Praze, pohřben je na Olšanech pod náhrobkem, který si sám navrhl.

Výstava představuje historii opraveného Malostranského hřbitova

Výstavu nazvanou *Malostranský hřbitov – Příběh zapomenuté památky* si mohou návštěvníci prohlédnout v prostorách Galerie Portheimka. Výstava je pořádána u příležitosti úspěšného završení dalekosáhlé rekonstrukce této významné kulturní památky, nacházející se na území městské části Praha 5.

Výstava nabízí exkurzi do historie pohřebiště, jehož počátky sahají do druhé poloviny 17. století. Po josefínských reformách se stává ústředním hřbitovem levobřežní Prahy. V prvních dvou třetinách 19. století hřbitov představuje místo posledního odpočinku pro příslušníky aristokracie, významných duchovních, ale také mnohých pražských patricijských rodin, z jejichž řad vzešli významní umělci, lékaři nebo podnikatelé. Vedle náhrobků chudých a středních vrstev zde v této době vyrůstají znamenitá díla předních českých sochařů, včetně V. Prachnera, tří generací Platzerů nebo obou bratrů Maxových. Už tato kombinace pochované honorace a vrcholu funerálního umění udělala z tohoto místa památku, jejíž *genius loci* se stal námětem nejednoho spisovatele, básníka nebo malíře. O to více je překvapující skutečnost, že od svého uzavření v polovině osmdesátých let 19. století byl Malostranský hřbitov nucen bojovat doslova o samotnou existenci.

A právě tento zápas o záchranu se stal ústředním motivem expozice, která vedle výstavních panelů s texty a doprovodným obrazovým materiálem nabízí i vybrané ukázky funerální plastiky. Koncept výstavy připravil historik Mgr. Pavel Fabini, kronikář Prahy 5, a na jejím uspořádání se podílel Spolek Malostranský hřbitov a Správa pražských hřbitovů.

Výstava *Malostranský hřbitov – Příběh zapomenuté památky* bude v prostorách Galerie Portheimka přístupná do 27. listopadu letošního roku.

(mk)

Výstava ve zlínském divadle přibližuje 80 let filmových ateliérů

Historii zlínských filmových ateliérů, které letos oslavily osmdesát let své existence, přibližuje výstava v Městském divadle Zlín. Návštěvníci mohou vidět fotografie i různé artefakty. Výstava představuje třináct osobností, její součástí je i časová osa let 1936 až 2016, která zachycuje významné historické mezníky zlínských ateliérů, nechybí ani ukázky originálních rekvizit animovaných filmů Hermíny Týrlové a Karla Zemana.

Výstava připomene zřícení ostravského mostu v roce 1886

Výstava v Ostravském muzeu nazvaná *Osudový okamžik* připomene 130 let starou tragickou událost – zřícení řetězového mostu přes řeku Ostravici. V roce 1886 při nehodě zemřeli čtyři lidé a řada dalších utrpěla zranění. Událost připomenou fotografie i zprávy z dobového tisku a k vidě-

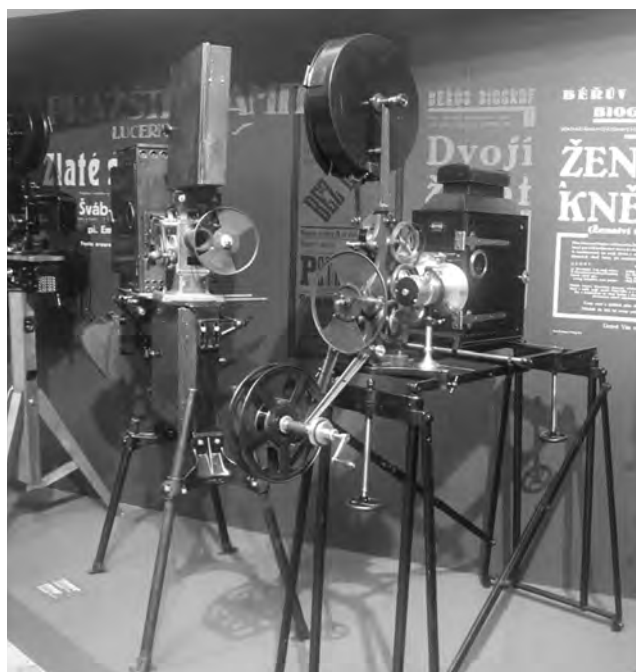
ní bude model mostu. Pád řetězového mostu se stal ve své době velkou událostí v celém tehdejší Rakousko-Uhersku. Dnes se již ale o tragédii moc neví. Změnit to má i výstava, která v Ostravském muzeu začala 4. října.

Výstava dále přiblíží některé další významné řetězové mosty v Česku. Neštěstí, ke kterému došlo před 130 lety v Moravské Ostravě, nebylo svého druhu jediné. Popis podobných tragických okamžiků při pádu dalších řetězových mostů tak nabídne zajímavé srovnání.

Do vod řeky Ostravice se most zřítíl 15. září 1886. V té době přes něj přecházela jednotným krokem jednotka vojáků. Vojáci most, který nebyl dostatečně udržován, rozkmitali. Právě tato kombinace vedla ke zřícení konstrukce. V té chvíli byly na mostě kromě pěších vojáků také čtyři desítky jezdců na koních, šest desítek civilistů, kteří vítali vojáky, a těžký vůz s uhlím. Při nehodě zemřely dvě ženy a dvě děti. Vozy je přimáčkly k zábradlí.

Technické muzeum otevřelo výstavu o historii filmového průmyslu

Skvosty ze svých kinematografických sbírek, které nejsou běžně vystavovány, představuje Národní technické muzeum v Praze (NTM) na výstavě nazvané *Český kinematograf. Počátky filmového průmyslu (1896-1930)*. Jsou mezi nimi buřinka, hůlka i boty Charlieho Chaplina, které údajně používal ve svých groteskách, jedna z filmových kamer Josefa Šlechtý z dvacátých let minulého století či projektor firmy Gaumont, na kterém byly na zámku v Lánech promítány filmy prezidentu T. G. Masarykovi. Podle generálního ředitele NTM Karla Ksandra rozsáhlá expozice připomíná 120 let od první filmové projekce v českých zemích. Stalo se tak 15. července 1896 v Karlových Varech a uspořádal ji zástupci Edisonovy společnosti.



Z výstavy *Český kinematograf. Počátky filmového průmyslu*

Galerie v Liberci přichystala výstavu *Karel IV. na zakázané stezce*

Oblastní galerie Liberec přichystala výstavu spojenou s Karlem IV. Bude na ní i kronika, v níž je slavný panovník popisován jako kleptomán a vykořisťovatel chudých. Liberecká výstava poprvé představuje stopy Karla IV. v regionu. Podařilo se pro ni získat i umělecké předměty, které nelze běžně vidět. Výstava je zasazena do doby vlády od Lucemburků po Jagellonce a jejich působení na území dnešního Liberecka a Horní Lužice. Za Karla IV. byla největším městem v této oblasti Žitava a Liberec byl jen osadou.

O Karlovi IV. se v jeho době nelichotivě vyjadřoval žitavský kronikář Jan z Gubenu. „Obrázek z kroniky je jiný, než jak dnes na Karla IV. nazíráme. Všiml si spíše negativních stránek jeho působení. Smýšlel o něm tak, že vykořisťuje poddané a Žitavu má jen jako zdroj peněz. Vyjadřoval se o něm i jako o kleptomanovi, který krade relikvie,“ řekla kurátorka Anna Habánová. Z dnešního pohledu bylo problematické i panovníkovo rozhodnutí zakázat cestování po stezce vedoucí z Čech přes Liberec a Frýdlantsko dál na sever. Stezka patřila šlechtickému rodu Ronovců. Karel IV. ale chtěl, aby se cestovalo po královské stezce do Žitavy a poplatky tak plynuly jen jemu. Výstava nazvaná *Karel IV. na zakázané stezce* potrvá do 27. listopadu. Pro výstavu se podařilo získat i žitavské zpěvníky z 15. století vážící přes třicet kilogramů nebo zlatou korunku českých princezen.

Výstava představí vývoj školních budov od roku 1774

Vývoj školních budov od zavedení povinné školní docházky v roce 1774 až po současnost představí pražská výstava Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského. Jejich cílem je sledovat vývoj školních budov primárně z pohledu dějin školství, nikoliv z hlediska umělecko-historického. Součástí výstavy jsou audionahrávky s úryvky

slavnostních řečí pronesených u příležitosti otevírání nových školních budov i vzpomínkami učitelů z 19. a 20. století na to, v jakých podmínkách vyučovali. Promítat se bude také desetiminutová smyčka z dokumentárních filmů zachycujících školní vyučování na různých školách v době první republiky. Veřejnosti bude výstava přístupná do konce srpna příštího roku.

NG začíná podzimní sezónu, ukáže americkou grafiku tří století

Klíčové momenty amerického grafického umění představuje výstava, která začíná ve Veletržním paláci. Představuje jak méně známé počátky grafického umění v USA, tak slavná jména v čele s Jacksonem Pollockem, Royem Lichtensteinem nebo Andy Warholem. Výstava *Americká grafika tří století* z National Gallery of Art ve Washingtonu bude pravděpodobně stěžejním projektem podzimní výstavní sezóny ve Veletržním paláci.

Tajemství romského šperku odhalí výstava v brněnském muzeu

Výstavu *Poklad Romů* otevřelo Muzeum romské kultury v Brně. Tvoří ji téměř 400 exponátů. Odhalí historické unikáty ze zlata a stříbra, představí také šperky současných romských designérů z celé Evropy. Výstava představuje jak šperky samotné, tak jejich symboliku. Šperk má totiž v romské kultuře nejen funkci dekorativní, ale také duchovní význam. „Hodnota romského šperku nespočívá pouze v majetku. Podle Romů je v něm ukryta i ochranná síla, má tedy i funkci amuletu. Skutečný poklad je tedy skrze zlatý a stříbrný šperk odhalit oblast duchovní,“ uvedla ředitelka muzea a kurátorka výstavy Jana Horváthová. Mezi nejcennější a nejstarší exponáty patří křestní medailon s podobiznou Marie Terezie z 18. století.

LITERATURA

Mecenáš chce vydat Havlovo souborné dílo

Nové vydání souborného díla Václava Havla by mělo být v tištěné podobě opět k dispozici v příštím roce. Dnes už rozebrané spisy se rozhodl vydat Ivan Kapičák, který sice nevlastní nakladatelství a nepůsobí ani v divadelní branži, ale domnívá se, že by soubor textů měl být dostupný.

Sedmidílný komplet spisů vyšel v roce 1999 v nakladatelství Torst. Vznikal čtyři roky, během nichž jejich editor Jan Šulc spolu s dalšími spolupracovníky hledali výchozí prameny známých textů a her a pátrali i po zapomenutých, nezveřejněných nebo zcela neznámých pracích. V roce 2007 pak Havel uvedl osmý díl spisů, který tvoří souhrn projevů a dalších textů z let 1999-2006, Havlova knižní literární koláž *Prosím stručně* a divadelní hra *Odcházení*. Spisy jsou však už na trhu rozebrané, Torst reedici nemá v plánu a nedají se sehnat už ani v antikvariátu. Proto se Ivan Kapičák rozhodl, že vydání zajistí sám. „Uza-

vřel jsem opční smlouvu s agenturou Dilia, zastupující paní Dagmar Havlovou,“ uvedl.

Na vydání spisů plánuje asi 1,5 miliónu korun. Zvažuje variantu oslovit vybrané jednotlivce, o kterých si myslí, že by stejně jako on na financování vydání díla chtěli přispět. „Já do toho ale rád dám i celý potřebný kapitál. Jsem rozhodnut to pro Václava Havla a českou kulturu udělat,“ řekl.

Spisy dramatika a bývalého českého prezidenta Václava Havla jsou v současné době k dispozici v elektronické podobě, které poskytuje Knihovna Václava Havla. Za poplatek je možné číst kterékoliv dílo. Jednotlivě jsou k dispozici i v tištěné podobě především hry.

Spisy vyjdou opět najednou, zhruba polovina knih vyjde v téže obsahové podobě jako v prvním vydání, úpravy se budou týkat například esejí a části věnované divadlu.

Podle ředitele agentury Dilia Jiřího Srstky byla s panem Kapičákem uzavřena smlouva, podle níž má možnost vydat souborné dílo Václava Havla do pěti let.

(mk)

Výstava v Klementinu ukázala arménské knihy staré stovky let

Vzácné tisky z 16. a 17. století, faksimile malovaných rukopisů dokládající historii arménskému písemnictví i novodobé překlady české literatury do arménštiny ukázala výstava v Národní knihovně v Praze.

Do překladatelské Síně slávy vstoupil Dušan Karpatský

Do Síně slávy českého překladu byl uveden slavista a držitel Státní ceny za překladatelské dílo Dušan Karpatský. Porota Ceny Josefa Jungmanna, která každoročně oceňuje nejlepší literární překlady do češtiny, tím tak vyzdvihla jeho překlad *Sarajevské princezny* Eda Jaganjace ze srbsštiny. Kniha, která je silně protiválečně zaměřená, vypráví o holčičce zraněné při ostřelování Sarajeva a snaze lékařů zachránit jí život.

Jednaosmdesátiletý literární historik a bohemista Dušan Karpatský je přední český překladatel ze slovanských jazyků, především pak ze srbochorvatštiny. Je známý také jako propagátor vzájemných kulturních styků. První překlad z chorvatštiny do češtiny zveřejnil roku 1958, dnes jeho bibliografie obsahuje více než sto překladů z chorvatské, srbské, bosenskohercegovské a černohorské literatury. V roce 2002 dostal v Záhřebu cenu za šíření chorvatské kultury ve světě. Doprovodná publikace zařadila Karpatského mezi ty osobnosti, které získaly v cizině větší uznání než doma. V loňském roce vydal Karpatský komentovaný soubor svých dopisů, jež mu za téměř šedesát let poslali jeho kolegové, přátelé a zejména spisovatelé čeští i jihoslovanští.

Ceny Josefa Jungmanna se udílely v Goethově institutu v Praze a letos měly již 25. ročník. Hlavní cenu obdržela Iveta Mikešová za překlad z polštiny. Převedla do češtiny knihu Joanny Batorové *Pískový vrch*, kterou vydalo nakladatelství Paseka. Kniha oceněná letos také v soutěži Magnesie Litera v kategorii překladu vypráví příběh tří generací žen vyrůstajících na sídlišti Pískový vrch v polském městě, z něhož byli vysídleni Němci. Dějiny rodiny jsou úzce spojené s dějinami 20. století od války přes éru budování socialismu až k Polsku nedávných let. Román vyvolal v Polsku výrazný ohlas a dočkal se volného pokračování a překladu do šesti jazyků.

Další ocenění v rámci Ceny Josefa Jungmanna dostali Blanka Stárková, Jakub Šedivý, Petra Diestlerová, Eva Pátková, Jitka Hanušová, Dagmar Hartlová a Štěpán Zajak. Prémii Tomáše Hrácha pro mladé překladaatele získala Anna Urbanová za překlad románu *Dům na kopci* od Shirley Jacksonové, který přeložila z angličtiny. Stipendium Hany Žantovské, založené a financované Irenou Murray-Žantovskou a Michaelem Žantovským, získala na překlad básní Ingeborg Bachmannové, které pod názvem *Čára života* budou vydány v nakladatelství Opus, germanistka Michaela Jacobsenová.

(mk)

Ocenění Knihovna roku dostaly instituce z Rapotína a Kroměříže

Knihovnou roku 2016 se stala Obecní knihovna v Rapotíně na Šumpersku. Zvítězila v kategorii základní knihov-

na a její zástupci si v pražském Klementinu cenu převzali od ministra kultury Daniela Hermana (KDU-ČSL). V kategorii informační počin si titul Knihovna roku 2016 z Prahy odvázejí zástupci Knihovny Kroměřížska. Porota je ocenila za průkopnické prosazení biblioterapie. Obě ceny jsou spojené s odměnou 70 000 korun. Letos byla v rámci ceremoniálu udělena i Cena za přínos k rozvoji české kultury. Dostal ji emeritní ředitel Parlamentní knihovny Karel Sosna. Jeho zásluhy podle ministra spočívají zejména v transformaci Parlamentní knihovny z tradiční podoby do moderního knihovnicko-informačního pracoviště a založení společné digitální knihovny parlamentních knihoven V4.

Podzimní knižní veletrh v Havlíčkově Brodě

Více než 160 nakladatelství vystavovalo své knihy na 26. ročníku Podzimního knižního veletrhu v Havlíčkově Brodě. Součástí doprovodného programu byly tradičně besedy s autory, autorská čtení, představení knižních novinek, přednášky a výstavy. Čtení, besed a autogramiád se mělo zúčastnit kolem 150 spisovatelů, překladatelů, ilustrátorů a dalších osobností ze světa knih. Mottem letošního ročníku byla úvodní slova české hymny Kde domov můj. Podle ředitelky veletrhu, spisovatelky a nakladatelky Markéty Hejkalové, nemá motto přímo odkazovat na českou hymnu, ale upozornit na knihy, které se zamýšlejí nad tím, co je to vlastně náš domov a co je česká národní identita.

Knižní veletrh ve Frankfurtu, ČR na něm připomněl Havla

Letošní 68. knižní veletrh ve Frankfurtu nad Mohanem se letos zaměřil i na výzvy moderních technologií, na knihy, ale také na virtuální realitu nebo umělou inteligenci. Česká expozice představila téměř dvě desítky vystavovatelů. Jejím hlavním tématem byla osobnost dramatika, disident a prezidenta Václava Havla. Z Čechů v rámci kulturního programu vystoupil kněz Tomáš Halík, diplomat Michael Žantovský nebo spisovatel Karel Hvížďala.

Nový festival se zaměřil jen na literaturu pro teenagery

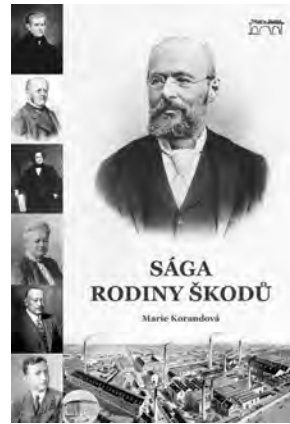
První literární festival pro mládež v Česku chystají dvě tuzemská nakladatelství, která se na literaturu pro teenagery specializují. Uskutečnil se pod názvem Humbook a představil světové i české hvězdy literatury pro mládež. Festival se konal v sále Elektra u stanice Vltavská v Holešovicích, akci uspořádala nakladatelství Fragment a Coobook.

Odborníci definují čtenáře literatury young adult jako náctileté a mladé mezi 12 a 18 lety. Z výzkumů pořádaných mezi čtenáři však vyplynulo, že knihy vycházející pod tímto štítkem čtou mladí lidé až do věku 30 let. „Mladá literatura“ zahrnuje různé žánry, od sci-fi a fantasy přes drama, romantické povídky a romány, deníky, dopisy, memoáry až po vzdělávací romány. Populární jsou v současnosti i romány, popisující utrpení nesvobodných lidí pod nadvládou diktátora. Pojítkem těchto žánrů zůstává hlavní hrdina, čtenářům blízký díky svému věku a specifickým situacím, do nichž se dostává.

V Plzni vyšel román o slavném podnikatelském rodu Škodů

Spletitým a dramatickým osudům slavné podnikatelské rodiny Škodů se věnuje nová kniha publicistky Marie Korandové *Sága rodiny Škodů*. Škodovi změnili tvář Plzně. Nejslavnější byl Emil Škoda, zakladatel plzeňské strojírně. Kniha popisuje také cestu od malé výroby po největší firmu Rakousko-Uherska. Dílo doplnila dlouholetá archivářka podniku Ladislava Nohovcová faktografií a dosud nezveřejněnými historickými fotografiemi, dokumenty i dobovými výstřižky, řekl ČTK Petr Mazný z vydavatelství Starý most.

Románová část představuje osudy rodu, bez něhož by v Plzni ve druhé polovině 19. století nevzniklo divadlo, beseda, školy ani pivovar Gambrinus. Škodovka byla bohatá a z jejích daní město těžilo. Emil Škoda, který strojírně koupil v roce 1869 a o jednatřicet let později zemřel,



také postavil ze svého vývařovnu pro chudé. Už jeho dědeček, plzeňský zámečník Jan Škoda, měl v Mlýnské strouze zámečnickou dílnu až s dvadvaceti zaměstnanci. „Dodnes se v Plzni říká, že kovaná mříž Domu u Zlatého slunce, kde sídlí památkáři, je odtud,“ uvedl Mazný.

Jan Škoda měl dva syny, kteří se stali významnými lékaři. „Josef (Emilův strýc) léčil ve Vídni Rothschildy a rakouskou císařovnu. Zbohatnul a část peněz dal Emilovi na podnikání,“ řekl Mazný. Podle sedmdesátiletého právníka Petra Faita a dalších by si Emil Škoda zasloužil v Plzni sochu v centru.

PŘIPOMENUTÍ

Karel Hynek Mácha (16. 11. 1810 – 6. 11. 1836)

Karel Hynek Mácha byl český básník a prozaik, představitel českého romantismu a zakladatel moderní české poezie. Proslavil se jak svým životem, tak dílem, jemuž dominuje lyrickoepická skladba *Máj*, jedna z nejvydávanějších českých knih.

Zikmund Winter (27. 12. 1846 – 12. 6. 1912)

Zikmund Winter byl prozaik, autor historických próz a historik. Patřil k okruhu spisovatelů sdružených kolem časopisu *Zvon*, kde působili i Alois Jirásek a Karel Václav Rais. Zemřel při pobytu v Bad Reichenhall v Bavorsku.

Eliška Krásnohorská, vlastním jménem Alžběta Pechová (18. 11. 1847 – 26. 11. 1926)

Eliška Krásnohorská byla česká básnířka, libretistka, spisovatelka a překladatelka. Byla redaktorkou *Ženských listů*, předsedkyní Ženského výrobního spolku a zakladatelkou první dívčí střední školy Minerva (1890). V roce 1922 byl Elišce Krásnohorské udělen čestný doktorát Univerzity Karlovy.

Libreta: *Hubička, Čertova stěna, Tajemství, Viola, Lejla, Břetislav, Dítě Tábora, Blaník, Blíženci, Karel Škréta*.

Jaroslav Žák (28. 11. 1906 – 29. 8. 1960)

Jaroslav Žák byl český středoškolský pedagog, prozaik, autor dramatických a satirických próz. Po druhé světové válce působil Jaroslav Žák jako spisovatel a scenárista Čs. státního filmu a stal se spisovatelem z povolání. Žák je autorem humorně laděných příběhů z prostředí trampského, školního a sportovního. Literární dráhu zahájil ve spolupráci s malířem Vlastimilem Radou třemi parodiemi, ve kterých s laskavým humorem ironizuje bezduché napodobování života trampů podle brakové četby (*Budulínka a Matlafousek aneb Vzpoua na parníku Primátor Dittrich* – 1930, *Dobrodružství šesti trampů aneb Nové pověsti české* – 1933) a gangsterskou a kriminální četbou (*Z tajností žižkovského podsvětí* – 1933). Ze studentské-

ho humoru čerpají prózy *Študáci a kantoři* (1937) a *Cesta do hlubin studákovy duše* (1938), založené na myšlence věčného boje studentů s profesory odtrženými od života. Obě prózy se staly podkladem pro filmové zpracování, první i pro zpracování divadelní. Po únoru 1948 byl však jako nežádoucí autor (za politické satiry otiskované ve *Svobodném slově*) umlčen, byl vyloučen ze Syndikátu českých spisovatelů. Deset let nesměl publikovat, překlady a drobnou publicistiku uveřejňoval pod cizími jmény.

Václav Čtvrtek (4. 4. 1911 – 6. 11. 1976)

Václav Cafourek, známější pod jménem Václav Čtvrtek, byl spisovatel pro děti a mládež, autor povídek, románů a her o současných dětech a populárních pohádkových příběhů. Je považován za pokračovatele klasiků českých pohádek. Knihy: *Pohádky z pařezové chaloupky Křemílka a Vocho-můrky, Rumcajs* ad.

Jiří Taufer (5. 7. 1911, Boskovice – 3. 12. 1986, Praha)

Jiří Taufer byl český básník, překladatel a politický pracovník. V roce 1952 člen tiskové komise pro proces s Rudolfem Slánským, v letech 1954-1956 náměstek ministra kultury, v letech 1956-1966 spisovatel a překladatel z povolání, v letech 1966-1971 velvyslanec rada v Moskvě, 1972-1982 člen předsednictva Svazu českých spisovatelů. Byl uznávaným překladatelem z ruštiny (kompletní dílo Majakovského, jazykově nesmírně náročné překlady z Chlebnikova), výjimečně i z jiných jazyků, například z ázerbájdžánštiny.

Jan Křesadlo

Václav Jaroslav Karel Pinkava, píšící pod pseudonymem Jan Křesadlo (9. 12. 1926, Praha – 13. 8. 1995, Colchester) – spisovatel, básník, psycholog a polyhistor českého původu. Svůj pseudonym si vybral částečně i proto, že ve svém občanském jménu postrádal ryze české ř. Po invazi roku 1968 emigroval do Británie se svou ženou a čtyřmi dětmi. Pracoval jako klinický psycholog, vedoucí oddě-



Jan Křesadlo

lení. Po předčasném odchodu do důchodu v roce 1982 se naplno věnoval umělecké tvorbě. Za svou prvotinu, román *Mrchopěvci*, kterou vydalo nakladatelství '68 Publishers, obdržel cenu Egona Hostovského. Coby tzv. renesanční muž, polyhistor, si rád kladl náročné překážky a úkoly. Se svou dcerou přeložil do angličtiny Seifertův *Věvec sonetů* a k tomu si dopřál i vlastní polemičtý *Vzdorověnec*.

Jeho ostatky jsou uloženy pod pomníkem od jeho syna Jana Pinkavy na vinohradském hřbitově v Praze.

Miloš Macourek (2. 12. 1926 – 30. 9. 2002)

Miloš Macourek byl český dramatik a básník, autor pohádkových próz, režisér. Jako scenárista se podílel na mnoha českých komediích a seriálech. Na nich spolupracoval především s režiséry Oldřichem Lipským a Václavem Vorlíčkem. Jako tvůrce animovaných filmů spolupracoval s grafikem a ilustrátorem Adolfem Bornem. Z hlediska ambivalentnosti poetiky má jeho dílo blízko k Aškenazymu nebo Werichovi.

Arnošt Lustig (21. 12. 1926 – 26. 2. 2011)

Arnošt Lustig byl spisovatel a publicista světového významu, autor próz s židovskou tematikou, scenárista. Pochází z rodiny malého obchodníka. Arnošt Lustig byl roku 1941 z rasových důvodů vyloučen ze školy a o rok později poslán do Terezína. Prošel koncentračními tábory Osvětim a Buchenwald. V březnu 1945 uprchl z pochodu smrti a až do osvobození se skrýval. Lustig byl redaktorem Čs. rozhlasu, vedoucím kulturní rubriky týdeníku *Mladý svět*, pracoval jako scenárista Čs. filmu. Po srpnu 1968 odešel Lustig do Jugoslávie a v roce 1970 se usadil v USA. Zde mimo jiné přednášel film a literaturu na American University Wa-



Arnošt Lustig

shington, D. C. Podle Lustigových scénářů bylo natočeno několik filmů. Obdržel mj. Cenu Franze Kafky.

Rainer Maria Rilke (celým jménem René Karl Wilhelm Johann Josef Maria Rilke, 4. 12. 1875, Praha – 29. 12. 1926, sanatorium Valmont u Montreux ve Švýcarsku)

Rainer Maria Rilke byl jedním z nejvýznamnějších německy píšících lyriků přelomu 19. a 20. století. Napsal také jeden román a několik povídek. Byl členem Pražského kruhu. Pro své temné, spirituální básně byl nazýván mágem sensibility nebo také básníkem smrti.

V Čechách prožil prvních dvacet let svého života. Život v Praze poznamenal jeho tvorbu – neopakovatelná atmosféra města obestřeného podivuhodnou historií i legendami, města, kde se střetávaly česká, židovská a německá kultura. Vládl zde také zatuchlý maloměstský duch, který odsuzoval vše nespoutané. To vše mělo na vnímavou duši mladého básníka velký vliv. Když bylo Rilkemu devět let, jeho rodiče se rozešli, a byl poslán na Vojenskou kadetní školu v Hranicích na Moravě. Později studoval literaturu, dějiny umění a filozofii na univerzitách v Praze a Mnichově, středisku tehdejší německé kultury. V roce 1896 odjel do Mnichova a od té doby strávil svůj život na cestách – navštívil Itálii, Rusko, africké země, Španělsko, Francii i Švýcarsko. Po odchodu z Prahy v roce 1896 si změnil jméno René na Rainer.

Rodinné zázemí v dětství mělo vliv na jeho pozdější psychiku a Rilke se celý život nechával vydržovat staršími, zámožnými dámami. První z nich byla o patnáct let starší ruská literátka Lou Andreas-Salomé. Bývala přítelkyní filozofa Friedricha Nietzscheho. V roce 1900 navštívil R. M. Rilke Rodinův sochařský ateliér v Paříži. Zde se seznámil se sochařkou Clarou Westhoffovou (1878-1954), se kterou se následujícího roku oženil. V prosinci 1901 se jim narodila dcera Ruth. Rilke Claru po ročním manželství opustil, ale nikdy se oficiálně nerozešli. Rilke často cestoval a pobýval u svých šlechtických patronek. V roce 1906 se R. M. Rilke setkal s českou hraběnkou Sidonií Nádhernou. Ta se stala až do Rilkovy smrti básníkovou blízkou přítelkyní. Několikrát ji navštívil na jejím zámku Vrchotovy Janovice v Čechách. Rilke jí také rozmluvil svatbu se spisovatelem a novinářem Karlem Krausem, který se o ni vážně ucházel. V roce 1910 se R. M. Rilke seznámil se svou další přítelkyní a podporovatelkou, kněžnou Maríí Thurn und Taxis-Hohenlohe. Ta byla jeho doživotní obdivovatelkou a dala mu k dispozici svůj palác v Benátkách i zámek v Loučeni.

Během první světové války byl R. M. Rilke nucen narukovat jako rakouský voják. Díky svým četným známostem však několikaměsíční službu strávil ve vídeňském vojenském archivu. Po první světové válce, kdy vznikla Rilko-va vrcholná díla, žil převážně ve Švýcarsku.

R. M. Rilke se přátelil s řadou významných osobností a dopisoval si s nimi. Mezi ně patřili i Hugo von Hofmannsthal, André Gide, Stefan Zweig či Rilkův velký obdivovatel Boris Pasternak.

Od roku 1923 trpěl R. M. Rilke vážnými a dlouhodobými zdravotními problémy. Poslední léta života strávil převážně na zámku Muzot.

Rainer Maria Rilke zemřel v roce 1926 na leukémii v sanatoriu Valmont u Montreux ve Švýcarsku. Pohřben je na jižní straně kostela ve vesnici Raron ve švýcarském kantonu Valais.

DIVADLO & BALET

Třetí listopadová sobota opět patří Noci divadel

Neobvyklé zážitky nabídne i letos Noc divadel, jejíž čtvrtý ročník připadá na sobotu 19. listopadu. Divadla i divadelní soubory po celé České republice se už teď připravují, diváky na řadě míst pozvou do zákulisí a připraví pro ně i něco navíc, řekla ČTK Adéla Vondráková z Institutu umění – Divadelního ústavu, který je koordinátorem akce. Už nyní je jasné, že tradiční účastníci Noci divadel mezi sebou letos přivítají i několik nových institucí. Za všechny třeba pražské Studio Dva a Černé divadlo Metro, Mezinárodní konzervatoř Praha, Divadlo Radost Brno, Divadelní spolek Jiří z Poděbrad a také Muzeum umění Olomouc – Divadlo hudby.

Bratři Bubeníčkové se v Praze rozloučili s českým publikem

Slavní tanečníci, bratři Jiří a Otto Bubeníčkoví, se v Praze rozloučili s českým publikem uvedením svého autorského představení *Orfeus*. Vystoupení bylo završením jejich turné, kterým uzavřeli svou taneční kariéru. Naposledy publiku ve své vlasti zatančili na Nové scéně Národního divadla, a zahájili tak 53. ročník festivalu televizních pořadů s tématem hudby a tance Zlatá Praha.

Bratři Bubeníčkové patří například vedle primabaleríny Darii Klimentové patrně k neznámějším současným českým tanečníkům. Přes dvacet let tančili v prestižních zahraničních souborech. Po svých 40. narozeninách, které dvojčata oslavila před dvěma lety, se začali loučit s aktivním tancem a plánují se věnovat především choreografii.

Cenu Thálie na festivalu Prix Bohemia Radio obdržel herec Viktor Preiss

Cenu Thálie za herecký výkon v rozhlasové hře převzal na 32. ročníku mezinárodního festivalu rozhlasové tvorby Prix Bohemia Radio 2016 v Olomouci herec Viktor Preiss. Do síně rozhlasové slávy organizátoři třídního festivalu uvedli rozhlasového autora a publicistu Josefa Veselého a skladatele a textaře Jana Spáleného. Ocenění byla předána na závěrečném večeru v Arcibiskupském paláci v Olomouci. Viktor Preiss získal cenu Thálie za roli Václava Talicha v rozhlasové hře *Má protentokrát obsazená vlast*.

Národní divadlo připravilo festival k Havlově poctě

V Praze se uskutečnil nový mezinárodní divadelní festival věnovaný odkazu dramatika a bývalého prezidenta Václava Havla. Jmenuje se Pražské křižovatky s podtitulem To Havel With Love. Uvedl divadelní soubory z Ukrajiny a Běloruska, které svou tvorbou bojují ve svých zemích za svobodu. Víkend patřil maratónu havlovských inscenací tuzemských režisérů. Čestným hostem festivalu byla nositelka Nobelovy ceny za literaturu Světlana Alexijevičová, novinářka a kritička sovětské i postsovětské doby v Rusku.

Festival začal na piazzetě ND odhalením instalace sochaře Kurta Gebauera. Má podobu srdce, znaku, který používal nejen Havel, ale i Gebauer ve svých starších pracích. Do rozměrného srdce budou moci lidé psát Havlovi vzkazy, výsledek se odlije do laminátu a vznikne další dílo, které bude v noci svítit.

Speciální představení uvedli cimrmanologové ke svému jubileu

První ze tří speciálních představení k 50. sezóně Divadla Járy Cimrmana uvedli jeho protagonisté v Žižkovském divadle v Praze. Autor scénáře Zdeněk Svěrák do něj zařadil ukázky z oblíbených komedií a přečetl „psaní do nebe“ Ladislavu Smoljakovi, od jehož smrti uplynulo v červnu šest let. Svěrákův dopis je otištěn v publikaci *Půlstoletí s Cimrmanem*. Ukazuje i neznámou tvář souboru a odkrývá dění, které zůstává publiku utajeno. Každý člen divadla k tomu přidal svou vzpomínku. Knížku doplňuje DVD se záznamy raritních vystoupení.

Divadlo Na Fidlovačce

Nuselské divadlo v blízkosti proslulého potoka Botiče dal postavit na vlastní náklady (1 900 000 Kč) jeho první ředitel Stanislav Langer. Autory projektu byli architekti J. Dneboský a A. Zima. Stavba byla započata v dubnu 1921 a ukončena o sedm měsíců později. Tehdy vzniklo na zděné podezdívce dřevěné divadlo, už předem pokřtěné na Tylovo. K slavnostnímu otevření ve dnech 5.-6. listopadu byly zvoleny dvě hry J. K. Tyla *Drahomíra* a známá lokální fraška se zpěvy *Fidlovačka*.

Tylovo divadlo bylo postaveno v místech, kde cech českých ševců pořádá od počátku 19. století lidovou jarní slavnost, nazvanou podle starého ševcovského nástroje *Fidlovačka*. To bylo J. K. Tylovi inspiračním zdrojem pro stejnojmennou hru. Roku 1834 v ní poprvé zazněla Škroupova píseň *Kde domov můj*, která se roku 1918 stala součástí české národní hymny. Za dobu své existence zažilo Divadlo v Nuslích časy přílivu i odlivu diváckého zájmu. Hned za své první krize v roce 1923 se změnilo v převážně operetní scénu, která vešla do povědomí Pražanů jako „Tyláček“. Prvních osm měsíců roku 1944 (až do násilného zavření všech divadel) fungovala nuselská scéna pod hlavičkou Divadlo Pod Vyšehradem. Ke svému původnímu názvu se vrátila až po květnu 1945. V letech 1948-1963 existovala jako Divadlo Na Fidlovačce. 1. července 1963 se Divadlo Na Fidlovačce spojilo s Hudebním



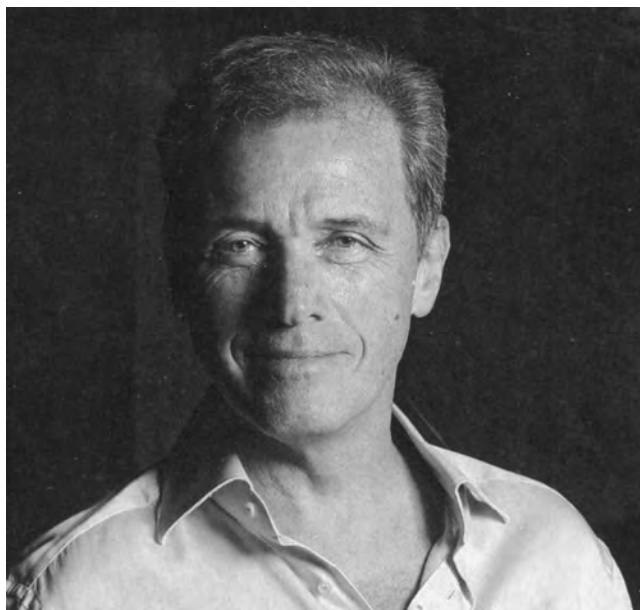
Divadlo Na Fidlovačce

divadlem v Karlíně a přejmenovalo se na Hudební divadlo v Nuslích. To se v roce 1976 pro veřejnost z havarijních důvodů zcela uzavřelo, opět otevřeno bylo v roce 1998.

Milan Hein (* 13. 8. 1946, Hranice)

Milan Hein je český divadelní publicista, herec, moderátor a divadelní podnikatel, bratr moderátorky Marty Skarlandtové-Heinové, majitel a provozovatel pražského Divadla Ungelt. Koncem šedesátých let studoval žurnalistiku na Karlově univerzitě, svá studia však nedokončil. V letech 1970-1973 pracoval jako herec v Divadle v Českém Těšíně. Od roku 1973 pak působil jako umělec ve svobodném povolání. Od roku 1984 spolupracoval na autorských divadelních představeních v pražské Redutě se svojí sestrou, moderátorkou a tlumočnicí Martou Skarlandtovou-Heinovou. S moderováním a konferováním začínal už v šedesátých letech, později spolupracoval při uvádění různých pořadů Československé televize. Během sametové revoluce působil v Československé televizi jako televizní reportér. Na počátku devadesátých let uváděl v České televizi pořad *Nedělní ráno*. V roce 1993 natočil televizní triptych rozprav s Milošem Kopeckým nazvaný *Co za to stálo...* V roce 1994 rozpravy vyšly i knižně. Od roku 1995 je majitelem, dramaturgem a provozovatelem pražského Divadla Ungelt (v pražském Těšíně na Starém Městě pražském).

Byl jednou z osobností, o které byl natočen v roce 2008 pořad *13. komnata* České televize, kde otevřeně mluví kromě jiného o své sexuální orientaci. Dne 12. srpna 2016 u příležitosti svých 70. narozenin slavnostním obřadem stvrdil svůj osmiletý vztah s partnerem Martinem Šimkem. Místo svědků před stvrzením partnerství vystoupili na jevišti veřejní gratulanti. Za rodinu Milana Heina pronesli gratulaci zpěvačka a rodinná přítelkyně Marta Kubišová a publicista Jefim Fištejn a za Martina Šimka jeho synovec, zahradní architekt Jakub Teplý.



Milan Hein

Jan Tříška (* 4. 11. 1936, Praha)

Český a americký filmový a divadelní herec. Vystudoval herectví na pražské DAMU (1955-1959) a podobně jako kdy-

si Ladislav Pešek se stal historicky nejmladším členem činohry Národního divadla (1959-66). Tam exceloval mimo jiné jako nezapomenutelný Romeo a ve svých pětadvaceti se stal symbolem nastupujícího mládí. Z ND odešel s režisérem Krejčou do nově založeného Divadla za branou (1966-72) a po jeho zrušení nastoupil do Městských divadel pražských (1972-77). V roce 1977 z Československa odešel do exilu a zahájil novou životní a profesionální etapu v USA.

Po odchodu do USA se prosadil jako dábel Woland v dramatině Bulgakovova románu *Mistr a Markétka*. Spolupracoval s tak váženými režiséry, jako jsou Peter Brook, Peter Sellars, Anatolij Efros, Warren Beatty a Miloš Forman, účinkoval ve hrách W. Shakespeara, G. B. Shawa, A. P. Čechova i V. Havla. Pravidelně vystupuje v amerických filmech a televizích.

Také v Čechách je znovu po roce 1990 obsazován do českého filmu, vrací se i na divadelní prkna Pražského hradu (Shakespeareovské slavnosti), např. letos se svou životní rolí, za níž získal Cenu Alfréda Radoka, v komponovaném večeru *Pocta Shakespeareovi*, kdy připomenul svůj výkon v nejlepším dramatu všech dob a zarecitoval i několik sonetů.



Jan Tříška

Vlasta Chramostová (* 17. 11. 1926, Brno)

Vlasta Chramostová je herečka, přední členka Vinohradského divadla (1950-1970), chartistka. Na Vinohradech hrála řadu velkých rolí, například Roxanu nebo Marii Stuartovnu. V roce 1969 jí byla kvůli politickým postojům zakázána činnost ve filmu, televizi a rozhlasu, hrála však ještě v Divadle Za branou (1970-1972), v roce 1973 hostovala v Západočeském divadle v Chebu, kde hrála hlavní

roli v Brechtově hře *Matka Kuráž*, následně jí bylo zne-možněno hrát úplně. Její zapojení do uměleckého disentu vyústilo v tzv. bytové divadlo, které provozovala v letech 1976-1980 (Seifert: *Všecky krásy světa*, Shakespeare: *Macbeth*). V roce 1977 podepsala Chartu 77, v lednu 1989 se zúčastnila vzpomínkového aktu za Jana Palacha, načež byla podmíněně odsouzena k trestu odnětí svobody. Listopadové revoluce v roce 1989 se samozřejmě aktivně zúčastnila a tyto události znamenaly její velký návrat mezi přední osobnosti české kultury. V roce 1990 byla jmenována čestnou členkou Národního divadla.

Umělecká činnost Vlasty Chramostové po roce 1989 nemá nijak zásadní význam, herečka sama říká, že dvacet let nucené nečinnosti ji poznamenalo natolik, že se nedokáže přehrát do rolí starých žen, když naposledy hrála



Vlasta Chramostová

krátce po čtyřicítce. V poslední době ji bylo možno vidět v autobiografickém představení *Tři životy* v Divadle Kolowrat. Je také autorkou vlastních pamětí, které pod názvem *Vlasta Chramostová* vyšly v roce 1999.

Za celoživotní přínos divadlu dostala v roce 2007 Zvláštní cenu Thálie. Z mimoměleckých cen je nutno připomenout státní vyznamenání, Řád T. G. Masaryka III. třídy, který jí byl propůjčen v roce 1998 za zásluhy o demokracii a lidská práva.

VZPOMÍNKA

Terezie Brzková (11. 1. 1875 – 19. 11. 1966)

Herečka Terezie Brzková, rozená Jelínková, pocházela z početné herecké rodiny. Na různých jevištích se výrazně uplatnily také Tereziiny sestry, zejména Hana Vojtová (1871-1933) a Otýlie Beníšková (1882-1967).

Významnou kapitolou v herecké kariéře Terezie Brzkové je doba jejího angažmá jako sólistky činohry v Národním divadle, kde působila po celou první světovou válku a ještě krátce po ní (1914-1919). Již od svých začátků směřovala Brzková k divadelnímu realismu a ve svém hereckém projevu kladla důraz především na kvalitní výslovnost, její doménou byly především figurky prostých žen z lidu, později přešla k významově různorodým postavám stařenek. V roce 1939 odešla Terezie Brzková do penze, teprve tehdy ale začala její kariéra u filmu a hlavní role ve dvou filmech ji nakonec zapsaly zlatým písmem do dějin československé kinematografie. Ke své nejslavnější filmové roli přišla Terezie Brzková víceméně náhodou. Titulní roli babičky v adaptaci slavné stejnojmenné předlohy Boženy Němcové měla původně hrát Leopolda Dostalová, po změně režiséra se pak uvažovalo o Růžence Naskové. Ta ale našla jevištní podobu právě v podání Brzkové v plzeňském divadle a doporučila ji pro film. V režii Františka Čápa vznikl film *Babička* (1940), který především v dusné době protektorátu měl obrovský význam a tomu odpovídal i divácký zájem v kinech. Později si ji diváci dodnes mohou připomínat drobnými postavami lidských stařenek, jaké si zahrála v pohádkách *Pyšná princezna* (1952) nebo *Byl jednou jeden král* (1955). Kromě práce u filmu se Terezie Brzková pohostinským účinkováním vrátila po roce 1945 i na jeviště Národního divadla (*Maryša, Josefína, Maloměstáci*). Její posledním vystoupením ve filmu byla opět role bezjmenné stařenky v dodnes oblíbené pohádce *Princezna se zlatou hvězdou* (1959).

Otomar Korbelař (3. 11. 1899, Sázava – 30. 11. 1976, Praha)

Otomar Korbelař byl český hudebník, divadelní a filmový herec, režisér a ředitel divadla. Byl velmi citlivým a vnímavým hercem, měl velice zvučný hlas, který zúročil také

jako zpěvák. Byl výborným představitelem mužných a charakterních rolí.

Po válce začal studovat hru na fagot a hoboj na pražské hudební konzervatoři, kde byl díky svému talentu rovnou přijat do druhého ročníku. Prakticky souběžně s tím pak také na konzervatoři studoval i herectví. Již během studií si zahrál jako elév několik epizodních rolí v Národním divadle. Po absolutoriu hrál v divadlech v Olomouci, Plzni, a Městském divadle Kladně, kde byl také i ředitelem. Na Kladně potkal také svou první manželku Jarmilu Šamalíkovou. Mnoho let hrál v Divadle na Vinohradech (1929-1945, 1956-1962), poslední léta života působil v Hudebním divadle v Karlíně (1962-1976). Pracoval pro televizi i rozhlas.

V Divadle na Vinohradech potkal svou druhou manželku, tanečnicí a herečkou Evu Vrchlickou mladší (vnučku spisovatele Jaroslava Vrchlického). Spolu měli také dceru.



Jarmila Kšírová a Otomar Korbelař v *Lucerně* (1938)

Za Česko bude o Oscara bojovat film *Ztraceni v Mnichově*

Česká republika vyšle do souboje o Oscara za nejlepší cizojazyčný film snímek *Ztraceni v Mnichově* režiséra Petra Zelenky. Rozhodlo o tom hlasování členů České filmové a televizní akademie. Akademici vybírali z devětačtyřiceti českých hraných, dokumentárních a animovaných snímků. Zelenkův film se pohybuje na hranici politické satiry, fikce a filmu o filmu. Dějová linie sleduje příběh devadesátiletého papouška, který kdysi patřil Édouardu Daladierovi. Za dramatických okolností jej unese český novinář Pavel a na základě papouškových kontroverzních citací Daladieira rozpoutává mezinárodní politický skandál. Snímek letos dostal tři Ceny české filmové kritiky – za nejlepší film roku 2015, za nejlepší režii a scénář. Odnesl si také dva České lvy – za scénář a za střih.

Termín pro zaslání svých kandidátů do boje o Oscara za nejlepší cizojazyčný film vypršel 3. října. Americká filmová akademie ze seznamu vybere devět filmů a z nich posléze konečných pět finalistů, které oznámí 24. ledna příštího roku. Vítěz bude vyhlášen na slavnostním ceremoniálu 26. února.

Do kin jde *Vlk z Královských Vinohrad* a *Prázdniny v Provence*

Do kin míří snímek *Vlk z Královských Vinohrad*. Režisér Jan Němec svůj poslední film natáčel podle vlastních autobiografických povídek, nestihl jej však dokončit. Zemřel den před koncem natáčení a film dokončil pomocný režisér Tomáš Klein. Jako mladý režisér John Jan ve filmu vystupuje Jiří Mádl, dalším Němcovým alter egem je ale ještě Karel Roden v roli vypravěče. Reálnými životními zážitky inspirovaný film volně vychází z Němcovy povídkové sbírky *Nepodávej ruku číšníkovi* a pozoruje jeho životní osudy od šedesátých let 20. století do současnosti. Na letošním festivalu v Karlových Varech získal film v hlavní soutěži zvláštní uznání poroty.

Premiéry se dočkala také komedie Vladimíra Michálka *Prázdniny v Provence*. V letní atmosféře u moře se znovu sejde herecká trojice Vojta Kotek, Jakub Prachař a Kryštof Hádek, známá z úspěšné zimní komedie *Padesátka*. Tito tři členové hudební kapely se z minuty na minutu rozhodnou utéct z koloběhu práce a před přísnou manažerkou do slunné Francie.

Čtvrtou sérii cyklu *Gen* zahájí v lednu Madeleine Albrightová

Dalším padesáti osobnostem bude věnována čtvrtá série dokumentárního cyklu GEN – Galerie elity národa, která se objeví na obrazovkách České televize od ledna příštího roku. Zahajovací díl přiblíží bývalou ministryni zahraničních věcí USA Madeleine Albrightovou v režii slovenského režiséra Dušana Trančíka. Řekl to vedoucí projektu Fero Fenič. Podle něj tento cyklus, vznikající od roku 1993, zmapoval už 282 českých osobností, každou na plo-

še 15 minut. „Do konce září se natáčel Josef Somr, Dana Drábová, Dagmar Havlová, Zdeněk Sternberg, Jiří Bartoška, Milan Uhde, Eva Herzigová, Jiří Drahoš, Juraj Herz, Viktor Preiss a Ivan Passer,“ řekl Fenič. V nejbližším období se před kamery postaví Martina Sáblíková, Petr Pithart, Dominik Duka, Šimon Pánek, Jožka Černý, Radek Baborák, Vladimír Beneš, Michal Pavlíček, Petr Čech a Stanislav Kolíbal.

Filmový archiv získal vzácný film z počátků kinematografie

Více než sto let starý film, jehož autorem je významný průkopník kinematografie Georges Méliés (1861-1938) a který byl považován za ztracený, získal Národní filmový archiv. Ač má ve svých sbírkách významnou kolekci filmů z počátků kinematografie včetně jednadvaceti Méliésových děl, jde podle jeho ředitele Michala Breganta o mimořádný objev. „Je to, jako kdyby se našla nová kresba Leonarda da Vinci,“ řekl novinářům. Více než polovina Méliésových filmů je dnes nedostupná. Archiv dostal originál filmu splepený s dalšími dvěma dobovými krátkými groteskami darem od českého sběratele. Méliés do svých filmů vkládal děj a zápletku. Vymyslel celou řadu filmových triků, jež se poté používaly dlouhá desetiletí. Eskamotéři a triky jsou součástí i nově identifikovaného filmu.

Britské recenze chválí *Anthropoid* a oceňují, že to není Hollywood

Jako napínavý a závratný hodnotí britští kritici film *Anthropoid* o atentátu na říšského protektora Reinharda Heydricha. Britsko-český snímek, který po srpnové premiéře v Londýně přichází do kin ve Spojeném království, netrpí podle recenzí hollywoodskou opulentní chválou mimořádného činu, což mu jde jediné k duhu. „Materiál, ze kterého vychází, je tak bohatý a jeho ústřední hráči natolik hrdinští, že není třeba uchylovat se k senzacechtivosti,“ napsal deník *The Daily Telegraph*. „Pokus o atentát a následná přestřelka přijde až v závěru filmu, ale ani úvodní scény nejsou prosté dramatu. Praha se hemží nacistickými donašeči a každý pohled stranou, každé zatukání na dveře vás nutí zadržet dech,“ zdůraznil *The Daily Telegraph*. Líbí se mu i zakomponování historických záběrů Heydricha a příležitostné sklony k dokumentarismu, což do kinosálu nevnaší nudu, ale díky dotekům reálna jen zrychluje srdeční pulz. Čtyři z pěti hvězdiček udělil filmu stejně jako *The Daily Telegraph* také list *The Guardian*.

Snímek *Poslední cyklista Jiřího Svobody* byl oceněn v Dallasu

Snímek *Poslední cyklista* režiséra a scenáristy Jiřího Svobody natočený v produkci České televize byl oceněn na 20. Jewish Film Festivalu v Dallasu. Dvoudílný film popisující podle námětu Tomáše Töpfera život adoptované dívky během druhé světové války si odvezl Cenu diváků. Film *Poslední cyklista* byl po dlouhé době českým zástupcem na

festivalu, který vybírá ze světové kinematografie nejlepší díla s židovskou tematikou. Snímek o osudu novorozence, které se z klášterního sirotčince ocitne v židovské rodině, zaujal podle slov organizátorky přehlídky Rachelle Weissové Craneové diváky natolik, že v zimě uspořádají v Dallasu další projekce. Film *Poslední cyklista* byl natočen v roce 2014. V hlavních rolích se představili Sabina Rojková, Marta Vančurová, Ági Gubiková, Vincent Navrátil, Luboš Veselý či Lenka Vlasáková.

Do kin dorazili animovaní *Lichožrouti* toužící po rodině

Animovaný film režisérky a výtvarnice Galiny Miklínové *Lichožrouti* dorazil do tuzemských kin. Dobrodružný snímek o zlodějích ponožek lichožroutech a jejich touze po rodinném životě natočila Miklínová podle úspěšné knihy, kterou napsala se spisovatelem a spoluautorem scénáře Pavlem Šrutem. Vypráví o malých neviditelných tvorech, kteří se živí ponožkami a mohou za to, že lidem z každého páru ponožek vždy zůstane jen jedna. Hlavním hrdinou filmu je lichožrout Hihlík namluvený Kryštofem Hádkem, který po smrti svého dědy musí vyhledat posledního žijícího příbuzného, mafiánského strýce Padreho. Humorně vykreslený příběh ze světa podobného lidskému, který začíná velkou ponožkovou loupeží, se odehrává v animovaných kulisách Prahy vzniklých počítačovou animací. Kniha *Lichožrouti* se stala knižním bestsellerem, který posbíral řadu cen včetně ocenění Kniha desetiletí.

Festival dokumentů se konal v Jihlavě od 25. do 30. října podvacáté

Hostem Mezinárodního festivalu dokumentárních filmů byl i americký experimentální filmař Bill Morrison. Program představil ruskou filmovou avantgardu a průřez islandskou kinematografií včetně režisérské masterclass islandské legendy Fridrika Thora Fridrikssona – ten rovněž přijel. Morrison pro své filmy využívá poškozené filmové pásy. Přehlídka uvedla deset jeho stěžejních děl, z nichž jedenáct bude v Česku promítnuto poprvé. Letošní počiny, španělský cestopis *Dokařův sen* a hororový snímek *Siratek Annie*, tu měly mít mezinárodní premiéru. Dokumentární film *Bratříček Karel* polské režisérky Krystyny Krauzeové

vedle životních osudů legendárního písničkáře Karla Kryla zaznamenává i dopad jeho tvorby u severních sousedů v Polsku. Snímek natočený v česko-polské koprodukcí přibližuje pro mnohé neznámé události z Krylova života. Do tuzemských kin bude uveden 17. listopadu, tvůrci jednájí i o jeho uvedení v polské televizi.

Hlavní cenu Zlaté Prahy získal snímek o syrském klavíristovi

Hlavní cenu Mezinárodního televizního festivalu Zlatá Praha získal německý dokument *Ajham Ahmad: Klavírista z Jarmúku*. Vypráví o syrském hudebníkovi, který hraje v ruinách Damašku až do chvíle, kdy je jeho klavír zničen a on musí stejně jako tisíce dalších lidí uprchnout.

Zemřel polský filmový režisér Wajda

Ve věku devadesáti let zemřel 9. října slavný polský filmový režisér a dramatik Andrzej Wajda.

Wajda patřil k nejvýznamnějším představitelům polské filmové školy. Točil filmy o své zemi a duši jejích lidí. Svě místo v nich měly velké dějiny i zdánlivě běžné a obyčejné osudy. Wajda byl držitelem řady ocenění, včetně Oscara, kterého získal v roce 2000 za celoživotní dílo.

Andrzej Wajda se narodil 6. března 1926 v Suwalkách poblíž litevských hranic. Jeho matka učila na ukrajinské škole, otec se stejně jako tisíce dalších polských důstojníků stal za druhé světové války obětí katyňského masakru, spáchaného příslušníky stalinské policie NKVD. Příběh vlastního otce byl pro Wajdu inspirací k natočení oceněného snímku *Katyň* (2007).

Válka však byla tématem jeho filmů již mnohem dříve. V padesátých letech zachytil svoje zkušenosti z odboje ve snímcích *Nezvaní hosté* a *Kanály* a i ve slavném filmu *Popel a démant*. Jeho filmy vždy výrazně vyčnívaly nad soudobou produkci a komunistickému režimu byly často nepohodlné.

V osmdesátých a devadesátých letech se dočkaly uznání i Wajdovy velkolepé historické fresky *Danton* a *Pan Tadeáš*. V posledních letech natočil intimní drama *Puškovrec* (2009) a životopisné drama *Walesa: člověk naděje* (2013).

(mk)

VZPOMÍNKA

Jan Čuřík (1. 11. 1924 – 4. 12. 1996)

Jan Čuřík byl významný český kameraman. Během nacistické okupace pracoval jako laborant v Herafilmu. V letech 1945-1949 působil jako asistent kamery v Krátkém filmu, v letech 1950-1955 pak jako kameraman krátkých a dlouhých filmů v Armádním filmu. Od roku 1955 působil ve Filmovém studiu Barrandov, kde točil hrané filmy s režiséry Zbyňkem Brynychem, Věrou Chytilovou, Františkem Vláčilem, Jaromilem Jirešem, Evaldem Schormem a Karlem Kachyňou

Ocenění:

1960 – 21. mezinárodní filmový festival Benátky – Medaile Bienále – mimo soutěž

1964 – 4. celostátní přehlídka československých filmů pro děti a mládež Gottwaldov – Zvláštní uznání poroty

1965 – Trilobit 1964 – Trilobit za kameru filmu, Trilobit za kameru povídky

1968 – 1. Finále Plzeň – Cena Finále

1971 – 13. mezinárodní filmový festival Chicago – Stříbrný Hugo za barevnou kameru

1976 – 6. mezinárodní filmový festival FEST '76 Bělehrad – Diplom za kameru

1982 – 22. mezinárodní filmový festival Cartagena – Cena poroty kritiků za nejlepší kameru

Všestranný fotograf Karel Otto Hrubý

Výstava *Všestranný fotograf v těžké době*, která byla před nedávnem k vidění v českobudějovické Galerii Nahoře, byla věnována stému výročí narození profesora K. O. Hrubého, významného československého fotografa, který jako pedagog ovlivnil několik generací fotografů a výrazně se podílel i na založení Svazu českých fotografů a Institutu výtvarné fotografie při SČF, organizovaného formou dálkového korespondenčního studia.

Karel Otto Hrubý se narodil 15. 5. 1916 ve Vídni. Dětství prožil v Podbrezové na Slovensku a posléze ve Znojmě, kde navštěvoval gymnázium. Rozhodl se pro studium práv na Karlově univerzitě v Praze, nicméně po jeho násilném přerušení nacistickými okupanty, kteří zavřeli české vysoké školy, se po válce již ke zvolenému oboru nevrátil. Během okupace se živil jako hudebník, využíval k tomu svoji náklonnost k jazzu, a po osvobození se začal naplno věnovat fotografii, k níž tíhnul již od dětství. Zkušenost mu přinesla práce fotoreportéra v časopise *Rovnost* v Brně i krátká kariéra kameramana dokumentárního filmu. Krátce pracoval také v časopise *Květy* v Praze. Posléze se však definitivně rozhodl pro pedagogickou dráhu a přijal místo profesora fotografie na Škole uměleckých řemesel v Brně, kde působil až do roku 1977.

Stále však neúnavně fotografoval. Portrétoval velké osobnosti svojí generace, spisovatele, malíře a herce. S některými z jeho portrétů uložených i ve Sbírce SČF se diváci mohli seznámit na nedávné výstavě *Portrétů nejen známých osobností* v karlínské galerii SČF.

K. O. Hrubý byl všestranným umělcem. Byl vynikajícím krajinářem, o tento žánr se zajímal nejen prakticky, ale i teoreticky. Věnoval se národopisným fotografiím, inscenovaným snímkům, nejrůznějším experimentům a na stará kolena začal dokonce malovat oleje.

Svůj zájem o folklór, lidové zvyky a život na vesnici zachytil v etnografických dokumentech pocházejících z Oravy, Liptova a Pováží. Pozoruhodný je i jeho příspěvek k tzv. fotografii všednosti. Pro další generace byl vzorem v přístupu k realitě a jejímu fotografickému ztvárnění.

Jako krajinář měl K. O. Hrubý také řadu následovníků. O výjimečnosti některých Hrubého fotografií se zmiňuje například Antonín Dufek v doprovodných textech výstavy ze sbírky Moravské galerie v Brně *Společnost před objektem 1918-1989*: „Neméně rozptýlená v různorodé tvorbě tehdejších fotografů jsou čistě dokumentární díla, jako je například *Mrtvé dítě* Karla O. Hrubého (1957, fotografováno pravděpodobně na Slovensku v Liptovské Tepličce). Takový snímek je zjevením v souřadnicích státního optimismu a přímým protikladem idylického světa Karla Plicky. Ani v okolní Evropě by se tehdy podobná díla nehledala snadno, Hrubý měl stěží nějaký vzor.“

Pro československou fotografii vedle tvůrčího vkladu udělal K. O. Hrubý velký kus práce i organizačně. Spolu s Adolfem Kroupou a Vilémem Reichmannem založil v roce 1959 při Domě umění první stálou fotografickou síň v Československu – Fotografický kabinet J. Funkeho v Domě pánů z Kunštátu. Stál u zrodu skupiny VOX v roce

1965 a významně se podílel na založení Svazu českých fotografů a Institutu výtvarné fotografie při SČF, organizovaného formou dálkového korespondenčního studia. Řadu let byl místopředsedou svazu a výrazně ovlivňoval jeho činnost.

Na závěr svého života se Hrubý odstěhoval do jižních Čech a vrátil se ke své další již předválečné zálibě – malířství. Zemřel 19. 7. 1998 v Senotíně u Jindřichova Hradce.

Jeho dílo, které koncentrovalo progresivní tendence československé poválečné fotografie, bylo často vystavováno doma i v zahraničí. Hrubý vydal několik fotografických knih, z nichž například *Brno ve fotografii* se dočkalo několika vydání. Kolekce několika desítek fotografií K. O. Hrubého ve Sbírce SČF je jednou z nejrozsáhlejších a nejrozmanitějších. Jeho dílo je bohatě zastoupeno ve sbírce Svazu českých fotografů, z níž byly na výstavu zapůjčeny některé fotografie.

(mk)

Praha má novou fotografickou galerii

Nová galerie s velkorysým zázemím pro vystavování, studium i archiv fotografie byla otevřena 14. října v pražských Nových Butovicích. Provozuje ji společnost, která pořádá tuzemskou soutěž fotožurnalistů Czech Press Photo. „Pražané a další návštěvníci se v něm budou setkávat s díly předních českých i světových fotografů i se street artovými a video instalacemi. Na výstavní prostor naváže restaurace, ateliér, učebna, fotografický archiv snímků z historie Czech Press Photo, venkovní galerie a koroza s Černého plastikou,“ řekl ČTK za Czech Press Photo Radek Polák.

Do nové galerie a sídla společnosti bude lákat Dvanáctimetrová socha Davida Černého *Trifot*.

První výstavou v galerii je kolekce fotografií *Questions Without Answers (Otázky bez odpovědí)* od VII Photo Agency. Fotografové této agentury v ní zachytili okamžiky světových dějin od konce studené války až po dnešek.

V Českých Budějovicích vystavují platinové fotografie Roberta Vana

V českobudějovické Galerii Mariánská začala retrospektivní výstava platinových snímků známého fotografa Roberta Vana. Snímky jsou zpracované nákladnou a mimořádně trvanlivou technologií platinového tisku. Jde o výběr ze série *The Platinum Collection*, v níž Vano představuje své oblíbené žánry, portréty mužů i žen, akty, svět módy, různá zátiší, architektonická a většinou pražská zákoutí. Výstava potrvá do 31. prosince. O kolekci je u galeristů velký zájem. Platina se při výrobě fotografií používala v letech 1885-1915. Kvůli nedostatku kovu na trhu po první světové válce z dílen fotografů zcela zmizela. Vracet se k ní umělci začali až v osmdesátých letech 20. století, kdy vzrostl zájem o originalitu. Vano na tiskové konferenci připomněl, že platinový tisk vydrží několik generací.

Vano pochází ze Slovenska, prorazil v zámoří, získal americké občanství a nyní žije v Česku.

HUDBA

V Praze měl premiéru muzikál *Srdcový král*

V pražském Divadle Kalich měl premiéru muzikál *Srdcový král*. Tvůrci v něm spojili rokenrolové hity Elvise Presleyho s volnou adaptací komedie *Večer tříkrálový aneb Cokoli chcete* od anglického dramatika Williama Shakespeara. V hlavní roli Chada se představil dvojnásobný držitel divadelní ceny Thálie Jan Kříž, v dalších úlohách se objevili například Petr Vondráček nebo Marie Křížová.

České muzeum hudby sbírá vzpomínky na Filipa Topola

Proběhl Vzpomínkový večer věnovaný muzikantovi Filipu Topolovi, který připravilo České muzeum hudby. Pořad *Nechod sám do tmy* nazvaný s odkazem k jedné z písní pianisty, zpěváka a skladatele se uskutečnil v sídle muzea v Karmelitské ulici. Na přípravě večera se podílela také Knihovna Václava Havla. Návštěvníci viděli Topolův klavír, na který cvičil, hrál a komponoval celý život. České muzeum hudby zároveň vyzývá příznivce před třemi lety zesnulého Filipa Topola, aby do sbírek muzea darovali vlastní fotografie nebo jiné materiály, na kterých je Topol zachycen. Pomůžou tak rozšířit sbírkový fond zabývající se jeho životem a přispějí k tomu, aby jeho odkaz žil dál.

Kapela Mig 21

Kapela Mig 21 naplánovala turné Podzim 16, na němž odehraje osmnáct koncertů ve čtrnácti českých a moravských městech. Skupina také připravila novinku v podobě zpěvníku svých nejoblíbenějších skladeb. Na všech koncertech bude chystaný zpěvník k dispozici. Kapela loni převzala platinovou desku za prodej 6 000 kusů své nahrávky *Album*. Členové Mig 21 také představili nový videoklip k písni *Šťěstí hejbe planetou*, který zaznamenává atmosféru koncertů Album tour. Skupina, která se označuje jako „chlapecká, taneční, pěvecká a striptérská skupina z Prahy 5-Smíchova“, vydala nahrávku *Album* po deseti letech od předchozí studiové desky. Autorem textů je herec a zpěvák Jiří Macháček, hudbu složil Tomáš Polák.

Mig 21 debutoval v roce 2001 albem *Snadné je žít*. O osm let později skupina vydala album *Naživo*. Jde o záznam hudebního experimentu dvou odlišných hudebních těles, popové skupiny a třicetičlenného dechového souboru Lelek Orchestra, který vznikl na festivalu Letorosty v Berouně. Umělci doprovodného orchestru byli na koncertě oblečeni do stejnokrojů: muži na sobě měli lesnický úbor a ženy uniformu letušek. Proto si toto těleso začalo říkat Lelek Orchestra. Během roku 2016 vydala skupina Mig 21 dvě nové písně *Jedině láska* a *Ako F. B. I.*, která se objevila ve filmu *Wilsonov*, kde ji zpívá Jiří Macháček spolu s Vojtěchem Dykem. V kriminální komedii *Wilsonov* je Macháček detektivem, který měl osm manželek a všechny jsou po smrti. Jiří Macháček se objevuje i jako herec ve filmech například *Samotáři*, *Jedna ruka netleská*, *Horem pádem*, *Vratné lahve*, *Muži v naději*, *Pohádkář* či *Wilsonov*. Pro snímek *Muži v naději* napsal společně s Tomášem Polákem i titulní píseň *Chci ti říct*.

Další člen kapely Pavel Hrdlička je filmovým střihačem. Za svou činnost byl dvakrát oceněn také Českým lvem (za rok 2009 jej získal za práci na snímku *Protektor* a za rok 2013 na snímku *Hořící keř*).

Jelen rozjízdí podzimní turné

Není to tak dlouho, co kapelu Jelen ještě nikdo neznal. V roce 2015 získali cenu Anděl za Objev roku. Dnes jsou majitelé zlaté desky za prodej alba *Světlo ve tmě*. Je na ní i písnička *Jelen*, která dala kapela jméno.

27. října vyjela kapela na své podzimní Vlčí srdce Tour. Začali koncertem v Českých Budějovicích. Představí se v šestnácti městech a zavítají také na Slovensko. Závěrečný koncert odehrají 3. prosince ve Velkém sále pražské Lucerny. A nabídnou známé hity jako *Magdaléna*, *Co bylo dál?* a další. Singl *Co bylo dál?*, v němž hostuje Jana Kirschner, byl několik týdnů byl nejhranější tuzemskou skladbou.

Kapele se podařil během jediného roku pořádný skok. Vyšla první deska *Světlo ve tmě*, řada festivalových vystoupení, společné turné s Divokým Billem, nominace na Českého Slavíka mezi nováčky. „Noční můry nemáme, protože skoro nespíme,“ říká kapela Jelen

To nejlepší – Čekal jsem, až přijde impuls

V roce 1994 bylo Richardu Müllerovi třiatřicet let a vydal album nazvané *33*. O jedenáct let později přidal počín *44* a při příležitosti letošních pětapadesátin vydával novinku *55*. Všechny písničky mu pro ni složil Ondřej Brzobohatý, texty napsal Peter Uličný. S tím prvním spolupracoval poprvé, s Uličným po mnoha letech. Pětapadesáté narozeniny oslavil Müller 6. září. Již začátkem října odstartoval v Michalovicích na Slovensku turné nazvané *To nejlepší*. V polovině měsíce se s ním přesunete do České republiky. Své písničky prezentuje v šansonové úpravě, ale ne tak, aby změnily svůj charakter. Koncerty jsou spíše komorní.

Marika Gombitová po 20 letech na pódiu v Praze

Potlesk vestoje a neskutečné ovace. Ty si vysloužila legendární zpěvačka a skladatelka Marika Gombitová (60), když



Marika Gombitová na koncertu Miroslava Žbirky

vystoupila na koncertu Mkyho Žbirky (63) v Praze. Zazpívala dva očekávané duety s Mekym (*Nespáľme to krásne v nás a V slepých uličkách*), pak přidala i *Koloseum*.

Marika Gombitová se narodila 12. 9. 1956 v Turanech nad Ondavou na Slovensku do rodiny, kde hudba vždy měla svoje čestné místo. Během její kariéry získala nesčetná ocenění jako Bratislavská lyra, Zlatý, Slovenský a Český slavík ad. Je držitelkou např. Zlaté medaile za celoživotní přínos k rozvoji kultury na Slovensku, Zpěvačkou století, v roce 2015 byla uvedena do Síně slávy aj.

Posledního listopadu 1980 při návratu z koncertu v Brně následkem dopravní nehody ochrnula od sedmého obratle dolů. Půl roku po nehodě vystoupila jako host na Bratislavské lyře 1981 s písněmi *Prstienky z trávy* a *Tajomstvo hier* a vybojovala tak jedno z největších vítězství. Následovalo dlouhodobé léčení, zároveň však pokračovala v nahrávání alb. V roce 2014 se zapojila jako jediná žena mezi dvaceti osobnostmi české a slovenské kultury do charitativní akce na podporu lidí bojujících s nepřízní osudu. V tomto a následujícím roce se zúčastnila i dalších charitativních televizních vystoupení. V roce 2015 nazpívala titulní píseň *Ten príbeh za náš sen stál* pro pohádku *Sedmero krkavců*.

12. října na velkém samostatném koncertě v Bratislavě Marika Gombitová oslavila šedesátku.

Zpěvačka Marie Rottrová oslaví letošní rok své 75. narozeniny velkolepým koncertem

Marie Rottrová (* 13. 11. 1941, Ostrava-Hrušov), jinak také Lady soul, je česká zpěvačka, pianistka, hudební skladatelka, textařka a moderátorka

Marie Rottrová – O2 Arena Praha

Vánoční koncert „75“

O2 Arena Praha

Úterý, 20. prosince 2016 ve 20:00 hodin

Zpěvačka Věra Špinarová slaví 65 let

Věra Špinarová (* 22. 12. 1951) patří ke stálým české rockové i populární hudby a pro svůj nenapodobitelný sytý hlas i pro temperamentní a vitální vystupování na koncertech se stala jednou z nejoblíbenějších zpěvaček.

Je vyučena chemičkou, ale díky velikému pěveckému talentu bylo jasné, že se stane zpěvačkou. Již v patnácti letech nazpívala svou první píseň *Já před tebou klečím*. Získala řadu ocenění na pěveckých soutěžích, například v roce 1973 Zlatý štít za nejprodávanější interpretku. Zpívala s kapelami Flamingo, Majestic nebo orchestr Ivo Pavlíka. Poté začala zpívat se skupinou Speciál a stala se rockovou zpěvačkou. Hrála v muzikálu *Mrazík* a *Pudr a mejkap*. V roce 2000 a 2002 vydává výběrová alba svých největších hitů, která mají u posluchačů veliký úspěch. Má celou řadu krásných písní, například *Meteor lásky*, *Volej, volej*, *Music box*, *Bílá jawa 250*, *Raketou na Mars* nebo *Měj mě rád*, ale jejím největším hitem se stala píseň *Jednoho dne se vrátíš*, jejíž melodie je z filmu *Tenkrát na západě*.

Více: <http://www.spinarova.cz/akce-a-koncerty>

Zemřel pianista a jazzový hudebník Karel Růžička

Ve věku šestasedmdesáti let zemřel legendární klavírista a jazzový hudebník Karel Růžička. Studoval na pražské

konzervatoři bicí nástroje a klavír. V roce 1960 začal spolupracovat s průkopnickým souborem Studio 5 Lud'ka Hulana. Byl taky sólistou Jazzového orchestru Československého rozhlasu. Pro rozhlasový big band i aranžoval a komponoval. Růžička vystupoval a nahrával s mnoha předními českými i zahraničními sólisty a orchestry, spolupracoval například s Laco Deczim, Karlem Velebným nebo Karlem Krautgartnerem. Je autorem skladeb *Medové koláčky*, *Riff*, *Jízda starým veteránem* nebo *Celebration Blues*. Získal řadu ocenění.

Káťa Kabanová na vodní hladině zahájila bienále Janáček Brno

Voda hraje hlavní roli v inscenaci opery *Káťa Kabanová*, která zahájila páté mezinárodní bienále Janáček Brno. Na scéně Janáčkova divadla kvůli představení vznikla nádrž s 15 000 litry vody. Národní divadlo Brno se zároveň stalo první českou scénou, která má na repertoáru operu režírovanou věhlasným dvašedesátiletým Kanadánem Robertem Carsenem. V Carsenově koncepci *Káti Kabanové* vodní hladina jednak znázorňuje řeku Volhu, ale zároveň má vyvolávat pocit nekonečného prostoru a dostává další symbolické významy. „Voda dokáže lidi spojovat, ale také oddělovat,“ řekl Carsen.

Letošní bienále tvořilo sedmadvacet produkcí ve dvanácti dnech a stejném počtu koncertních sálů. K dalším vrcholům se podle pořadatelů zařadila opera *Z mrtvého domu* v podání Státního divadla Norimberk nebo dvojprogram *Modrovousův hrad / Očekávání* se světově uznávanou mezzosopranistkou Katarinou Karnéusovou.

Páté bienále Janáček Brno trvalo do 18. října.

Česká filharmonie vstoupila do nové koncertní sezóny

Česká filharmonie vstoupila do nové koncertní sezóny. Na zahajovacích koncertech zahrála pod vedením šéfdirigenta Jiřího Bělohávkva Čajkovského *Houslový koncert D dur*. Jeho sólistou byl americký houslista Joshua Bell. V Mahlerově *Písni o zemi* pak zazpívali mezzosopranistka Bernarda Fink a tenorista Pavel Černoch. Koncert se uskutečnil ve Dvořákově síni Rudolfiny, kde filharmonie sídlí. Po jeho skončení byly slavnostně pokřtěny dvě nové nahrávky České filharmonie, které vyjdou u prestižního britského vydavatelství Decca Classics. První z nich je souborná nahrávka *Slovanských tanců* s šéfdirigentem Jiřím Bělohávkem. Druhé CD zahrnuje *Šestou symfonii* Petra Iljiče Čajkovského a předeheru *Romeo a Julie* s dirigentem Semjonem Byčkovem.

Festival barokního umění připomenulo 250. výročí zámeckého divadla

Festival barokního umění, který se uskutečnil v Českém Krumlově, letos připomenul 250. výročí zámeckého divadla. Na tuto počest festival nabídl operu *L'Asilo d'Amore*, která měla světovou premiéru rovněž před 250 lety. Dále byly na programu například *Madrigaly alžbětinské Anglie* v podání brněnského souboru Societas Incognitorum, komorní hudba francouzského baroka *Ve stínu krále Slunce* v interpretaci Le Jardin des Arts z Maďarska či varhaní recitál.

Přírodní divadlo v Šárce poprvé nabídlo Smetanovu operu *Dvě vdovy*

Pražské přírodní divadlo v Šárce poprvé uvedlo komickou operu Bedřicha Smetany *Dvě vdovy*. V místech původního přírodního divadla vystoupili sólisté, orchestr a sbor Národního divadla. Vstup byl tradičně zdarma. Podle organizátorů se velmi vydařilo počasí a představení tak navštívilo 15 000 až 17 000 lidí všech generací. Loni *Rusalka* přilákala 10 000 diváků.

Hudečkovým koncertem začal v Lednici nový festival

Koncertem houslového virtuosa Václava Hudečka začal v lednické jízdnárně první ročník nového Lednicko-valtického hudebního festivalu. Jeho zakladatelem je místní rodák a houslista Jiří Partyka. Festivalem chce oživit kulturní dění na Břeclavsku. „Chceme navázat na koncept koncertů v období loveckých sezón, kdy si Liechtensteinové zva-

li na své panství hudební soubory z Brna a Vídně,“ uvedl Partyka.

Česká hornistka Kateřina Javůrková zvítězila v soutěži ARD

Hornistka České filharmonie (ČF) Kateřina Javůrková získala druhou cenu v prestižní mezinárodní soutěži německé veřejnoprávní televizní a rozhlasové společnosti ARD v Mnichově. První nebyla udělena. Do finále pětadesátého ročníku mnichovské soutěže se Javůrková proborovala třemi koly, v nichž se klání zúčastnilo čtyřicet nejlepších hornistů z celého světa vybraných na základě nahrávek. O druhou cenu se dělí s Němcem Markem Grubem. Pěťadvacetiletá Javůrková v roce 2006 zahájila studium na Pražské konzervatoři, které ukončila o šest let později. Roku 2012 začala studovat na Conservatoire national supérieur de musique et de danse de Paris. Byla členkou souboru PKF – Prague Philharmonia. V roce 2013 získala první místo na mezinárodní hudební soutěži Pražské jaro.

VZPOMÍNKA

Karel Hašler (31. 10. 1879, Praha – 22. 12. 1941, koncentrační tábor Mauthausen)



Karel Hašler

Karel Hašler byl muž mnoha talentů. Hrál v Národním divadle, byl kabaretiérem, filmoval, skládal hudbu, psal scénáře. Jeho osudem se ale staly písně. Ostré parodie na protektorát a nacisty a vlastenecký postoj ovšem vedly k jeho zatčení v září 1941.

Písníčky začal Hašler skládat již před první světovou válkou, především pod vlivem svého švagra, sklada-

te Rudolfa Frimla. Popularitu si získal nejen kvůli krásným melodiím či vyzpívané lásce k milované Praze, ale také kvůli vtipu a často i ironii aktuálních kupletů.

Z iniciativy Kulturního klubu má od roku 2006 legendární český skladatel, zpěvák a herec Karel Hašler v krematoriu bývalého koncentračního tábora v rakouském Mauthausenu pamětní desku.

Ladka Kozderková (26. 6. 1949, Brno – 17. 11. 1986, Praha)

Ladislava Kozderková, někdy také přezdívána jako „česká Barbra Streisandová“ nebo „Lady Muzikál“, byla česká muzikálová zpěvačka a herečka. Jejím otcem byl český hudební skladatel Ladislav Kozderka. Jako jedenáctiletá nahrála v brněnském rozhlasu svoji první píseň za doprovodu Gustava Broma. Studovala na brněnské konzervatoři. Poté byla přijata na JAMU, do prvního ročníku však nenastoupila, místo toho si zvolila dráhu profesionální zpěvačky a začala působit v divadle Rokoko, později v Hudebním divadle v Karlíně. Z jejích rolí na této scéně zůstala například nezapomenutelná zejména Dolly Leviová v *Hello, Dolly!* a její role poslední – Judita Čuprová ve *Zvonokosech* autorů Jindřicha Brabce a Petra Markova. Odborníci, kteří muzikál

Hello, Dolly! viděli na několika světových jevištích včetně New Yorku s nejrůznějšími interpretkami v hlavní roli, o ní tvrdili, že je nejlepší představitelkou Dolly vůbec. Dokonce že se jejímu výkonu nevyrovná ani pro každého nedostižná Barbra Streisandová. Po jejím předčasném odchodu byly inscenace *Zvonokosy* a *Hello, Dolly!* z repertoáru staženy.

Ve filmu a v televizi byla obsazována zejména do komediálních rolí či do rolí starostlivých matek. Nezapomenutelné jsou její kreace v různých písničkových parodiích nebo třeba v silvestrovské scéně *Techtle Mechtle*. V televizním pořadu *Abeceda K+X* se skladbou *Já už vím* se svými diváky rozloučila. Na počátku října roku 1986, kdy se pořad *Abeceda* vysílal, už byla trvale v nemocnici. Ještě několikrát se na revers nechala odvézt do divadla na představení *Zvonokos*, ale roli cikánky Izergil v připravovaném muzikálu *Cikáni jdou do nebe* už nedostudovala. Podlehla rakovině plic 17. listopadu 1986 v pouhých sedmatřiceti letech. Místem jejího posledního odpočinku je Vinohradský hřbitov v Praze.

Otmar Mácha (2. 10. 1922 – 14. 12. 2006)

Otmar Mácha byl hudební skladatel, dlouholetý rozhlasový a hudební režisér, dramaturg a redaktor. Studoval na pražské konzervatoři (1943-1945) a na její mistrovské škole (1945-1948) u Jaroslava Řídkého. Pracoval jako hudební režisér Československého rozhlasu v Praze (1945-1955) a jako ústřední dramaturg hudebního vysílání Československého rozhlasu (1956-1962). Dále se věnoval pouze skladbě. Jeho hudba neopouští svět tonality, je výrazná a srozumitelná. Na přelomu druhého a třetího tisíciletí byl Otmar Mácha spolu se Sylvíí Bodorovou, Lubošem Fišerem a Zdeňkem Lukášem členem volného skladatelského sdružení Quattro. Za svou hudební tvorbu byl Otmar Mácha mnohokrát oceněn, kromě jiného Hlavní cenou televizního festivalu Zlatá Praha, státní cenou a titulem národní umělec.

Zeman vystoupil na Valném shromáždění OSN

Český prezident Miloš Zeman vystoupil ve všeobecné rozpravě na 71. zasedání Valného shromáždění OSN v New Yorku. Ve svém projevu kritizoval světové společenství za nedostatek aktivity v boji proti mezinárodnímu terorismu. Vyzval k vojenské akci proti teroristům a doporučil mimo jiné aktivaci článku 47 Charty OSN, který předpokládá vznik vojenského štábu pomáhajícího Radě bezpečnosti OSN. Boj s terorismem podle něj komplikuje to, že se jednotlivé země obávají vyměňovat si informace tajných služeb. Každá se bojí, že výměna informací povede k narušení zpravodajské komunity a integrity. Zeman to uvedl po svém projevu v OSN.

Prezident Miloš Zeman v New Yorku také navštívil Bohemian Hall. V centru českých a slovenských krajanů se setkal s učiteli z místní krajanské školy, zástupci krajanských spolků a také s českými podnikateli, kteří v USA působí. Dětem, které se ve škole učí české reálie nebo jazyk, přivezl památníčky. „Znehodnotil jsem je svým podpisem,“ poznamenal. Po projevu v OSN navštívil také Českou národní budovu. V ní dostal od krajanů bustu prvního československého prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka.

Prezident Miloš Zeman by v amerických prezidentských volbách podpořil republikánského kandidáta Donalda Trumpa. Uvedl, že jeho názory na migraci a boj proti takzvanému Islámskému státu jsou mu bližší než názory jeho protikandidátky Hillary Clintonové. Zeman to řekl českým novinářům v New Yorku na tiskové konferenci po svém projevu v OSN. Podporu Trumpovi Zeman vyslovil i v rozhovoru pro iDNES.cz.

Prezident Miloš Zeman nevidí důvod, proč by americká vláda neměla odsouhlasit Hynka Kmoníčka jako příštího českého velvyslance ve Washingtonu. Kmoníčka také představil před krajanů v New Yorku jako příštího českého velvyslance ve Spojených státech. Uvedl, že již podepsal jeho jmenovací dekret, ale Kmoníček dosud nemá takzvaně agrément, tedy schválení od americké vlády.



Prezident Miloš Zeman vystoupil v OSN

Ministr Zaorálek vyzval k odstranění příčin migrace již v zemích původu

K odstranění příčin migrace již v zemích původu uprchlíků vyzval na jednodenním summitu OSN k řešení migrační krize český ministr zahraničí Lubomír Zaorálek. V pro-

jevu na okraj Valného shromáždění OSN šéf české diplomacie podotkl, že by se státy měly snažit především o to, aby byly všem jejich obyvatelům zajištěny dostatečné důstojné podmínky k životu, aby se nemuseli stěhovat jinam.

Zaorálek byl na rozdíl od většiny ostatních řečníků k migračním jevům převážně kritický a zaměřil se především na záporné, které přinášejí. Podle něj stěhování obyvatelstva není pro hostitelské a tranzitní země, jejichž zákony a pravidla by měla být migranty respektována, vždy pozitivní a negativní dopady má zejména pro samotné uprchlíky. Ministr zahraničí upozornil, že je potřeba rozlišovat mezi těmi, kteří prchají ze svých zemí z bezpečnostních důvodů, a těmi, kteří odcházejí účelově. Zdůraznil, že při bezpečnostních krizích v daných zemích se daří uprchnout daleko do zahraničí spíše těm mladým a silným, zatímco těm skutečně slabým a potřebným nikoli.

Novým šéfem hradní diplomacie bude Jindrák, potvrdil Zeman

Hynka Kmoníčka v čele zahraničního odboru Pražského hradu vystřídá bývalý velvyslanec v Rakousku a Německu Rudolf Jindrák. *Parlamentním listům* informaci, kterou už v září uvedl deník *Právo*, potvrdil prezident Miloš Zeman.

Rudolf Jindrák v minulosti působil jako velvyslanec v Německu. Předtím vedl ambasády ve Vídni a v Budapešti. V nedávné době působil jako náměstek na ministerstvu zahraničí, kde řídil sekci konzulární a právní. Loni v červenci začal radit ve věcech zahraniční politiky premiéru Bohuslavu Sobotkovi (ČSSD).

Ministři zahraničí Česka a Rakouska a hejtmani jednali na společném setkání ve Valči

Ve Valči na Třebíčsku proběhlo setkání ministrů zahraničních věcí ČR a Rakouska a hejtmanů příhraničních regionů obou zemí. Jedním z diskutovaných bodů byl i problém migrace a povinných kvót. Při bilaterálním jednání s šéfem rakouské diplomacie Sebastianem Kurzem ministr zahraničních věcí Lubomír Zaorálek (ČSSD) kladně zhodnotil prohlubující se vztahy mezi oběma zeměmi, jejichž důkazem je vysoký počet vzájemných návštěv a společných projektů. Zmínil například postup na přípravě česko-rakouské knihy o historii či ustanovení česko-rakouského diskusního fóra. Zaorálek svému rakouskému protějšku také navrhl uspořádání společné konference OBSE a Rady Evropy, kterým budou Rakousko a ČR předsedat v roce 2017. Jednání ve Valči bylo po Mikulovu a Linci třetí za účasti ministrů zahraničních věcí a hejtmanů. Další by se mělo uskutečnit v Rakousku na téma politický radikalismus.

ČR výsledky parlamentních voleb na Krymu neuznává

Česká republika neuznává výsledky ruských parlamentních voleb na Krymu a považuje je za nezákonné. Kandidáty, kteří tam byli zvoleni do Státní dумы – dolní komory ruského parlamentu, ČR za poslance nepokládá. V prohlášení to uvedlo ministerstvo zahraničních věcí. „Česká republika v souladu s politikou Evropské unie neuznala a neuznává nezákonné připojení ukrajinské Autonomní republiky

Krym a města Sevastopolu k Ruské federaci," uvedlo ministerstvo. Krym byl podle něj s hrubým porušením mezinárodního práva odtržen od Ukrajiny a připojen k Rusku.

Evropa vyslala na volby do Ruska stovky pozorovatelů zastupujících Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE), Radu Evropy a další instituce. Ti byli přítomni ve všech významných volebních obvodech, ovšem právě s výjimkou okupovaného Krymu. Podle OBSE volby poznamenaly mnohé procedurální nesrovnalosti. Moskva výhrady OBSE odmítla.

Lídři V4: EU musí posílit bezpečnost občanů a roli parlamentů

Evropská unie musí co nejrychleji zajistit bezpečnost svých občanů, mimo jiné dosažením akceschopnosti Evropské pohraniční a pobřežní stráže. Shodli se na tom předsedové vlád zemí visegrádské skupiny v rámci summitu Evropské unie v Bratislavě. Ve společném prohlášení dále hovoří o nutnosti posílení role národních parlamentů či potřebě úzce spolupracovat s Tureckem a dalšími neunijními zeměmi při řešení migrační krize.

Neformální summit v Bratislavě je podle premiérů ČR, Maďarska, Polska a Slovenska začátkem procesu reflexe EU, který by měl vést k jejímu efektivnějšímu a k občanům vstřícnějšímu fungování, zvláště v některých oblastech. Jde především o posilování role občanů a států v rozhodovacím procesu, zachování přístupu všech členských zemí na všechna jednání, lepší zabezpečení vnějších hranic či intenzivnější komunikaci s občany o výhodách jednotného trhu.

Migrace není pouze problém Evropy, řekl kanadský velvyslanec Jelinek

S migrační vlnou, která se druhým rokem přelévá do Evropy ze zemí postižených válkou i ekonomickými problémy, se EU nemůže vypořádat sama. Podle kanadského velvyslance v Praze Otto Jelineka řešení musí být globální. Obrnit se před migrační vlnou uzavřením hranic, jak navrhuje někteří politici, považuje za nemožné. Končící kanadský velvyslanec to řekl v rozhovoru s ČTK. Zastává názor, že každá země by se měla rozhodnout sama, jakým způsobem přispěje k tomu, aby na hranicích Evropské unie nezůstávaly v táborech a detenčních centrech tisíce lidí. Odmítavý postoj části evropské společnosti vůči uprchlíkům považuje Jelinek za přehnaný, lidé podle něj mají zbytečné obavy. Neschvaluje však úplně návrh Evropské komise, aby si členské země EU dělily uprchlíky podle kvót.

Český rodák Otto Jelinek za svůj největší úspěch považuje zrušení víz pro Čechy a obnovení pochroumaných vztahů obou zemí. Zdůraznil, že Češi mohou být hrdí na dobře zvládnutý přechod k tržnímu hospodářství i novou sebevědomou generaci. „Teď se chci vrátit za svou rodinou v Kanadě, ale k Česku se nikdy neotočím zády, milujeme to tady. Nikdy mne neomrzí pohled na Pražský hrad, pořád se na něj chodím koukat, je to jako z pohádky,“ uvedl Jelinek.

Prezident Zeman podepsal zavedení finančních limitů na volební výdaje

Politické strany a hnutí budou mít od příštího roku zavedeny limity na volební výdaje. Například za kampaň pro vol-

by do Sněmovny budou moci utratit maximálně 90 milionů korun. Limity zavádí novela volebních zákonů, kterou podepsal prezident Miloš Zeman. V případě krajských voleb je limit stanoven na sedm milionů korun na kraj. Kandidáti na senátora by nesměli dát za kampaň více než 2,5 milionu korun. Padesátimilionový strop pro evropské volby by nadále měli dodržovat i kandidáti na prezidenta. Novela počítá také s povinným zřízením transparentních volebních účtů a podřízením dohledu nad hospodařením stran novému nezávislému úřadu.

Slovensko se státním pohřbem rozloučilo s exprezidentem Kováčem

Státním pohřbem se Slovensko rozloučilo s prvním prezidentem po vzniku samostatného státu v roce 1993 Michalem Kováčem, který zemřel ve věku 86 let na selhání srdce. Na první státní pohřeb politika v novodobé historii Slovenska přijel také český prezident Miloš Zeman a jeho předchůdce v úřadu Václav Klaus. Po skončení kondolencí příslušníci čestné stráže přemístili rakev na dělovou lafetu taženou vojenským vozidlem. Smuteční průvod se pak přesunul do nedalekého Prezidentského paláce. Ulici, kterou procházel průvod, lemovali vojáci i veřejnost, v metropoli se na několika minut rozezněly zvony. Současný slovenský prezident Andrej Kiska v projevu během zádušní mše v katedrále svatého Martina řekl, že Kováč se nelek odpočívání za směřování Slovenska.

Prezident Miloš Zeman kondoloval svému slovenskému protějšku Andreji Kiskovi. Dnešní Evropě chybí osobnosti Kováčova formátu, uvedl český prezident. Zesnulého prezidenta označil za státníka a statečného člověka.

Visegrádská čtyřka podle Zemana plní své poslání v EU

Visegrádská čtyřka (V4), tedy sdružení Česka, Maďarska, Polska a Slovenska, plní své poslání uvnitř Evropské unie a také se osvědčila ve sporu o unijní přerozdělovací kvóty migrantů. Během tiskové konference na závěrečném dni setkání prezidentů V4 to v Polsku prohlásila česká hlava státu Miloš Zeman. „Jsem rád, že náš postoj se osvědčil a že ho nyní přejímají i další země, protože o kvótách se už téměř nemluví, nebo jsou považovány za mrtvé téma,“ prohlásil Zeman.

Tématem jednání byla i energetická bezpečnost. Zeman ocenil pokračování projektu plynovodu Stork II, který propojí plynárenské soustavy Česka a Polska. Prezidenti se podle polské hlavy státu Andrzeje Dudy shodli na tom, že zamýšlené rozšíření plynovodu Nord Stream, vedoucímu po dně Baltu z Ruska do Německa, není ekonomicky ospravedlnitelný a jde o politickou záležitost, uvedla zpravodajská televize TVN24.

Sobotka jednal s českými europoslanci o brexitu a budoucnosti EU

Premiér Bohuslav Sobotka (ČSSD) se v Praze setkal s českými poslanci v Evropském parlamentu. Hlavním tématem jednání bylo britské rozhodnutí opustit Evropskou unii a budoucnost celého evropského společenství. Je to třeba podobná Sobotkova schůzka, zatím naposledy s euro-

poslanci jednal loni v říjnu. Své zástupce mají v Bruselu všechny české parlamentní strany kromě Úsvitu – Národní koalice a hnutí Svoboda a přímá demokracie. Jednoho europoslance má mimoparlamentní Strana svobodných občanů.



Premiér Bohuslav Sobotka jednal s českými europoslanci

Dostavba Dukovan bude transparentní, ujistil ministr Brabec Rakušany

O transparentním postupu při zamýšlené dostavbě bloků jaderné elektrárny Dukovany na okraj schůzky ministrů životního prostředí EU v Lucembursku ujistil svého rakouského kolegu Andraho Rupprechtera český ministr Richard Brabec. Rakouský ministr po schůzce českým novinářům řekl, že na jednání vyjádřil jasný protest Vídne proti rozvoji jaderné energetiky a předal Brabcovi petici více než 80 000 občanů sousední země Dolních Rakous, kteří plán odmítají. Brabec po schůzce poznamenal, že Česko sice vnímá rozdílný pohled sousední země na jadernou energetiku, považuje ale rozhodování o tom, jak energii získávat, za suverénní rozhodnutí každé země a její vlády. Jádro je podle Brabce pro Česko klíčovou cestou k postupnému nahrazování zastaralých bloků hnědouhelných elektráren.

Hnutí ANO zvítězilo v krajských volbách v devíti krajích

V krajských volbách ANO získalo devět krajů. Pořadí v krajských volbách se de facto ustálilo již po sečtení výsledků necelé poloviny volebních okrsků a pak se již nezměnilo. K letošním krajským volbám přišlo 34,6 % voličů. To bylo o 2,3 procentního bodu méně než při posledních volbách v roce 2012.

ANO vyhrálo ve Středočeském, Plzeňském, Karlovarském, Ústeckém, Královéhradeckém, Pardubickém, Jihomoravském, Olomouckém a Moravskoslezském kraji. Velkou porážku znamenají výsledky voleb pro dosavadního vládcu krajů ČSSD. Ta nejvíce hlasů získala jen v Jihočeském kraji a v kraji Vysočina. Sociální demokraté ztratili například svoji dlouholetou baštu Moravskoslezský kraj, v čele Jihomoravského kraje končí i dosavadní šéf asociace krajů Michal Hašek. ANO kromě jižních Čech a Vysočiny nevyhrálo jen ve dvou dalších krajích. V Libereckém ho

předstihli Starostové pro Liberecký kraj v čele s Martinem Pütou a ve Zlínském KDU-ČSL s Jiřím Čunkem.

ČSSD se jednání v krajích daří, bude mít asi 5 hejtmanů

ČSSD se podle premiéra a předsedy strany Bohuslava Sobotky při povolebních jednáních v krajích daří. Novinářům to řekl po vystoupení na sjezdu Odborového svazu dopravy. Aktuálně to podle něj vypadá, že strana bude mít pět hejtmanů a bude členem osmi až devíti krajských koalic. Podle Sobotky za to vděčí svému širokému koaličnímu potenciálu a také pozitivní kampani, ve které se negativně nevynezovala vůči možným partnerům. ČSSD vyhrála volby jen v Jihočeském kraji a na Vysočině, ale podle Sobotky se jí daří v jednáních.

Senátní volby vyhrála KDU-ČSL, ČSSD obhájila jen dva mandáty

KDU-ČSL vyhrála letošní senátní volby. Kandidáti s její podporou uspěli v devíti z 27 obvodů. Po třech mandátech získaly ANO, hnutí Starostů a ODS. ČSSD vyhrála jen ve dvou obvodech stejně jako TOP 09 a Severočeši.cz. Volby poznamenala rekordně nízká účast – hlasovat přišlo jen 15,38 % voličů. Nejsilnější senátní frakcí bez ohledu na porážku zůstane ČSSD. I když obhájila jen dva z deseti mandátů, v jednaosmdesátičlenné horní komoře bude mít 25 senátorů. Druhým nejsilnějším klubem se stane frakce KDU-ČSL a nezávislí.

Za vítězstvím KDU-ČSL v letošních senátních volbách je hlavně úspěch samotných kandidátů, míní předseda strany Pavel Bělobrádek. Dobrou strategií podle něj bylo spojit se s dalšími politickými subjekty. Upozornil na to, že nešlo o spiknutí proti předsedovi ANO Andreji Babišovi nebo tomuto hnutí, o výsledku rozhodli voliči. Posílení lidovců je podle něj zcela evidentní.

Předseda Starostů a nezávislých (STAN) Petr Gazdík považuje výsledek voleb do Senátu za velký úspěch strany. Spolu s TOP 09 budou jejich senátoři tvořit v horní komoře silný klub, řekl novinářům. Zástupci STAN uspěli ve volbách do Senátu v pěti obvodech. STAN bude požadovat místopředsednické křeslo ve vedení horní komory parlamentu.

Hnutí ANO se musí ještě hodně učit a hledat vhodnější osobnosti pro volby do Senátu. Předseda vládního hnutí Andrej Babiš tak reagoval na výsledek letošních voleb, v nichž získali senátorské křeslo tři kandidáti ANO.

Výsledek voleb je důvodem pro otevřenou diskusi na půdě ČSSD, jak zlepšit práci, uvedl šéf ČSSD a premiér Bohuslav Sobotka po prohře strany ve druhém kole senátních voleb. Jako předseda vlády nechce, aby Jan Mládek (ČSSD) po prohře ve volbách opustil post ministra průmyslu a obchodu.

Senátní volby podle předsedy občanských demokratů Petra Fialy potvrdily, že ODS zůstává hlavní pravicovou silou v zemi. Kandidáti ODS byli ve druhém kole voleb úspěšní ve třech obvodech. Občanští demokraté budou mít nově v jednaosmdesátičlenné horní komoře devět křesel.

Předseda TOP 09 Miroslav Kalousek nebral letošní krajské a senátní volby jako souboj s ODS o nejsilnější pravicovou stranu. Mezi oběma stranami by nemělo být

nezdavé nepřátelství, protože skutečné nebezpečí spatřuje v názorech, že demokracie je přežitý systém nebo že stát je potřeba řídit jako firmu. „My jsme do voleb nešli soutěžit s ODS,“ řekl Kalousek. Reagoval tak na slova předsedy občanských demokratů Petra Fialy, podle něhož se ODS po letošních volbách do krajů a třetiny Senátu vrací do pozice nejsilnější strany pravice.

Forum 2000 bude hledat nové vůdčí osobnosti

Pod heslem Odvaha převzít odpovědnost proběhl v Praze 20. ročník konference Forum 2000. Její účastníci debatovali o hledání vůdčích osobností v mladé generaci, o výzvách, jimž čelí demokracie nebo o dialogu mezi světovými náboženstvími. Některé bloky konference se věnovaly i jejímu zakladateli a bývalému českému prezidentovi Václavu Havlovi, jehož nedožití 80. narozeniny si Česko letos připomíná. Konference se zúčastnil například slovenský prezident Andrej Kiska, pravoslavný patriarcha Bartoloměj, ruský šachový velmistr Garry Kasparov, někdejší kostarický prezident a nositel Nobelovy ceny za mír Oscar Arias Sánchez nebo bývalý polský premiér Jerzy Buzek, tibetský duchovní vůdce dalajláma. Mezi českými účastníky konference byl například český kněz a nositel Templetonovy ceny Tomáš Halík nebo šéf organizace Člověk v tísni Šimon Pánek.

Dalajláma: Odkaz a ideje Václava Havla přetrvávají staletí

Jednadvacáté století musí být podle tibetského duchovního vůdce dalajlámy stoletím soucitu a dialogu, který je třeba navazovat se všemi včetně těch, kdo bojují a zabíjejí druhé lidi. Věří, že změna ve vnímání a prožívání světa přijde s příští generací, která bude víc než dočasné uspokojení akcentovat vnitřní hodnoty člověka a respekt jednoho k druhému. Uvedl to v rozhovoru s ČTK a Českým rozhlasem. Nejznámější exulant světa také řekl, že mu nevadí, pokud ho dnes západní lidé odmítají přijmout kvůli obavám o obchod s Čínou. Dalajláma přiletěl do Česka na konferenci Forum 2000 založenou někdejším českým prezidentem a dalajlámovým přítelem Václavem Havlem. Zmínil, že Havlovy ideje nezmizely s jeho fyzickým odchodem.

Cenu Václava Havla 2016 získala členka jezidské komunity z Iráku

Letošní mezinárodní Cenu Václava Havla za obranu lidských práv získala členka jezidské komunity z Iráku Nadja Muradová. Cenu udílí každoročně parlamentní shromáždění Rady Evropy (RE) ve spolupráci s Knihovnou Václava Havla a Nadačí Charty 77 a je spojená s odměnou 60 000 eur (1,6 miliónu Kč). Ve Štrasburku o tom informovalo tiskové oddělení RE. Nadja Muradová je podle RE odvážná žena z jezidské komunity, která přežila masakr své rodiny a sexuální zotročení džihádisty takzvaného Islámského státu, uvedla RE. O útoku proti jezídům Nadja promluvila loni v prosinci v Radě bezpečnosti OSN s požadavkem na ochranu jezídů a zastavení jejich genocidy. Nyní žije v exilu.

Letošní cena za obranu lidských práv nesoucí jméno bývalého prezidenta Václava Havla byla čtvrtá v pořadí

a finalisty porota vybírala z více než třiceti nominovaných. Mezi ostatními finalisty byly například srbská novinářka a aktivistka Gordana Igričová a Mezinárodní institut lidských práv z Francie. Knihovna Václava Havla pořádá tradičně na počest laureáta v Praze mezinárodní konferenci, aby širší veřejnost seznámila s jeho přínosem v oblasti prosazování lidských práv. Ta letošní se pod názvem Ploty, zdi a příkopy: svoboda pohybu jako lidské právo? se uskutečnila 12. října.

Šéf Ústavního soudu Pavel Rychetský dostal na Slovensku čestný doktorát

Předseda českého Ústavního soudu Pavel Rychetský na Slovensku dostal čestný doktorát v oboru právo. Udělila mu ho Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košicích, která o tom informovala. „V soudobé společnosti není jednoduché najít osobnosti, které by ovlivnily běh moderních dějin tak jako právě Pavel Rychetský. Ať už šlo o naděje bouřlivých šedesátých let, společenskou krizi sedmdesátých let či zrod právního státu po roce 1989. Tady všude Pavel Rychetský osvědčil pevnost svých životních zásad a víru v humanismus,“ řekla během slavnostního ceremoniálu děkanka Právnické fakulty univerzity Gabriela Dobrovičová. Pavel Rychetský z opozice vůči komunistickému režimu, v akademické sféře a ani během výkonu nejvyšších státních funkcí nepřestal zdůrazňovat, že nejvyšší hodnotou celé společnosti je svoboda a lidská důstojnost, poznamenala také děkanka.

Praha má nové čestné občany

Čestná občanství Prahy na Staroměstské radnici obdrželi dirigent Jiří Bělohlávek, spisovatel Ivan Klíma, herec a textař Jiří Suchý a herec a režisér Zdeněk Svěrák. Cenu hlavního města dostal herec Jan Potměšil. Ocenění předala primátorka Adriana Krnáčová (ANO). Součástí slavnostního ceremoniálu bylo hudební vystoupení, a to klasické hudby i písní Voskovce, Wericha a Ježka.

Piloti cvičení Ample Strike provedli 498 letů s navedením na cíl

Během Ample Strike 2016, největšího letošního mezinárodního cvičení konaného v Česku, absolvovali piloti tří desítek letounů a vrtulníků 498 letů a v součinnosti s návodčími uskutečnili 1 520 navedení na „pozice nepřítel“. Do cvičení šestnácti aliančních a partnerských armád se zapojilo přes 1 000 českých a skoro 300 zahraničních vojáků. Poprvé v historii akce, jejímž cílem je sladění výcviku představených návodčích s leteckými osádkami a veliteli pozemních jednotek, se přidali příslušníci aktivní zálohy, jichž bylo 330.

Výstava připomene české Němce, kteří se postavili nacismu

Osud desítky českých Němců, kteří se i z důvodu svého náboženského přesvědčení postavili nacismu a zaplatili za to životem, připomíná výstava, která začíná v bavorském Würzburgu. Záštitu nad ní převzali český premiér Bohuslav Sobotka a pražský arcibiskup Dominik Duka. „Když

se zabýváme tragickou historií druhé světové války, neměli bychom vidět jen Čechy a Němce, ale zejména osudy konkrétních lidí. Myslím, že až pak si často uvědomíme skutečný rozměr lidského neštěstí, které nacistická diktatura přinesla, odvahu těch, kteří se rozhodli se jí vzepřít, a oběti, které museli přinést," uvedl šéf české vlády k výstavě *Svěd-kové lidskosti*. Zásadovost lidí, kteří se rozhodli zůstat věrni pravdě a lidskosti, je podle Sobotky nutné obdivovat. „Hrdiny, kteří dokázali zvednout hlas proti bezpráví, najdeme mezi Čechy i Němci," poznamenal.

BIS: V ČR loni nejvýznamněji působili špioni z Ruska a Číny

V Česku loni nejvýznamněji působily zpravodajské služby Ruska a Číny. Čínské zájmy se soustředily na rozšiřování vlivu v české politice a ekonomice. Rusko loni vedlo hlavně informační válku související s ukrajinskou a syrskou krizí, zpravodajci také vyvíjeli úsilí dostat se k dotacím prostřednictvím nastrčených osob. Uvedla to Bezpečnostní informační služba (BIS), která zveřejnila výroční zprávu o činnosti za rok 2015. Ze zahraničních rozvědek v tuzemsku loni dominovali podobně jako v minulých letech ruští zpravodajci. Podle BIS se snažili oslabit informační potenciál země utajenou infiltrací do českých médií a internetu nebo masivní produkcí propagandy a dezinformací. Snažili se také narušovat vnitřní soudržnost a akceschopnost organizací NATO či EU šířením nepravdivých informací, které například vytvářely virtuální hrozbu války.

Gauck v projevu zmínil Čechy Vokřála, Tučkovou a Denemarkovou

Německý prezident Joachim Gauck ve svém projevu v Berlíně při příležitosti Dne vlasti vyzdvihl snahy brněnského primátora Petra Vokřála o usmíření s Němci. Zmínil se také o českých spisovatelkách Kateřině Tučkové a Radce Denemarkové, které se ve svých dílech věnují problematice odsunu Němců z Československa. Den vlasti pořádá každoročně německý Svaz vyhnanců (BdV), který zastřešuje organizace Němců vysídlených po druhé světové válce ze zemí střední a východní Evropy.

Na Jesenicko zamířilo tisíce věřících na Pouť národů

Několik tisíc věřících zaplnilo poutní místo Panny Marie Pomocné u Zlatých Hor na Jesenicku. Sešli se zde na Pouti národů, která má zdůraznit propojení Čechů, Němců a Poláků s historickými kořeny tohoto místa. Všechny tři národy zde symbolicky při mši zastupovali i představitelé církve. Akce má v severním cípu Olomouckého kraje dlouhou tradici, loni se jí účastnilo 3 000 lidí.

Historie poutního místa, kam před druhou světovou válkou přicházelo ročně na 100 000 věřících, začala v roce 1647. Tehdy tam podle legendy byla před švédskými vojsky zachráněna matka a její právě narozené dítě. Nejprve se lidé klaněli obrazu pověšenému na stromě, poté vznikl poutní obraz a v polovině 18. století byl vystavěn kostel. O sto let později komunistické poutní místo zavřeli. Obraz putoval po okolních farnostech, podařilo se ho tak zachránit. Kostel Panny Marie Pomocné musel být ale vybudován

znovu. V roce 1973 ten původní dal komunistický režim srovnat se zemí. Novodobá historie poutí ve Zlatých Horách se píše od roku 1995, kdy byl nový chrám vysvěcen.

Na mnoha místech v Česku i v zahraničí si lidé připomněli nedožitě 80. narozeniny bývalého prezidenta, dramatika a někdejšího disidenta Václava Havla

Na jeho osobnost se vzpomínalo na veřejných shromážděních a politických akcích, v divadlech, na sociálních sítích, u Havlova hrobu na pražském Vinohradském hřbitově, na jeho chalupě na Hrádečku i ve věznicích, v nichž byl Havel v době komunismu vězněn. Na Pražském hradě vzdali poctu Havlovi vojáci Hradní stráže při každodenním poledním střídání. Vláda uctila Havlova památku minutou ticha. Nedožitě osmdesáté narozeniny bývalého českého prezidenta Václava Havla připomenulo 5. října shromáždění na Václavském náměstí a slavnostní koncert v Rudolfinu. Oslavy připravila i řada divadel. Havlovo jubileum se připomíná celý letošní rok, na který připadá i páté výročí úmrtí někdejšího prezidenta.

Havla připomene divadelním festivalem Národní divadlo, Liberecké divadlo F. X. Šaldy uvedlo méně známou aktovkou *Motýl na anténě* a brněnské divadlo Husa na provázku festival Málo bylo Havla! Pražské Divadlo Sklep odehrálo zvláštní představení hry *Mlýny*, jež je adaptací divadelní hry *Život před sebou*, kterou v roce 1959 napsal Havel společně s Karlem Bryndou. Připomíná se i Havlův disidentský život. Na zdi věznic v Plzni na Borech, kde byl Havel v osmdesátých letech vězněn, byla odhalena pamětní deska. Před věznicí v Ostravě-Heřmanicích odkryli Lavičku Ferdinanda Vaňka, postavy z Havlovy hry *Audience*.

Nedožitě osmdesátiny Václava Havla na zasedání Evropského parlamentu ve Štrasburku připomněl jeho předseda Martin Schulz. „Byl velkou osobností, svůj život věnoval boji proti diktatuře. Nejenže osvobodil tehdejší Československo z nadvlády komunismu, ale také vedl Českou republiku na cestě k jejímu přistoupení k Evropské unii," prohlásil předseda EP za potlesku europoslanců. V chorvatském hlavním městě Záhřebu připomnělo Havlovy narozeniny promítání jeho podoby na vodní zeď velkých záhřebských fontán.

Také Česká centra připomínají nedožitě Havlovy osmdesátiny. Vzpomínkový cyklus zahrnují výstavy, divadelní představení, filmové projekce, přednášky, besedy s pamětníky. Ve spolupráci s Českým centrem ve Vídni připomíná také KLUB nedožitě Havlovy osmdesátiny, a to filmovou projekcí na ZÚ.

Filozof Sokol obdržel cenu Havlovy nadace, vyzval k solidaritě

Přední český filozof, vysokoškolský profesor a publicista Jan Sokol obdržel cenu Nadace Dagmar a Václava Havlových Vize 97. Ve svém projevu připomněl důležitost obrany svobody i nebezpečí odmítání solidarity. Cenu obdržel z rukou Dagmar Havlové v den nedožitých 80. narozenin jejího manžela. Nadace ocenila Sokola za jeho přínos ke svobodě slova a rozvoji vzdělanosti. Současně vyzdvihla i jeho osobní statečnost v době komunismu. Sokol je v pořadí osmnáctým laureátem Ceny Nadace Vize 97.

Svazy sdružující bývalé „pétépáky“ ukončí kvůli věku svou činnost

Svazy sdružující bývalé příslušníky Pomocných technických praporů, známé jako „pétépáci“, ukončí svou činnost. Důvodem je vysoký věk jejich členů. O rozpuštění organizace ke konci roku rozhodli delegáti Českého svazu Pomocných technických praporů – Vojenských táborů nucených prací. Svaz PTP byl založen už v květnu 1968, svou činnost ale ukončil po vpádu vojsk Varšavské smlouvy téhož roku. Znovuobnoven byl v únoru 1990. Sdružuje muže, kteří byli v letech 1950-1954 jako politicky nespolehliví a režimu nepohodlní zařazeni v rámci československé armády do pomocných technických praporů (PTP). Organizace se zaměřovala na upozorňování na komunistické zločiny padesátých let. Její členové jezdili mimo jiné na přednášky a v Brandýse nad Labem vybudovali muzeum, které historii PTP připomíná.

Pomocnými technickými prapory prošly desítky tisíc lidí. Končili v nich vysokoškolští studenti, kteří nesouhlasili s komunismem, i jejich profesori, zemědělci, kteří nechtěli vstupovat do družstev, či příslušníci šlechty. Fyzická práce v tvrdých podmínkách navíc s vojenským výcvikem, ideo-

logickým působením a různými formami ponižování měla tyto lidi zdeptat a „převychovat“ v duchu potřeb komunistického režimu.

Pamětní medaile Senátu ke Dni české státnosti získalo 15 osobností

Hudebník Petr Janda, lyžařka Šárka Strachová, handicapovaný cyklista Jiří Ježek a bývalý krasobruslař, politik a diplomat Otto Jelinek patří k patnácti osobnostem, které letos obdržely stříbrnou pamětní medaili Senátu. Při příležitosti svatováclavského svátku – Dne české státnosti – jim je udělil předseda horní komory Milan Štěch (ČSSD). Ocenění získali také Jana Balcárková, která zachránila člověka z hořícího vozidla po dopravní nehodě, a někdejší atletka Ludmila Formanová.

Z vědců dostali medaili odbornice na rozbor potravin a přírodních produktů Jana Hajšlová, statistik a ekonom Richard Hindls a sociolog Akihiro Ishikawa. Z lékařů byli vyznamenáni radiolog Jaromír Kolář, onkolog Luboš Petruželka, ortoped Vratislav Rybka a hematolog, chirurg Miroslav Ryska a onkolog Jan Starý. Držitelem stříbrné medaile horní komory je taky umělecký sklář René Roubíček.

VZPOMÍNKA

Ladislav Zápotocký (pseud. Budečský, 12. 1. 1852 – 16. 12. 1916) – politik, novinář a spoluzakladatel československé sociální demokracie.

28. září 1876 se Ladislav Zápotocký zúčastnil založení české zemské organizace rakouské sociální demokracie a byl zvolen do jejího úžšího vedení. 7. dubna 1878 se v hostinci U Kaštanu v Praze konal tzv. Břevnovský sjezd. Na sjezdu byla ustavena Sociálně demokratická strana československá v Rakousku, Josef Boleslav Pecka a Ladislav Zápotocký byli hlavními osobnostmi tohoto sjezdu. Krátce poté bylo zahájeno policejní vyšetřování pro přečin tajného spolčování. Ladislav Zápotocký byl odsouzen na dva měsíce těžkého žaláře. V roce 1882 byl pro svou politickou činnost znovu odsouzen a uvězněn, tentokrát na rok a půl. Po odpykání trestu v lednu 1884 byl vypovězen do domovské obce Zákolany u Kladna. Zde se vrátil na šestnáct let ke svému původnímu povolání krejčího. Po návratu do Prahy byl Ladislav Zápotocký zaměstnán v odborovém periodiku *Železniční zřizenec*. Činnost v novinách ukončil v roce 1906, kdy byl postižen mozkovou mrtvicí. Stále však přispíval do sociálně demokratického tisku.

Alice Masaryková (3. 5. 1879, Vídeň – 29. 11. 1966, Chicago, USA)

PhDr. Alice Masaryková byla veřejná činitelka, zakladatelka a první předsedkyně Československého červeného kříže. Přísňá, mravná, až puritánská žena, často zmítaná náladami a depresemi. Alice Masaryková, dcera prvního československého prezidenta, ale byla hlavně osvětová a humanitární pracovnice. Mezi její největší zásluhy patřilo založení Československého červeného kříže – organizace, která po drobných změnách pomáhá potřebným dodnes.

Po ročním studiu medicíny studovala dále filozofii, sociologii a historii na univerzitách v Praze, Berlíně, Lipsku a též na univerzitě v Chicagu. Stala se z ní popularizátorka sociologie, propagátorka emancipace žen a abstinentského hnutí. Za první světové války se podílela na uschování písemných materiálů T. G. Masaryka, za což byla v říjnu 1915 zatčena a až do července 1916 vězněna ve Vídni.

V roce 1919 spoluzaložila v Čechách Červený kříž a do roku 1938 byla jeho předsedkyní. Po smrti své matky Charlotty definitivně převzala povinnosti první dámy státu. Koncem března 1939 odjela do Švýcarska a posléze do USA, kde se zapojila do zahraničního odboje.

Po druhé světové válce se vrátila do Prahy a znovu pracovala v Červeném kříži. Tragická smrt bratra Jana ji rozrušila. V prosinci 1948 odjela za sestrou Olgou do Ženevy a poté do Ameriky. V roce 1950 vydala vzpomínkovou knihu *Dětství a mládí*. Majetek v Československu jí byl po emigraci zabaven. Její urna byla v roce 1994 z iniciativy Českého červeného kříže převezena do vlasti a uložena do rodinného hrobu v Lánech.

Milada Horáková (25. 12. 1901, Praha – 27. 6. 1950, Praha)

JUDr. Milada Horáková byla česká politička, oběť justiční vraždy během komunistických politických procesů v padesátých letech minulého století za vykonstruované spiknutí a velezradu. Byla jedinou ženou popravenou v rámci těchto soudních řízení.

Artur London (1. 2. 1915, Ostrava – 7. 11. 1986, Paříž) byl československý komunistický politik, diplomat a publicista. Od mládí byl členem Komunistické strany Česko-



Artur London

slovenska (KSČ), působil v řadách Interbrigád, po válce pracoval jako diplomat a náměstek ministra zahraničních věcí ČSR. V roce 1951 byl zatčen, donucen k přiznání se k protistátním zločinům a nakonec v roce 1952 v procesu s Rudolfem Slánským odsouzen k trestu doživotí. Po uvolnění politických poměrů byl roku 1956 propuštěn a zproštěn viny, o sedm let později se natrvalo s rodinou odstěhoval do Francie.

Karel Miroslav Kuttelwascher (23. 9. 1916, Svatý Kříž – 17. 8. 1959, Cornwall), zvaný „Kut“, byl český stíhač – letecké eso britského královského letectva v době druhé světové války. Byl nejúspěšnějším českým pilotem RAF.



Exilový ministr zahraničí Jan Masaryk a Karel Kuttelwascher

Karel Kuttelwascher má během války potvrzených osmnáct sestřelů – největší počet mezi československými piloty, ačkoliv nejčastěji bývá uváděno rovných dvacet (dvě letadla ve Francii v roce 1940). Je také považován za nejlepšího nočního přepadového pilota RAF a šestého nejúspěšnějšího nočního stíhače (zde je třeba podotknout, že většina ostatních pilotů létala s letouny vybavenými radarem). Pětkrát byl vyznamenán Československým válečným křížem (1939), také obdržel vyznamenání Distinguished Flying Cross se stuhou a francouzský válečný kříž – Croix de guerre. Po skončení války se Kuttelwascher vrátil v srpnu 1945 do Československa, ale po únorovém převratu emigroval zpět do Velké Británie. Zde létal jako civilní pilot pro British European Airways. Zemřel 17. srpna 1959 na selhání srdce během dovolené v Cornwallu. Jeho hrob se nachází v Uxbridge u Londýna. Dne 8. května 2000 byl in memoriam povýšen do hodnosti brigádní generál.

Alexander Dubček (27. 11. 1921, Uhrovec – 7. 11. 1992,



Alexander Dubček

Praha) byl československý politik slovenské národnosti, hlavní osobnost Pražského jara.

V roce 1989 obdržel Sacharovovu cenu za svobodu myšlení, v roce 1990 Mezinárodní humanistickou cenu od International Humanist and Ethical Union v Amsterdamu, roku 1991 Velkou čestnou dekoraci ve zlatě na stuze Za zásluhu o Rakouskou republiku a roku 2003 byl vyznamenán Řádem Bílého lva I. třídy in memoriam. Náměstí před parlamentem v Bratislavě nese jeho jméno.

Olomouc oslavila výročí vojevůdce Radeckého

Postava rakouského polního maršála Josefa Václava Radeckého z Radče zavítala mezi lidi do Olomouce na oslavu nesoucí jeho jméno. Ve městě byl velitelem pevnosti. Město s armádou si letos připomínají 250. výročí narození nejvýznamnějšího vojevůdce českého původu 19. století a 185. výročí jeho působení v Olomouci.

Havel bude mít desku na zdi borské věznice

Roky, které strávil Václav Havel v cele na Borech, připomene pamětní deska umístěná na zdi věznice. Slavnostně odhalena byla 5. října při příležitosti Havlových nedožítých osmdesátin. Václav Havel byl v borském vězení od 30. července 1981 až do 28. ledna 1983.

Součástí nápisu na desce bude také číslo, které měl Václav Havel přiděleno, chybět nebude ani srdíčko, které tento spisovatel, dramatik a politik připojoval ke svému podpisu. Autorem pamětní desky je plzeňský akademický sochař František Bálek, celou akci inicioval senátor Lumír Aschenbrenner (ODS) a jeho přátelé.

Na dobu, kterou prožil v plzeňském kriminálu, Havel zavzpomínal v roce 2009, když na radnici západočeské metropole přebíral prestižní Cenu 1. června. „Nejsem dobrodruh, nejsem člověk s dobrodružnými sklony, a přesto jsem měl velmi dobrodružný život. Pravděpodobně proto, že tomu chtěly dějiny, a nikoliv proto, že jsem to chtěl já. Uvedu jenom jeden paradox. Já jsem určitou část svého života prožil zde v Plzni na Borech za to, že jsem se zasloužil za lidská práva. A nyní za totéž zde dostávám cenu,“ prohlásil.

(mk)

Pražská Lucerna si připomněla koncertem Havlových nedožítých 80 let

Stovky diváků a osmdesátka gratulantů přišly do pražské Lucerny, aby vzdaly hold dramatikovi, někdejšímu disidentovi a prvnímu českému prezidentovi Václavu Havlovi. Setkáním měl vyvrcholit projekt Havel@80, jímž si Knihovna Václava Havla po celý rok připomíná prezidentovo nedožité jubileum. Program se odehrával téměř ve všech prostorách paláce spjatého s rodinou Havlových. Zahájila ho vernisáž výstavy *Hele, Havel!*, sestavené ze snímků

pořízených amatérskými fotografy, které Havlova knihovna získala na základě veřejné výzvy. Za šest měsíců do ní téměř 200 autorů přispělo více než 1 300 snímky. Výstava v galerii v prvním patře paláce potrvá do 17. prosince.



Václav Havel

Střecha paláce Lucerna se dočasně otevřela veřejnosti

Střecha paláce Lucerny v centru Prahy se dočasně otevřela veřejnosti. Unikátní prostory, které zabírají plochu tisíc metrů čtverečních, pronajala švagrová někdejšího prezidenta Václava Havla pražskému kavárníkovi Ondřeji Kobzovi. Ještě před otevřením představila Havlová s Kobzou a architektem Petrem Hájkem plány na rekonstrukci střešní terasy, která se bude postupně opravovat a částečně zpřístupňovat veřejnosti. Kobza plánuje, že časem by tam mohla vzniknout například komunitní zahrada s kavárnou – inspirací jsou mu zelené střechy v jiných evropských metropolích. Záleží ale na tempu oprav i jednání s památkáři. Zatím chce, aby Pražané i návštěvníci hlavního města dosud nevyužívané prostory nad Lucernou, kam se jezdí páternosterem, poznali.

Muzeum slaví

Muzeum hlavního města Prahy slaví letos 135 let od svého založení a při této příležitosti se hlavní budova Muzea otevřela v říjnu pro veřejnost zdarma.



Muzeum hlavního města Prahy

Snahy o založení muzea města Prahy sahají do roku 1877. První schůze stálého Komitétu pražského městské-

ho muzea se uskutečnila 23. listopadu 1881. Na konci listopadu téhož roku získalo muzeum pro uskladnění sbírek místnost na pražské radnici. K definitivnímu zlomu došlo v polovině roku 1882, kdy muzeum získalo dosavadní kavárenský pavilon v městských sadech na Poříčí.

12. května roku 1883 bylo v bývalém kavárenském pavilónu na rozhraní Nového Města a Karlína v Poříčském parku otevřeno Městské museum pražské. Kavárenský pavilon jako objekt nebyl pro sbírky ideální a záhy jim nepostačoval. Po dlouhých debatách městské rady i sboru obecních starších se nakonec našlo logické řešení: začít se stavbou nové budovy. Na jaře 1896 mohla tedy konečně začít stavba nové budovy Městského muzea pražského podle plánů architekta Antonína Balšánka. Nová budova byla otevřena v roce 1900 a slouží muzeu a jeho návštěvníkům dodnes. Muzeum hlavního města Prahy je jako architektonický objekt zapsáno v seznamu kulturních památek České republiky.

Ve sbírkách muzea se najde přes milión předmětů dokumentujících historii i současnost města. V jeho expozicích se pak tyto exponáty mění, a tak muzeum nikdy nezvešední. Nejznámějším exponátem je Langweilův model Prahy, který v šedesátých letech zachránil grafik Jiří Bouda (1934-2015). Ten pak se svojí ženou pečoval o model až do konce života. Při prohlídce modelu mají návštěvníci možnost využít i její komentovanou podobu.

Navíc také od 18. října byla před muzeem umístěna na panelech výstava *Kina začínají – kina končí (objektivem Martina Plitze)*, která navazuje na výstavu uvnitř hlavní budovy muzea – *Pražské biografy*. O této výstavě proběhla informace v minulém čísle Klubu, září-říjen 2016.

Na nadcházející měsíce chystá muzeum další příjemná překvapení, například výstavu o Hurvínkovi.

(mk)

Krýzovy jesličky – největší mechanický betlém na světě

Šedesát metrů čtverečních, sedmáct metrů na délku, dva na výšku, 1 398 figurek lidí a zvířat, z nichž se přesně 133 figurek hýbe. To jsou údaje charakterizující největší lido-vý mechanický betlém na světě, od roku 1998 zapsaný do *Guinnessovy knihy rekordů*.

Velkolepý betlém, který jeho tvůrce, jindřichohradecký punčochářský mistr Tomáš Krýza, vytvářel více než šedesát let, patří k nenavštěvovanějším exponátům Muzea Jindřichohradecka. Figurky jsou vyrobeny z kašírovací hmoty a ze dřeva. Původní mechanismus, který byl zpočátku poháněn ručně, rozvádí pohyb z jediného elektromotoru.

Tomáš Krýza, řezbář a mistr punčochářský, se narodil 13. prosince 1838. O jeho životě toho není příliš známo, snad jen to, že po celý život ztvárňoval svůj velký a krásný sen – betlém. Jindřichohradecko a velká část jižních Čech byla v té době významným centrem českého betlemářství. V 19. století býval v období Vánoc v Jindřichově Hradci ve středu města vystaven za každým oknem alespoň jeden betlém. Když bylo Tomášovi Krýzovi devět let, vzal ho strýc ponocný do věže, kde zrovna začínal stavět svoje jesličky. Chlapcovy oči se rozzářily nad tou nádherou a tehdy prý prohlásil: „Až budu velký, postavím také takové jesličky, ale ještě větší a krásnější.“ Na své rozhodnutí nezapo-mněl, a když byl plnoletý, poprvé usedl k budoucímu velkolepému dílu. Od té doby se šedesát let prakticky denně

věnoval alespoň chvíli realizaci své vize – každý rok před vánočními svátky pak vystavil v okně to, co za celý rok vytvořil. Lidé tak mohli sledovat, jak betlém roste a co nového přibýlo. O tom, jak pokračuje stavba betléma, dokonce pravidelně informovaly místní noviny.

Tomáš Krýza měl jako punčochářský mistr s mechanikou jen minimální zkušenosti. Přitom nestvořil betlém ledajaký, ale pohyblivý. Systém nekonečných pásů, řemenů a kol, převodů, pružin a drátků vytváří důmyslné pohyblivé divadlo. Krýza využil vše, co měl po ruce, a pracoval přitom metodou pokusu a omylu. Přitom si nevedl žádnou dokumentaci, a proto, když dojde k poruše, mají restaurátoři a dnešní opraváři hodně práce s nalezením závady a opravou. Celý mechanismus byl vytvořen tak, že se roztáčí ručně klikou, dnes je všechno poháněno elektromotorem a řízeno počítačem.

Krýza nejprve začal se stavbou hlavní scény, narozením Ježíška, potom přidával další biblické výjevy. Betlém je tvořen poetickou vesnickou krajinou a měšťanskou architekturou, dokládající poměrně přesně život 19. století. Je zde i netypický rudný důl s horníky, ale také útěk svaté rodiny do Egypta, vraždění neviňátek, obřezávání Ježíška, Herodův palác s miniaturním porcelánovým nádobím, stráž na hradbách. Krajina je vytvořena z papíru pomalovaného klišovými barvami a posypaného leštěncem olovnatým. Figurky jsou dílem vyřezány ze dřeva, dílem vypracovány z kašírovací hmoty, tedy z mouky, pilin, sádry a klišu.

Poprvé byl celý betlém představen veřejnosti na hospodářsko-průmyslové výstavě v Praze v roce 1894. Ovšem i po tomto představení Tomáš Krýza nadále pracoval na jeho doplňcích a vylepšování až do své smrti. Jeho syn Jan Krýza, který byl farářem, otcovy jesličky nadále opravoval, doplňoval a zavedl pro pohon figurek elektromotor. V roce 1935 věnoval jesličky muzeu a sám také provedl jejich instalaci, která mu trvala celý rok.

Muzeum získalo v roce 1936 další dva betlémy současníků Tomáše Krýzy – Emanuela a Bohdana Steinochery. Ty byly umístěny po stranách Krýzova betlému a vytvářejí tak nezapomenutelnou náladu vánočních svátků.

Výroba betlémů se v jižních Čechách udržela až do současnosti, a proto Muzeum Jindřichohradecka otevřelo expozici *Jihočeské betlémy*, kde se představují historické i nové vyráběné betlémy. I zde na expozici jsou betlémy vystavovány tak, jak bylo v Jindřichově Hradci zvykem – v oknech stylizovaných domů.

K raritám expozice patří betlém lodhěřovský, pocházející z obce Lodhěřov. Tady byl pravidelně vystavován v místním kostele až do roku 1945. V poválečném období se ale ztratil a předpokládalo se, že došlo k jeho zničení. Jako zázrakem byl ale v roce 1968 objeven na půdě jindřichohradeckého zámku, předán muzeu a zrestaurován. Dalšími zajímavými betlémy jsou skříňové betlémy s voskovými, dřevěnými nebo papírovými figurkami, dále pak betlémy vyrobené ze dřeva, skla, keramické hlíny, nití, papíru, šustí a dalších materiálů.

České jesličky se staly ve světovém betlemářském umění pojmem. Mezi podobnými výtvoři z jiných zemí mají nespornou tradici, a proto zaujímají výjimečné postavení. A mezi nimi patří na jedno z předních míst betlém Tomáše Krýzy, mistra punčochářského a nadaného umělce z Jindřichova Hradce.

(mk)

Mezinárodní výstava koní

Před nedávnem se konal na Výstavišti v Lysé nad Labem 23. ročník mezinárodní výstavy koní a všeho, co k nim patří – Kůň 2016. Na této výstavě bylo vystaveno více než 120 koní všech plemen chovaných v České republice. Návštěvníci měli možnost si zakoupit potřeby pro chovatele, jezce, veterinární přípravky, krmivové doplňky, přívěsy, stájové technologie, kovářské zboží, odbornou literaturu a nechybělo ani poradenství pro chovatele. Součástí byl i Flerjarmark u koní.

V nedávno dokončené hale bylo za tímto účelem umístěno předvadiště, které bylo po celém obvodu obklopeno tribunami s možností stání i sezení. V jižní části haly se mohli diváci potěšit koňmi zhruba ve 30 boxech a posedět v kavárně s občerstvením.

Velmi oblíbenou součástí Koně 2016 v Lysé nad Labem se stala noční show, při níž se hala ponořila do světla a zvuků a předvedli se koně v nejrůznějších podobách.

(mk)

Pozvánka do muzea voskových figur

Muzeum Grévin bylo v Praze otevřeno před dvěma a půl lety v Celetné ulici v někdejší Baťově obchodní domě, který tu v letech 1933-1937 postavil ve funkcionalistickém stylu architekt Josef Gočár. Gočár pracoval pro firmu Baťa od dvacátých let minulého století a společně s Baťovou projekční kanceláří ze Zlína se podílel i na jiných stavbách v rámci tehdejšího Československa.

Obchodní dům Baťa tu sídlil v letech 1940-1971. Po sametové revoluce se nájemci střídali a květnu 2014 si prostory pronajala česká pobočka francouzského muzea voskových figurín Grévin. Impozantní expozice ve známém muzeu voskových figurín, které má své pobočky také v Montrealu a Paříži, rozhodně splní mnohá očekávání svých návštěvníků. Setkají se zde s hvězdami světového formátu i osobnostmi, jež utvářely či ještě tvoří českou a světovou historii a umění. Okouzující svět voskových figurín přináší možnost vydat se na více než devadesát minutový výlet do historických epoch i slavných scén současných filmů. Třípatrová expozice se rozkládá na ploše 3 000 m² rozdělených do tematických úseků – světů, kde se nemožná setkání osobností stávají realitou.

Magická laboratoř zprostředkuje návrat zpět do časů Rudolfa II., který na svůj dvůr povolával alchymisty a hvězdáře, kteří báдали nad tajemstvím magie a zázraků. Staropražská kavárna nabídne pohled třemi kouzelnými okny na starou Prahu i setkání s pány Hrabalem, Kafkou či Vladimírem Menšíkem. Svatyně sportu poskytuje útočiště českým sportovním legendám, jako je Emil Zátopek, Dominik Hašek, Martina Navrátilová, Jaromír Jágr nebo třeba Roman Šebrle. Návštěvníci sami si s nimi mohou zahrát fotbal, hokej nebo třeba tenisový mač. Historie – včera a dnes je světem revoluční doby a slavných dějin. Kdo by si nechtěl potrást rukou s Marií Terezií, T. G. Masarykem nebo třeba svatým Václavem. Kouzelné divadlo ovládá svou neutuchající energií excentrický Mozart, celému spektaklu se pousmívá John Lennon, strhující atmosféru si nenechá ujít ani Gérard Dépardieu, Miloš Forman či Ema Destinová. Plesový sál je jaksepatří nablýskaný, aby v něm vynikly hvězdy světového formátu. Není proto divu, že se zde na jednom místě setká Michael Jackson, Karel Gott i Elvis

Presley. Účast na večírku přislíbila i Angelina s Bradem, Meryl Streep a mnoho dalších.

Dílka plná objevů pak patří umělcům a sochařům, kteří mají výrobu voskových figurín na starosti. Je možné se k nim přidat a vytvořit si vlastní 3D portrét, který si pak je možné zaslat na e-mail. Návštěvníky pak dále čeká mnoho interaktivních modelů a multimediálních aktivit. Voskových hvězd je dovoleno se dotýkat, fotit se s nimi i všelijak pózovat.

Unikátní koncept muzea Grévin nabízí neobvyklou výpravu napříč různými časovými epochami, která je umocněna propracovanou scénografií, dokonalými kostýmy a účesy a současně i hudbou a světelnými efekty. Celá expozice je zpracována jako cesta napříč historií a každá socha v ní má svou roli či scénu. Scénografie do detailu ilustruje dobu a dodává celému zážitku realistický nádech umocněný hudbou a světelnými efekty.

(mk)

Unikátní výstavy na zámku ve Valticích

Společně prezentovaný projekt dvou unikátních výstav *Korunovační klenoty v dějinách světa* a *Poklady starověké a středověké Číny* patří rozhodně k tomu nejatraktivnějším, co mohl návštěvník českých výstavních sálů v letošních sezóně spatřit.

Poprvé v České republice bylo na jednom místě k vidění třicet originálů a vynikajících kopií korunovačních klenotů významných říší Evropy, Asie a Afriky. K vidění byla např. koruna Svaté říše římské, Svatováclavská koruna, rakouská císařská koruna Rudolfa II., Svatoštěpánská koruna Uherského království, proslulá Železná koruna Lombardie, koruna francouzského krále Ludvíka XV., císařská koruna Napoleona I., britská imperiální koruna, dále koruna Siamského království, originál dalajlamovy domácí koruny, koruna etiopského císaře Menelika II. a mnoho dalších. Výstava byla zapůjčena z nejslavnější světové sbírky korunovačních klenotů, která byla v České republice prezentována vůbec poprvé a stala se také významnou a atraktivní součástí oslav 700. výročí narození císaře a krále Karla IV. Exponáty byly zapůjčeny z nejslavnější světové sbírky korunovačních klenotů, která je trvale umístěna v trezoru firmy Juwelier Abeler ve Wuppertalu na západě Německa a veřejnosti je nepřístupná.

Druhý výstavní koncept tvořila expozice více než 120 originálních uměleckých památek starověké a středověké Číny. Předměty pocházely z dlouhého období od 5. tisíciletí př. n. l. do 10. století n. l. a představeny byly v několika navzájem na sebe navazujících částech. Výstava na základě prvotřídních artefaktů světové úrovně dokumentovala význam starověké Číny jako centra vyspělé svěbytné kultury, která po tisíce let formovala hospodářský a politický vývoj východní a jihovýchodní Asie a v průběhu starověku a středověku se nejednou ocitla ve vůdčí roli celé lidské civilizace. Doposud nevystavené a veřejnosti neznámé poklady pocházely z pravděpodobně nejkrásnější soukromé sbírky čínského umění v České republice. Expozici tvořily zlatý poklad císařské dynastie Tchang (618-907 n. l.), zlatá koruna neznámé královny z 8.-9. století, mistrovsky provedené a bohatě zdobené bronzové nádoby od poloviny 2. tisíciletí př. n. l. do 10. století n. l., čínské starověké zbraně, včetně nádherně zdobených generálských mečů, autentické řezby v nefritu a další. Originální, doposud ni-

kdy nevystavené poklady z nejkrásnější soukromé sbírky čínského umění v České republice měly na zámku ve Valticích světovou premiéru.

(mk)

Středověké hody s Karlem IV. na Portheimce

Masa dušená i připravená na rožni, lahodné paštiky, sladkosti i polévky připravené podle středověkých receptur a k tomu hojnost piva a vína. To vše spolu s dalšími pokrmy typickými pro středověkou kuchyni nabízela před nedávnem gurmánská slavnost „Hodujeme s Karlem IV.“ pořádaná pražskou Galeríí Portheimka ve spolupráci s Muzeem gastronomie.

V parku před galerií bylo možné po celý den ochutnávat jídla královská, pochoutky bohatého panstva, vážených měšťanů i každodenní pokrmy prostých lidí. Součástí hodů byla i soutěž o nejlepší preclík určená pro veřejnost – sám Karel IV. byl velkým milovníkem preclíků. Akci uspořádala Galerie Portheimka v rámci oslav 700. výročí narození Karla IV.

Doba Karla IV. byla pestrá a byla obdobím hojnosti a dostatku. A ve stejném duchu byla pojata i samotná akce. Ve stáncích nechyběly různé druhy piva, vína, oblíbených sladkostí, ale i ragů, omáček, výpečků a dušených směsí – předchůdců dnešních gulášů. Podávaly se také typicky připravené paštiky, kaše, chleby a další dobové pochoutky.

Ochutnat bylo možné také polévky – typická pro tu dobu byla česnečka s topinkou, která se polévala horkým vývarem. Odtud ostatně pochází i název polévka. Lidé ve středověku ještě neznali brambory nebo houskové knedlíky. Za časů Karla IV. nebyla součástí kuchyně ani mnohá koření, například paprika a nové koření.

Návštěvníci slavnosti určitě ocenili i různé druhy piva a vína – bez piva a vína si nelze středověk vůbec představit. Zejména pivo bylo základní potravinou, mělo ovšem jinou chuť a kvalitu, než máme dnes.

Také platidlo na akci bylo dobové – pražský groš. Jeden bylo možné vyměnit za 10 korun. Hodování s Karlem IV. doprovodila gotická hudba a jídelní nabídka doplnily také keramické a košíkářské výrobky – zájemci si tu mohli vlastní košík i uplést.

(mk)

Na Žižkově vyrostla betonová stuha s verši Jaroslava Seiferta

Jednoduchá plastika s verši Jaroslava Seiferta zdobí donedávna zanedbaný plácek na pražském Žižkově. Nachází se poblíž míst, kde nejslavnější český básník prožil své dětství. Artefakt v podobě stuhu mířící k nebi byl odhalen za přítomnosti hostů světového kongresu básníků, který se v Praze koná na Seifertovu počest, i básníkovy dcery Jany Seifertové-Plichtové. Iniciativa k vytvoření pomníku vzešla od majitelů domu. Opravena byla i opěrná zeď, z níž stuha, dílo sochaře Jana Roitha, vyrůstá.

„Vzpomínám na rok 1984, kdy Jaroslav Seifert dostal Nobelovu cenu za literaturu. Byla to doba, kterou můžeme nazvat dobou temna 20. století. Tehdy se o tom moc nemluvilo a jsem rád, že se ledy významně pohnuly a dnes se můžeme hlásit k odkazu tohoto velikého básníka a kultivátora české kultury,“ řekl ministr kultury Daniel Herman

(KDU-ČSL). Seifertův památník má podobu stuhu z litého betonu – podle zástupců nadačního fondu záložky v rozevřené „knize“ Žižkova – jako pozornost pro žižkovské patrioty a ostatní cititele básnickova génia. Na stuze je citát ze Seifertovy básně *Prosinec 1920* „...to slovo letělo jako pták do sítě hvězd...“



Žižkovský rodák Seifert prožil na někdejší periferii celé dětství. Ve čtvrti má dnes několik připomínek svého působení. V roce 2001, v den jeho nedožitých stých narozenin, mu odhalili pamětní desku na rodném domě v Bořivojově ulici.

Stovky bojovníků se zapojily do rekonstrukce bitvy na Bílé hoře

Stovky vojáků v dobových kostýmech, včetně dělostřelců a jezdců na koních, předvedli v Praze rekonstrukci bitvy na Bílé hoře. Akce se konala podvanácté, účastníci na ni podle organizátorů přijeli z celé Evropy. V bitvě, která se odehrála 8. listopadu 1620, byla česká stavovská armáda poražena vojsky na straně císaře Ferdinanda II. Bitva ukončila české stavovské povstání. Bojovými operacemi provázel herec Václav Vydra. Součástí doprovodného programu bylo dobové tržiště nebo vystoupení šermířů, pro děti i dospělé byla připravena střelba na terč a naučná stezka.

Mistrovství v lovu kaprů u Nových Mlýnů vyhrál český tým

Český tým vyhrál mistrovství světa v lovu kaprů, které se poprvé uskutečnilo u Novomlýnských nádrží na jižní Moravě. Karel Nikl, Jan Dadák a Jakub Erhart chytili tři kapry s celkovou vahou 58,6 kilogramu. Žádný další tým je v součtu nepřekonal, zjistila ČTK od pořadatelů. U Strachotína a Šakvic na Břeclavsku bivakovalo zhruba 500 rybářů. Soutěži předcházely dva roky příprav, kterých se chopil tým kolem známého českého rybáře Jakuba Vágnera.

Obraz restituovaný z Národní galerie se prodal v Londýně za víc než 127 mil. Kč

Za více než 127 milionů korun se na aukci v Londýně prodal obraz, který byl ještě loni ve stálé expozici Národní galerie (NG) v Praze. *Zátiší s kyticí* od vlámského malíře Jana Brueghela staršího (1568-1625) patří mezi vůbec první příklady tohoto žánru. Do předchůdkyně dnešní NG se dostal počátkem druhé světové války jako vynucený dar majitele, který prchal před nacisty. Obraz byl v restituci vrácen loni a 6. července se stal titulním dílem aukce v Sotheby's.

„Stal se nejdražším dílem, jež má nějaký vztah k českému prostředí, které prošlo v posledních letech světovými aukcemi,“ řekl ČTK odborník na trh s uměním a šéfredaktor časopisu *Art&Antiques* Jan Skřivánek. Pro NG je obraz velkou ztrátou, byla to jediná kytice od Jana Brueghela staršího dochovaná na českém území. S dědici galerie jednala, ti ale chtěli dílo rychle prodat.

Moravské zemské muzeum v Brně zahájilo oslavy 200. výročí

Moravské zemské muzeum v Brně zahájilo oslavy 200 let od svého založení, které vyvrcholí v příštím roce. Postupně se představí jednotlivá oddělení, první na řadě je Ústav Anthropos. Vystavuje tři unikáty, které jsou k vidění jen zřídka. Je mezi nimi například vysušená trofejní lidská hlava z povodí Amazonky. Lidé mohou vidět také rytinu ženské postavy na mamutím klu z Předmostí u Přerova nebo sošku šamana. Podle vedoucího Ústavu Anthropos Martina Olivy je rytina ženy stará asi 30 000 let. Moravské zemské muzeum vzniklo 29. července 1817 schválením dekretu císařem Františkem I., na jehož počest se do roku 1900 jmenovalo Františkovo. Nejstarší sbírkové knihy moravských osvícenců se datují až do roku 1808. Dodnes se sbírka rozšířila na více než šest milionů předmětů, z nichž nejslavnější je Věstonická venuše.

Zastupitelé Brna schválili memorandum o stavbě koncertního sálu

Zastupitelé Brna schválili návrh memoranda mezi městem, vládou a Jihomoravským krajem o výstavbě Janáčkovy kulturního centra. Koncertní sál za 1,3 miliardy korun má vzniknout do roku 2020 a nabídnout obecnstvu 1 250 míst. Pro návrh zvedlo ruku 47 z celkového počtu 65 zastupitelů. V Janáčkově kulturním centru bude sídlit Filharmonie Brno, která nemá odpovídající prostory na zkoušení a vystupování. O koncertním sálu v Brně se dlouho jen mluvilo, ale nikdy na něj nebyly peníze. Chystaná brněnská koncertní síň bude první stavbou svého druhu v zemi za několik desítek let.

Hranická propast je s 404 metry nejhlubší zatopenou jeskyní světa

Hranická propast na Přerovsku je nejhlubší zatopenou jeskyní na světě. Potvrdil to výzkum česko-polské expedice, která spustila sondu pomocí robota až do hloubky 404 metrů. Dosavadní rekord držela italská propast Pozzo del Merro s naměřenou hloubkou 392 metrů. Trasu sondě připravil v zaplavené vápencové propasti polský potápěč Krzysztof Starnawski, který se s ní část cesty potopil. Sondě ve specifickém jeskynním prostředí poskytl co nejlepší výchozí pozici do nejhlubší části jeskyně. Poté už sestupovala sama. „Podařilo se to. Miniponorka dosáhla hloubky 404 metrů, kdy již končil vodící kabel.“

Speleologové zkoumají hloubku propasti již řadu let a hranice postupně posunují. V říjnu 2012 hranici dosavadního zkoumání této lokality posunul Starnawski, který se potopil až do 225 metrů. Při téměř devítihodinovém ponoru pomocí měřicího zařízení zmapoval navíc propast do hloubky 373 metrů. Před dvěma lety se ponořil do hloubky 200 metrů, objevil tunel, kterým protáhl sondu až

do hloubky 384 metrů, těsně pod hranicí italské jeskyně. Loni sestoupil do rekordní hloubky potopení 265 metrů.

Českým filharmonikům se šijí obleky ve stylu barev orchestru

Hudebníci České filharmonie (ČF) budou mít při některých vystoupeních nové neformální oděvy. Elegantní obleky z tmavě modré látky s barevnou podšívkou ve stylu filharmonie nebudou nosit na večerní koncerty, ale na další akce, jako jsou třeba veřejné generální zkoušky nebo odpolední koncerty. Poprvé se v nich publiku představí na silvestrovské „generálce“, která se bude ve Dvořákově síni Rudolfiny konat 31. prosince v poledne a předznamená slavnostní novoroční koncert. Filharmonici si sami mohou zvolit podšívku z barev, které jsou ve stylu orchestru, je to například žlutá, oranžová nebo světle modrá. Pro hudebníci jsou přitom pravidla pro oblékání o trochu volnější. Mají doporučení, aby nosily tmavší večerní šaty se zakrytými rameny. Loni se členky ČF na novoročním koncertu představily v netradičních koncertních šatech, které pocházejí z dílny české návrhářky Petry Kociánové.

V dílně na Žďársku vznikají hudební nástroje domorodců Austrálie

Neobvyklé zvuky ze liny z dílny ve vesničce Dolní Radslavice u Velkého Meziříčí. V Česku netradiční hudební nástroje tam v domě u silnice začal před několika lety vyrábět Tomáš Dufek, když mu letitý koníček přerostl v hlavní zaměstnání. Na svém kontě už má na 3 000 nástrojů, mezi nimiž lze najít didgeridoo australských domorodců, šamanské bubny či brazilské berimbau.

„Věnuji se tomu už sedmáct let, od střední školy,“ řekl Dufek ČTK. Když v Rousínově studoval obor uměleckořemeslného zpracování dřeva, viděl u jednoho kamaráda nástroj didgeridoo. Přemýšlel, jak takovou dlouhou dutou dřevěnou trubku správně udělat. První byly pro známé, pak pro etno-obchůdky a čajovny, přicházet začaly zakázky. Dnes má Dufek ve své dílně rozdělané kusy didgeridoo s pořadovým číslem převyšujícím 2 000.

Rodina Beldových vyrobila už třetí repliku svatováclavské koruny

Rodina šperkařů Beldových vyrobila už třetí repliku svatováclavské koruny. Objednal si ji Středočeský kraj, který ji chce vystavovat při významných akcích a lákat na ni turisty. Práce zabraly šperkaři Jiřímu Beldovi půl roku a radil se při nich se svým otcem, který měl hlavní podíl na zhotovení předchozích dvou kopií. „Můj táta v roce 1967 vyráběl s kolegy první kopii svatováclavské koruny na světovou výstavu v Montrealu a pak jsme už jako firma v roce 2000 vyráběli ještě jednu repliku na světovou výstavu v Hannoveru. Takže tahle je už vlastně třetí,“ řekl Belda novinářům při odevzdávání dokončené práce zástupcům Středočeského kraje.

Projekt muzea české kinematografie se představí v paláci Chicago

Ambiciózní projekt založení muzea české kinematografie, který loni lákal zájemce do Musea Montanelli, se po roce

vrátí v nové podobě. Filmovým příznivcům se otevře v listopadu, tentokrát v paláci Chicago v Praze na Národní třídě. Podporují ho odborníci a prostřednictvím veřejné sbírky na internetovém portálu Hithit i široká veřejnost. Za projektem stojí studenti filmových studií Filozofické fakulty Univerzity Karlovy. Vadilo jim to, že česká kinematografie, i přes svou bohatou historii, nemá dosud vlastní muzeum. Pro velký zájem se připravují opět komentované prohlídky, speciální filmové programy, odborné přednášky a tematické dílny pro dospělé i děti.

Česká pošta vydala první společnou známku s Lichtenštejnem

Česká pošta spolu s lichtenštejnskou Liechtensteinische Post AG vydala první příležitostnou poštovní známku, která má stejný motiv a grafické zpracování jak v České republice, tak i v Lichtenštejnsku. Motivem známky je dílo autora Gerrita Dou *Mladá dáma na balkóně*. Jde o jedno z uměleckých děl, které kníže Jan II. z Lichtenštejna věnoval tehdejší soukromé Společnosti vlasteneckých přátel umění, přímé předchůdkyni dnešní Národní galerie. Autorem rytiny je rytec Václav Fajt. Společné známky Česká pošta v minulosti vydávala například s poštami Slovenska, Francie, Švédska, Rakouska nebo Belgie.

Ozdobou přehlídky aut v Brně bude vůz Austro Daimler

Památkově chráněný vůz Austro Daimler z roku 1910 ze sbírek Technického muzea v Brně je ozdobou přehlídky historických automobilů, které budou parkovat v areálu vily Löw-Beer v Brně. Část vozů projede i Brnem. Akci pořádají muzejníci jako pozvánku na výstavu, která představí auta brněnských továrníků z rodin Löw-Beer, Stiassni a Tugendhat. Výstava potrvá do 20. listopadu v Galerii Celnice.

Podle Sylvie Zouharové-Dykové z Technického muzea jsou jako průkopníci automobilismu na Moravě známí především Löw-Beerové, kteří patřili k prvním členům moravského a slezského autoklubu, který vznikl už v roce 1907. Odborníci čerpali například ze záznamů Fritz Löw-Beera, který ve dvacátých a třicátých letech projel autem nejen Evropu, ale i další země. Svoje cesty si fotografoval. Muzejníci čerpali i ze vzpomínek jeho sestřenic Grety Tugendhatové, která zmiňuje vozy Mercedes nebo Minervu. Atmosféru první republiky dokreslí komentovaná módní přehlídka šatů od secese po konec třicátých let 20. století.

Dva české turisty napadl v Tatrách medvěd, vyvázli bez zranění

Dva Čechy napadl večer v Západních Tatrách na Slovensku medvěd. Oběma turistům se podařilo před šelmou uprchnout, vážnější poranění neutrpěli. Informovala o tom slovenská Horská záchranná služba, kterou turisté požádali o pomoc. Medvěd napadl turisty ve stanu, který si postavili u Bystrých ples. Před šelmou uprchli a ukryli se v kleči, kde přečkali noc. Turisté podle horské služby vážnější poranění neutrpěli. Při útěku si způsobili odřeniny a škrábanice, byli unavení a mírně podchlazení. Záchranáři Čechy na místě ošetřili a sbalili jejich osobní věci, které šelma rozházelá po okolí. Stanování ve volné přírodě Tatranského ná-

rodního parku není dovoleno. Podle horské služby zmiňovaní turisté patrně nouzově bivakovali, protože je zastihla tma.

Výbor schválil 100 miliónů na bezpečnostní opatření na Hradě

Sněmovní rozpočtový výbor schválil přesun 100 miliónů korun z rozpočtu ministerstva obrany do rozpočtu Kanceláře prezidenta republiky. Jsou určeny na bezpečnostní opatření na Pražském hradě. ČTK to řekl předseda výboru Václav Votava (ČSSD). Někteří ze členů výboru podle něj s rozhodnutím nesouhlasili. Pražský hrad v srpnu zavedl kontroly, při kterých návštěvníci musí ukázat svá zavazadla a někteří musí podstoupit i osobní prohlídku. Před Hradem se kvůli tomu v některých chvílích tvoří dlouhé fronty, organizace kontrol a jejich účinnost se staly terčem kritiky. Prezidentská kancelář připravuje další posílení bezpečnostních opatření.

Atlas s Jeruzalémem jako hlavním městem Izraele se hned nezmění

Školní atlas, v němž je uveden Jeruzalém jako hlavní město Izraele, se okamžitě měnit nebude. Takzvanou schvalovací doložku, která ho zařazuje mezi učebnice, má platnou do roku 2017 a ministerstvo školství do ní zasahovat nebude. Palestinci proti tomuto údaji protestují a žádají přepsání na světově uznávaný Tel Aviv.

Izrael vyhlásil v roce 1949 Jeruzalém jako své hlavní město, ale většina zemí ho neuznává. Proti jeho uvedení ve školním atlase se v srpnu ostře ohradila palestinská ambasáda. K situaci se vyjádřilo ministerstvo zahraničí. „Status Jeruzaléma jako hlavního města Státu Izrael není mezinárodně uznán. Česká republika společně s ostatními členskými státy EU na základě závěrů Rady pro zahraniční věci EU považuje Jeruzalém za budoucí hlavní město obou států, to jest Státu Izraele a budoucího Státu Palestina,“ uvedlo v prohlášení. Doplnilo, že Tel Aviv je nyní sídlem většiny zahraničních zastoupení, včetně zastupitelského úřadu Česka.

Na nádraží v Loděnici vzpomínali na film *Ostře sledované vlaky*

U příležitosti 50. výročí natočení filmu *Ostře sledované vlaky* se sešli jeho tvůrci ve stanici Loděnice. Hosty z Prahy dopravil zvláštní historický vlak v čele s parní lokomotivou přezdívanou Čtyřkolák. Na budově stanice Loděnice byla odhalena pamětní deska připomínající natáčení. „Více než ceny a medaile, které jsem za tento film dostal, bylo pro mne celoživotní přátelství s Bohumilem Hrabalem. Tahle cedule by správně měla patřit jemu,“ prohlásil režisér Jiří Menzel. Film měl premiéru 18. listopadu 1966. O rok později získal Oscara jako nejlepší cizojazyčný film. Spolu s Menzelem dorazili například Jiří Somr, Jitka Zelenohorská, Naďa Urbánková, kameraman Jaromír Šofr nebo představitel hlavní role železničářského eléva Miloše Hrmy Václav Neckář. Příběh je inspirován skutečnými událostmi a postavami. Hrabal do své novely promítnul vzpomínky na své mládí, kdy během druhé světové války pracoval na železnici ve stanici Kostomlaty nad Labem.

Na Monínci bude možné zasněžovat i při teplotách nad nulou

V největším středočeském lyžařském areálu Monínek u Sedlce-Prčice na Příbramsku se bude zasněžovat sjezdovka i při teplotách nad nulou. Umožnit to má nová technologie, do níž areál investoval kolem 50 miliónů korun. Sezóna díky tomu začne už 26. října a potrvá do dubna. Monínek je podle něj prvním areálem v ČR, který je tímto systémem vybaven. Zařízení vyrábí malé ledové vločky, které neobsahují zbytkovou vlhkost a mají teplotu minus pět stupňů Celsia. Vzhledem k nízké teplotě sníh vytváří vlastní chlazení a taje velmi pomalu. Podle dodavatele je výroba sněhu možná při teplotě až do 35 stupňů Celsia, v podmínkách Monínce se ale uvažuje maximálně o hranici 15 stupňů. Nová technologie byla vyzkoušena na sedmi v místech v Evropě.

Výstavu Národní galerie o Karlu IV. vidělo přes 90 000 lidí

Počet návštěvníků výstavy o Karlu IV. a umění jeho doby překročil hranici 90 000 osob. ČTK to řekl generální ředitel Národní galerie v Praze Jiří Fajt. Výstava, která trvala od poloviny května, se řadí k divácky nejúspěšnějším akcím Národní galerie i výstavám letošního roku. Po uvedení v Praze má od 20. října do 5. března reprízu v Norimberku. Výstava byla jedním ze stěžejních programů uspořádaných k letošnímu 700. výročí narození slavného panovníka.

V centru Prahy bude deska připomínat nejstarší židovský hřbitov

Ve Vladislavově ulici v centru Prahy byla odhalena pamětní deska připomínající nejstarší známý židovský hřbitov ve městě. Zrušen byl v roce 1478. Odborníci předpokládali, že kosterní pozůstatky z tamních hrobů byly po zrušení hřbitova uloženy na dnešním Starém židovském hřbitově. Při archeologických pracích v prostoru stavby však byly objeveny kosterní pozůstatky a tento nález spustil lavinu událostí, na jejichž konci bylo v roce 2000 prohlášení tohoto místa za kulturní památku. V podzemí Vladislavovy ulice jsou v betonovém pouzdře zachované zbývající nalezené hroby. Část ostatků bylo přesunuto na Nový židovský hřbitov.

Po 80 letech bude Český rozhlas Brno znovu vysílat ze dna Macochy

Po osmdesáti letech zopakoval Český rozhlas Brno vysílání ze dna propasti Macocha v Moravském krasu. Zároveň tak připomněl 115 let od chvíle, kdy na jejím dně poprvé stanul Karel Absolon, pozdější objevitel Punkevních jeskyní i dalších tajů krasu. Výročí připadá na 23. září. Na rozdíl od roku 1936 rozhlas nyní nevysílal pomocí vysílačky, ale prostřednictvím pevné linky.

V Tančícím domě je hotel, nabízí luxusní nocleh a výhled na Hrad

V Tančícím domě, nejznámější porevoluční stavbě v Praze, byl otevřen čtyřhvězdičkový hotel. Hostům nabízí kromě

luxusního ubytování možnost pobývat uvnitř stavby, kterou většina turistů obdivuje pouze zvenčí. Z většiny pokojů je vidět na Pražský hrad. Pokoje jsou ve dvou patrech domu. „Máme od majitele budovy smlouvu na deset let. Pokud se přibližně za dva roky ukáže, že vybudovat v Tančícím domě hotel byl dobrý nápad, budeme uvažovat o jeho rozšíření,“ řekl ČTK bývalý fotbalista Vladimír Šmicer, který je investorem hotelu.

Světově známou budovu postavili architekti Frank O. Gehry a Vlado Milunič mezi lety 1994 a 1996. Za dvě desítky let Tančící dům nasbíral řadu ocenění a stal se jednou z nejfotografovanějších staveb Prahy. Dům stojí na místě, kde byla proluka po bombardování. Začátkem devadesátých let přišli s myšlenkou její zástavby Milunič spolu s tehdejšími prezidentem Václavem Havlem.

Památkový ústav ocenil obnovu klášterní brány a záchranu zříceniny

Obnova renesančních vrat a nástěnných maleb v klášteře ve Vyšším Brodě, záchrana zříceniny hradu Hartenberg a spolek obnovující pevnost Josefov získaly Cenu Národního památkového ústavu (NPÚ) Patrimonium pro futuro (Dědictví pro budoucnost). O výsledcích třetího ročníku soutěže novináře v Praze informovala ředitelka NPÚ Naďa Goryczková. Ceny se předávaly v zámku Náměšť nad Oslavou. Památkáři jimi vyzdvihují příklady dobré péče o kulturní památky v rukou soukromníků.

V Praze se konalo svatováclavské procesí s reliéfem Panny Marie

Z Pražského hradu vyrazilo procesí poutníků s kopií kovového reliéfu Panny Marie, takzvaným palladiem země české. Procesí předznamená Národní svatováclavskou pouť ve Staré Boleslavi, která se tradičně koná u příležitosti svátku svatého Václava. Palladium země české, kovový reliéf zobrazující Pannu Marii s Kristem, podle legendy darovala sv. Václavu jeho babička sv. Ludmila, která ho dostala od sv. Metoděje. Český kníže jej nosil celý život na prsou až do svého skonu.

Na konci třicetileté války se palladia zmocnili Švédové. Darovali ho do Vídně, odkud bylo roku 1650 v průvodu přeneseno do Prahy a do Staré Boleslavi. Reliéfu, který je trvale umístěn ve Staré Boleslavi, je připisována ochranná moc nad českými zeměmi. Loni byl přidán na seznam národních kulturních památek.

Piazzetta Národního divadla nese název Náměstí Václava Havla

Piazzetta Národního divadla ponese název Náměstí Václava Havla. Pojmenování prostoru po bývalém prezidentovi schválili pražští radní. Návrh vzešel od ředitele divadla Jana Buriana. „Domnívám se, že tento prostor výborně vystihuje a reprezentuje to, o co Havel usiloval. O setkávání se, o diskusi, o svobodné myšlení a o humanitu,“ uvedla primátorka Adriana Krnáčová (ANO). V Praze zatím po Havlovi žádná ulice pojmenovaná není, jeho jméno nese mezinárodní letiště. Objevily se kritické hlasy, že piazzetta je příliš malý prostor, aby nesl Havlovo jméno. Piazzetu Národního divadla navrhl český architekt Karel Prager jako součást projektu výstavby Nové scény.

Odlití zvonu Václav pro pražský kostel provází cesta zvonků

Nový zvon Václav, který bude připomínat odkaz bývalého českého prezidenta Václava Havla, by se měl v příštím roce rozeznít v kostele sv. Havla na pražském Starém Městě. Peníze na jeho odlití se dávají dohromady ve sbírce, do níž koncem roku přispěje také dražba třiceti malých zvonků. Dostaly je osobnosti, které mají společné vzpomínky s Václavem Havlem, a některé z nich doputovaly i do vzdálených zemí. Doprovází je deník, do něhož dočasní držitelé zvonků píší své vzkazy Václavu Havlovi, případně vzpomínky na něj. Také ten se bude dražit, dražbu bychom chtěli uspořádat ještě před Vánocemi, řekla dnes ČTK Soňa Keppertová z Nadace Charty 77, která sbírku pořádá. Zvon pak daruje farnosti. Náklady na odlití a umístění zvonu jsou předběžně vyčísleny na zhruba 850 000 korun. Vysvěcen by měl být letos v prosinci a rozeznít se má v lednu 2017. Podle webu sbírky je zatím vybráno téměř 323 000 korun.

Malé zvonky Václava Havla dostali třeba Dagmar Havlová, Ivan Havel, Meda Mládková, Marta Kubišová, Zdeněk Svěrák, Jiří Bartoška, Ladislav Špaček a další. Nejdlejší cestu zatím urazil zvonek číslo 5. Od zakladatelky Nadace pro občanskou společnost Wendy Luersové ho převzala někdejší americká ministryně zahraničí Madeleine Albrightová a předala ho bývalé barské disidentce Do Aun Schan Su Tjij. Putování zvonků je také doloženo na webu spolu se vzkazy jednotlivých jejich držitelů.

Ve Žďáru nad Sázavou má pomník taška síťovka, která ve městě vznikla

Legendární tašku síťovku připomíná nové výtvarné dílo, které bylo odhaleno na centrálním náměstí ve Žďáru nad Sázavou. Kolemjdoucím bude připomínat, že ve městě tato nákupní síťová taška před zhruba devadesáti lety vznikla, a to zásluhou podnikavého Vavřína Krčila. Sochu sedícího muže se síťovkou vytvořil sochař Jiří Plieštil. Spletl ji z ocelových drátů. Odhalení díla se zúčastnil i vnuk podnikatele Roman Krčil. „Já jsem strašně rád, беру to jako počtu dědečkovi,“ řekl novinářům.

V roce 1948, když byl Krčilův majetek ve Stržanově u Žďáru nad Sázavou znárodněn, bylo v jeho okruhu uváděno kolem 600 domáckých pracovníků. Komunisté rodině také zakázali pobyt ve Stržanově, Vavřín strávil čtyři roky ve valdické věznicí. Později z Krčilova podnětu vzniklo pracoviště na výrobu ručně síťkovaných a vyšívaných záclon v Bystřici nad Pernštejnem.

Na nábřeží Ohře v Kadani přibylly dvě sochy Maxipsa Fíka

Na nábřeží Maxipsa Fíka v Kadani jsou umístěny dvě nové sochy slavného pohádkového psa. Na nábřeží Ohře ve městě, které je spjato s autorem večerníčku Rudolfem Čechou, plánovala radnice původně umístit pouze jednu sochu. Nakonec radní ale zaujaly hned dva z doručených návrhů. Na začátku nábřeží tak mohou lidé pozorovat panorama promenády skrz moderní sochu Fíka z plechu, pro děti vznikla na nábřeží ale i věrná Fíkova podobizna, řekl ČTK starosta Kadaně Jiří Kulhánek (ODS). Autorem návrhu ocelové sochy je Michal Fiala z Buštěhradu. František Vlček z Kadaně vytvořil Maxipsa z impregnovaného

pískovce. Finální podobu obou soch schválil autor původní kresby Maxipsa Fíka Jiří Šalamoun.

Zámek Nová Horka se 28. září vůbec poprvé otevřel návštěvníkům

Do zámku Nová Horka ve Studénce na Novojičínsku se 28. září poprvé v jeho historii podívali návštěvníci. Lidé

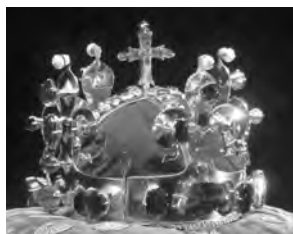
viděli mimo jiné výstavu historických fotografií zámku a prohlédli si prostory, které chce Muzeum Novojičínska zrekonstruovat a v budoucnu je zpřístupnit nastálo – například salu terrenu, krásný sál s barokní výmalbou nebo kapli. Muzeum letos dostalo zámek do své správy, poté co se z něj vystěhoval sociální ústav. Celková rekonstrukce rozsáhlého zámku zabere možná i několik desítek let.

Z HISTORIE

Korunovace Přemysla Otakara II.

Přemysl Otakar II. byl na českého krále slavnostně korunován na Pražském hradě v kostele sv. Víta, a to o svátku Narození Páně 25. prosince 1261. Nejpodrobnější zprávu o tomto dni lze nalézt v kronice tzv. Pokračovatelů Kosmových: „V den narození Páně kníže český, řečený Přemysl, byl posvěcen na krále s touž Kunhutou v kostele pražském od ctihodného otce mohučského, jménem Verner, v přítomnosti šesti biskupů, pražského Jana, moravského, pasovského a dvou z Prus, též v přítomnosti markrabího branioborského s manželkou, syny a dcerami, rovněž v přítomnosti knížat polských a jiných mnohých urozených hrabat, purkrabí, županů a jiných cizinců a nesčíslného množství Čechů. Těm všem řečný král připravil přeslavné hody po dva dny na poli zvaném Letná, které leží mezi vesnicemi zvanými Ovenec, Holešovice a Bubny, ve staveních k tomu slavnostně připravených.“

Svatováclavská královská koruna



Před 670 lety nechal Karel IV. zhotovit novou tzv. svatováclavskou královskou korunu; poprvé byla užitá při jeho korunovaci roku 1347. Je zasvěcena svatému Václavovi a spolu s korunovačním žezlem a jablkem je uchovávána v tzv. korunní komoře nad svatováclavskou kaplí katedrály svatého Víta, Václava a Vojtěcha v Praze. Vystavována je jen výjimečně, a to při významných státních událostech.

Jak vypadala přemyslovská koruna, svědčí vyobrazení z doby Přemysla Otakara II., zejména jeho majestátní královské pečeti. Měla vysokou čelenku, která přecházela ve stylizované květy lilií. Stejnou podobu má i koruna z Přemyslových pohřebních insignií z roku 1298. Novou přemyslovskou korunu dal roku 1297 ke své pražské korunovaci zhotovit Václav II., k ní měl zlatý meč a zlatý heraldický štít. Stejnou korunou byl korunován i Jan Lucemburský. Tuto korunu pravděpodobně Karel IV. daroval do dómské pokladnice v Cáchách na bustu svého patrona sv. Karla Velikého, kterou sám objednal. Podle druhé hypotézy jde o korunu darovanou na bustu sv. Zikmunda do Polska.

Tvar Svatováclavské koruny Karla IV. je inspirován liliovitými motivy přemyslovské koruny, stejně jako podobou koruny francouzských králů. Shodný tvar měla Karlova dřevěná pohřební koruna (která se dochovala ve fragmentech) i polská koruna krále Kazimíra III.

1. listopadu 1781 vydal císař Josef II. patent, kterým bylo zrušeno nevolnictví

Josef II. Habsburský, císař Svaté říše římské a nekorunovaný český král, byl panovníkem, který pokračoval v osvětcenských reformách své matky Marie Terezie. Zasadil se mimo jiné o toleranci náboženství, omezení cenzury, reformu daní a uvolnění školství z církevní kontroly. 1. listopadu 1781 vydal patent o zrušení nevolnictví, kterým zbavoval poddané přímé závislosti na vrchnosti. Podle patentu se mohli poddaní svobodně odstěhovat bez souhlasu majitele panství, svobodně uzavírat manželství, svobodně nakládat se svým majetkem (prodávat jej či zadlužovat) nebo svobodně vybírat povolání pro své potomky. Dříve v podobných situacích potřebovali výhradní souhlas majitele panství, k němuž „náleželi“.

Důležitou součástí reformy byla také možnost vykoupit se z poddanství. To navíc přinášelo možnost zbavit se robotní práce, kterou Josef II. alespoň omezil na tři dny v týdnu v období žní. Robotní povinnost byla ještě upravena v roce 1789 v berní a urbaniální reformě, která robotu povolovala za mzdu. Po smrti Josefa II. však byla tato úprava urychleně zrušena a robot existovala ještě do roku 1848, kdy byla postupně za náhradu rušena.

V roce 1786 byly stejným panovníkem zrušeny veřejné pranýře v Praze. Po zrušení pranýřů v Praze byl z Karlova mostu odstraněn i koš, v němž byli vystavováni či spouštěni do vody odsouzení pekaři.

1. 11. 1861 v úřadech a ústavech pražské obce byla zavedena čeština jako úřední jazyk

Koncept úředního jazyka pochází z myšlenky, že mezi národem (etnikem) a státem není rozdíl. Ve skutečnosti zejména ve východní Evropě převažují mnohonárodní státy, tj. s početnými národnostními menšinami.

Za Rakouska nebyl úřední jazyk stanoven, ačkoliv o to německy mluvící v druhé polovině 19. století usilovali. Na základě právního obyčeje to byla němčina, ale Češi si postupně prosadili nejprve vnější češtinu (v roce 1880 – Stremayrova jazyková nařízení), vnitřní čeština byla částečně a dočasně zavedena v roce 1897 (Badeniho nařízení) a v roce 1898 (Gautschova nařízení). Naproti tomu za první republiky byl přijat zákon č. 122/1920 Sb. z. a n., podle § 129 ústavní listiny, jímž se stanoví zásady jazykového práva v republice Československé, který v § 1 stanovil, že „jazyk československý jest státním, oficiálním jazykem republiky“. Podle § 2 na území s více než 20 % národní menšiny byl povolen vnější jazyk národní menšiny.

LISTOPAD & PROSINEC

Pranostiky na měsíc listopad

V listopadu hřmí – sedlák vesnou sní.

Když ještě v listopadu hřmívá, úrodný rok na to bývá.

Listopadové hřmění pšenici ve zlato mění.

Teplý říjen – studený listopad.

Když krtek v listopadu ryje, budou na Vánoce létat komáři.

Stromy-li v listopadu kvetou, sahá zima až k létu.

V listopadu příliš mnoho sněhu a vody, to známka příští neúrody.

Padá-li listí v listopadu, jistě brzy přijde led, ale dlouho nepobude.

Když dlouho listí nepadá, tuhá zima se přikrádá.

Když se v listopadu hvězdy třpytí, mrazy se brzo uchytí.

Studený listopad – zelený leden.

Padá-li první sníh, novembris, když země nebude zmrzlá, velkou škodu osení učiní a je vyleží aneb osení se pod sněhem paří a hnije. Ale jestli padne sníh, když země nejprve zmrzne, jest osení užitečný, nebo ono bezpečně v teple pod sněhem ve zmrznuté zemi leží.

Listopadové sněžení neškodí vůbec osení.

Jaký listopad, takový březen.

Jestliže sníh listopadový dlouho zůstane, více než hnůj polím prospěje.

Když napadá sníh na zelené listí, bude tuhá zima.

Jaké povětří jest v listopadu, takové má býti měsíce března roku budoucího.

(mk)

Pranostiky na měsíc prosinec

Když v prosinci mrzne a sněží, úrodný rok na to běží.

Není-li prosinec studený, bude příští rok hubený.

Je-li prosinec deštivý, mírný a proměnlivý, není se kruté zimy třeba báti.

Když mráz na prvního prosince, vyschne nejedna studnice.

O svaté Barboře, leživá sníh na dvoře.

Svatá Barbora vyhání dříví ze dvora.

Když na Mikuláše prší, zima lidi hodně zkruší.

O svatém Mikuláši často snížek prší.

Svatá Lucie ukazuje svou moc, neb nám dává nejdelší noc.

Lucie noci upije – a dne nepřidá.

Svatá Viktorie obrázky na okna ryje.

Na Štědrý večer hvězdičky – ponesou vajíčka slepičky.

Když Kateřina po ledě už chodívá, Eva potom blátem oplývá.

Padá-li na Boží hod vánoční sníh, hodně obilí bude na polích.

Když Vánoce obilí stromy sněhem, tak je posype jaro květem.

Jestli vítr o Vánocích věje, jest v hojnosti dobrá naděje.

Zelené Vánoce – bílé Velikonoce.

Pakli na Štěpána větrové uhodí, příští rok víno špatné se urodí.

Když na Silvestra ráno sluní, v noci prudký vítr zavěje, není na vína hrubé naděje.

Novoroční noc jasná a klidná, bude povětrnost pro úrodu vlídná.

Jsou-li červánky v novoroční den, přinesou jistě samou slotu jen.

Na Nový rok déšť – o Velikonocích sníh.

Na Nový rok o slepičí krok.

Prosinec naleje a leden zavěje.

Mléčná dráha v prosinci jasná, bude v příštím roce úroda krásná.

Na svatého Ondřeje ještě se nám ohřeje, ale na svatého Mikuláše už je zima celá naše.

Jak byl celý rok samá voda a bláto, na Silvestra nenapadne zlato.

(mk)

Karel Toman: Básně**Verše rodinné a jiné****Advent**

I chodil anděl boží

v ten dlouhý truchlý advent v Čechách.

Na varhany mu větry hrály,

dveře se před ním samy otvíraly

a provázely ho neviditelné kůry:

Rosu dejte, nebesa, shůry.

A mluvil anděl boží,

kde vešel v dům: Buď statečný a věř.

A dětem zahořely tváře

radostí, silou z nebeské té záře

a matkám i otcům spadla z prsou můra.

Aleluja, aleluja.

Tak žehnal anděl boží

a sílil mdlé. Buď statečný a věř.

Před osudem a před věčností

je víra a statečnost nejvyšší ctností.

Všem, kdo pevně věří,

vždycky se v dálce spasné jitro šerí.

(mk)

S. K. Neumann: Básně**Srdce a mračna****Listopad**

List padá za listem,

list rudý, hnědý, žlutý,

a na chladnoucí zem

sen rozsévají krutý.

Na lukách pobledlých

tu a tam tančí divě,

na vodách stojatých

se houpou zádumčivě.

V umklé krajině

je stále slyšíš padat,

a na tvé hladině

zní v strunách pozdních nálad.

Pak chudé ženy jdou,

když v holých stromech vane,

a rance nahrabou

té smrti malované.

(mk)

Státní rozpočet za celý rok bude podle analytiků vyrovnaný

Hospodaření státu by mělo skončit za celý letošní rok zhruba vyrovnané. Na základě údajů o státním rozpočtu ke konci září, který vykázal přebytek více než 82 miliard korun, se na tom shodli analytici oslovení ČTK. Lepší hospodaření rozpočtu však podle nich kromě lepšího výběru daní souvisí také s poklesem investičních výdajů vlády na projekty spolufinancované z evropských fondů. „Podle všeho bude rozpočtové saldo koncem letošního roku zhruba vyrovnané,“ uvedl hlavní ekonom Generali Investments CEE Radomír Jác. Podle něj je otázkou, zda schodkový rozpočet na příští rok je tím správným řešením. „V kontextu letošního vývoje by vláda měla mít pro rok 2017 ambice dosáhnout lepšího rozpočtového salda než šedesátimiliardového schodku,“ dodal. „Ministr financí Babiš má stále realističtější šanci stát se po Ivanu Kočárníkovi teprve druhým ministrem financí v historii ČR, který vykáže vyrovnané hospodaření,“ uvedl hlavní ekonom Roklen Lukáš Kovanda. Podle něj je patrné zlepšení výběru daní, zároveň je ale znatelný i pokles investičních výdajů. „Celkově hodnotím zlepšení v bilanci státního rozpočtu nanejvýš jako položivní úspěch státu. Neschopnost investovat se promítne do snížení potenciálního růstu ekonomiky v následujících letech,“ uvedl hlavní ekonom UniCredit Bank Pavel Sobíšek.

Státní dluh ke konci září klesl o 13 miliard korun

Státní dluh letos ke konci září klesl o 12,9 miliardy korun na 1,66 biliónu korun. Na každého Čecha tak hypoteticky připadá dluh zhruba 156 000 korun. Podle ministerstva financí se tak vyrovnal krátkodobý nárůst dluhu v měsících prvního pololetí, který byl způsoben přípravou na financování starších splátek státních dluhopisů za výhodných tržních podmínek. Ministerstvo financí koncem loňska i letos na finančních trzích prodávalo státní dluhopisy i se záporným výnosem, kdy investoři státu platí za to, že mu půjčují peníze.

Vláda schválila návrh rozpočtu se schodkem 60 miliard Kč

Vláda schválila návrh státního rozpočtu na příští rok se schodkem 60 miliard korun. Rozpočet počítá s růstem platů učitelů a zdravotníků, zvýšením odvodů za státní pojištění a růstem důchodů. Platy učitelů už od letošního září stouply o 8 %, platové tarify vzrostly o šest procent. Od listopadu stoupnou mzdy policistům, hasičům, pracovníkům ve veřejné sféře, ale také asi 22 000 vojáků. Důchody by pak podle rozhodnutí vlády od příštího roku měly stoupnout průměrně o 308 korun měsíčně. Kabinet už na jaře rozhodl, že stát odvede příští rok na zdravotní pojištění za děti, důchodce a nezaměstnané o 3,6 miliardy korun více než letos. To umožní od ledna zvýšit o 10 % platy zdravotníkům. Vláda schválila i zvýšení výdajů na vědu o 3,75 miliardy Kč.

Ministr financí Andrej Babiš (ANO) se dohodl s ministrem vnitra Milanem Chovancem (ČSSD), že vnitro dostane do rozpočtu příští rok navíc 100 miliónů korun na dobrovolné hasiče, 120 miliónů na investice a 200 miliónů na energetické úpravy budov v projektu zelená úsporám. Vláda také přidala během projednávání návrhu státního rozpočtu pro příští rok 100 miliónů korun ministerstvu kultury. Peníze jsou určeny na živé umění a směřovat mají hlavně do regionů.

Čína se loni stala třetím největším obchodním partnerem Česka

Číňané se loni stali třetím největším obchodním partnerem a druhým největším dovozcem České republiky. Objem obchodní výměny dosáhl 20,7 miliard dolarů (498 miliard Kč). Dlouhodobým problémem je však výrazně vyšší čínský dovoz zboží, schodek obchodní bilance se loni zvýšil o 9 % na 17,2 miliardy dolarů (414 miliard Kč), sdělil ČTK mluvčí ministerstva průmyslu a obchodu František Kotrba. Číňané také na Mezinárodním strojírenském veletrhu v Brně otevřeli největší zahraniční expozici. Podle projevů čínských představitelů by chtěli do Česka dovézt mimo jiné technologie pro vysokorychlostní tratě a vlaky. Právě modely vysokorychlostních vlaků, velká mapa čínské železniční sítě a videoukázky z čínských železnic tvořily centrální a největší část čínské expozice. Česko však zatím stavbu takových tratí nepřipravuje a stále je ve stadiu prvotních studií.

Personální společnost Alma: Problém s nedostatkem pracovních sil v ČR je kritický

Problém s nedostatkem pracovních sil v Česku je v mnoha oblastech kritický a ohrožuje ekonomický rozvoj země. České firmy proto musí nabírat zaměstnance ze zahraničí. ČTK to řekla Marja Pylkkänenová, ředitelka personální společnosti Alma Career Oy. Pylkkänenová dodala, že by se při řešení situace na pracovním trhu nemělo zapomínat na Čechy, kteří jsou v cizině a získávají tam zkušenosti. Až čtvrtina z nich se chce jednou vrátit domů. Vláda by se v tom měla angažovat a aktivně je domů lákat, uvedla. Česko je podle ní ve vyspělosti a rozvinutosti pracovního trhu ve střední Evropě na špičce. Sídli zde silné společnosti, které sem často umísťují svá výzkumná centra. Pro cizince je ČR atraktivní a zejména pak pro ty, kteří ovládají cizí jazyky, uvedla Pylkkänenová. Stále ale zde existuje prostor ke zlepšení. Zaměstnavatelé by se měli zamyslet nad novými typy úvazků a zvýšit jejich flexibilitu.

Šéf svazu: Český průmysl potřebuje tisíce Ukrajinců

Český průmysl potřebuje tisíce pracovníků z Ukrajiny a úřady práce to neřeší. Z těch se postupně staly pouze ústavy pro vyplácení sociálních dávek. Na sněmu Svazu průmyslu a dopravy v rámci Mezinárodního strojírenského veletrhu v Brně to řekl prezident svazu Jaroslav Hanák.

Získávání pracovníků ze zemí, které jsou Česku kulturně blízké, schvaluje i premiér Bohuslav Sobotka (ČSSD). Českému průmyslu podle Hanáka chybí 140 000 zaměstnanců. „Je potřeba něco urychleně dělat, protože řada firem říká, že není schopná plnit své zakázky. A když ty zaměstnance nemůžeme sehnat doma, musíme je sehnat v zahraničí. Potřebujeme tisíce Ukrajinců, protože trh práce to neřeší,“ doplnil Hanák. Za velmi špatný označil stav infrastruktury v zemi. „Je nedůstojné, aby příprava staveb trvala dvanáct až čtrnáct let, když v okolních zemích je to polovina“ uvedl Hanák.

Podle premiéra Sobotky je pozitivní, že Česko patří s Německem k zemím s nejnižší nezaměstnaností. Míra nezaměstnanosti v Česku v srpnu klesla na 5,3 procenta. „Za dva roky se podařilo zaměstnat 200 000 lidí, to je dobrá zpráva. Ovšem špatná zpráva je, že pracovní trh je v některých profesích vyčerpán. Musíme hledat možnosti, jak najít pracovníky v zahraničí. Teď je čas, abychom se v listopadu sešli se zaměstnavateli, jaké je řešení pro přísun Ukrajinců a vydávání pracovních karet,“ doplnil Sobotka.

Do ČR první Ukrajinci v rámci nové koncepce

Během krátké doby by měli přijít do Česka první Ukrajinci v rámci nové vládní koncepce, která má urychlit zaměstnávání tamních středně kvalifikovaných pracovníků. Novinářům to řekl prezident Konfederace zaměstnavatelů a podnikatelských svazů Jan Wiesner. Koncepce platí od letošního srpna, ročně může do ČR přijít až 5 000 Ukrajinců.

Za srpen bylo schváleno přijetí 170 zaměstnanců z Ukrajiny, za září je stejná kvóta naplněna již nyní. To podle Wiesnera značí, že postupně se jejich počet bude zvyšovat. Koncepce reagovala na stížnosti firem, podle nichž trvá vyřizování zaměstnaneckých karet pro Ukrajince příliš dlouho a mnohé podniky musejí odmítat zakázky. Tiskaře, svářeče, zámečníky, kuchaře, obráběče kovů, lisaře umělých hmot, řidiče, ale i opraváře praček, švadleny nebo šičky firmy poptávají na Ukrajině prostřednictvím Hospodářské komory.

Strojírenský veletrh v Brně

Na Mezinárodní strojírenský veletrh v Brně, přijelo letos 1 700 vystavovatelských firem ze pětatřiceti zemí. Polovina vystavovatelů je ze zahraničí. Největší zájem je tradičně z Německa, partnerskou zemí bude ale letos Čína. Primátor Brna Petr Vokřál (ANO) uvedl, že veletržnictví je jeden ze segmentů, který chce dál město rozvíjet. Brno má od letoška většinový podíl v podniku, do konce roku chce vykoupit posledních pět procent akcií a získat sto procent ve firmě.

Ekonomika ČR byla ve 2. čtvrtletí osmou nejrychleji rostoucí v EU

Meziroční růst české ekonomiky v letošním druhém čtvrtletí byl osmý nejvyšší ze zemí Evropské unie. Nejrychleji rostly ekonomiky Rumunska, Slovenska a Španělska. Vyplývá to z analýzy, kterou zveřejnil Český statistický úřad. Česká ekonomika ve druhém čtvrtletí stoupla

meziročně o 2,6 % a ve srovnání s předchozím čtvrtletím o 0,9 procenta. Průměrný růst všech zemí EU byl meziročně 1,8 % a mezičtvrtletně 0,4 procenta. „Ekonomice se dařilo díky mimořádně úspěšnému zahraničnímu obchodu a spotřebě domácností. Na rozdíl od investic, které výrazně podpořily růst v loňském roce,“ uvedla předsedkyně ČSÚ Iva Ritschelová. Podle dřívějších komentářů analytiků údaje za druhé čtvrtletí potvrzují dobrou kondici české ekonomiky.

Zadlužený Kovosvit ze Sezimova Ústí získal zbrojař Strnad

Společnost Industry Innovation zbrojaře a průmyslníka Jaroslava Strnada získala firmu Kovosvit MAS ze Sezimova Ústí, která má finanční problémy. Chce udržet výrobu i zaměstnance. Informuje o tom server IHNEC.cz. Kovosvit MAS měla přitom převzít finanční skupina Nordic Investors, která již zadlužené firmě půjčila na výplaty. Kovosvit vede od konce srpna nový manažerský tým. Bývalý ředitel Blahoslav Fajmon rezignoval. Společnost momentálně dluží zhruba 700 miliónů korun.

Výroba letadel L-410 v kunovickém závodě Aircraft Industries zůstane zachována

Po jednání s ministrem průmyslu a obchodu Janem Mládkem (ČSSD) to přislíbili majitelé kunovické společnosti z ruské AI UGMK Holding. Kvůli zvažovanému přesunu výroby do Ruska odbory v závodě držely stávkovou pohotovost. Kvůli nedostatku zakázek je nyní zhruba 200 zaměstnanců společnosti bez práce a pobírá 60 % platu. V závodě pracuje více než 900 lidí. Problémy Aircraft Industries vznikly loni kvůli situaci v Rusku, kam posílá většinu strojů. Letadla z Kunovic na ruském trhu výrazně podražila kvůli propadu hodnoty rublu vůči dolaru. Loni firma do Ruska nedodala jediný stroj, celkem prodala jen čtyři letadla do Bangladéše a Alžírsko. Letos dodala pět letadel, všechna do Ruska.

Prodejní ceny bytů v ČR vzrostly meziročně o 11,1 procenta

Prodejní ceny bytů v Praze a krajských městech vzrostly v letošním druhém čtvrtletí meziročně o 11,1 % na 45 000 Kč za metr čtvereční. Nejdražší byla Praha s průměrnou cenou 60 300 Kč, naopak v nejlevnějším Ústí nad Labem to bylo 11 400 Kč. Vyplývá to z údajů portálu CenovaMapa.org, které na setkání s novináři zveřejnila poradenská společnost Deloitte.

ZUNO banka v Česku i na Slovensku končí

ZUNO banka končí v Česku i na Slovensku. S rozhodnutím přichází mateřská Raiffeisen Bank International Group. Změnou chce zjednodušit strukturu skupiny. V posledních letech se bance nedařilo. Jen loni vykázala česká pobočka ztrátu 151 miliónů korun. Účty zákazníků volně přejdou na českou Raiffeisenbank. U slovenských klientů pak na Tatra banku. Na účtech lidé mají uložených přes 20 miliard korun. Otázkou ale je, jestli klientům zůstanou stejné benefity, jako měli doteď.

Do skladu Čepra u Plzně dorazil z Německa vlak s českou naftou

Do skladu státního distributora paliv Čepro v Třemošné u Plzně dorazil první vlak s českou naftou, která byla uskladněná v německém skladu zkrachovalé společnosti Viktoriagruppe. Česko má v Kraillingu naftu za zhruba 1,2 miliardy korun, po vyhlášení insolvence firmy Viktoriagruppe se k ní ale nemohlo skoro dva roky dostat. Nafta bude do Česka vlaky převezena postupně. Celkem má být vypraveno kolem sedmdesáti vlaků.

Poslanci zpřísnili zákon o střetu zájmů

Budoucí ministři zřejmě nebudou smět vlastnit média. Rozhodli o tom poslanci, když zpřísnili zákon o střetu zájmů. Členové kabinetu sice budou moci dál ovládat firmy, novela však počítá s tím, že společnosti s nejméně čtvrtinovým podílem členů vlády nebudou mít přístup k veřejným zakázkám, nenárokovým dotacím a investičním pobídkám. Proti normě hlasovali jen poslanci hnutí ANO a dva nezařazení. Politici by také měli dávat majetková přiznání i při vstupu do politiky. Novelu teď dostanou na stůl senátoři.

Devizové intervence potvrzují minimálně do léta příštího roku

Umělé oslabování koruny zřejmě skončí v druhé polovině příštího roku. Podle guvernéra České národní banky Jiřího Rusnoka to vyplývá z nové prognózy vývoje ekonomiky. Rusnok ale v rozhovoru pro Českou televizi nevyloučil, že by centrální banka mohla zrušení intervencí ještě odložit: „Pokud by se děla nějaká dramatická událost v české ekonomice, kterou teď nikde nevidíme, ale jsme velmi ovlivněni tím, co se děje v zahraničí, tak bychom to musejí zvažovat. Ale pravděpodobnost mimořádných událostí je velmi nízká.“

Bankovní rada ČNB přitom ještě v srpnu uváděla, že devizové intervence zřejmě skončí už v polovině roku 2017. Cílem intervencí je oslabit českou měnu a udržet tak kurz okolo 27 korun za euro. Banka je zahájila před necelými třemi roky. Za tu dobu utratila za nákup eur víc než půl biliónu korun.

Jak uvedl ekonom Komerční banky Marek Dřímál, v posledních dnech se koruna dostala pod tlak spekulantů, kteří pod vlivem rostoucí inflace a některých komentářů členů bankovní rady začali sázet na ukončení režimu devizových intervencí právě v polovině roku 2018.

Energetická společnost ČEZ si vzala půjčku za záporný úrok

Elektrárenská skupina ČEZ patří k prvním podnikům, které si u banky půjčily peníze na záporný úrok. To znamená, že banka ještě platí firmě za to, že si u ní vzala úvěr. Motivace bank se zdá být na první pohled zvláštní. Jenže banky na tom i tak vydělávají. Může za to politika Evropské centrální banky, která drží záporné úrokové sazby. Vysvětlil to hlavní ekonom Deloitte David Marek: „Možná to zní paradoxně, ale vydělávají na tom tak, že si s ještě nižší zápornou úrokovou sazbou půjčí od Evropské centrální banky. Tam si mo-

hou půjčit peníze s úrokovou sazbou až minus 0,4. A pak například se sazbou minus 0,1 poskytnou takový úvěr firemnímu klientovi. A ten rozdíl, tři desetiny procentního bodu je ten bankovní zisk.“

Na druhou stranu už jsou některé banky, které zase svým klientům nepřipisují úroky, ale nechávají si platit za to, že drží jejich peníze na účtu. Evropská centrální banka – a nejen ona – doufá, že kvůli záporným sazbám rozproudí financování investic a zvedne inflaci.

Nejbohatším Čechem zůstává podle časopisu Forbes Petr Kellner

Nejbohatším Čechem zůstává podle časopisu *Forbes* vlastník investiční skupiny PPF Petr Kellner s 255 miliardami korun, druhý je majitel Agrofertu a ministr financí za hnutí ANO Andrej Babiš se 70 miliardami. O třetí příčku se dělí vlastník realitní a investiční skupiny CPI Radovan Vítek s ropným magnátem Karlem Komárkem, který vlastní skupinu KKCG. Jejich jmění se odhaduje na 49 miliard korun.

Mladoboleslavská škodovka představila svoji novinku – model Kodiaq

Mladoboleslavská škodovka oficiálně představila svoji novinku – netrpělivě očekávaný model Kodiaq. Tedy největší vůz v produkci této automobilky. Kodiaq je druhým autem typu SUV automobilky. Ještě před tím sjel z pásu menší Yeti. Kodiaq bude podstatně větší – vejde se do něj až sedm cestujících a úložné prostory pojmu v některých variantách až 720 litrů zavazadel. Bude to nejdražší auto mladoboleslavské produkce.

Motorističtí odborníci soudí, že má šanci na trhu uspět. Jednak je konkurenční výhodou sedmimístná verze, protože moc vozů této třídy takové možnosti nemá. Hlavně se ale Škodovka trefila do nového trendu. Masivně roste zájem o vozy typu SUV. A to po celém světě. Škodovka přistupuje k propagaci velkoryse. Kodiaqa představila v Berlíně, ale kampaň k vozu startovala v Kanadě.

Nejúspěšnějším vozem Škodovky, který je na trhu už dvacet let, je Octavia. Je to první vůz, který Škodovka kompletně vyvinula až po vstupu německého koncernu Volkswagen. Ostatně slib nového vlastníka, že Škoda bude vyrábět auta nižší střední třídy, patřil k hlavním důvodům, proč tehdy česká vláda dala přednost německé firmě před francouzským Renaultem. Octavia se začala vyrábět v roce 1996. Za dvacet let se jí prodalo více než 5 miliónů. A vyrábí je také továrny v Rusku, Indii a montují je i v Kazachstánu nebo na Ukrajině.

Češi dětem spoří o polovinu méně než rodiče na Slovensku

V Česku svému dítěti pravidelně spoří dvě třetiny rodičů, na Slovensku jsou to však tři čtvrtiny. Češi svým potomkům zároveň spoří o polovinu méně peněz než rodiče na Slovensku. Děti peníze využívají na hračky, elektroniku nebo sladkosti. Vyplývá to z průzkumu, který pro mBank uskutečnila agentura STEM/MARK mezi tisícovkou rodičů.

Počet rodičů, kteří spoří svému dítěti, v ČR roste s jejich vzděláním. Nejvíce spoří vysokoškolsky vzdělaní lidé a nejméně lidé se základním vzděláním. Finance pro potomky

odkládají několika způsoby. Vedle stavebního spoření nejvíce, téměř polovina českých rodičů, kteří dětem spoří, má peníze pro děti uložené na spořicíh účtech nebo na dětských kontech. Pětina šetří přes životní pojistku a jen 4,4 % rodičů ukládá peníze pro děti v hotovosti.

Mladí Češi utratí za zábavu až pětinu svých peněz

Kino, sport, oblečení nebo třeba jídlo ve fastfoodech. Právě za takové věci utratí mladí Češi do 26 let víc než po-

lovinu svých peněz. Celkem v průměru 5 200 korun. Kde naopak chtějí šetřit, jsou bankovní poplatky. Vychází to z průzkumu deváté největší banky na tuzemském trhu.

Čechům narozeným po roce 1990 se naopak nechce platit za položky jako zdraví, knihy nebo třeba vybavení do domácnosti. Kromě knih, za které podle dat Českého statistického úřadu mladí Češi nezaplatí ani tisícovku ročně, jde o výdaje, které za ně často obstará někdo jiný, třeba rodiče nebo stát. K položkám, na nichž mladí chtějí ušetřit, patří podle průzkumu také bankovní poplatky. 77 % dotázaných preferuje účet u banky zdarma.

VĚDA A TECHNIKA

Eva Zažímalová je jedinou kandidátkou na šéfa Akademie věd

V čele Akademie věd ČR by mohla stanout v roce 2017 žena. Jedinou kandidátkou na funkci předsedy je jednašedesátiletá biochemička Eva Zažímalová. Profesorce Zažímalové vyjádřilo podporu již čtyřicet z dvaapadesáti ústavů. Dlouholetému šéfovi největší výzkumné instituce v ČR Jiřímu Drahošovi končí mandát příští rok na jaře, volební sněm se uskuteční ale již letos 15. prosince. Zažímalová patří k nejuznávanějším českým vědkyním. Od roku 1983 pracuje v Ústavu experimentální botaniky.

Prvním místopředsedou vládní rady pro vědu je prorektor MU Dvořák

Prvním místopředsedou vládní Rady pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI) se stal Petr Dvořák, prorektor Masarykovy univerzity pro výzkum. Nahradí tak Evu Sykovou, která na členství v radě rezignovala začátkem června kvůli kauze léčby kmenovými buňkami. Dalším místopředsedou se stal filozof Pavel Baran, ředitel Filosofického ústavu Akademie věd ČR. Dvořák byl členem předsednictva RVVI. Ve výzkumu se věnuje molekulární biologii a genetice, zejména biologii kmenových buněk. Je rovněž přednostou Biologického ústavu Lékařské fakulty MU v Brně. Baran se zaměřuje na morální a politickou filozofii, působí rovněž ve vedení největší výzkumné instituce v ČR a pracoval v její ekonomické radě. Nyní je předsednictvo vládní rady opět kompletní.

Molekulární genetik Forejt je kandidátem na vládní vědeckou cenu

Kandidátem na Národní cenu vlády Česká hlava, která je nejvyšším českým vědeckým vyznamenáním, je expert na molekulární genetiku Jiří Forejt. Dvaasedmdesátiletý vědec provádí výzkum myši, který je využitelný pro lidskou genetiku. Na zasedání ho zvolila Rada vlády pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI), řekl na tiskové konferenci vicepremiér pro vědu Pavel Bělobrádek (KDU-ČSL). Kandidáta musí ještě potvrdit vláda. Národní cena vlády Česká hlava je udělována za celoživotní mimořádné výsledky ve výzkumu a vývoji. Je nejvýznamnějším oceněním projektu České hlavy, který byl založen v roce 2002. Původně šlo o sou-

kromou iniciativu, později se k němu připojily státní organizace včetně kabinetu.

Česká odbornice na bezpečnost potravin získala světovou cenu

Odbornice na chemickou bezpečnost potravin Jana Hajšlová jako první Češka získala ocenění Harvey W. Wiley Award. To se od roku 1957 uděluje vědcům, kteří mimořádným způsobem přispěli k vývoji oficiálních analytických metod. Hajšlová cenu slavnostně převzala v americkém Dallasu, kde se konalo 130. výroční zasedání členů asociace AOAC International. Čtyřiašedesátiletá Hajšlová je na Vysoké škole chemicko-technologické vedoucí Ústavu analýzy potravin a výživy a vede na této vysoké škole akreditovanou Metrologickou a zkušební laboratoř.

Cenu Littera Astronomica za rok 2016 získali manželé Hadravovi

Cenu Littera Astronomica za rok 2016 udělila Česká astronomická společnost manželům Aleně a Petrovi Hadravovým. Společnost ocenila jejich mimořádný a trvalý přínos v oblasti zpřístupňování středověké astronomické vzdělanosti široké veřejnosti. Letos manželé Hadravovi připravili do tisku texty Galileia Galileiho *Hvězdný posel* a Johana Keplera *Rozprava s Hvězdným poslem*. Výsledky publikační činnosti manželů Hadravových jsou kromě jiného také zdrojem nedocenitelných informací při stavbě replik dávných astronomických přístrojů. Jako příklad lze uvést přesnou kopii sextantu, jímž pozoroval oblohu Johannes Kepler.

Olomoučtí vědci objevili další nový druh rostliny

Olomoučtí přírodovědci si připsali na konto objev dalšího nového druhu rostliny. Je jí *Thismia inconspicua*, kterou našli během expedice v deštných lesích Bornea v sultanátu Brunej. Vědci tam jezdí již několik let. Jedná se o již třetí druh z rodu, o jehož přítomnosti se před jejich výpravami do těchto míst nevědělo. Olomoučtí ekologové pro něj už vymysleli i český název – hvězdatka. Jejich první objevenou hvězdatkou byla *Thismia hexagona* a následovala *Thismia brunneomitra* připomínající biskupskou

vysokou čepici. Třetí druh thymie dostal přívlastek *inconspicua* – nenápadná.

Skenování Věstonické venuše získali vědci řadu nových dat

První konkrétní výsledky ze skenování Věstonické venuše budou mít odborníci hotové patrně až koncem letošního roku. Zatím vygenerovali trojrozměrný model a spojili do něj dvě části sošky. Vědci jsou detailností snímků překvapeni. Zjistili například, že uvnitř hliněné sošky je řada neznámých příměsí, budou ale teprve zjišťovat, o co se jedná. Příměsi se koncentrují do oblasti hlavy a nohou. Proč tomu tak je, zatím vědci neví. Na tiskové konferenci to uvedl kurátor paleolitických sbírek Moravského zemského muzea Petr Neruda. Věstonická venuše na 15 hodin opustila sejf a putovala do laboratoří společnosti FEI, kde ji vědci dali pod skener. Podle odborníků soška stará asi 29 000 let prošla skenem, který by lidské tělo nevydrželo. Vědci pořídili celkem 80 gigabitů dat.

Olomoučtí vědci vyvinuli nejmenší kovové magnety na světě

Olomoučtí vědci vyvinuli společně s kolegy z Prahy a Singapuru nejmenší kovové magnety na světě. Jsou v měřítku nanometrů, což je přibližně tisícina tloušťky lidského vlasu. Vznikly kombinací nanočástic železa, niklu či kobaltu s chemicky upraveným grafenem. Unikátní výsledek výzkumu by mohl najít uplatnění v lékařské diagnostice, ale i v ekologii, elektronice či biotechnologiích. Práci českých výzkumníků zveřejnil v těchto dnech prestižní časopis *Nature Communications*. Český tým již prokázal účinnost kovových nanočástic v lékařské diagnostice. Experimenty na myších ukázaly, že kovové magnety slouží jako velmi perspektivní kontrastní látky při zobrazování magnetickou rezonancí. Využití technologie je však mnohem širší. Unikátní objev by mohl najít uplatnění také v technologiích čištění vod, ale i při cíleném transportu léčiv nebo separaci důležitých biomolekul v biochemii a potravinářství, uvedli vědci.

Ceny Akademie věd ČR získaly mimo jiné výzkum fotosystému a imunity

Ceny Akademie věd ČR letos získaly výzkum fotosystému nebo evolučně staré formy imunity, která chrání rostliny a bezobratlé před virem. Uspěla také analýza složení vegetace v lesích a příčin změn biodiverzity. Premiérovou Cenu předsedy AV ČR a Nadačního fondu Neuron za popularizaci vědy pro pracovníky do čtyřiceti let získal Michal Švanda, který veřejnost seznamuje s novinkami v astronomii. Ceny Akademie věd ČR se udělují za excelentní vědecké výsledky, které přispívají k prestiži české vědy v mezinárodním srovnání a od jejichž prvního zveřejnění nebo realizování neuplynulo více než pět let.

V první kategorii jsou oceňovány vědecké týmy za projekty financované AV ČR. Za výzkum fotosystému byl oceněn tým vedený Josefem Komendou. Funkce systému je spojena s vývojem kyslíku. Pokud by se takový systém podařilo napodobit v umělých podmínkách, mohl by být základem jedinečného zdroje energie. Druhý oceněný tým v této kategorii vede Petr Svoboda z Ústavu molekulární

genetiky AV ČR. U savců zkoumal evolučně velmi starou formu imunity. Otevírá se tím nový směr pro vývoj antivirové terapie. Cenu pro mladého vědce do pětatřiceti let si odnese Martin Kopecký z Botanického ústavu AV ČR. Zkoumal, jak se proměňuje rozmanitost vegetace lesů mírného pásma. To může být indikátorem globálních změn klimatu. V letos publikované studii prezentoval, že pozorovaná změna rozšíření druhů nemusí odrážet změnu klimatu, ale spíše rozdílné ekologické nároky jednotlivých vývojových stadií dřevin.

Čeští vědci zjistili, že virus HIV je starší, než se odhadovalo

Čeští vědci zjistili, že je virus HIV starší, než se předpokládalo. Přestože byl virus objeven až v roce 1983 a nemoc AIDS se považuje za moderní onemocnění, původ virů podobných HIV sahá daleko do minulosti. Původní vědecké odhady byly 12 miliónů let. Výzkumný tým z Ústavu molekulární genetiky Akademie věd ČR nově zjistil, že dosahuje až do doby před 60 milióny let.

Astronomové budou měřit lipenskou tmou, měla by být největší v ČR

Astronomický ústav AV ČR začne na čtyřech místech Lipenska měřit světelné znečištění, zjednodušeně řečeno intenzitu zdejší tmy. Lipensko je podle astronomických atlasů spolu se Šumavou nejtmavší oblastí v České republice. Cílem měření by mělo být vyhlášení Lipenské oblasti tmavé oblohy. Měření potrvají zhruba půl roku. Odborníci budou tmou měřit ve Stožci, v Boleticích, Dolní Vltavici a na Vítkově Hrádku, tedy na obou březích Lipenské vodní nádrže. Na českém území existují tři oblasti tmavé oblohy. Je to Manětínská, Jizerská a Beskydská oblast, kde noční oblohu prokazatelně nenarušuje světlo lidských sídel a je tam ještě relativně tma.

Objev českých expertů může přepsat historii porodnictví

První císařský řez v historii, při němž přežila současně matka i dítě, byl pravděpodobně proveden roku 1337 v Praze. Porod se uskutečnil přímo na dvoře českého krále Jana Lucemburského, rodičkou byla jeho druhá manželka Beatrix Bourbonská a dítětem Václav, nevlastní bratr Karla IV. S novými poznatky přišel tým pražských historiků a lékařů, který se objevem zabýval několik let.

Provést císařský řez bylo ve 14. století podle historiků sice teoreticky možné, pro rodičku ale až na výjimky smrtelné. Zhruba do roku 1870 nemohli lékaři operovat břicho, protože do té doby nebyla známa účinná anestezie. Ještě v druhé polovině 19. století umíralo při pokusu o císařský řez až 90 % žen, buď stresem z bolesti při otevření dutiny břišní, nebo na vykrvácení, nebo na otravu krve. Existovalo ale několik popsanych případů, kdy operaci ženy přežily. První takový se datuje k roku 1500 ve Švýcarsku.

Ceny Grantové agentury ČR

Vědci z Fakulty strojní Českého vysokého učení technického vyvinuli umělou náhradu hlasivek, která by mohla

pomoci tisícům lidí bez hlasu nebo nemocným rakovinou hrtanu. Ročně v Česku přijde kvůli operaci (laryngektomii) o hlasivky až 150 lidí. Navržená náhrada hlasivek by se vyráběla na míru každému pacientovi a ladila by se podle jeho původního hlasu. Za projekt dostal Cenu předsedy Grantové agentury ČR vedoucí výzkumného týmu Tomáš Vampola z Fakulty strojní ČVUT. Vědci si vynález už patentovali v Česku a požádali i o udělení patentu v zahraničí. Před sebou má ale ještě náročné testy na zvířatech a až v budoucnu ho čeká klinické testování na lidech. Teprve pak by se mohl komerčně využívat. „Není to stroječek. Je to konstrukce, jakýsi rámeček, v němž jsou zalité hlasivkové vazy, které jsou předepnuté tak, aby se docílilo požadované frekvence,“ popsal Vampola náhradu.

Řecký biolog Michail Kotsyfakis z Parazitologického ústavu Biologického centra AV ČR v Českých Budějovicích byl Grantovou agenturou oceněn za to, že výrazně posunul hranice poznání v oblasti infekčních chorob přenášených klíšťaty. Ty neznámější jsou lymfická borelióza a encefalitida. Výzkum by se mohl uplatnit při vývoji léků a očkování. Cenu dostala i fyzička Kateřina Kůsová z Fyzikálního ústavu AV ČR, která se dlouhodobě věnuje základnímu výzkumu křemíkových nanokrystalů. S kolegy objevila, že je možné vytvořit křemíkové nanokrystaly, které mají dobré svítivé vlastnosti. Podle GA ČR jde o průlomový objev světového významu. Další oceněnou je klasická filoložka Alena Hadravová z Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR, která se zaměřuje na překlady antických textů o astronomii. Se svým manželem, astrofyzikem Petrem Hadravou, vydala oceňovaný čtyřsvazkový soubor *Sphaera octava* a studii o takzvaném přemyslovském glóbu.

Vědci z celého světa řešili v Praze novinky v termojaderné fúzi

V pražském Kongresovém centru se sešlo více než tisíc zahraničních i českých vědců, aby prezentovali nejnovější poznatky o termojaderné fúzi. Pomocí tohoto procesu, který pohání i Slunce, by lidstvo mohlo v budoucnu získat neomezený zdroj energie. Mezinárodní symposium o technologiích pro jadernou fúzi SOFT 2016 představilo jeden z nejdražších výzkumných projektů na světě – tokamak ITER, který se buduje ve Francii. Podílejí se na něm i Češi. Mezinárodní termonukleární experimentální reaktor ITER by měl být předstupněm ke komerčnímu využití termonukleární fúze v energetice. ITER se staví od roku 2006 ve francouzském Cadarache, sto kilometrů severně od Marseille. O termojadernou elektrárnu přitom lidstvo usiluje přes padesát let.

Datasys otestuje zabezpečení hranic pomocí otřesových čidel

Česká technologická společnost Datasys v pilotním projektu otestuje možnost zabezpečení evropských hranic pomocí geoseismických čidel. Výsledky testovací fáze a další podrobnosti k projektu by firma měla oznámit v prosinci. O nutnosti zabezpečit hranice Evropské unie v souvislosti s migrací hovoří v posledních měsících zástupci řady evropských zemí. Geoseismické senzory dokážou detekovat projíždějící automobil ve vzdálenosti 20 a více metrů, pohyb osob od pěti do 50 metrů od čidla v závislosti na druhu pod-

loží. Technologie se hodí do lesního terénu i kolem objektů. Geoseismické senzory mají výdrž baterií delší než jeden rok.

Počet členů české Mensy roste, je jich bezmála 4 500

Česká pobočka organizace Mensa, která sdružuje nadprůměrně inteligentní děti i dospělé, má téměř 4 500 členů. Jejich počet roste, ještě v roce 2009 jich byly méně než dva tisíce. V tomto roce uplynulo sedmdesát let od založení mezinárodní organizace Mensa. Česká pobočka funguje pětadvacet let. Mensa sdružuje lidi, kteří se ve schváleném testu inteligence zařadí do horních dvou procent populace. Ve světě má aktuálně přes 120 000 členů ze 100 zemí světa. Národní pobočky fungují ve čtyřiceti zemích. V České republice je hranice pro vstup stanovena na IQ minimálně 130 bodů. Organizace také spolupracuje se základními, mateřskými a středními školami. Rozvíjet předškoláky může metoda NTC Learning. Pochází ze Srbska a Mensa ji v Česku začala používat v roce 2009. Jde o systém učení dětského mozku využívající toho, že mozek zakládá tři čtvrtiny všech neuronových propojení do sedmi let věku. To je klíčové pro jeho kapacitu. Loni Mensa ČR spustila kurzy pro rodiče a získala akreditaci pro vzdělávání učitelů mateřských škol.

Festival Týden vědy a techniky nabídne v listopadu řadu novinek

S mottem Za hranice známého se začátkem listopadu uskuteční největší vědecký festival v České republice – Týden vědy a techniky Akademie věd ČR. Letošní novinkou budou kromě netradičních workshopů komentované prohlídky, pozorování ptactva, Slunce a divadelní hry. Část programu se zaměří na vesmír. Věda zavítá i do všech krajských měst a na řadu další míst v Česku, například do Valašského Meziříčí nebo Prostějova.

16. ročník přehlídky začne 1. a potrvá do 13. listopadu. Letos nabídne rekordních 600 akcí, veřejnost má na ně vstup zdarma. Pořadatelé ale upozorňují, že na některé přednášky, vědecké kavárny, science show a filmy si zájemci musejí včas rezervovat místo. V hlavní budově Akademie věd na Národní třídě budou přednášet přední čeští vědci jako imunolog Václav Hořejší, orientalista Bronislava Ostránský, evoluční biolog Jaroslav Flegr nebo neurofyziolog Josef Syka. Kromě toho se otevře více než 80 akademických pracovišť po celé republice.

Výstava zaměřená na výzkum vesmíru začala v Českých Budějovicích

V Českých Budějovicích je od 21. září interaktivní výstava zaměřená na výzkum vesmíru. Expozici vytvořilo mezinárodní centrum pro výzkum elementárních částic Evropské organizace pro jaderný výzkum CERN v Ženevě. Expozice s názvem *Accelerating Science* na jih Čech doputovala z Barcelony a Vilniusu. Návštěvníci mohou na výstavě hledat odpovědi na otázky: „Co je hmota?“, „Jak vznikla?“, „Z čeho jsou utvořeny hvězdy, planety?“ nebo „Jak vznikl vesmír?“ České Budějovice jsou jediným místem v České republice, kde bude výstava k vidění. Expozice bude otevřena na Výstavišti až do 10. ledna.

Významný americký lékař českého původu Klíma slaví 85. narozeniny

Profesor Tomáš Klíma, který 10. září oslavil pětáosmdesátiny, je uznávaným odborníkem v oblasti transplantační medicíny. Narodil se a většinu života prožil v USA, nepamíná však na svoji druhou vlast – Českou republiku. V roce 2007 ho za pomoc České republice tehdejší prezident Václav Klaus vyznamenal Medailí Za zásluhy o stát v oblasti výchovy a vědy. Klíma se narodil v americkém Baltimore českým rodičům – lékařům, kteří zde pobývali na stáži. Rodina se ještě před válkou vrátila do Československa, kde Klíma vystudoval Fakultu všeobecného lékařství UK. Po studiu pracoval v Ústavu patologické anatomie Fakulty dětského lékařství UK. V roce 1968 získal stipendium do texaského Houstonu, kde začal pracovat

v dětské nemocnici a kde již zůstal. Klíma, specialista v kardiologické patologii, je autorem více než padesáti odborných prací a členem mnoha prestižních lékařských společností.

Zemřel významný český sociolog Ivo Možný

Ve věku 84 let zemřel přední český sociolog Ivo Možný. Možný po listopadové revoluci položil základy české moderní sociologie. Svou celoživotní práci zaměřil především na výzkum rodiny, věnoval se i sociologii intimity nebo sociální politice. Lítost nad úmrtím výjimečného pedagoga projevila Masarykova univerzita v Brně, kde Možný působil a kde spoluzaložil a v letech 1998-2004 jako děkan vedl Fakultu sociálních studií. Od roku 2013 na fakultě působil jako emeritní profesor sociologie a sociální filozofie.

VZPOMÍNKA

Viktor Ponrepo (6. 6. 1858 – 4. 12. 1926), vlastním jménem Dismas Šlambor, byl český kouzelník a průkopník kinematografie, majitel prvního stálého kina v Praze.

V roce 1905 založil letní kino na zahradě restaurace Klamovka na Smíchově a po dvou letech provozu první stálé kino v Praze v Karlově ulici v secesním domě U Modré štiky. Otevřel 15. září 1907. Promítalo se každý den kromě pátku. Promítací sál měl zpočátku 56 míst k sezení, první řady se sklápěly židlemi, další řady představovaly dřevěné lavice. Do sálu se muselo vystoupat po strmých schodech, před jeho vchodem byla pokladna, u níž seděla manželka majitele, paní Karla. V předsádku se mohl návštěvník občerstvit, uložit kabát do šatny nebo zakoupit zákusek v cukrárně. Projekci filmů podbarvoval zvuk fonografu a komentáře k filmům zajišťoval ochotník pan Crha, Ponrepův bratr Jan, nebo sám pan majitel.

Ponrepo měl ve zvyku každého návštěvníka u vchodu osobně přivítat. S narůstajícím počtem diváků se stal tento ceremoniál neúnosným, a proto se pan majitel nechal zvěčnit na filmový pás. Od té doby vítal obecenstvo přímo z plátna hlubokými úklony na všechny strany. Touto krátkou scénkou se nechal o mnoho let později inspirovat Karel Zeman k znělce Národního filmového archivu s legendárním panem Prokoukem.

V dalších letech založili nadšenci celou řadu dalších stálých kin a přibývalo jich tolik, že se dostali do hledáčku kultur-

ních představitelů, kteří upozorňovali na špatný vliv slabé úrovně valné většiny promítaných filmů na divákův vkus. Nastaly těžké časy cenzury, zvyšování poplatků do městských pokladen, omezování přístupnosti dětí. Majitelé kin se sjednotili do Spolku českých majitelů kinematografů, jehož předsedou se stal Viktor Ponrepo. Již tak složitou situaci ještě zhoršilo vypuknutí první světové války. Mnoho majitelů kin rukovalo na frontu a jejich podniky zanikly, protože lidé měli mnohem závažnější starosti.

Ponrepo v té době vytušil, že ho pouze promítání filmů neuživí a zřídil si obchod s kinematografickým vybavením a půjčovnu filmů. S touto svou aktivitou ovšem neuspěl. Po válce se na chvíli zájem o filmy vrátil, ale v polovině dvacátých let nastala další krize a Ponrepo požádal o obnovení své kouzelnické licence. Zemřel jako mnoho jiných průkopníků na hranici chudoby 4. prosince 1926. Navzdory tomu fungovalo kino Ponrepo ještě dvacet let po smrti svého zakladatele, během třicátých let to bylo jediné kino promítající němé filmy.

Viktor Ponrepo neměl nikdy ambice stát se filmovým tvůrcem. Jediným filmem, ve kterém hrál, byl do celuloidu zvěčněný výstup *Ponrepovo kouzelnictví* (1911). V tomto dvouminutovém krásku pan Ponrepo předvádí jedno ze svých kouzelnických čísel. Takto typicky ho budoucím generacím zachytil režisér Antonín Pech.

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Ochránci stanice Pavlov vrátili do přírody uzdravené čápy i výra

Ochránci přírody ze stanice Pavlov na Havlíčkovobrodsku v posledních týdnech vypustili uzdravené čápy, káňata i včelojeda lesního. Mezi posledními opustil stanici výr velký, letošní mládě, jež na okraji Havlíčkova Brodu srazil vlak. Uzdraveného výra ochránci vypustili ve stejném městě, aby se vrátil do prostředí, které zná. Jeho odlet do

lesů poblíž rybníka Cihlář sledovaly tři desítky lidí. Stanice v Pavlově, která pečuje o handicapovaná zvířata z Vysočiny, už letos přijala kolem 450 jedinců. Přibližně polovinu zvířat se daří po uzdravení vrátit do přírody.

Byly uděleny ceny za úsporu energie

Cenu Šetrná energie v podnikání získal hotelový areál Davidův Mlýn, v kategorii Chytrá energie měst a obcí patří

titul obci Kněžice na Nymbursku. Ocenění za energeticky soběstačné projekty vyhlásila Solární asociace ve spolupráci s Aliancí pro energetickou soběstačnost. V dalších kategoriích uspěly Ostravská zelená domácnost 2.0, solární lavička společnosti CapaSitty a výzkum doktoranda Jiřího Vrány z VŠCHT v Praze. Cenu veřejnosti získal projekt Sluneční teplo pro bytový dům v pražském Hloubětíně.

Zelenou stuhu letos dostala Kostelní Lhota na Nymbursku

Celostátním vítězem klání o Zelenou stuhu se letos stala Kostelní Lhota na Nymbursku. Cenu za péči o zeleň a životní prostředí získala při své premiérové účasti v soutěži. Druhé místo obsadilo město Skalná na Chebsku, třetí bylo Osíčko na Kroměřížsku, kterému se podobného ocenění dostalo již v letech 2001 a 2003. Ceny hodnotitelská komise vyhlásila a předala v sídle Senátu.

Světový kongres vyzval ČR k nápravě péče o NP Šumava

Světový kongres Mezinárodní unie ochrany přírody (IUCN) přijal rezoluci, v níž vyzval Českou republiku k nápravě péče o Národní park Šumava. ČTK o tom informoval profesor Pavel Kindlmann, který se kongresu na Havajských ostrovech účastní. Kongres IUCN v rezoluci vyzval ke konkrétním krokům, které je třeba udělat, aby Šumava mohla zůstat národním parkem i podle mezinárodních kritérií. V rezoluci se uvádí, že má-li Šumava zůstat národním parkem podle mezinárodních kritérií, musí Česká republika zajistit minimálně dvě podmínky. Jednak rozloha takzvaného bezzásohového území musí být neprodleně zvětšena na 30 % plochy národního parku, jednak má být vytvořen v souladu s vědeckými doporučeními závazný harmonogram pro další rozšiřování území ponechaného přírodnímu vývoji na nejméně polovinu rozlohy národního parku do roku 2030.

Rektor Univerzity Karlovy vysadil na Albertově vinnou révu

Rektor Univerzity Karlovy Tomáš Zima na albertovské stráně v Praze vysadil sazenice vinné révy Pinot Noir 777, která je známá také jako Rulandské modré. Vysadil také speciálně vyšlechtěné růže Císař Karel IV. Uctil tím památku krále a císaře Karla IV., který nejstarší českou univerzitu založil. Právě odrůdu Pinot Noir nechal Karel IV. přivést z její burgundské pravlasti. V českých zemích se rychle rozšířila a v době vrcholného středověku tvořila 90 % celkové plochy osázených vinic.

Průzkum: Tři čtvrtiny Čechů neví, kde hledat pomoc v péči o blízké

Tři čtvrtiny Čechů nevědí, kde vyhledat pomoc v případě, když začnou reálně řešit péči o své blízké. Až 67 % lidí přitom ve svých plánech uvažuje o tom, kde a jak jejich rodiče a prarodiče stráví zbytek svého života. Nejčastěji se ale obávají toho, že péče bude psychicky a finančně náročná. Vyplyvá to z průzkumu ppm factum research pro Charitu ČR. Více než 60 % Čechů si přeje zestárnout doma s po-

mocí rodiny a asistentů, to samé by zajistili i svým rodičům. „V českých rodinách se tedy počítá s tím, že by se děti měly postarat o rodiče,“ řekla na tiskové konferenci Anna Matysková z Charity ČR. Více než polovina Čechů má ve svém okolí někoho, kdo potřebuje pomoc třetí osoby, každý třetí obyvatel má někoho takového dokonce přímo v rodině. Na 35 % Čechů má přímo zkušenost s domácí péčí, nebo přímo zprostředkovanou.

Češi projevují velkou zodpovědnost za své příbuzné. Do svých plánů péči zahrnují i při případném stěhování a přemýšlejí, zda budou rodičům nablízku, nebo kalkulují s tím, zda to do budoucna zkomplikuje péči o ně. „Pozitivní je, že přes 60 % péči o starší bere jako pozitivní věc. Zarážející však je, že až 20 % to bere negativně. To je poměrně velká skupina lidí. Je třeba se zabývat proč,“ upozornil ředitel Charity ČR Lukáš Curylo. Většina lidí chce podle něj dožít doma, realita je ale jinde. Děti spíše pomáhají rodičům návštěvou nebo pomocí s nákupem, ale těch, kteří si prarodiče vezmu k sobě domů, je méně.

WHO: Přes 90 % světové populace žije ve znečištěném ovzduší

Naprostá většina obyvatel planety, 92 procent, žije v místech, kde znečištění ovzduší překračuje limity stanovené Světovou zdravotnickou organizací (WHO). Uvádí to zpráva, kterou podle agentury AFP zveřejnilo ženevské sídlo organizace. Autoři zprávy se zaměřili na 3 000 míst po celém světě, především na města. Znečištění ovzduší ve světě je podle WHO spojeno s úmrtím zhruba tří miliónů lidí ročně. Na 90 % těchto úmrtí připadá na chudé země, dodává zpráva organizace.

WHO zveřejnila v květnu žebříček znečištění ovzduší, podle kterého Česko patří do regionu s nejlepší kvalitou ovzduší na světě. Z měst v ČR byly nejhůře hodnoceny Havířov a Český Těšín. České ministerstvo životního prostředí loni uvedlo, že ovzduší v ČR nadále nejvíce znečišťuje polévatý prach a rakovinotvorný benzo(a)pyren. V místech, která zatěžuje doprava, zejména v Praze, v Brně a v Ostravě, se k nim podle úřadu přidává oxid dusičitý.

Tři čtvrtiny koní Převalského na světě mají předka z pražské ZOO

Tři čtvrtiny koní Převalského na světě mají předka z pražské zoologické zahrady. Instituce, která letos slaví 85 let své existence, má jejich nejdelší nepřerušovaný chov na světě a spravuje i plemennou knihu těchto vzácných kopytníků. V Praze a chovné stanici na Benešovsku se narodilo 230 hříbat. V Evropě se koně Převalského chovají od roku 1901, od dvacátých let jsou také v Praze. Před čtyřiceti lety byl tento druh v přírodě vyhubený, ale už od roku 1988 jsou koně znovu vypouštěni do přirozeného prostředí. K tomuto projektu se pražská ZOO připojila v roce 2011.

Pražská ZOO

Pražská zoo slavila 85. výročí svého otevření křtinami mláďete hrabáče kapského a samičky žirafy. Žirafí mládě je již dvaosmdesáté narozené v pražské ZOO. Byla otevřena také výstava historických fotografií *Neznámá zoo* a instalace z filmu Karla Zemana *Cesta do pravěku*. Výročí založení

ZOO se slavilo v den, kdy bylo v roce 1931 zpřístupněno staveníště ještě nedokončené zahrady a přišli první návštěvníci.

Areál Afrického safari Josefa Vágnera se stal kulturní památkou

Ministerstvo kultury prohlásilo areál Afrického safari Josefa Vágnera v královédvorské zoologické zahradě kulturní památkou. Ve Dvoře Králové nad Labem to řekl ministr kultury Daniel Herman. Návrh na prohlášení safari památkou podalo loni vedení dvorské ZOO. Herman označil areál safari za zcela mimořádný. „Je naprosto logické, že takové rodinné stříbro je prohlášeno za kulturní památku,“ řekl Herman. Dodal, že kulturní památky mohou například využít peníze z dotačních titulů ministerstva.



Někdejší ředitel dvorské ZOO Josef Vágnér (1928-2000) začal svůj plán na vybudování safari, ve kterém se budou zvířata volně pohybovat mezi návštěvníky, zpracovávat začátkem sedmdesátých let. Tehdy vznikl projekt a soupis investiční náročnosti. Samotné safari začalo vznikat v roce 1979 a dokončeno bylo až roku 1989, po odchodu Josefa Vágnera do penze.

ZOO ve Dvoře Králové otevřela nový pavilón nosorožců

Dvorská ZOO na Světový den nosorožců otevřela zmodernizované zázemí pro nosorožce. Návštěvníkům nabídne možnost vidět nosorožce za každého počasí. V jejich vnitřní expozici byla instalována skleněná stěna, která zvířata odděluje od diváků. Nesáhá ale až do stropu, takže lidé mohou nosorožce i slyšet a cítit. Skleněná stěna je vyrobena z nerozbitného materiálu podobně jako v expozici slonů. Novou expozici poznají návštěvníci díky pískovcové soše nosorožce, kterou pro dvorskou ZOO zpracoval Václav Kyselka během prvního sochařského symposia v ZOO.

U Abertam žije smečka vlků, potvrdili to i odborníci

V okolí Abertam na Karlovarsku se objevili vlci. Výskyt už potvrdili i odborníci. Kolik vlků se zde trvale vyskytuje, prokáže až další průzkum území. Ačkoli se nálezy stop nebo jednotlivá hlášení o výskytu vlků v Krušných horách objevily i v minulosti, šlo zřejmě jen o migrující jedince. Letos ale výskyt potvrdila i opakovaná napadení ovcí v oblasti, řekl ČTK i starosta Abertam Zdeněk Lakatoš (HNHRM). „Jednu ovci roztrhali, další byly potrhány. Matka zřejmě učila mladé vlky lovit. Odborníci pak usoudili, že nejde o jednoho vlka, ale smečku vlků,“ uvedl. Na rozdíl od hospodářských zvířat lidem podle starosty nebezpečí od vlků ne-

hrozí. „Zvěře je tolik, že potravinový řetězec mají pestrý, a nemají tak záslusku na lidi,“ řekl Lakatoš. Podle odborníků jsou vlci pro krajinu důležití. „Jsou výborní lovci, a mohou tak pomáhat regulovat přemnožená divoká prasata a jeleny, kteří způsobují značné škody zemědělcům i lesníkům. Velké šelmy si ke své obživě přednostně vybírají slabé a nemocné kusy, a zvyšují tak kondici populace volně žijících jelenů, srnčí, muflonů i divokých prasat,“ uvedl Vít Tejrovský z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, regionálního pracoviště Správa CHKO Slavkovský les.

NP Šumava chce revitalizovat cca 2 000 hektarů rašelinišť

Šumavský národní park hodlá v následujících letech revitalizovat přibližně 2 000 hektarů rašelinišť. Projekt, jehož partnerem je i Národní park Bavorský les, má pomoci zadržovat vodu v krajině a zmírnit kolísání jejího stavu. Náklady na plánovanou revitalizaci činí přibližně 140 milionů korun. Projekt schválilo ministerstvo životního prostředí a bude žádat o finanční podporu evropský program LIFE. Novinářům to v Kvildě na Prachaticku řekli ministr životního prostředí Richard Brabec (ANO) a bavorská ministryně životního prostředí Ulrike Scharfová.

Odborníci: Jelenům evropským hrozí kvůli křížení se sika zánik

Jelenům evropským hrozí v české přírodě kvůli křížení s asijskými jeleny sika podle ochranářů přírody zánik. Jako součást jejich záchrany mimo jiné navrhuje cílenou regulaci počtu jelenů sika ve volné přírodě a zamezení jejich dalšího šíření do oblastí, kde jsou populace jelenů evropských dosud geneticky čisté. ČTK to v tiskové zprávě sdělila ochránářská organizace Česká krajina. „Šíření jelena siky představuje pro původní druhy i životní prostředí jako celek výrazně větší riziko než například přemnožená divoká prasata. Proto by měl být v případě tohoto druhu co nejdříve povolen celoroční lov podobně jako u divokých prasat,“ uvedl ředitel organizace Česká krajina Dalibor Dostál.

Jelen sika byl do země dovezen na přelomu 19. a 20. století, kdy byl dovoz exotických druhů lovné zvěře mezi myslivci populární. Zvířata byla původně chována v oborách, ve třicátých letech 20. století se ale první stádo jelenů sika dostalo ze zrušené obory do volné přírody a v roce 1948 další stádo. Nepůvodní druh jelena se začal v Česku rychle šířit a od padesátých let minulého století začal znamenat problém pro místní populaci jelena evropského, uvádí Česká krajina.

Dvojčata pandy červené ve zlínské zoologické zahradě

Ve zlínské zoologické zahradě se narodila před třemi měsíci dvojčata pandy červené. Malý sameček a samička začínají opouštět úkryty a mohou je již vidět i návštěvníci zahrady. Chov pand je obtížný proto, že je těžké sestavit vhodný pár, který by byl schopný reprodukce a byl spolu schopný žít, řekl novinářům zoolog Kamil Čihák. Dospělé pandy tráví spoustu času spánkem v korunách stromů, mláďata jsou podle Čiháka velmi šikovná a brzy po opuštění úkrytu začínají také šplhat po stromech.

ARCHEOLOGIE

Archeologové našli na Znojemsku unikátní sukničkovou venuši

Šest centimetrů vysokou sukničkovou venuši z pálené hlíny našli archeologové u znojemské městské části Kasárna. Jde teprve o třetí venuši tohoto typu, dvě jsou z Těšetic, řekl ČTK archeolog David Humpola ze znojemského pracoviště Ústavu archeologické památkové péče Brno. Nález je z období let 4 700-4 500 před naším letopočtem, kdy na místě žili lidé takzvané kultury s malovanou keramikou. Znojemská venuše je tak výrazně mladší než například slavná soška z Věstonic. Sukničkové venuše dostávají podle tradice jméno po svých nálezcích. „Ta nejstarší z šedesátých let je Alenka, ta z devadesátých let je Dášenka, a jelikož u nás ji našel Tomáš, tak je to venuše Tomuše,“ uvedl na webu Českého rozhlasu Humpola. Soška má podle něj dobře znatelný trup a paže, poprsí je vyznačeno dvěma hrbolky a místo nohou má Tomuše klasickou suknicí, která mohla sloužit i jako poklička na nějakou nádobu.

Do Žďáru nad Sázavou přijeli správci památek ze šesti zemí

Zkušenosti z péče o památky a nápady na to, jak historické i přírodní pamětihodnosti zpřístupnit návštěvníkům, si předávali majitelé památek na zámku ve Žďáru nad Sázavou. Francouzská organizace pro ochranu památek pořádala seminář zaměřený na budoucnost památek střední a východní Evropy, který byl určený především pro jejich majitele. I žďárský zámek, který je dnes v rukou rodiny Kinských, má zkušenosti s tím, jak historickou stavbu oživit a zpřístupnit pro návštěvníky 21. století. Areál zámku ve Žďáru nad Sázavou, kde bylo loni otevřeno nové muzeum přibližující historii místa prostřednictvím multimediální expozice, sloužil podle pořadatelů jako ukázko-

vá památka. Do Žďáru nad Sázavou přijeli soukromí, obecní i státní majitelé památek, kromě ČR a Francie také z Bulharska, Polska, Moldavska a Lotyšska.

Výstava v Písku představila pravěký poklad nalezený před 150 lety

Prácheňské muzeum zpřístupnilo veřejnosti archeologický poklad z doby laténské. Před 150 lety ho našel rolník Josef Novák v obci Hradiště nedaleko Písku. Jde zhruba o 2 500 let staré šperky, koňské postroje nebo vzácnou etruskou konvici, které hned po nalezení skončily v Praze a ve Vídni, nyní jsou poprvé k vidění „doma“, řekl ČTK archeolog muzea Jaroslav Jiřík. Výstava byla krátkodobá a muzeum tím slaví 130. výročí svého otevření. Expozice měla název *Hradiště u Písku 1858 – Nálezy z knížecích mohyl z časné doby laténské*.

Nálezce džbánu stříbrných mincí na Žďársku dostane 108 000 Kč

Poctivý nálezce džbánu obsahujícího 283 stříbrných mincí dostane od kraje odměnu 108 000 korun. Poklad objevil nálezce náhodou zjara na Žďársku při hledání liščích nor. Jedná se o mince z období od druhé poloviny 15. století do první poloviny 17. století. Nález převzalo krajské Muzeum Vysočiny v Jihlavě. O odměně rozhodla krajská rada, částka je vyšší, než ukládá zákon, řekl novinářům hejtman Jiří Běhounek (za ČSSD). Radní došli k tomu, že by poctiví nálezci kvůli větší motivaci měli dostávat 15 % z tržní hodnoty nálezů, zatímco zákonná odměna vychází z podstatně nižší ceny drahých kovů. V tomto případě zákonná odměna činí zhruba 30 000 korun. Kraj už letos přiznal téměř půlmilionovou odměnu nálezci více než tří set zlatých a stříbrných mincí z doby třicetileté války.

DOPRAVA

Vláda schválila zavedení expresních vlaků do Lince

Vláda schválila návrh na zavedení expresních vlaků z Prahy do Lince. Novinářům to po jednání vlády řekl ministr dopravy Dan Ťok (za ANO). Čtyři páry expresních spojů by ročně měly přijít na zhruba 85 miliónů korun. Zkrácení jízdní doby na přibližně čtyři hodiny podle ministerstva dopravy ztraktivní železniční spojení mezi Českem a Horními Rakousy. Zároveň by se podle předpokladů resortu měl zvýšit i počet cestujících na trase z Prahy do Tábora a Českých Budějovic.

ČR a SR chtějí zlepšit dopravní spojení

Česká republika a Slovensko budou pokračovat v naplňování společných projektů v oblasti infrastrukturních propojení a ochrany vzdušného prostoru. Po společné schů-

zi české a slovenské vlády to řekl slovenský premiér Robert Fico. Podle jeho českého kolegy Bohuslava Sobotky (ČSSD) by smlouva o společné ochraně vzdušného prostoru mohla být podepsána do konce letošního roku. Česká i slovenská vláda chtějí nadále podporovat projekty silničního propojení Zlínského a Trenčínského kraje, jakož i z Frýdku-Místku do Žiliny. V oblasti železniční dopravy je plánovaná modernizace koridoru z Břeclavi přes Bratislavu do jihoslovenského Štúrova.

České dráhy zavádějí nové přímé spojení z Prahy přes Linec do Curychu

Od nového jízdního řádu 2016/17, který začne platit od 11. prosince 2016, zavedou České dráhy přímé noční spojení z Prahy přes České Budějovice a Linec do švýcarského Curychu. Tento spoj nahradí dosavadní noční vlak trasovaný přes Drážďany a Frankfurt nad Mohanem. Jízdenky

z Prahy do Curychu budou stát od 497 Kč, s rezervací do lůžkového vozu od 994 Kč. „Na českém území bude možné do vlaku nastoupit kromě Prahy také v Táboře, Českých Budějovicích, Velešíně, Kaplici a Rybníku, ve Švýcarsku budou cestující moci vystoupit vedle Curychu také v Buchsu poblíž hranic s Lichtenštejnskem nebo v Sargansu. V těchto stanicích bude možné přestoupit do navazujících spojů ve směru do kantonu Graubünden se světoznámými středisky Svatý Mořic, Davos nebo Klosters,“ upřesnil Michal Štěpán, člen představenstva ČD odpovědný za osobní dopravu.

Díky novým mostům zrychlí vlaky mezi Břeclaví a Vídní

Na přeshraničním úseku z Břeclavi do rakouského Hohenau byly dokončeny dva unikátní železniční mosty přes jedno z ramen řeky Dyje. Nahradily již nevyhovující mostní konstrukce, které navíc neumožňovaly požadované zvýšení traťové rychlosti. Provoz po mostech byl povolen pouze stokilometrovou rychlostí, hrozilo však její další snížení. Důvodem pro výměnu mostů poblíž česko-rakouské hranice byl především špatný stav původních konstrukcí. Jízda vlaků po nich navíc obtěžovala obyvatele nedaleké Břeclavi nadměrným hlukem. Dalším důvodem k rychlému řešení stavby byl závazek zvýšení traťové rychlosti na 160 km/h na základě smluv na mezinárodní úrovni. Správa Železniční Dopravní Cesty (SŽDC) se musela přitom vypořádat i s požadavky vodohospodářů, trvajících na odstranění stávajících pilířů z koryta odlehčovacího ramene Dyje. Výsledkem je náhrada trojice mostních polí v každé koleji vždy jen jedinou konstrukcí. Samotná stavba představuje v České republice ojedinělý proces, jehož výstupem je nově postavený železniční most s typem nosné konstrukce, jaká doposud nebyla v síti železnic České republiky použita. Nové mosty převádějí dvoukolejnou železniční trať Hohenau – Břeclav přes odlehčovací rameno řeky Dyje zhruba 2,4 kilometru jižně od stanice Břeclav. První vlak projel po prvním mostě 7. prosince loňského roku, po druhém pak letos 29. července. Náklady na celou stavbu včetně objektů infrastruktury činily 413 mil. korun.

Zdroj: *Moje železnice*, SŽDC
Jiří Zajíček

Správa železnic chce ukončit spolupráci s Grandi Stazioni

Správa železniční dopravní cesty (SŽDC) ukončí spolupráci se společností Grandi Stazioni, která má v nájmu pražské Hlavní nádraží. Správce železnic už společnost vyzval, aby mu prostory Hlavního nádraží předala. Podle Grandi Stazioni ale jednání o prodloužení smlouvy pokračují. Prodloužení nájmu by podle správy železnic bylo v rozporu se zákonem o veřejných zakázkách. Grandi Stazioni měla památkově chráněnou budovu zrekonstruovat, což ve stanoveném termínu neučinila. Smlouva o nájmu vypršela k 16. říjnu.

Cestující z vlaku mohou nově jezdit po Praze v MHD za 70 korun

Cestující, kteří přijedou do Prahy vlakem Českých drah, mohou nově jezdit po metropoli v městské hromadné do-

pravě celý den za 70 korun. Jízdenka se prodává jako doplatek k jízdence Českých drah. ČTK o tom v tiskové zprávě informoval Filip Drápal, mluvčí společnosti Ropid, která organizuje MHD v Praze. „Jízdenka platí vždy pouze v den platnosti vlakové jízdenky, a to v celé síti pražské MHD,“ uvedl mluvčí. Dosud si musel cestující, který chtěl z vlaku přesehnout na hromadnou dopravu a pohybovat se s ní po celý zbytek dne po Praze, koupit čtyřicetihodinovou jízdenku za 110 korun.

Ochrana před hlukem ustoupí stavbě silnic

Stát přestane soustavně měřit hlukovou zátěž na desítkách míst. Dotčené obce se bouří. „Dálnice nepovedou jen přes »Václavák« a náměstí Svobody v Brně,“ hodnotí novou hlukovou vyhlášku státu aktivista Petr Firbas. Dokument, který má začít platit od 1. ledna 2017, rázně osekává počet míst, kde se pravidelně měří úroveň hluku. Ministerstvo pro místní rozvoj přiznává, že ke změně šáhlo kvůli výstavbě dopravní infrastruktury. Nová vyhláška v podstatě říká, že nebudeme stavět pouze tam, kde by se muselo bourat,“ popisuje Firbas, který je známý svým bojem proti nadměrné hlukové zátěži na Brněnsku. Ministerstvo jako důvod změny uvádí nutnost co nejvíce zprůchodnit stavby, které patří do klíčové evropské dopravní sítě. Nová vyhláška, která je nyní v připomínkovém řízení, přitom právě v moravské metropoli a jejím okolí snižuje počet míst, kde se úroveň hluku pravidelně a cíleně sleduje, na polovinu. Vypadnou třeba Adamov, Bystrc, Kuřim, Obřany nebo Šlapanice.

Redukce se dotkne i dalších oblastí. V Praze se počet monitorovaných katastrálních území sníží zhruba o dvě třetiny. Vyhláška nepočítá s Běchovicemi, Černošicemi, Dolními a Horními Počernicemi, Říčany, Uhřetěvesí či Úvaly. V Ostravě klesne množství sledovaných míst o čtvrtinu a v ústeckoteplické oblasti o tři čtvrtiny. Nejhůř je na tom ale Olomouc – z nových map vypadne úplně. A spolu s ní také Bystrovany, Velká Bystřice či Velký Týnec.

Podle loňských údajů Státního zdravotního ústavu je hlavním zdrojem nadměrného rámusu právě silniční doprava. Předčí jak vlaky, tak i podniky těžkého průmyslu. Nadlimitní zátěži, která může uškodit zdraví, jsou vystaveny desítky tisíc lidí.

Ministerstvo v důvodové zprávě tvrdí, že vyhláška respektuje zákon o veřejném zdraví. „Přispěje k ochraně veřejného zdraví obyvatel, a to tím, že bude jedním z relevantních podkladů pro posuzování hlukových zátěží z dopravy v souvislých zástavbách,“ uvádí. Podle úřadu navíc díky tomu, že umožní postavit obchvaty velkých měst, ochrání vyhláška jejich obyvatele před rámusem z tranzitní automobilové i vlakové dopravy.

Kde bude stát hluk pravidelně sledovat?

Základní kritéria jsou: celkový počet obyvatel v aglomeraci buď nad 100 000, nebo nad 250 000 (pro Prahu, Ostravu a Brno), vysoká hustota zalidnění (nad 2 000 lidí na kilometru čtverečním) a souvislá zástavba.

Z výzkumů vyplývá, že hlučná jsou především místa v bezprostřední blízkosti dálnic, hlavních tahů železnic, silnic první třídy v obydlených oblastech a v hustě obydlených městech a obcích. Stížnosti na rámus z dopravy přibývají v kanceláři ombudsmanky Anny Šabatové.

Redakčně zkráceno
Tomáš Tománek, Lidové noviny

Stretnutie lídrov EU v Bratislave

V piatok 16. septembra 2016 sa v Bratislave uskutočnil neformálny summit lídrov 27 krajín Európskej Únie. Hlavnou témou stretnutia bol odchod Veľkej Británie z EU a jeho následky do budúcnosti. Vedúcim diskusie bol Donald Tusk. Na stretnutí sa začal tzv. „bratislavský proces“, ktorý bude pokračovať na stretnutí vo Valette (Malta) a vyvrcholí na marcovom stretnutí rady v Ríme. Cieľom tohto procesu je sformulovať plán na spätné získanie si dôvery občanov EU. Jednou z kľúčových tém diplomatických rokovaní, ktoré summitu predchádzali, bola hospodárska a sociálna bezpečnosť v spojitosti s hrozbou terorizmu a prebiehajúcou vlnou migrácie.

V oblasti migrácie má EU za úlohu najmä znížiť počet nelegálnych prisťahovalcov. Preto je plánovaná lepšia kontrola vonkajších i vnútorných hraníc a zabránenie opakovanému dezorganizovanému posunu, tak ako k nemu došlo v minulom roku. Nutné je predovšetkým posilniť hranicu medzi Bulharskom a Tureckom. Tusk preto vyzval členské štáty k poskytnutiu pomoci v tejto oblasti. Spustenie európskej pohraničnej a pobrežnej stráže už dlhšiu dobu podporujú Francúzsko, Nemecko, Taliansko a iní členovia. Zlepšenie návratnosti migrantov do tretích krajín bude EU konzultovať na stretnutí v decembri.

Anasoft litera má svojho tohtoročného víhercu

V pondelok 19. septembra bolo v priamom prenose Rádia Devín oznámené meno laureáta najprestížnejšej slovenskej literárnej ceny Anasoft litera. O víťazovi rozhodla päťčlenná odborná porota, ktorú tvorili literárne vedkyne Zuzana Bariaková a Marta Součková, veľvyslanec Slovenskej republiky v Bruseli a prekladateľ Stanislav Vallo, literárny vedec a publicista Radoslav Passia, český vydavateľ a organizátor najväčšieho stredoeurópskeho literárneho festivalu Petr Minařík.

Spomedzi 191 hodnotených kníh, vydaných v roku 2015, vybrala odborná porota román Petra Macsovszského *Tantalópolis* (2015, Vlna/Drewo a srd). Peter Macsovszky absolvoval vysokoškolské štúdium na Pedagogickej fakulte v Nitre, odbor slovenský jazyk – výtvarná výchova a angličtina. Pracovne sa k literatúre dostal ako redaktor (*Dotyky*, kultúrne prílohy týždenníkov *Slovo* a *Hospodárske noviny* a i.) a učiteľ. Pracoval taktiež v médiách a na encyklopedickom projekte Slovenskej akadémie vied. V zahraničí sa zúčastnil trojmesačného študijného programu International Writing Program v USA (1997). Autor píše po slovensky a po maďarsky a jeho diela boli preložené do angličtiny, češtiny, maďarčiny, nemčiny, poľštiny a slovinčiny. Macsovszky debutoval v roku 1994 experimentálnou básnickou zbierkou *Strach z utópie*, nasledovali zbierky *Ambit*, *Cvičná pitva*, *Sangaku*, *Súmračná reč*, *Gestika*, *Klišé-mantra*, *Tovar*, *Príbytok cudzieho času*, *Márnivé bubliny*, *Pohodlná mníška* a *Santa Panica*. Pod pseudonymom Petra Malúchová napísal *Súmrak cudnosti*. K jeho prozaickým dielam patria *Frustraeón* (2000), *Fabrikóma* (2002), *Lešenie a laná* (2004), *Hromozvonár* (2008), *Mykať kostlivcami* (2010) a *Želáte si novú kúpeľňu?* (2012). Vydavateľstvo opisalo víťazný román *Tantalópolis* ako „prienik do každodenného života jedného juhoamerického mesta. Ako

však takmer v každom literárnom diele, aj tu sú reálie modifikované, štylizované a slúžia len ako rámec oveľa širšej, univerzálnejšej metafory. Kulisa »tretieho sveta« slúži ako zosilňujúci prvok pri vykresľovaní rôznych podôb zlyhávajúcej civilizácie, či už v rovine sociálnej, intímnej, technologickej a politickej. Kontrast medzi tropickým prostredím prekypujúcim farbami, tvarmi, chuťami a vôňami a medzi úporným bojom jednotlivcov proti prírodným živlom i byrokratickej mašinérii, vytvára pestrú a dramatickú zmes.“

Neďaleko Trnavy strašili bosorky

Teda to si aspoň mysleli v stredoveku obyvatelia Ružindolu (Rosenthal), ktorý leží len pár kilometrov od historickej Trnavy. Najznámejšou „bosorkou“ bola zrejme Katarína Šnajderová, ktorú v roku 1684 Trnavský magistrát odsúdil a upálil za branie úžitku od kráv, polí, záhrad a vinohradov. Ďalšími obeťami honu na bosorky sa v roku 1744 stali Magdaléna, zvaná Abdonička, a Anna Chlebová, zvaná Jamborka. Ľudia v ich obci boli presvedčení, že svojimi čarami dokážu závažným spôsobom privolať chorobu, smrť a iné neblahosti na kohokoľvek. Pre tieto „bosorky“ sa napokon súd skončil tragicky. Napriek protirečeniu obeť a vypočúvaných svedkov ženy Trnavský magistrát vyhlásil za vinné a upálil ich na hranici. Tak ako tomu bolo v minulosti v mnohých krajinách, aj na Slovensku sa viac ako čarám venovali skôr liečiteľstvu ako mágii a jazde na metle, avšak práve za svoje liečiteľské schopnosti či vedomosti, ktorými predbehli dobu, často pykali životom.

Tento rok si Ružindol pripomenul lekciu z histórie a na podujatí Ružindolská Bosorka, ktoré sa konalo 22. októbra 2016, pripravili vinárstva Rosenthal a Dobrý pocit pestrý program pre všetky vekové kategórie. Deti najviac oslovili vystupujúci alchymista, bylínkárka, čarodej a remeselníci. Umelci si pripravili vystúpenie o troch scénkach: 1. scéнка – Čakanie na bosorku, 2. scéнка – Sabat a 3. scéнка – Stvorenie zlej ženy. Počas celého programu bolo možné ochutnať lokálne víno a domáce špeciality. Pre deti boli najväčšou atrakciou tanečný workshop a takzvaná „Bosorácka šifrovačka“, pri ktorej sa precvičovalo lietanie či miznutie v dyme. Každé dieťa bolo obdarené cenou a ani dopelí neodchádzali s prázdnyimi rukami.

Vianočné trhy v Bratislave a okolí

I keď dátum v kalendári by tomu ešte nenasvedčoval, obchodné reťazce nám pripomínajú, že onedlho nastane čas adventu, čas Vianoc. Ako každý rok sa i v roku 2016 budú



konať lokálne vianočné trhy, ktorým na Západnom Slovensku dominujú najmä tie bratislavské. V Bratislave budú vianočné trhy prebiehať na Hlavnom námestí a Primaciálnom námestí od 20. novembra 2015 do 22. decembra 2015. Na Primaciálnom námestí ostanú stánky až do 2. januára 2016. Na Hlavnom námestí nájdeme tradične pódium s kultúrnym programom, stánky s občerstvením, darčekom a lahôdkami, ktorých bude viac ako 70 z celkového počtu 108 stánkov v Bratislave. Na Františkánskom námestí sa môžeme tešiť na klzisko, gastro stánky a stánky charitatívnych organizácií.

Trochu iným spôsobom zaujmú Stredoveké vianočné trhy v Trnave, ktoré sa budú konať 16.-18. decembra 2016 na najstaršom trnavskom námestí – Námestí sv. Mikuláša. Doboví remeselníci ponúknu vo svojich stánkoch okrem príjemnej komornej vianočnej atmosféry aj svoje ručne zhotovené výrobky, netradičné kulinárske špeciality či horúci dobový vianočný punč. Okrem nárazov kladiva zručného raziča mincí, topiaceho sa včelieho vosku na výrobu sviečok, vône medu a čečiny sa môžete tešiť na nádherné vysvietenie námestia zapálenými faklami. Pokiaľ si nechcete nechať ujsť vianočnú Trnavu, no práve v tomto termíne nemôžete prísť, neúfajte! Trnava pozýva i tento rok na tradičné vianočné trhy, ktoré sa uskutočnia v dňoch 25. novembra – 31. decembra 2016 na Trojičnom námestí. Okrem krásne vyzdobeného vianočného stromčeka Vás čaká pestrá ponuka pochúťok ako napríklad vianočný punč či horúca medovinka, priamo na ohni pečené jedle gaštany, pečený oštiepok s brusnicovou omáčkou či koláče a o zábavu a koledy sa postarajú známi interpreti i detské ľudové spolky. Inšpiráciu na obdarenie blížnych ponúka viac ako 95 predajcov ručne vyrábaných ozdôb, hračiek a doplnkov.

Ak sa neviete nabažiť vianočnej atmosféry, v Stupave si prídete na svoje v dňoch 10.-11. decembra na Župných Vianociach mesta Stupava. Viac informácií k akciám nájdete na stránkach www.bratislava.sk, www.regiontirnava.sk a www.stupava.sk.

TED – myšlienky hodné šírenia

Už siedmi rok sa môže Bratislava pochváliť svojim vlastným podujatím, ktoré sa koná v duchu známych internetových edukačných prednášok TED. TEDx, x ako značka nezávisle organizovaného TED podujatia, už od roku 2010 zhromažďuje svetoznámych expertov, vedcov a rečníkov a ponúka ich prednášky svojim návštevníkom. Odborníci prednášajú o prevratných ideách, nápadoch a projektoch z najrôznejších oblastí, ako sú architektúra, dizajn, ekonomia, globálne problémy, hudba, informačné technológie, príroda, tanec, veda, verejný priestor, vzdelanie či jednoducho prinášajú nápady na zmenu. Tohoročnými rečníkmi stretnutia, ktoré sa konalo 3. júla v Novej budove SND, boli Paul Bogard (spisovateľ), ktorý prednášal o svetelnom smogu; Michaela Musilová (astrobiologička), ktorá sa venuje simulovaným misiám na Marse; Bjørn Ihler (aktivista, dizajnér, publicista), ktorý sa vyjadril k terorizmu a najmä k útokom Andersa Breivika v Nórsku; Marek Fanderlík (študent), ktorý predstavil nový koncept výučby matematiky na školách; Pekka Tahkolla (inžinier urbánneho blahobytu), ktorý predniesol ako prinavrátiť mesto chodcom a cyklistom; Carl Cederström a André Spicer (spisovatelia,

experimentátori), ktorí predstavili úvahu na tému hľadania šťastia a jeho úskalí; Jana Kirschner (speváčka), ktorá rozprávala o svojej ceste z mainstreamu; Mosze Szyf (genetik, profesor), ktorý predstavil základy epigenetiky; Michal Čudrnák (pracovník SNG), ktorý sa vyjadril na tému digitalizácie umenia; Renáta Jaffe (členka co-housingovej skupiny), ktorá porozprávala o svojich skúsenostiach s vlastným co-housingovým projektom; Michal Novák (neurovedec, imunológ), ktorý nám ukázal stav vedy v boji proti Alzheimerovej chorobe; Janette Motlová Maziniová (lekterka, blogerka), ktorá vedie Online živú knižnicu s ľudskými príbehmi; Margus Mägi (poradca pre opatrenia v oblasti eGovernmentu), ktorý je tvárou úspešnej digitalizácia služieb v Estónsku; Monika Richtárová (akustička), ktorá predstavila zabudnutý koncept univerzít ako inštitúcií hľadajúcich odpovede; Boris Čelár (inštrumentalista), ktorý predstavil neopakovateľné unikátne hudobné nástroje, a Eva Kušíková (anestéziologička), ktorá sa vyjadrila ku kontroverznému téme slovenského zdravotníctva.

20. Ročník festivalu Bábkaršská Bystrica Tour 2016

Prelom septembra a októbra 2016 bol tento rok pre Bábkové divadlo na Rázcestí, Banskú Bystricu a celý Banskobystrický kraj výnimočný. Venovaný bol jubilejnemu 20. ročníku najväčšieho sviatku bábkového divadla pre deti a dospelých na Slovensku. Hoci 20. ročník festivalu prebiehal od 30. septembra do 4. októbra, divadelné šapitó, tradične situované pod Pamätníkom SNP, ožilo od 9. septembra jedinečnou výstavou organizovanou pri príležitosti festivalového jubilea.

Bábkové divadelné panoptikum je interaktívna mozaika bábok, scén, kostýmov a divadelných kuriozít zapožičaných z piatich kamenných bábkových divadiel na Slovensku (KE, BB, ZA, NT, BA) a z Múzea hračiek a bábkaršských kultúr v Modrom Kameni. Nadväzovalo na úspešnú výstavu *Imaginárium*, ktorú počas dvoch festivalových týždňov 19. ročníka Bábkaršskej Bystrice, navštívilo viac než 1 700 návštevníkov a návštevníčok.



Výstavným priestorom festivalu sa okrem divadelného šapíto stala aj galéria v priestoroch Štátnej vedeckej knižnice. Jedinečná výstava *Bábkaršská Bystrica – Festival všetkých veľkostí* reflektovala 20 ročníkov bábkového divadelného festivalu, ktorý sa v Banskej Bystrici koná od roku 1977. Výstavu organizovalo BDNR v spolupráci so Štátnou a vedeckou knižnicou v Banskej Bystrici.

Septembrový prológ v divadelnom šapitó pokračoval zážitkovou rodinnou púťou do sveta rozprávok. *Familiárium* je špecifický druh divadelného predstavenia, v ktorom si rodičia a deti navzájom hrajú známe rozprávkové príbehy. Inovatívny projekt, živá hra s rozprávkami pre publikum od 3 do 99 rokov, je novinkou v divadelnej tvorbe BDNR. Premiéra *Familiária* sa uskutočnila 17. septembra 2016.

Pre kreatívnych súťaživcov a súťaživkyne boli v programe festivalového prológu pripravené *Divadelné Záhad/y/anky*. Zábavný rodinný kvíz v atraktívnom prostredí divadelného šapitó bol tematicky venovaný otázkam z oblasti divadelného bábkového umenia. Absolútnou novinkou festivalu bol kočovný, regionálny impulz Festival TOUR 2016. Počas svojej štyridsaťročnej histórie sa festival konal vždy na území mesta Banská Bystrica. Tento ročník sa festivalové dianie prenieslo aj do mestečiek a obcí Banskobystrického samosprávneho kraja, každý deň počas Prvého aj Druhého impulzu, pod heslom: *Festival, vezmi svojich umelcov a umelkyne k deťom v našich obciach!* Obce a mestá, v ktorých sa konal TOUR 2016: Ostrý Grúň, Divín, Ladomerská Vieska, Braväcovo, Hriňová, Modrý Kameň.

Hlavný program jubilejného ročníka Bábkarskej Bystričky bol pestrý a bohatý, zložený z 21 predstavení, 17 súborov zo 7 krajín sveta (SK, CZ, PL, HU, DE, I, Izrael), venovaný divákovi a diváčkam všetkých vekových kategórií od batoliat cez teenage až po dospelé publikum. Historicky po prvýkrát na festivale vystúpil súbor z Nemecka. Prvýkrát sa v programe pre dospelé publikum predstavili hostia z Talianska a Izraela.

V rámci sprievodných podujatí bolo možné zažiť krst jedinečnej publikácie, venovanej dvadsaťročnej histórii festivalu, s priliehavým názvom – *Bábkarská Bystrica, festival všetkých veľkostí*. Zúčastniť ste sa mohli aj medzinárodnej konferencie *Umenie na periférii*, v ktorej vystúpili so svojimi príspevkami prednášajúci a prednášajúce zo Slovenska, Česka, Talianska, Fínska a Nemecka. Vynechané neboli ani tradičné diskusie o predstaveniach, udeľovanie cien detskej poroty a iné festivalové zážitky.

(DÚ)

Festival AmpliÓN – Nový kabaret & pouličné umenie

Kremnické divadlo v podzemí n. o. pripravilo trojdňový festival nových foriem kabaretného divadla a živých pouličných performancií v exteriéroch a interiéroch historického mesta Banská Štiavnica zapísaného v UNESCO. Nová medzinárodná multižánrová prehliadka je zameraná na posilnenie dialógu umenia a občianskych aktivít. Festival vzniká z potreby podporiť slobodu umeleckého vyjadrenia v kontexte silnejúceho extrémizmu a šírenia dezinformácií v našej spoločnosti. Headlinerom festivalu je legendárny program *Večer Milana Markoviča po 20 rokoch* s Petrom Breinerom (USA/SK).

Atraktívny program tvorili tri české kabaretné divadlá – Divadlo Bolka Polívky, Cabaret Calembour a BodyVoice-Band z Prahy, tri najnovšie slovenské produkcie + dve poľské a maďarské pouličné divadlá + jedno pochôdzkové divadlo z Francúzska + dve energické kapely + dve šansónové večery, jedna kabaretná tančiareň, šesť odvážnych recitátorov,

dve interaktívne výstavy, dve kabaretné diskusie (M. Havran), jeden workshop (Slovenská debata asociácia) a pútavé prednášky pre mladých, kvízy pre dospelých a pre deti na rozlišovanie dezinformácií.



Mesto Banská Štiavnica ožilo „retro“ vizuálom, ale duchom bude plné sviežeho a neopozeraného umenia.

Festival AmpliÓN odovzdal cenu AmpliÓN Argentum za najlepší program festivalu francúzskemu súboru Theatre Chimera s inscenáciou *Birdman and His Chimera Orchestra*. Organizátori udelili aj špeciálnu cenu AmpliÓN Argentum za mimoriadny zážitok herečke a speváčke Andrey Buršovej z Prahy za koncert *Šansón Hontmartre*. Udeľovaná bola aj Cena diváka Hlasná trúba a rating Puncmajstra: Punc AA – AmpliÓN Argentum. Cieľom festivalu je umeleckou formou šíriť demokratické myšlienky občianskej spoločnosti a spoločenskej zodpovednosti za svoju krajinu v jednom z ohrozených regiónov stredného Slovenska.

(DÚ)

Výstavy – október 2016

V októbri pripravil Divadelný ústav výstavu pri príležitosti nedožitého 90. výročia narodenia grafika a plagátistu Čestmíra Pechra. Do 30. októbra 2016 mali návštevníci tiež možnosť navštíviť výstavu *Karol Machata (13. 1. 1928 – 4. 5. 2016)* v Historickej budove Slovenského národného divadla.

Čestmír Pechr

Divadelný ústav pripravil kolekciu plagátov a bulletinov z tvorby grafika a plagátistu Čestmíra Pechra, ktorý patrí k zakladateľským osobnostiam plagátovej tvorby na Slovensku. Výrazne zasiahol do podoby slovenského moderného plagátu a ovplyvnil predovšetkým grafický dizajn Slovenského národného divadla. Okrem plagátu sa venoval grafickému dizajnu, scénografickej a kostýmovej tvorbe.

Výstava je sprístupnená od 11. októbra 2016 vo vestibule Činohry v novej budove SND.

Reinštalácie výstav

2. ročník *Bienále divadelnej fotografie 2014*

Cieľom *Bienále* je predstaviť verejnosti divadelnú fotografiu ako svojbytný umelecký druh, zvýšiť o nej všeobecné povedomie a prezentáciou fotografických diel a ich autorov vytvoriť súčasne prostredie na odbornú konfrontáciu. Súčasťou kolekcie je študentská sekcia, ktorá vytvára predpoklad na významné formovanie tohto segmentu divadelnej dokumentácie pre budúcnosť. Výstava zároveň vytvára prehľadné vizuálne svedectvo o divadelnej produkcii na Slovensku. Hlavným usporiadateľom je Divadelný ústav.

Výstava je sprístupnená od 4. 10. 2016 vo vestibule Divadla Štúdio tanca v Banskej Bystrici. Potrvá do januára 2017.

Karol Machata (13. 1. 1928 – 4. 5. 2016)

Divadelný ústav pripravil výstavu venovanú významnej osobnosti slovenského divadla. Karol Machata patrí k hereckej generácii, ktorá výrazne vstúpila do dejín slovenského divadla 20. storočia. Položila základy a nastavila vysokú latku moderného hereckého prejavu. Karol Machata svojou univerzálnosťou a presvedčivosťou vo všetkých polohách patrí k jej špičke. Výstava bola umiestnená v Historickej budove Slovenského národného divadla a bola sprístupnená jednu hodinu pred predstavením a počas predstavenia do 30. októbra 2016. Autorkou výstavy bola Zuzana Nemcová, grafické spracovanie pripravila Viera Burešová.

Dvojvýstava v Štátnom divadle Košice

Eva Poláková. *Osudy veľkej herečky*

Pracovníci Centra výskumu divadla Divadelného ústavu vzdali poctu jednej z vrcholných predstaviteľiek slovenského divadelného, filmového a rozhlasového herectva prostredníctvom retrospektívnej teatrologickej výstavy, ktorá je zároveň spomienkou pri príležitosti 80. výročia narodenia umelkyne. Autorom výstavy je Karol Mišovic, grafické spracovanie pripravila Viera Burešová.

Jozef Palka – režisér (17. 2. 1924 – 3. 2. 1982)

Výstavu pripravil Divadelný ústav k nedožitému životnému jubileu – 90. výročie narodenia Jozefa Palku. Svojou tvoriou energiou a silou umeleckej výpovede ovplyvnil takmer všetky slovenské profesionálne divadlá. Autorom výstavy je Martin Timko, grafické riešenie pripravila Viera Burešová. Dvojvýstava je sprístupnená od 7. septembra 2016.

(DÚ)

Divadelná Nitra 2016

Od roku 1922 sa každoročne koná medzinárodný festival Divadelná Nitra a je najväčším divadelným festivalom



a jednou z najvýznamnejších medzinárodných aktivít v oblasti kultúry na Slovensku. Známý je nielen na Slovensku, ale aj v európskom kontexte.

Ide o nesúťažnú prehliadku najlepšieho európskeho, predovšetkým činoherného divadla, no venuje sa aj tanečnému, pohybovému, hudobnému, bábkovému i výtvarnému divadlu. Festival každoročne obsahuje bohatý sprievodný a pracovný program, dáva priestor najrôznejším druhom umenia a prezentuje regionálne kultúrne aktivity. Festival Divadelná Nitra prispieva prostredníctvom špičkového zahraničného umenia k obohateniu kultúrnej tvorby na Slovensku. Významným cieľom celého festivalu je najmä prehĺbovanie povedomia slovenskej verejnosti o rozmanitosti európskej kultúry.

Čo sa týka programu festivalu, venuje sa neformálnemu vzdelávaniu a práci s publikom. Tento spôsob prezentácie umenia, atmosféru otvorenosti, slobody a výmeny názorov oceňujú predovšetkým mladí ľudia, ktorí sú hlavnou cieľovou skupinou festivalu. Nemenej významnou skupinou sú aj profesionáli – kritici, publicisti, riaditelia festivalov, tvorcovia scénických diel zo Slovenska aj zahraničia. Divadelná Nitra pôsobí taktiež ako dôležitá platforma kultúrnej výmeny v rámci Európy, najmä medzi jej Východom a Západom. Počas svojej existencie festival Divadelná Nitra predstavil inscenácie z 29 krajín.

Dielo, ktoré sa do programu dostanú, musia navrhnuť kurátori, resp. členovia Umeleckej rady. To sa koná na základe stanovených kritérií, témy ročníka a vlastného vyhľadávania, ako konzultácií s odborníkmi z rôznych krajín. Výber sa prerokúva a schvaľuje na zasadnutiach Umeleckej rady a vedenia festivalu. Do finálneho programu sa napokon dostanú diela výhradne na základe oficiálneho pozvania od festivalu, nie na základe požiadania či prihlásenia sa súboru alebo umelca.

25. ročník Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra sa niesol pod názvom témy *Óda na radosť? (minulosť – prítomnosť – budúcnosť)* a konal sa od 23. do 28. septembra 2016. Objavili sa na ňom inscenácie z Nemecka, Francúzska, Švédska, Ukrajiny, Poľska, Česka, Ruska a Slovenska, performance, výstavy, filmy, dielne či diskusie.

Divadelnú Nitru 2016 otvorilo nemecké divadlo Münchner Kammerspiele, ktoré bolo na Slovensku po prvýkrát. Na javisko prišlo s inscenáciou *Prečo pána R. postihol amok? / Warum läuft Herr R. Amok?* z dielne režisérky Susanne Kennedy, objavu na domácej, ale i zahraničnej divadelnej scéne. Festivalové predstavenia sa už tradične uskutočnili v Divadle Andreja Bagara v Nitre a v Starom divadle Karola Spišáka v Nitre. Festival sa presunul aj do nitrianskych ulíc – hlavné dejisko sprievodného programu bolo na Svätoplukovom námestí pred Divadlom Andreja Bagara.

Hlavný festivalový program obsahoval počas šesťdňového divadelného maratónu na 4 javiskách 11 inscenácií uznávaných tvorcov. Všetky predstavenia sa zaraďujú do oblasti súčasnej drámy, prevažne autorského divadla, mnohé vznikli na základe dokumentárneho materiálu, skutočných udalostí alebo predlôh z filmu či literatúry.

Na Divadelnej Nitre sa predstavilo aj mnoho domácich diel. Išlo napríklad o dielo Slovenského komorného divadla Martin, konkrétne dramatisácia autobiografického románu *Žo Langerovej Vtedy v Bratislave*. Choreografka Petra Fornayová priniesla na Divadelnú Nitru tanečnú

performanciu *Opernball*. Režisérka, autorka, performerka a herečka v jednej osobe – experimentátorka Sláva Daubnerová sa predstavila so *Solom lamentoso*. Z Divadla Astorka Korzo '90 prišla na festival autorská inscenácia Michala Vajdičku *Jama deravá*. Divadlo Andreja Bagara v Nitre vystúpilo na Divadelnej Nitre s inscenáciou *Hamlet je mŕtvy – Faust je hladný*.

V rámci sekcie Festival PLUS, ktorý bol taktiež súčasťou programu na Svätoplukovom námestí, postavil svoj stan domáce Teatro Tatro, na ktorom uviedol novú inscenáciu s názvom *Cirkus Charms*. Pre deti pripravil festival aj mnohé iné podujatia – predstavenia, tvorivé dielne a atrakcie.

Na Divadelnej Nitre sa tradične predstavili regionálne inštitúcie, unikátna bola spolupráca s Nitrianskou galériou na medzinárodnej výstave Newrope.

Pri príležitosti osláv 25. výročia založenia festivalu boli v programe Divadelnej Nitry aj špeciálne podujatia, ako napríklad „izba festivalových spomienok“ pod názvom *Nostalgia DN 25*. Išlo o výstavu plagátov z 25 ročníkov Divadelnej Nitry, výstavu fotografií inscenácií z jednotlivých ročníkov a vrcholom bola prezentácia dvojjazyčnej publikácie *...túžba živá po kráse / Medzinárodný festival Divadelná Nitra 1992-2016*, ktorú vydáva Asociácia Divadelná Nitra a Divadelný ústav Bratislava.

Počas uplynulých 24 rokov sa na hlavnom programe objavilo 368 inscenácií, z toho 221 zahraničných a 147 slovenských. Svoje diela tu uviedlo 280 režisérskych osobností. Hlavný program doposiaľ navštívilo 132 558 ľudí, sprievodný program, pozostávajúci so stoviek výstav výtvarného umenia, koncertov, filmových projekcií, odposluchov rozhlasových hier a poézie či prehliadok pouličného divadla, zasa 154 572 divákov.

Zomrel prvý prezident Slovenskej republiky Michal Kováč

Prvý prezident súčasnej Slovenskej republiky Michal Kováč zomrel 5. októbra v Nemocnici sv. Michala v Bratislave na zlyhanie srdca. Ťažké zdravotné problémy mu nastali 30. septembra 2016, kedy bol hospitalizovaný a ostal v umelom spánku a na pľúcnej ventilácii, čo napokon jeho srdce nezvládlo. Do 12. októbra mala verejnosť možnosť vzdať mu úctu v Rytierskej sieni Bratislavského hradu. Jeho pozostatky boli vystavené v rakve spolu s jeho portrétom a čestnou strážou. 13. októbra kondolovali oficiálne delegácie. Dopoludnia boli prezidentove pozostatky naložené na lafetu a odtiahnuté za vojenským vozidlom do Prezidentského paláca. Nasledovalo 20 sálv z dela. Zádušná omša sa konala v Katedrále sv. Martina s arcibiskupom Stanislavom Zvolenským. Príhovor predniesol aj súčasný prezident Andrej Kiska, Kováčov poradca Pavol Demeš a nevlastný brat Dušan Kováč. Pohreb sa uskutočnil na Ondrejskom cintoríne za prítomnosti najbližších zosnulého. V deň pohrebu bol na Slovensku od 8:00 do 17:00 štátny smútok.

Ing. Michal Kováč, CSc., bol slovenský bankár a politik. Narodil sa 5. augusta 1930, vyštudoval Vysokú školu ekonomickú v Bratislave. Po jej absolvovaní pracoval na Katedre financií a úveru ako externý učiteľ. Pracoval taktiež v bankovníctve až do roku 1989. Bol členom Komunistickej strany Slovenska, z ktorej ho v roku 1970 vylúčili.

Od roku 1989 bol poslancom Snemovne ľudu Federálneho zhromaždenia, pričom bol v roku 1992 opätovne zvolený do snemovne a stal sa jej predsedom. V rokoch 1989 až 1991 bol ministrom financií cien a miezd. 2. marca 1993 bol inaugurovaný do úradu prezidenta Slovenskej republiky. Funkčné obdobie skončilo 2. marca 1998, keď odovzdal právomoci vláde.

V roku 1994 mu v USA bola udelená Cena Inštitútu pre štúdie Východ – Západ za mimoriadny prínos k medzinárodnému porozumeniu a počas oficiálnej návštevy Poľska Veľký kríž za zásluhy o Poľskú republiku. V roku 1995 mu bola prepožičaná na základe práva vyplývajúceho z Ústavy SR štátne vyznamenania: Rad Bieleho dvojkříža, Rad Ludovíta Štúra, Kríž Milana Rastislava Štefánika, Rad Andreja Hlinku a Pribinov kríž. V roku 1997 získal najvyššie poľské vyznamenanie Rad Bieleho orla. V roku 2000 mu prezident Rudolf Schuster prepožičal štátne vyznamenanie Rad Ludovíta Štúra I. triedy. V decembri 2014 mu jeho alma mater udelila čestný vedecký titul Doctor honoris causa za „celoživotné dielo, ktorým pán prezident Michal Kováč prispel k šíreniu myšlienok humanizmu, demokracie a porozumenia medzi národmi, a to v oblasti vzdelávania, vedy a politiky“. Univerzita ocenila tiež „jeho celoživotný prínos v oblasti utvárania prvej demokratickej štátnosti na



Michal Kováč



Rakva prvého slovenského prezidenta Michala Kováča bola vystavená v Rytierskej sieni Bratislavského hradu

Slovensku a jeho vstupu do európskej integrácie a medzinárodných euroatlantických a bezpečnostných štruktúr, ako aj jeho spoluprácu s Ekonomickou univerzitou v Bratislave“.

V roku 1995 bol o ňom nakrútený dokumentárny film *Jeden deň prezidenta*. Film vyrobila STV Bratislava, scenáristom bol Vladimír Štefko a réžia Fedor Bartko. Po zvolení za prezidenta boli v novembri 1993 vydané dve známky s Kováčovou podobizňou v hodnote 2 slovenských korún a v hodnote 3 slovenských korún.

Po Michalovi Kováčovi by malo mať v Bratislave pomenované námestie alebo ulica. Hovoria o tom viacerí bratislavskí poslanci. Návrh by podporil napríklad herec Štefan Bučko, nezávislý poslanec Starého Mesta. Návrh na pomenovanie či premenovanie ulice musí dostať magistrát z konkrétnej mestskej časti, povedala hovorkyňa magistrátu Ivana Skokanová.

100 rokov od vzniku Československa

Dňa 26. 9. 2016 sa pri príležitosti zasadnutia vlády Slovenskej a Českej republiky zišli predstavitelia kultúrnych inštitúcií Česka a Slovenska. Stretnutie sa konalo v Bratislave v Slovenskom národnom múzeu, aby podpísali Memorandum o spolupráci pri príprave akcií pripomínajúcich 100. výročie založenia spoločného štátu Čechov a Slovákov.

V rámci slávností k významnému jubileu zorganizuje Slovenské národné múzeum, Slovenská národná galéria, Národní muzeum, Moravské zemské muzeum, Slezské zemské muzeum a Vojenský historický ústav Praha sériu výstav. Tie budú slúžiť ako spomienka na vznik Československa a jeho vplyv na nasledujúci vývoj oboch národov.

Najvýznamnejším bodom osláv bude spoločná Československá / Slovensko-česká výstava, ktorá sa bude v roku 2018 konať v Bratislave a v Prahe. V Slovenskom národnom múzeu bude pripravená výstava od apríla do septembra 2018 a v októbri výstava poputuje do priestorov Národného múzea na Václavskom námestí v Prahe. Spoluorganizátorom týchto projektov bude aj Vojenský historický ústav Praha. Výstava bude venovaná najmä vzniku Československa v roku 1918, ale aj všetkým dôležitým udalostiam, ktoré slovenský a český národ zažil v 20. storočí.

Biela noc 2016

Festival Biela noc je prestížny medzinárodný umelecký projekt, ktorý prináša širokej verejnosti možnosť zažiť moderné formy umenia. Biela noc bola prvýkrát zorganizovaná v Paríži v roku 2002. V roku 2013 mala návštevnosť viac ako dva a pol milióna ľudí. Z Francúzska sa projekt postupne rozšíril aj do miest ako New York, Los Angeles, Chicago, Miami, Santa Monica, Montreal, Toronto, Rím, Tel Aviv, Gaza, Jeruzalem, Madrid, Brusel, Riga, Bukurešť, Amsterdam, Brighton, Turín, Neapol, Petrohrad, Košice a Bratislava. Po piatich úspešných košických ročníkoch sa Biela noc v roku 2015 rozvetvila aj do hlavného mesta Slovenskej republiky.

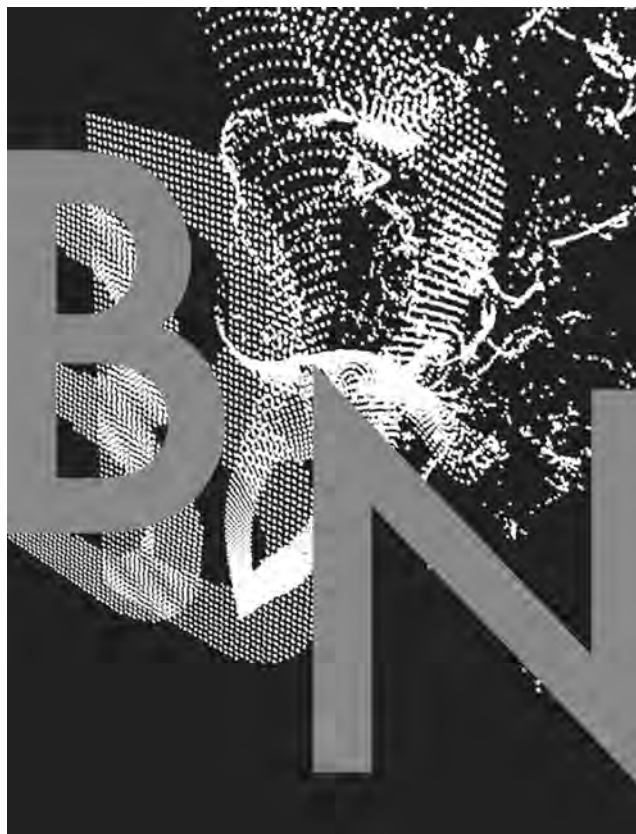
V roku 2016 teda festival oslávil druhý ročník podujatia v Bratislave. Festivalová noc padla tento rok v Bratislave na 8. októbra od 19:00 do 2:00 hodiny nasledujúceho dňa

a v Košiciach na 1. októbra 2016. Mnohé inštalácie trvali dokonca celú noc.

Návštevníci Bielej noci mali možnosť prežiť netradičnú umeleckú prechádzku nočnou Bratislavou a Košicami, to avšak len počas jednej noci. Každý návštevník dostal umeleckú mapku, ktorá mu pomáhala orientovať sa rôznymi umeleckými zastávkami: vizuálne atraktívnymi inštaláciami, koncertmi, filmami, rozličnými divadelnými predstaveniami, digitálnym umením, mappingom, tancom, literatúrou, performanciami. Popri umeleckom zážitku objavila mnohí návštevníci zaujímavé priestory, ktoré výnimočne prichýlili súčasné formy umenia ako napríklad nádvorie, parky, stanice, mosty, nábrežia, metrá, plavárne, nákupné centrá, parkoviská, súkromné priestory a rôzne ľuďom bežne neprístupné miesta.

Dokopy bolo na druhom ročníku v Bratislave až 45 umeleckých zastávok v širšom centre mesta. Festivalová trasa štartovala pri Slovenskom rozhlase a ďalej šla cez Prezidentskú záhradu, koncertnú sálu Klarisiek, Modrý kostolík, Kapitulskú ulicu, okolo hotela Kyjev až po Sad Janka Kráľa, ktorý so Starým mostom patril medzi tohtoročné novinky.

Súčasťou programu bola napríklad inštalácia na fasáde Slovenského rozhlasu, ktorú špeciálne na mieru vytvorili švajčiarski architekti Sabina Lang & Daniel Baumann, ktorí pracovali s budovami v New Yorku, Paríži, Havane, Kapskom Meste či Tokiu. S interaktívnymi inštaláciami sa predstavil špičkový digitálny umelec Maotik a svoje sugestívne audiovizuálne inštalácie predviedlo aj japonské duo Nonotak, jedni z najžiadanejších mladých umelcov vo svete. Autor minuloročných svietiacich lyžičiek Peter Vrábel s Braňom Bernárom v spoločnom diele vystavili divákovi nečakanej Udalosti krízovej situácie.





Sokolská župa rakouská
1010 Wien, Drachengasse 35
www.sokol-wien.com
E-mail: sokol@sokol-wien.at
Starosta:
Dr. Thomas FREY-MATERNA
E-mail: materna@aon.at
Čestný starosta:
Dipl. Ing. Jiří NOVÁČEK
E-mail: novacek.wien@aon.at
Tel./fax: ++43 1 604 87 04



Sokol informuje
Jako tělovýchovný spolek s dlouholetou tradicí Vám Sokol nabízí sportovní hodiny vedené školenými vedoucími s velkou praktickou zkušeností.

Přijďte se podívat,
srdečně Vás zveme!

Náčelnictvo a cvičitelé
Sokolské župy rakouské

Informace:
s. Marie PÍBLOVÁ,
tel. 330 97 87
s. Irena FLORIÁNOVÁ,
tel. 0650/90 194 90

Sokolský adresář:
www.sokol-wien.com



Česká obec sokolská
Tyršův dům – Újezd 450,
118 01 Praha 1
Tel.: ++420 257 007 111
Fax: ++420 257 320 580
www.sokol.eu

Cvičení rodičů s dětmi
Cvičíme
každý pátek
16:00 – 17:00
Blíže informace:
Mag. I. MÜHLBERGEROVÁ
tel.: 480 49 14

Župní družstvo volejbalu (vedoucí odboru Anton Florián, tel. 01/586 86 86)
23, Anton-Baumgartner-Strasse – kulatá hala Alt-Erlaa

Čtvrtek	19:30 – 21:00	odběžená (muži)
---------	---------------	-----------------

Župní trénink ve stolním tenise (info: Pavel Vlček, tel. 0680 3107573)
17, Steirnergasse 7 – sokolovna

Středa	19:00 – 21:00	stolní tenis
--------	---------------	--------------

Župní zdravotní cvičení
17, Steirnergasse 7 – sokolovna

Úterý	16:00 – 17:30	ženy a muži
-------	---------------	-------------

Sokol Vídeň I/V
3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Úterý	19:30 –	rekreační volejbal
-------	---------	--------------------

Sokol Vídeň II/XX/XXI (Info: Věra Mottlová, tel./fax: 01/2728326 od 10:00)
21, Roda-Roda-Gasse 7

Úterý	18:00 – 21:00	míčové hry (ženy + muži)
-------	---------------	--------------------------

Sokol Vídeň III/XI
Info (volejbal): N. Stěrbová, tel. 0650/967 80 80, e-mail: K.Sterba@gmx.at
3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský



Čtvrtek	19:00 – 21:00	gymnastika (ženy a muži)
---------	---------------	--------------------------

Sokol Vídeň X
Každou první středu v měsíci seniorské odpoledne od 15:00. Hosté vítáni.
Info: Werner Kallin, tel. 0699/19 68 20 53, e-mail: sokol-10@chello.at
10, Angeligasse 21 – sokolovna (tel. a záznamník: 01/600 20 20)



Úterý	18:00 – 19:00	showdance Sokol X
	19:00 – 20:00	aerobic Sokol X
Středa	20:00 – 22:00	fotbal Sokol X
	19:00 – 21:00	Volejbal Sokol III
Čtvrtek	09:00 – 10:30	jóga Sokol X
Pátek	15:30 – 19:00	SVS (dorostenci, Sokol V U-17)
	19:00 – 21:00	SVS (Sokol V)

Sokolská jednota Tyrš XII/XV
Info: jar.hovorka@gmx.at, tel. 0699/12 68 12 46
Jednota cvičí v sokolovně 10, Angeligasse 21.



Pondělí	19:30 – 21:00	míčové hry (muži)
Čtvrtek	16:30 – 17:20	rodiče s dětmi a předškolní děti
	17:30 – 18:45	základní sport. gymnastika (žactvo 6-14 let)
	19:30 – 20:30	kondiční a posilovací cvičení na hudbu (ženy + muži)

Sokol Vídeň XVI/XVIII
17, Steirnergasse 7 – sokolovna

Úterý	18:00 – 19:30	aerobik – ženy
Čtvrtek	16:30 – 18:00	florbal žactvo
	19:30 – 21:00	cvičení žen
Pátek	16:00 – 17:00	cvičení rodičů s dětmi
	17:15 – 18:30	cvičení žactva
	20:00 – 22:00	cvičení mužů

S lítostí oznamujeme,
že nás dne 14. 10. 2016 navždy opustila
naše dlouholetá členka výboru,
sestra a krajanka

Markéta BOČKOVÁ

Poslední rozloučení se konalo v pondělí
31. 10. 2016 na Ústředním hřbitově ve Vídni.

Čest její památce.

Budeme ještě dlouho vzpomínat.

Výbor Sokola Vídeň III/XI
a České srdce Vídeň III/XI



Volejbalový turnaj „In memoriam Pavla Floriana“

Tento turnaj je na programu tradičně každý druhý rok a pořadatelem je sokolská jednota Vídeň XII | XV. Tentokrát se konal v kulaté hale v Simmeringu. V 8:30 se otevřela hala pro hráče i návštěvníky. Hodinu nato zazněl povel k nástupu a již za několik minut se ozývala hala hlasitým fanděním pro to či ono mužstvo. Celkem se zúčastnilo devět smíšených mužstev, z toho dvě mužstva juniorská, což je velmi chvályhodné a dává naději na aktivní budoucnost sokola. Po urputných zápasech, které trvaly až do pozdních odpoledních hodin, vyhlásil hlavní rozhodčí br. Ant. Florian nastoupeným účastníkům konečné výsledky. Zvítězilo mužstvo Sokola V., následované Sokolem Trenčín na místě druhém. Třetí se umístil Sokol XII | XV. Tato tři mužstva dostala poháry. Další mužstva v pořadí 6.-9. obdržela pamětní medaile.

Konečná tabulka:

1. Sokol V.
2. Sokol Trenčín
3. Sokol XII | XV
4. Sokol Juniors
5. Sokol III | XI
6. Mužstvo školy Komenský
7. Sokol Hodonín
8. Mužstvo EX-Komenský Junior
9. Sokol Luzern



Děkujeme všem, kteří se zasloužili o hladký průběh a zdar tohoto turnaje před i za hrací plochou a těšíme se na turnaj další v roce 2018.

NAZDAR.

-drob.

V krátkosti

24. 9. se konal župní dětský výlet v Motorik Park ve 22. vídeňském okrese za krásného počasí. Sešlo se šestnáct dětí od tříletého až po ty čtrnáctileté a devět dospělých.

5. 10. se konaly Moravské hody v národním kroji. K tanci a poslechu vyhrávala od dvaceti hodin dechová hudba Vysočina z Humpolce.

26. 10. se konal župní Pochod zdatnosti do Hagenbrunn.

5. 11. se konala ve Slovanské besedě Valná hromada župy.

17. 12. 15:00 Vánoční besídka Sokola XII/XV
Klubovna sokolovny v Angelikagasse

18. 12. 15:00 Vánoční besídka Sokola X
Klubovna sokolovny v Angelikagasse

Zemřela legendární gymnastka Věra Čáslavská

Ve věku čtyřiasedmdesáti let zemřela legendární sportovní gymnastka a sedminásobná olympijská vítězka Věra Čáslavská. Nejúspěšnější česká olympionička dlouhodobě bojovala s rakovinou slinivky. Její úmrtí zasáhlo českou veřejnost a osobnosti ze sportu, kultury i politiky jí vzdávají poctu. „Věra Čáslavská byla jednou z nejvýznamnějších osobností v historii českého sportu. Byla vždy příkladem pro ostatní, ať už jako sportovkyně, díky svým občanským

postojům, nebo díky obdivuhodné bojovnosti, kterou prokázala v osobním životě. Do poslední chvíle byla plná energie, kterou dokázala rozdávat všem lidem v jejím okolí. Bude nám velmi chybět," uvedl předseda ČOV Jiří Kejval. Podle premiéra Bohuslava Sobotky (ČSSD) si Čáslavská zaslouží, aby byla pohřbena s co největšími poctami, které by zohlednily její přínos. Státní pocty podporuje i ministryně školství, mládeže a tělovýchovy Kateřina Valachová (ČSSD). Podle ní by ČR měla splnit také jedno z posledních přání Čáslavské a uspořádat v Česku po roce 2020 mistrovství světa v gymnastice.

Čáslavská získala na olympijských hrách v Tokiu 1964 a v Mexiku 1968 sedm zlatých medailí, celkem pod pěti kruhy vybojovala jedenáct medailí. Byla také čtyřnásobnou



mistryní světa, jedenáctinásobnou mistryní Evropy a čtyřnásobnou Sportovkyní roku Československa. Po srpnu 1968 byla kvůli svým postojům k invazi vojsk Varšavské smlouvy do Československa a podpisu dokumentu *Dva tisíce slov* vyloučena z řad tělovýchovné organizace. Věnovala se pak trénování. Vychovávala mladé adeptky sportovní gymnastiky jak v Praze, tak v Mexiku. Počátkem roku 1990 se Čáslavská po zvolení Václava Havla prezidentem Československé republiky stala jeho poradkyní pro sociální otázky a pro sport, od července 1991 byla jeho asistentkou. V letech 1990-1996 byla předsedkyní Československého a později Českého olympijského výboru a v letech 1995-2001 také členkou Mezinárodního olympijského výboru.



SPORT V KRÁTKOSTI

České reprezentantky se senzačně staly mistryněmi světa v basketbalu 3 × 3. Ve finále šampionátu v čínském Kuangčou přehrály Ukrajinu 21 : 11 a získaly první seniorskou medaili pro Česko v této disciplíně. Dosud jedinou medailí v trojovém basketbalu byl letošní bronz juniorek na mistrovství Evropy. Český výběr měl přítom problém se skládáním nominace a nakonec musela obléct dres i trenérka týmu Michaela Uhrová. V boji o titul Češky jasně přehrály dalšího překvapivého finalistu Ukrajinu, která předtím v play off vyřadila silné celky Francie a Španělska.

Čeští motocykloví reprezentanti obsadili na endurové Šestidenní ve Španělsku třetí místo. O nečekaný úspěch se postarala čtveřice Ondřej Helmich, Patrik Markvart, Jaromír Romančík a Jiří Hádek. Její zásluhou se Česká republika prosadila na stupně vítězů poprvé od roku 1994.

Rychlobruslařka Martina Sáblíková zahájila sezónu suverénním vítězstvím na mezinárodních závodech v německém Inzelli na trati 3 000 metrů. Trojnásobná olympijská vítězka potvrdila výbornou formu i časem 4:00,64 minuty, kterým stanovila nový rekord bavorské dráhy. Za sebou nechala dvě nizozemské soupeřky. Druhá Marije Jolingová za Sáblíkovou zaostala o více než čtyři sekundy, velká rivalka české hvězdy Ireen Wüstová na třetím místě byla pomalejší o téměř pět sekund. Dobře si vedly také další české rychlobruslařky. Osobní rekordy si vylepšily mladé závodnice Nikol Zdráhalová a Eliška Dřímálová.

Tenistka Květa Peschkeová na 28. debllový titul nedosáhla. Finále v Linci jednačtyřicetiletá česká veteránka s Němkou Annou-Lenou Grönefeldovou dobře rozehrály, ale nakonec nizozemsko-švédské dvojici Kiki Bertensová, Johanna Larssonová podlehly 6:4, 2:6 a 7:10.

Nejlepší český freestylový motokrošař Libor Podmol si v závodě mistrovství světa v Rize zlomil klíční kost, čeká ho operace a několikátýdenní pauza. Další český jezdec Petr Pilát skončil třetí, z vítězství se radoval Španěl Maikel Melero. Podmol suverénně vyhrál kvalifikaci a dařilo se mu i v závodě. Na závěr chtěl skočit trik Volt, při kterém se ve vzduchu závodník otočí a chytí se zase řídítek. „Jenže trik jsem začal dělat hodně brzo, nepočkal jsem na ideální výšku. Poté jsem motorku nechytal a spadl z devíti metrů na hlínu,“ uvedl Podmol.

Rekordní účast měly víkendové závody Mistrovství Evropy v individuálních musherských disciplínách, kte-

ré hostilo Nové Město na Moravě. O medaile bojovalo 550 závodníků se psy z osmnácti zemí. Nejúspěšnější byla česká výprava.

Favorizovaný devítiletý hnědák Charme Look vyhrál 126. ročník Velké pardubické a žokej Jan Faltejsek se v jeho sedle radoval ze čtvrtého triumfu v kariéře. První vítězství v roli trenérky si připsala Martina Růžicková. Valach Charme Look byl celou dobu v čele a zvítězil přesvědčivě před dalším nováčkem Velké pardubické Ange Guardian s žokejem Janem Kratochvílem. Třetí byl na trati dlouhé 6 900 metrů pro šestileté a starší koně Zarif s Josefem Bartošem.

VZPOMÍNKA

Před patnácti lety zemřel v Praze Josef „Pepi“ Bican, proslulý česko-rakouský fotbalista

Josef „Pepi“ Bican (25. 9. 1913, Vídeň – 12. 12. 2001, Praha) byl proslulý česko-rakouský fotbalista, trenér a podle některých nejlepší hráč, který kdy hrál českou nejvyšší soutěž. Vstřelil 644 ligových branek a je členem klubu ligových kanonýrů (držitel odznaku číslo 1). Většinu své kariéry působil ve Slavii Praha.

Narodil se v české rodině ve Vídni jako prostřední ze tří dětí. Jeho otec František „Franci“ Bican byl také skvělý fotbalista a rakouský reprezentant, zemřel v roce 1921 na následky zranění z fotbalu. Josef Bican se stal hned v mládí

hvězdou, hrál za rakouskou reprezentaci, „Wunderteam“, ve kterém dal v devatenácti zápasech čtrnáct gólů. V roce 1934 se v dresu Rapidu Vídeň stal nejlepším střelcem rakouské ligy. O rok později přestoupil do Admiry Vídeň a v roce 1937 odešel do Slavie Praha. V roce 1938 vyhrála Slavia Středoevropský pohár a Bican se stal jeho nejlepším střelcem.

František Venclovský (25. 4. 1932 – 13. 12. 1996) František Venclovský byl český těžký atlet. Známý je ale především jako otužilec a tím, že na druhý pokus s časem 15 hodin 26 minut přeplaval jako první Čech 30. července 1971 kanál La Manche z Francie do Anglie.

Svatořečení Matky Terezy z Kalkaty

Několik osobních vět k této události

Nemám rád svatořečení. Je to masová akce propagující někoho, kdo se jiným masám může jevit jako kontroverzní, zcela nesvatá osobnost. Jako u každé „masové“ akce, jež se dá lehce zmanipulovat míněním „někoho“, také zde hrozí obrovské nebezpečí, že může být třeba jen lehce zmanipulováno anebo se může stát jakýmsi manipulativním prvkem politicko-mocenského rázu. I když na druhé straně se říká „Vox populi, vox Dei“ („Hlas lidu, hlas Boží“) a v našich končinách se zase traduje, že při vylévání vody z vaničky je třeba opatrnosti, aby se s vodou náhodou nevyliho i dítě – jinými slovy: ačkoliv je pro mne akt svatořečení sporným faktem, uznávám, že přece jen je v něm cosi, co by mělo zůstat, co by se mělo respektovat a ctít. Tak jako se všude na světě ctí osobnosti, které obdržely např. Nobelovu cenu za mír, katolická církev uctívá již po staletí osobnosti, které vynikaly láskou k Bohu a k bližnímu a svým životem inspirovaly své současníky i další pokolení.

Svatořečení Matky Terezy z Kalkaty jsem se 4. září v Římě zúčastnil. Přesněji řečeno, přiletěl jsem do Říma proto, abych se tam setkal s americkým knězem z řehole P. amiána, který působí na ostrově Molokai, kam jsem mnohokrát zavítal při psaní knihy o hrdinském životě

P. Damiána de Veuster. Když mi letos v březnu P. Bill Petrie oznámil, že se chystá na svatořečení Matky Terezy do Říma, domluvili jsme se, že se tam setkáme a zajdeme někam na dobré jídlo, abych se mu tak revanšoval za všechno dobré, co pro mě na ostrově udělal. Z Molokai do Říma je to téměř 24 hodin letu, pro mne z Vídně asi hodina. Naše setkání bylo velmi radostné a inspirativní. Koneckonců posudte sami, z vyprávění P. Billa jsem vybral tyto myšlenky:

P. Bill Petrie Matku Terezu osobně znal, pracoval s ní pětadvacet let v Indii. O tom, co dělá, jak pečuje o ubohé a malomocné, se dověděl z médií. Jako mladý americký kněz byl inspirován životem P. Damiána, který malomocným zasvětil svůj život. V USA ale malomocní prakticky neexistují, a tak se za ní do Indie se svolením svých představených v roce 1973 vydal. Bez jakéhokoliv pozvání, na letišti ho nikdo nečekal. (Sestrám Matky Terezy pomáhá mnoho dobrovolníků z celého světa, ony samy však o ně nežádají. Příchozímu ukážou, co by mohl dělat, a je na něm, jestli se oné činnosti bude věnovat.) Zpočátku si myslel, že o jeho pomoc nikdo nestojí. Přitom byl vystudovaným knězem z USA, členem řehole honosící se, že do ní patří P. Damián.

Pomalou se však z něho stával nejenom pečovatel o ty nejubožejší, které bylo třeba umývat, krmit, oblékat, hladit či držet za ruku, když umírali, ale i ten, kdo organizoval

cesty Matky Terezy po celém světě, doprovázel ji, vyřizoval dokumenty a všechno kolem zakládání nových komunit sester. Samozvaný dobrovolník z USA se v Indii postupně vypracoval až v jakousi hybnou páku, díky níž se celý svět dovídal o velkolepých činech Matky Terezy.

Naše dvě setkání letos v Římě se tedy automaticky točila právě kolem života Matky Terezy. P. Bill se rozpovídal a člověk by v té chvíli nejraději zastavil čas, poslouchal a poslouchal, protože psát nebo nahrávat bych si kvůli posvátnosti času nebyl troufl. Hltal jsem celou svou bytostí, co jeden z nejbližších a nejuvěrnějších svědků Matky Terezy o ní vykládal.

Matka Tereza toho nikdy moc nanapovídala, žila to, čím byla: dělila se o něhu, lásku a radost s těmi, kteří neměli nic. Svou neustálou tichostí, modlitbou, vnitřním utrpením (celá desetiletí trpěla depresemi) si vytvořila svůj vlastní svět, ve kterém byl na prvním místě Ježíš Kristus jako ztělesnění trpícího člověka. V každém člověku ho viděla. Přestože byla původem Evropanka, přijala za své to, co ctí svět východních náboženství: při setkání si lidé nepodávají ruce, tak jako jsme zvyklí my, ale sepnou je prsty nahoru na úrovni hrudníku a jemně se druhému člověku ukloní na pozdrav. Chce se tím říci – Bůh ve mně respektuje Boha v tobě. Vnímání Boha v každé bytosti se stalo symbolem jejího života. Poté co v roce 1979 obdržela Nobelovu cenu za mír, stala se celosvětově známou a hodně cestovala a státníci všech zemí se předbíhali, aby ji přijali či nějak uctili. Nerozlišovala, jestli byl někdo zvolený demokraticky, či diktátor. Tehdy i dnes jí to mnozí vyčítali a připomínali, že by se neměla setkávat s určitým druhem politiků a lidí. Ona však na to nereagovala. Setkávala se se všemi, protože ve všech svého Ježíše, kterého tak milovala a který se stýkal s hříšníky a veřejně špatnými lidmi, viděla skrytého na dně jejich bytosti. Bylo to mystické vnímání Boha v lidech, je těžké vysvětlit to slovníkem člověka našeho století.

Svým sestrám vždy připomínala, že k nemocným mají přicházet s dobrou náladou, usměvavé, naplněné Boží láskou. A pokud toho někdy nejsou z jakéhokoliv důvodu schopné, nemají k lidem chodit vůbec. Ano, i toto mi o ní P. Bill prozradil. Jak se asi tato slova poslouchají v dnešním moderním světě, jak nesrozumitelná jsou pro mnohé z lidí, kteří teď pracují v kolosu fabrik moderního zdravotnictví, v nemocnicích či v domovech důchodců, jak jsou nesrozumitelná pro mnohé, kteří vidí ve své práci především možnost výdělku, a teprve pak (snad) službu bližním.

P. Bill často doprovázel Matku Terezu na cestách po Indii. Jezdili většinou vlakem. V nepředstavitelném vedru, v nepředstavitelně bídných a stísněných vlcích. O nějaké první třídě, místenkách, klimatizaci se nedalo v porovnání s naším dnešním „západním“ standardem vůbec mluvit. Ve vlaku strávili celé hodiny, někdy i celý den. Matka Tereza při tom nic nesnědla, nic nepila, a to ani na naléhavé prosby spolusester či jeho. Byla vždy zadumaná, ponořená ve svých myšlenkách, meditativní, tichá. V duchu se často koncentrovala na to, kam jedou, s kým se má setkat. Když dorazili na místo, čekaly na ně spolusestry anebo někdo, kdo je odvedl k nemocným. Matka Tereza náhle náramně ožila, byl to najednou úplně jiný člověk. Do této chvíle byly vidět na její tváři obrovské vrásky, znak dehydratace, a najednou tato dehydratovaná tvář září, usmívá se, plane ohněm. Jako by celou tu cestu v sobě sbírala energii a lásku pro lidi, se kterými se měla setkat.

Na jednu cestu si P. Bill i po tolika letech vzpomíná zvlášť silně. Jednou za týden jezdili vlakem do jistého leprosária. Brali s sebou velký pytel s léky, který jim posílali dobrodinci z celého světa, a ty pak rozdávali pacientům. Jednou měli znovu vyjet na pravidelnou návštěvu, Matka Tereza si ale uvědomila, že mají příliš málo léků, zásilky jednoduše nedošly. A tak P. Billovi řekla, že tento týden nepojedou, protože nemají pacientům co dát. Jeli až následující týden. Jaké bylo jejich překvapení, když se tam lidé neustále vyptávali, proč minulý týden nepřišla: „Vždyť my jsme se těšili na vás, ne na léky, toužili jsme po setkání s vámi...“

Během hodin, které jsem s P. Billetem letos v Římě zažil, mi toho ze svých osobních vzpomínek na Matku Terezu řekl hodně. Nic jsem si nezapisoval, jen jsem se snažil uložit to do paměti své stárnoucí hlavy. Bylo by toho mnohem víc, o čem bych teď mohl psát. Ale jednou se snad dočkáme životopisu od P. Billa, protože jednak o to byl požádán mnoha lidmi a jednak to cítí jako svou povinnost.

Končím alespoň těmito myšlenkami vypovídajícími o veliké ženě 20. století. Nemám rád svatořečení. Možná, že ani papež František nemá rád svatořečení, protože při kanonizaci řekl, že ačkoliv je Matka Tereza již svatá, pro nás zůstává navždy Matkou Terezou. Prostá, ale silná slova. Dnes, kdy se medicína, péče o nemocné a staré lidi stává víc a více byznysem, a ne službou bližnímu. Dnes, kdy pojem „svatý“ irituje a kdy lidé nevědí, co si s takovým „titulem“ mají počít. Dnes, když snad možná víc než kdy jindy, přestože je technika tak vyspělá a o medicíně toho víme jako nikdy předtím, je zapotřebí cosi víc, než jen „vymoženost“ či úroveň technického vybavení ve špitálech. Přímý kontakt s člověkem, slovo útěchy, povzbuzení, nezištné podání sklenice vody, bez nároků na větší mzdu, dnes, kdy svět tolik potřebuje svěťce – lidi, kteří dokážou nadchnout, zapálit, povzbudit, iniciovat cestu k humánnějšímu, sociálnějším, soucitnějším spolupobývání na této naší matce Zemi.

Děkuji za pozornost!

Peter Žaloudek, Vídeň, září 2016

Konference krajané a problém identity

Praha 28.-30. 9. 2016

Po dvouleté přestávce se opět konala Konference zahraničních Čechů, na níž se tentokrát věnovala pozornost otázce identity – tomu, co pod identitou rozumíme a jak ji udržovat.

Po zahájení konference minutou ticha účastníci konference uctili památku loni zesnulé předsedkyně koordinačního výboru paní Áji Vrzáňové. Byla představena nová předsedkyně, a to paní Eliška Hašková-Coolidge, nositelka ceny Gratias agit. Její kariéra započala v Bílém domě, kde pracovala jako zvláštní asistentka u pěti amerických prezidentů. Zde také založila a současně řídila Kancelář prezidentských zpráv. Od roku 1991 začala Česko opět navštěvovat a roku 1998 se do České republiky vrátila natrvalo.

V průběhu konference zaznělo víc než dvacet referátů zástupců celého světa vyjadřujících ponětí identity toho kterého teritoriálního území. Identitu jako takovou je velice složité definovat. Je jí možno chápat jako osobní, sociální, kulturní, jakým člověkem jsem a čím se liším od druhých.

Je to proces, který se vyvíjí po celý život. Je to obraz jedince, jak se cítím sám a jak mě cítí druzí. O to víc je to složitější, když se člověk ocitá v cizí zemi, kam například musel emigrovat. A tak všechny poznatky o integraci v cizích podmínkách a podmínky zachování si vlastní identity vyjařovaly referáty účastníků konference.

Byla vyslovena výzva činitelům české vlády, aby věnovala větší pozornost tomuto problému spolu s vyhrazením vyšší finanční částky na řešení tohoto problému. Zdá-li k tomu dojde a jaké stanovisko k tomu patřičné ministerstvo zaujme, to se v budoucnu uvidí.

Této konferenci předcházela mezinárodní konference nazvaná „Diaspora jako partner mateřského státu“, která se uskutečnila 19. a 20. září 2016 také v Praze v Senátu.

Na závěr konference byla na Jungmannově náměstí za přítomnosti ministra kultury Daniela Hermana a dalších veřejných činitelů otevřena výstava, která připomíná fenomén československého exilu. Kulturním završením konference byla prohlídka Národního technického muzea a Národního archivu s přednáškou a prohlídkou výstavy o Karlu IV.

Děkujeme pořadatelům této konference, zejména panu dr. Miroslavu Krupičkovi, který je již mnoho let obětavým organizátorem těchto krajských konferencí.

GA



Eliška Hašková-Coolidge

Hommage für Bohumil Hrabal

Je titul článku otištěného v *Grätzblatt* pro 2. okres. S podtitulem – proč se bývalý lokál „Na und“ nyní jmenuje „Automat.welt“, přestože se v něm žádné automaty nenacházejí.

Hospodu na rohu Rueppgasse/Volkertmarkt převzali 2015 Georg Aichmayr a Martin Neumann a s velkou péčí ji láskyplně zmodernizovali.

Článek pokračuje: „Georg převzal pro svou filozofii hospodského mnoho od Bohumila Hrabala, jednoho z nejvýznamnějších českých spisovatelů minulého století. Hrabal se narodil 1914 v Brně. Automat Svět nebyl pro Hrabala pouhým štamlokálem, nýbrž i titulem jeho knihy textů z roku 1966. Spontánní surrealismus Hrabalových textů byl ztělesněním liberalizace Pražského jara, ukončeného na podzim 1968. Hrabalovy knihy byly zakázány. Zemřel 1997 v Praze, když vypadl z okna nemocnice při krmení holubů.

Georg Aichmayr se vydal po stopách hospod Hrabalových textů. Po buffetu Automat Svět se najdou už jen stopy. Tak se rozhodl dát svému lokálu toto jméno.

Kdo se chce dovědět víc, nechť to učiní na místě – v regálech stojí povícero knih českého autora.“

Příspěvek zaslán Helenou Rudlovou

Vážený pane Poši,

děkuji za slova adresovaná mé osobě, která se týkají mých textů na téma uprchlíci. Jsou kritická, ale děkuji Vám za ně už i proto, že tak mám alespoň nějakou reakci na své texty. Do KLUBU a dalších periodik zahraničních Čechů a Slováků píši již bezmála třicet let, a jen velice zřídka se mi stane, že někdo na mé texty reaguje. Někdy mám dojem, že píši jen tak do větru, a říkám si, že by mi byl milý jakýkoliv ohlas, i ten kritický či negativní, jen abych měl nějaký důkaz, že si přece jen někdo dal tu námahu, aby můj text přečetl. Pokusím se Vám odpovědět, i když si nejsem jistý, jestli Vás alespoň tímto vysvětlením dokážu přesvědčit o tom, proč myslím tak, jak myslím a proč píšu tak, jak píšu.

Když čtu Vaši mírně ironickou kritiku, mám dojem, jako bych poslouchal nějaké české či slovenské rádio anebo četl tamní noviny. V Rakousku tak drsnou kritiku na adresu uprchlíků v solidních novinách (čtu pravidelně *Die Presse*) nenalézám. Váš názor je ale zcela patrný u straníků či sympatizantů pana Stracheho a strany FPÖ. I oni by nejraději poslali všechny uprchlíky někam, i oni vidí příčiny všeho zla právě v uprchlické krizi. Pro tento okruh lidí se stalo populárním, skoro až koníčkem, kritizovat paní Angelu Merkelovou. Pokud mé texty čtete dlouhodobě, jistě jste z nich postřehl, že bytostně nemohu souhlasit s tím, co hlásá pan Strache a jemu podobný extrémně pravicový populismus, přestože, jak se zdá, je momentálně hybnou silou všude na světě.

V pátek 16. září se konal summit všech představitelů členských zemí EU v Bratislavě. Ještě týž večer vysílala rakouská televize z Bratislavy přímý přenos a rozhovor s rakouským kancléřem Kernem, kterého se redaktorka dotázala mj. na jeho názor na země visegrádské čtyřky. Pokud jste onen rozhovor tak jako já sledoval, jistě Vám neušlo, že pan Kern se vůbec netajil kritikou těchto zemí a jejich počínání označil za kontraproduktivní, namířené proti zájmům EU. Podle mého názoru se země V4 chovají vel-

mi egoisticky a alibisticky: finanční pomoc a dotace z fondů EU bohatě čerpaly od samého začátku na budování dálnic, silnic, metra, železnic, kanalizace ve městech i vesnicích a na mnohé jiné, finančně náročné projekty. Z těchto fondů vytěžily co nejvíce pro budování své vnitřní infrastruktury a ekonomiky. Ale pokud má Evropská unie fungovat jen jako konglomerát silných ekonomik a ne jako záštita demokracie, tolerance a solidarity – a to nejsou jen má slova, ale také slova Angely Merkelové – pak taková unie opravdu nemá smysl.

Předminulý týden se k postoji Maďarska veřejně vyjádřil lucemburský ministr zahraničí a vyzval jej k opuštění EU za to, jak se pod vedením manipulativního a nevyzpytatelného prezidenta Orbána k uprchlíkům chová. Poté svou rezolutní výzvu mírně korigoval (ministři zahraničí jiných zemí nabádali k umírněnosti), ale pokud si dobře pamatují, nikdo se od slov lucemburského ministra zahraničí kategoricky nedistancoval a nikdo jej nevyzval k demisi.

V době, kdy tyto řádky píšu (text vyjde se zpožděním, takže si zřejmě již nikdo nebude pamatovat tyto detaily), 19. září 2016, se koná v sídle OSN v New Yorku zasedání představitelů všech zemí světa, které svolal Pan Ki-mun hlavně proto, aby se naléhavá otázka uprchlíků začala řešit. Ve své úvodní řeči uvedl, že na celém světě je momentálně 65 miliónů lidí na útěku, přičemž uprchlíci jsou v drtivě většině zachytáváni v chudých zemích, a vyzval především všechny bohaté země světa, aby každá z nich přijala alespoň takový počet uprchlíků, který se rovná 10 procentům jejich vlastních obyvatel.

Je to donebevolající skandál, že téměř 80 procent uprchlíků se nachází v uprchlických lágrech chudých zemí!

Nevím, jestli jste věřící člověk, nebo ne. V evangeliu je řeč o tom, jak jakýsi člověk tluče na dveře a prosí o kousek chleba. Je noc, každý chce spát, nikdo nechce za tmy otevírat dveře komusi neznámému. Bušení ale neustává, a tak domácí přece jen vstane a jde toho neodbytného člověka obsloužit. Špatné svědomí, že někomu se vede mnohem hůř než jemu samému, jej „donutí“ udělat dobrý skutek, takže jde a dá tomu člověku chleby (Lk 11,5-13). Evangelium tak ve svém primárním poselství inspirované člověka k dobrým skutkům a připomíná, že co zasejeme, to také budeme sklízet (Mt 7,12).

Jestliže se nám podaří do našich potomků, nebo i do lidí, kteří od nás očekávají vize, poučení, instrukce, zasévat dobro, myšlenky soucitu, solidarity, nezištné pomoci, lásku a přátelství, budou pak podobným způsobem konat i oni. Když ale budeme hlásat nedůvěru, nenávisť, štvání, hon na lišky, egoismus, právo a moc silnějšího, vychytralost moderních zbraní, tak se pak nemůžeme divit, že každý, kdo je slabý a nuzný, bude opovrhovaný, nežádoucí, na obtíž. Možná se Vám líbí pojem čistá rasa, která není poskvrněna islámem a co já vím čím „arabským“ ještě. Výraz „čistá rasa“ je však hodně zavádějící a nepravdivý. Já žádnou takovou rasu neznám, snad jen eskymáky, ale i o tom bych pochyboval. Všichni jsme za ty dlouhé dějiny nějak namíchaní a jinak to už na tomto světě ani nebude. Jestli si tedy myslíte, že Češi, Slováci, Maďaři anebo Poláci (když mi navrhuje, abych se odstěhoval do jedné z jejich zemí) jsou čistou rasou, nevím, jestli to mám vnímat jako pokus o vtip, nebo jestli tak opravdu smýšlíte. Anebo mi snad chcete říci, že všechny ty zločiny, ze kterých jste obvinil islámské uprchlíky, páchají opravdu jenom oni, že v českých

či jiných věznicích nesedí žádný Čech, Slovák, Polák, Maďar, protože ti jsou svatí, bez poskvrny, bez hříchu?

Já se minimálně jednou za týden setkám s nějakým Němcem. Ať na klinice, kde pracuji, nebo na mnoha dalších místech. Jsou to lidé ze všech kruhů, různého věku. Vždy vyvídám, co oni jako Němci soudí o paní Merkelové. Nebudete mi to asi věřit, ale ještě jsem se nesetkal s nikým, kdo by na ni nadával nebo ji kritizoval. Někteří sice nesouhlasí se vším, co dělá, ale drtivá většina ji považuje za charisma-tickou, moudrou a vizionářskou političku. Ani trochu mne nepřekvapuje, že na ni v Rakousku nadává H. Ch. Strache či jeho prezidentský trumf Hofer, v Čechách Zeman, Klaus, na Slovensku Kotleba a mnozí jiní, jim podobní. Z mého pohledu jsou to lidé, kteří paní Merkelové nesahají svým vzděláním, charakterem či politickým umem ani k patám.

Klidně si mějte, pane Poši, svůj pohled. Já Vám ho brát nechci a nebudu. Označte mě klidně za naivního, hloupého, nevzdělaného. Ani to mi nevádí. Ale ponechte mi prosím mou víru v dobro v člověku, mou víru, že to, co nás učil Ježíš Kristus, má smysl a je schopno změnit tento svět k lepšímu.

S pozdravem

Petr Žaloudek, 20. září 2016, Vídeň

Vážená redakce Kulturního klubu,

po přečtení článku na straně 74-75 (*Demokratie muss gelernt werden*) jsem užasla nad tím, že se ve Vaší redakci nenajde jediná osoba, která by byla schopna věcně odpovědět. Poučování o demokracii hlavně od Rakušanů i Němců na mne hluboce zapůsobilo. Mám dojem, že se zapomněli podívat do zrcadla vlastní nedávné historie. Jenomže dosud žijí pamětníci, kteří nezapomněli, jak to s tou demokracií u nich dopadlo po roce 1933 až do roku 1945.

Srdečně zdraví a zlobí se

věrná čtenářka

P.S.

I když poslední číslo Kulturního klubu se mi moc líbilo.

Vážená čtenářko,

děkujeme za Váš příspěvek. Věřte nám, že bychom byli rádi, kdyby reagovalo více lidí, a tak by se na stránky časopisu třeba dostala i hodnotná výměna názorů. Jako redakci nám nepřísluší zaslané materiály člena redakce kritizovat, i když nemusíme být vždy stejného názoru. Sami si psát odpovědi, tak jak některé redakce činí, nechceme.

Děkujeme za pochopení a zůstaňte nám věrná!

Srdečně zdraví

redakce

Milý ohlas na mylnou upomínku

Vážená redakce,

časopis budeme dále předplácet, rádi čteme Vaše kulturní a politické příspěvky, které nás obohacují o informace z domova.

S pozdravem

Olga Brozek

Otec vlasti Karel IV. 700. výročí narození

Každá doba se ke Karlu IV. přihlásila po svém, vyprávěl dr. Jiří Mihola v Akademickém spolku u příležitosti přednášky k 700. výročí narození panovníka. Baroko v něm spatřovalo především zbožnost, osvícenství vzdělanost a novodobé dějiny ho zvolily roku 1998 za největšího Čecha všech dob. Vojtěch Raňkův z Ježova ho nazval ve svém smutečním projevu Pater patrie, otec vlasti. Všichni k němu zhlíželi s úctou, poněvadž ovládal meč jako vzdělání, uměl komunikovat a uměl také naslouchat.

Dovedl spolupracovat s církví ale nezřikal se proto sám světských radovánek. Jestli se cítil jako Čech, nevíme, mluvil zřejmě více německy a francouzsky, ale přilnul k Čechům, především k Praze, ze které vybudoval metropoli a pevnou rezidenci panovnického dvora.

Karel IV. z dynastie Lucemburské, jako český král Karel I., byl v posloupnosti 16. císařem Svaté říše římské a jedním z nejinteligentnějších panovníků. Jeho učitel Pierre de Rosières byl roku 1342 zvolen papežem jako Klement IV. Karel mluvil a psal německy, česky, latinsky, francouzsky a italsky, ovládal také mnohé dialekty. Obklopoval se schopnými lidmi a cítil nadnárodně. Pokud po něm někdo něco žádal, mluvil vždy k věci. Sám sebe vystihl nejlépe ve svém životopise *Vita Caroli* a nechal se také jako první panovník portrétovat tak, jak skutečně vypadal. Byl poměrně vysoký a chodil mírně skloněný v důsledku zranění po turnaji. Jako syn krále Jana Lucemburského, syna římského císaře Jindřicha VII., a české královny Elišky ze starobylého rodu Přemyslovců byl v Evropě velmi uznáván.

Pokřtěn byl jménem Václav a na svůj přemyslovský původ byl vždy hrdý. Teprve při biřmování ve Francii 1323, kam ho otec poslal na výchovu, přijal jméno svého strýce, francouzského krále, Karel.

Když se Karel vrací na podzim roku 1333 do Čech, vypráví dr. Mihola, ubytuje se na Špilberku. O rok později ho otec jmenuje moravským markrabětem. Za věčně nepřítomného Jana Lucemburského usiluje o upevnění panovnické moci. To se nelíbí českému panstvu a Karel se dostává do konfliktu s vlastním otcem.

Nejdůležitějšími mezníky Karlova života jsou léta čtyřicátá. Roku 1344 dosáhl povýšení pražského biskupství na arcibiskupství. První arcibiskupové, Arnošt z Pardubic, Jan Očko z Vlašimi a Jan z Jenštejna, se skvěli velkou vzdělaností, vyprávěl dr. Mihola. 11. června 1346 byl Karel, s podporou papeže a vydatným přispěním svého otce, zvolen u městečka Rhens na levém břehu Rýna římsko-německým králem. Tak se stává římským králem dříve než králem českým, zdůraznil přednášející.

V srpnu roku 1346 umírá otec Karla, český král Jan Lucemburský, v bitvě u Kresčaku a Karel je o rok později korunován v rozestavěné svatovítské katedrále arcibiskupem Arnoštem z Pardubic českým králem.

Mimořádně významným byl rok 1348. Karel IV. zakládá v Praze univerzitu, první na severu od Alp a na východě od Rýna. První, která byla doložena autentickou na pergamentu vystavenou listinou, první skutečně věhlasnou univerzitu. V tomto roce nařídil Karel rovněž zbudovat Nové Město pražské a započal se stavbou hradu Karlštejna, místa pro uložení říšských korunovačních klenotů a svatých relikvií, jichž byl vášnivým sběratelem.

Karel IV. byl známý velmi samostatným jednáním na evropské půdě. To mu umožnila velká diplomatická schopnost. Ta ho přivedla k vydání říšského zákoníku Zlatá bula, která potvrzovala mj. volbu panovníka většinou hlasů ze sedmi kurfiřtů. Pozoruhodné je, že se Karlovi nepodařilo vydání českého zákoníku *Maiestas Carolina*, o němž nakonec prohlásil, že shořel. Na tomto místě citoval dr. Mihola Nerudovy verše o Buškovi z Velhartic, trpkém vínu a zemi, která stejná je...

V roce 1355 se Karel vydal s třetí manželkou Annou Svídnickou na triumfální korunovační jízdu do Říma, kde byli oba korunováni na císaře a císařovnu.

Bohatý osobní život Karla IV. je nám známý. Ze čtyř manželství vzešlo několik dětí, do dějin vešli především dva, Václav IV. a Zikmund Lucemburský. Ten druhý, v Čechách méně oblíbený, byl vynikajícím státníkem, zdůraznil dr. Mihola. Tak chce novodobá česká historie skoncovat s falešnými mýty. Zikmund, pravil přednášející, má ale šedou tečku. V Kostnici sice skoncoval s problémy církve, upálení Mistra Jana Husa však dřímá hluboko v srdcích mnoha Čechů.

Ve druhé části přednášky nám promítl dr. Mihola řadu obrázků ze sakrálního a soukromého života Karla a jeho čtyř manželek. Obrázky pocházejí částečně z výstavy *Karel IV.* v Praze. Přednášející promítl také fotografie hradů a památek pořízených z cest se studenty. Pozastavil se delší dobu u hradu Karlštejn. Jeho renovace, které přinesly změny oproti původnímu stavu, ovlivnily nepříznivě přijetí hradu do seznamu světových památek UNESCO.

Dr. Mihola se ujal tohoto náročného tématu fundovaně, ale s volností a vtipem, jak si může dovolit pouze odborník. Následovala zajímavá diskuse.

Jménem Akademického spolku panu dr. Miholovi srdečně děkujeme. Poděkování náleží rovněž předsedkyni Akademického spolku Mag. Heleně Huberové. Díky její organizaci jsme si mohli připomenout jeden z nejkrásnějších úseku našich národních a evropských dějin.

Dr. Helena Klein-Watryczová,
čestná předsedkyně A. S.



Dr. Jiří Mihola

Ve vídeňském divadelním muzeu je otevřena výstava o Havlovi

V Divadelní muzeum ve Vídni byla ve středu 21. 9. 2016 otevřena výstava věnovaná bývalému československému a českému prezidentovi a dramatikovi Václavu Havlovi. Po názvem *Jeho svoboda, naše svoboda* připomíná Havlovy hry, které uvádělo vídeňské divadlo Burgtheater v době, kdy jejich autor byl ještě jako disident vězněn komunistickým režimem. Výstava zachycuje inscenaci Havlových her v Burgtheatru i dramatikův život. Návštěvníci uvidí různé dobové dopisy, fotografie, novinové články a divadelní programy. Součástí expozice jsou i autentické Havlovy rukopisy, jeho psací stroj a zahradní nábytek.

Vernisáž zahájil dr. Thomas Trabisch, ředitel Divadelního muzea, také promluvil Achim Benning, bývalý ředitel Burgtheatru, Michael Žantovský, ředitel pražské Havlovy knihovny, kníže Karel Schwarzenberg, bývalý ministr zahraničí ČR, velvyslanec ČR Ing. Jan Sechter a kurátorka výstavy Anna Freimanová.

Výstava byla koncipována u příležitosti nedožitých osmdesátin Václava Havla knihovnou Václava Havla v Praze a ve spolupráci s Českým centrem ve Vídni.

Výstava je otevřena do 17. 4. 2017.

Theatermuseum, 1010 Vídeň, Lobkowitzplatz 2.



Protagonisté večera: Karel Schwarzenberg a Achim Benning

Karel Čapek ve Zlíně



Foto: Nadácie POLIS / Richard Köhler

Na pozvání nadace PROLIS v Žilině se zúčastnil literární kroužek při škole Komenského, který vede pan Jaroslav Kolář, večera na počest Karla a Josefa Čapka. Přednes výběru z jejich děl velmi procítěně přednesli Věra Königová, Nela Štěrbová, Petr Žaloudek a Vladimír Stejskal. Pásmo bylo vkusně doplněno hudbou. Po krátké přestávce následovala diskuse na dané téma, které se zúčastnili pan Jaroslav Kolář, profesor literatury v Bratislavě pan Peter Zajac a moderátorka paní Lucie Faltynová. Celý večer byl nahráván a je k dispozici na Facebooku.

Spomienka na Pavla Strauša

Dňa 13. októbra sa v priestoroch Otto-Mauer-Zentrum uskutočnila beseda venovaná tvorbe slovenského spisovateľa Pavla Strauša (1912, Liptovský Sv. Mikuláš – 1994, Nitra). Annemarie Weinzettl, zástupkyňa predsedu Zentra, privítala hostí i publikum, Alena Heribanová, riaditeľka Slovenského inštitútu, predstavila prednášajúcich. Prvou prednášajúcou bola Mária Bátorová, členka vedeckého zboru Slovenskej akadémie vied v Bratislave, ktorá podujatie spolu s Zentrom pripravila. Pani Bátorová, ktorá je okrem iného členkou slovenského PEN Klubu, vyučovala literatúru na univerzite v Kolíne a Bratislave. Jej hlavnou expertízou je literárny disent.

V úvode sme sa dozvedeli mnoho zaujímavostí z naozaj pestrého života Pavla Strauša. Študoval medicínu v Bratislave a vo Viedni, svoje prvotiny, dve zbierky básní *Die Kante auf dem Ei (Kanvica na vajci)* a *Schwarze Verse (Čierne verše)*, vydal v rokoch 1936-1937 v Prahe. Pracoval ako lekár, najskôr v Plzni, neskôr v Ružomberku. Pod vplyvom spriaznenej katolíckej rodiny konvertoval v roku 1942 ku katolicizmu. Pavol Strauß bol židovského pôvodu, a preto ovládal nemčinu i slovenčinu rovnako bravúrne. Tvoril v oboch jazykoch. Počas Slovenského národného povstania bol lekárom ružomerskej vojenskej nemocnici a po potlačení povstania bol zatknutý gestapom. V roku 1945 bol oslobodený a ukrýval sa v Trnavskom kláštore, kde sa zosobášil s Máriou Loydlovou. Onedlho sa zamestnal na onkologickom oddelení v bratislavskej nemocnici, v roku 1946 sa stal primárom chirurgie na klinike v Skalici a neskôr sa stal jej riaditeľom. Okrem krásnej literatúry publikoval aj vo vedeckých časopisoch *Slovenský lekár*, *Rozhledy v chirurgii*, *Lekársky obzor* a *Bratislavské lekárské listy*.

Prednášku pani Bátorovej dopĺňali ukážky z jeho diela v podaní herca a recitátora Ferdinanda Kaupa. Ďalším prednášajúcim bol Tibor Žilka z Fakulty európskych štúdií univerzity v Nitre, ktorý sa dielu Pavla Strauša intenzívne venuje už niekoľko desaťročí a ktorý taktiež spoluorganizoval konferenciu venovanú autorovi, ktorá sa konala v roku 1996 na Katolíckej univerzite Petera Pázmányho v Piliscsabe v Maďarsku. Dozvedeli sme sa o rozsiahlom korpuse autorovho diela. V jeho bibliografii sa nachádza sedem žurnálov, deväť zbierok esejí, sedem zbierok básní, štyri preklady jeho diel a tri zbierky textov vydané v Ríme pod pseudonymom. Následne nám tretí prednášajúci, Ján Gallik, taktiež z nitrianskej univerzity, predstavil vedecké publikácie o živote a diele Pavla Strauša, ktoré boli vydané v priebehu posledných rokov. Nakoľko sa jedná o značné množstvo publikácií, je zrejmé, že autor ani zďaleka neupadol do zabudnutia, priam naopak, záujem o jeho dielo naďalej stúpa. V Nitre mu bola v roku 2002 Spoločnosťou Pavla Strauša, ktorá sídli v Liptovskom Mikuláši, odhalená pamätná tabuľa. Na podujatí v Otto-Maurer-Zentrum sa zúčastnilo mnoho záujemcov a akciu podporili i študenti slovakistiky z viedenskej univerzity.

Tag der Sprachen

Dňa 26. septembra sa v priestoroch Rakúsko-slovenského kultúrneho spolku uskutočnil Európsky deň jazykov. Je to celoeurópska akcia organizovaná EU, ktorá apeluje na oslavu európskych i mimoeurópskych jazykov. Cieľom je priblížiť účastníkom nezávislých podujatí literatúru písanú v týchto jazykoch a týmto prispieť k osvete a jazykovej rôznorodosti v EU. Na stretnutí organizovanom KLUBom Čechov a Slovákov v Rakúsku bol hlavnou témou laureát Nobelovej ceny Jaroslav Seifert v kontexte 30. výročia jeho úmrtia. V úvode sa Marie Brandeis venovala taktiež 100. výročiu úmrtia rakúskej spisovateľky Marie von Ebner-Eschenbach, ktorá je známa svojim vrúcnyim vzťahom k Čechám. Z jej diel sme si vypočuli krátku poviedku. Následne bol stručne predstavený život Jaroslava Seiferta a spomienky jeho dcéry. Z niekoľkoročnej priateľskej korešpondencie so slovenským hercom Ladislavom Chudíkom, ktorá bola taktiež vydaná knižne (*Tichý dvojhlas*; PRO, 2011), čítali Marie Brandeis, Andrea Ozábalová a Daniela Makový Nedas. Pani Brandeis následne predniesla tri básne Jaroslava Seiferta. V treťom bloku čítania nám Daniela Makový Nedas stručne predstavila dejiny vplyvu českých poetistov na slovenskú literárnu scénu, ktorá sa odohrala v troch fázach. Najznámejším predstaviteľom slovenskej vetvy poetistov bol Laco Novomeský, ktorého 40. výročie úmrtia si taktiež pripomíname v roku 2016. Ukážky z jeho zbierok *Nedela*, *Romboid* a *Otvorené okná* predniesli Andrea Ozábalová a Daniela Makový Nedas. Po krátkom zhrnutí pozvali členovia Rakúsko-slovenského kultúrneho spolku a KLUBu Čechov a Slovákov v Rakúsku na plánované kultúrne podujatia a večer sa ďalej niesol v duchu diskusie v príjemnej spoločnosti.

Redakčná poznámka: U príležitosti 80. výročia narodenia básníka Jaroslava Seiferta (s ktorým bol výbor Klubu v písomnom styku) usporiadal KLUB v roce 1981 nejen slavnostní matiné, ale pro své členy vydal faksimile autorova rukopisu *Epilog*.



Protagonistky večera Marie Brandeis, Andrea Ozábalová, Daniela Makový Nedas

Marie von Ebner-Eschenbach,

hraběnka Dubská, byla rakouská spisovatelka působící v českých zemích. Je považována za nejvýznamnější německy píšící autorku 19. století. Náměty pro své příběhy čerpala z Vídně, kde žila od roku 1856, a z okolí Zdislavic, hlavně z Hoštic, kam jezdila každé léto za svou rodinou a kde v zámeckém parku od útlého mládí tvořila své prvotiny.

V roce 1898 byla vyznamenána nejvyšším rakouským civilním řádem, Čestným křížem za umění a literaturu. V letech 1910 a 1911 byla nominována na Nobelovu cenu za literaturu. Kromě němčiny (jazyka, v němž psala) ovládala i češtinu a francouzštinu. Její odkaz vyniká mj. bohatou studnicí trefných aforismů, např. „Vítěz, ale netriumfuj!“ (Sieg, aber triumphiere nicht!), „Moudřejší ustoupí. Smutná pravda, na níž je založena světovláda hlouposti“, „Milovat znamená trpět, ale nemilovat znamená zemřít.“

Na vlastní přání byla pohřbena v klasicistní budově rodné hrobky hrabat Dubských ve Zdislavicích.

Ve znamení tří deklarácí... Šlechta v letech nacistického ohrožení československého státu

V úterý dne 18. října 2016 v 19:30 hodin se v prostorách Vídeňské univerzity uskutečnila vernisáž výstavy *Ve znamení tří deklarácí... Šlechta v letech nacistického ohrožení československého státu* a s ní spojená pódiová diskuse. Výstavu lze navštívit do 24. března 2017.

Po úvodních slovech děkanky Historicko-kulturní fakulty vídeňské univerzity Claudie Theune-Vogt vystoupil velvyslanec České republiky v Rakousku Jan Sechter. K výstavě poté hovořil kurátor výstavy a ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů Zdeněk Hazdra.

Následně Oliver Rathkolb z Ústavu současných dějin vídeňské univerzity, který se rovněž ujal role moderátora, zahájil pódiovou diskusi v rámci které vystoupili Karel Schwarzenberg, bývalý ministr zahraničí ČR a předseda Zahraničního výboru Poslanecké sněmovny ČR, Zdeněk Hazdra a Marija Wakounig z Ústavu východoevropských dějin vídeňské univerzity.

Vysoká účast návštěvníků diskuse z řad zástupců diplomatického sboru, potomků šlechty, jejichž předci byli signatáři deklarácí, o kterých výstava informuje, odborné veřejnosti i návštěvníků, kteří se zajímají o Českou republiku, je dokladem zájmu o toto historické téma v Rakousku a nabízí potenciál pro představení výstavy i v dalších rakouských spolkových zemích.

Putovní výstavní projekt přibližuje postoje a postavení šlechty v Československu v kontextu mnichovských událostí roku 1938 a následné okupace českých zemí nacistickým Německem. Hlavní pozornost je věnována představitelům šlechtických rodů, kteří stáli u vzniku tří deklarácí proklamujících podporu českému státu a národu. Stranou pozornosti nezůstávají ani otázky související s kolaborací šlechty na jedné straně a jejím zapojením do protinacistického odboje a s tím souvisejícími postihy na straně druhé. Autory projektu jsou historici z Ústavu pro studium totalitních režimů Dita Homolová a Zdeněk Hazdra. Výstava je poprvé představena v němčině.

ZÚ

Hřbitov ve Wunsiedelu a jiné příběhy z pohraničí

V rámci řady Czech AUT Trends, kterou pořádá Velvyslanectví České republiky v Rakousku a České centrum ve Vídni, proběhlo ve čtvrtek 6. října 2016 v Českém centru autorské čtení a diskuse o knize Karla Brauna *Der Wunsiedler Friedhof und andere Grenzgeschichten (Hřbitov ve Wunsiedelu a jiné příběhy z pohraničí)*. Diskusi moderoval Georg Traska, ÖAW.

Dílo vydané v roce 2015 v edici Sonnberg v sobě spojuje eseje o pohraničních příbězích s českými, německými a česko-německými tématy, která kulturolog Karl Braun zpracovává.

Karl Braun vytváří svými slovy a citáty atmosféru, která posluchači nebo čtenáři rozšíří horizont. Najednou se tak souvislosti, historické a kulturní rozměry dané problematiky stávají jasnějšími. Kulturně vědecké úvahy jsou tak také pro čtenáře literárního díla zajímavé. (Text z nakladatelství.)

Karl Braun se narodil v roce 1952 v bavorském Wunsiedelu a v průběhu svého života publikoval nespočet článků a knih. Od roku 2002 je profesorem evropské etnologie a kulturních věd na Filipově univerzitě v Marburgu. Těžiskem jeho výzkumu je mimo jiné identita sudetských Němců a také německo-české sousedské vztahy.

ZÚ

Krátké ohlédnutí

12. 09. 2016 byl na ZÚ promítán dokumentární film *Boží mlýny* režiséra Josefa Císařovského. Po filmu následovala diskuse s režisérem Josefem Císařovským a producentem Alešem Hudským. Překladu se spontánně ujala Pavlína Böhmová-Lössel (Klub).



07. 09. 2016 byla na radnici udělena Cena Centrope, kterou získal András Smuk nominovaný za Maďarsko. Cena Centrope se udílí od roku 2007 a je spojena s finančním darem 10 000 Euro. Iniciativa Centrope vznikla v roce 2003 a má za cíl podporovat vzájemnou spolupráci mezi Vídni, Dolním Rakouskem, Hradskem a sousedními zeměmi Českou republikou, Slovenskem a Maďarskem. Překvapením bylo předání ocenění „Goldener Rathausmann“ Karlu Hanzlovi, který se podílel na projektu Centrope od jeho počátku.

V pondělí **26. září** se na velvyslanectví ČR ve Vídni uskutečnil již 18. ročník Svatováclavského posvícení, v tomto roce ve znamení Pardubického kraje. Východočeský kraj přijel představit hejtman kraje JUDr. Martin Netolický společně s Destinační společností Východní Čechy s asi dvacítkou zástupců cestovního ruchu, regionálních řemesel a obchodu. Úspěch sklidilo v průběhu večera vystoupení pardubického sboru KOS a Konzervatoře Pardubice, bohaté pohoštění regionálními specialitami včetně pardubického perníku a piva Pernštejn a v neposlední řadě i vystavená produkce lokálních výrobců šperků, dřevěných hraček a bytového textilu. Svatováclavské posvícení přilákalo četné hosty nejen z řad rakouských politiků, institucí, diplomacie a krajaňské komunity.

Do Českého centra v prvním vídeňském okrese zvala dopoledne agentura CzechTourism na tiskovou konferenci u příležitosti prezentace Východočeského kraje. Seznam všech prezentovaných – kontaktní adresy najdete na webových stránkách ZÚ. Ještě téhož dne pardubický hejtman Martin Netolický společně s velvyslancem Janem Sechterem slavnostně položil věnce u sochy Josefa Ressla umístěné před budovu Technické univerzity ve Vídni.



Krajský hejtman JUDr. Martin Netolický
a Mag. Pavlína Böhmová-Lössel, KLUB na ZÚ

06. 10. 2016 se v prostorách velvyslanectví České republiky konala vernisáž výstavy *Vídeňské svobodné listy 70 let*. Četné hosty večera přivítal velvyslanec České republiky Jan Sechter, který nad výstavou převzal záštitu. Během akce

vystoupil pěvecký sbor Lumír. V rámci vernisáže byly připraveny referáty a na závěr proběhla pódiová diskuse – referenti: prof. PhDr. Jan Jiráček, Ph.D. (Metropolitní univerzita v Praze), PhDr. Martin Sekera, Ph.D. (Národní muzeum v Praze) Mgr. Dr. Phil. Viktor Velek, Ph.D., Ing Karel Hanzl (Poradní sbor při Spolkovém kancléřství, Školský spolek Komenský). Následně byla ke zhlédnutí krátká ukázka z filmu *Zapomenuté momentky filmů Františka Bouchala*. Výstavu včetně filmu je možné navštívit do 18. 11. 2016 po předchozím nahlášení na: jana_khekova@mzv.cz.

15. 10. 2016 zvala Sokolská jednota XII/XV „Tyrš“ na Moravské hody. K tanci a poslechu vyhrávala dechová hudba Vysočina.

17. 10. 2016 hostovalo na pozvání Kontakt-Fóra pražské divadlo Studio DVA v divadelním sále české školy s hrou Patrika Hartla *Vysavač*.

21. 10. 2016 zval Literární kroužek při české škole na besedu *Let let – Im Flug der Jahre*.

23. 11. 2016 byla v Hartmannkloster, Hartmannngasse 7, 1050 Vídeň, slavnostně otevřena a požehnána stálá výstava *Restituta – Glaube gegen Ns-Gewalt*.

25. 10. 2016 v 17:00 byla na Velvyslanectví České republiky v Rakousku ve spolupráci s Muzeem T. G. M. v Rakovníku otevřena výstava *T. G. Masaryk ve fotografiích*.

27. 10. 2016 v rámci workshopu bylo uspořádáno divadelní představení *Nachtasy!* (Stumpergasse 53-55, 1060 Wien).

27. a 28. 10. 2016 proběhl v C3 (Centrum für Internationale Entwicklung, Sensengasse 3, 1090 Wien) mezinárodní workshop na téma Honza Krejcarová und der tschechische Underground. (Re-)Konstruktion eines Mythos.

„Okénko do duchovního života krajanů“

Život se našťastí neskládá jen z toho materiálního, co nám kdo dá, co si sami vybudujeme nebo co na nás v tomto světě zbude. Velké možnosti, jak naplnit lidskou touhu po štěstí už zde na zemi, nabízí např. duchovní život. Teď nemyslím jen na jakési soukromé „meditace“, ale hlavně na životy našich krajanů, kterým jsou blízké křesťanské hodnoty a kteří se scházejí při různých příležitostech, aby obohatili právě tu duchovní stránku svého bytí.

04. 09. 2016 se konal unikátní koncert na zahájení školního roku. Den před zahájením nového školního roku v neděli 4. září nás pozval český velvyslanec ve Vídni pan Jan Sechter na originální „zvonkový“ koncert. Jednalo se o vystoupení dětí a mládeže z Valašska, kteří skvěle ovládají hru na ruční zvonky. Soubor je známý pod názvem „Zvonky Dobré zprávy“ a o jeho vznik se zasloužili zejména manželé Wiera a Miroslav Jelinkovi, kteří vedou sbor Českobratrské církve evangelické (ČCE) v Kateřiněch. Mladí zvoníci doprovodili svojí hrou nedělní bohoslužby v chrámu Panny Marie Na Nábřeží (Maria am Gestade) a v kostele Nejsvětějšího Vykupitele na Rennwegu. Bohoslužby

v českém jazyce vedl P. Jiří Šindelář, CSsR, a závěrečný koncert doprovázela duchovním slovem paní Wiera Jelinek, farářka ČCE. Po tomto duchovním zážitku uspořádal pan velvyslanec před kostelem pro účastníky pohoštění, při kterém jsme mohli osobně poznat všechny mladé zvoníky a vyzkoušet si i jejich originální hudební nástroje. Při loučení nás soubor „Zvonky Dobré zprávy“ ujistil, že se do Vídně při nejbližší příležitosti ještě vrátí.

06. 09. 2016 se konala „Školní“ mše svatá na Rennwegu. Začátkem školního roku se v kostele Nejsvětějšího Vykupitele na Rennwegu slouží tradičně mše svatá pro děti a mládež, kteří ve Vídni navštěvují školy českého školského spolku Komenský. Školáci přišli v doprovodu svého pedagogického sboru a někteří i se svými rodiči, takže se kostel na Rennwegu zaplnil téměř do posledního místa. Vedením školních bohoslužeb byl nově pověřen P. Jiří Šindelář, který se během mše sv. pokusil mladým posluchačům přiblížit obsah té neznámější modlitby „Otče náš“. Pozorné naslouchání svědčilo o tom, že většina žáků souhlasila s tím, že se jim může tato modlitba během nového školního roku hodit. Školní orchestr složený z žáků i některých pedagogů se postaral o radostnou atmosféru. Rytmičké písně měly úspěch, orchestr sklídl potlesk a na konci musel ještě jednu píseň přidat! Školním bohoslužbám na Rennwegu velmi pomohlo i nové ozvučení kostela, které financoval vlastník kostela – krajský spolek Jednota svatého Metoděje.

Na další setkání dětí a mládeže škol Komenský se můžeme těšit těsně před Vánoci ve čtvrtek 22. prosince a povíme si něco o tom, jak to bylo s narozením Pána Ježíše Krista.

14. 09. 2016 – Vzácná návštěva v chrámu Panny Marie Na Nábřeží.

Nejvyšší představitel katolické církve České republiky Dominik kardinál Duka, dále biskup Václav Malý, generální vikář P. Zdeněk Wasserbauer a dvanáct studentů teologie z pražského Arcibiskupského semináře navštívili zdejší chrám Panny Marie, kde jsou uloženy ostatky patrona Vídně a našeho krajana z Tasovic u Znojma – sv. Klementa Hofbauera. Taková návštěva z České republiky tu nejspíš ještě nebyla! Kdo by však čekal nějaká církevní „knížata“, byl by zklamán. Do Vídně dorazili tito poutníci ve středu 14. září dopoledne dvěma mikrobusey, řádně zpocení, ale i správně lidsky natěšení na Vídeň a její obyvatele. Nejprve se konala společná modlitba a přátelské přijetí u nejvyššího představitel katolické církve v Rakousku Christopha kardinála Schönborna. Poté jsme společně vyrazili do ulic města, naobědvali se za nějakých 10 € v jedné z mnohých restaurací po cestě a po prohlídce jsme se setkali s krajany v chrámu Panny Marie Na Nábřeží, kde se v 16:00 slavila bohoslužba u oltáře sv. Klementa. Na závěr mše svaté se nám představili studenti teologie, kteří se mají v budoucnu stát kněžími, a poprosili nás o modlitbu, aby vytrvali ve svém povolání. Po prohlídce a pohoštění v přilehlém klášteře redemptoristů se naši hosté vydali zpět do Prahy. Skrze modlitbu však zůstáváme dál ve spojení.

17. 09. 2016 – Putování do rodiště patrona Vídně

Aneb za svatým Klementem Hofbauerem do Tasovic u Znojma. I tak by se dalo nazvat společné česko-

slovensko-rakouské putování do rodiště patrona Vídně. Akce se koná pravidelně každý rok na konci léta a dává našim i rakouským občanům možnost bližšího vzájemného poznání a spolupráce. Letošní putování se konalo v sobotu 17. září. Někteří účastníci přijeli z Vídně autobusem, jiní přišli pěšky z příhraničních obcí a měst, jako jsou Znojmo, Retz, Zwingendorf apod. Nechyběli ani rodáci z Tasovic a blízkého okolí. K setkání poutníků došlo při mši sv. ve 14:00 v kostele sv. Klementa Hofbauera. Těto slavnosti předsedal P. Lorenz Voith, CSsR, který ve své promluvě připomněl probíhající církevní Svatý rok milosrdenství a skutky milosrdenství patrona Vídně. Na závěr se konalo neformální přátelské setkání poutníků v prostorách přilehlého klášteře, při kterém nechybělo moravské víno a koláčky, o které se postarali tasovičtí rodáci.

25. 09. 2016 – Neděle národů v katedrále sv. Štěpána

Křesťané různých národností, kteří žijí ve Vídni, se každoročně setkávají na společné bohoslužbě ve zdejší katedrále. Nejinak tomu bylo i v neděli 25. září, kdy vídeňský dóm zcela zaplnili účastníci původem z Albánie, Itálie, Chorvatska, Řecka, Polska, Slovenska, Slovinska, Česka, Rumunska či Maďarska. K nim se přidali další skupiny věřících, např. anglicky, francouzsky a španělsky mluvící obyvatelé Vídně. Slavnostní „mši sv. národů“ vedl biskup pro národnostní menšiny dr. Franz Scharl a spolu s ním koncebrovali duchovní správci cizojazyčných farností ve Vídni. Do bohoslužby se postupně zapojovali všechny národy modlitbou a zpěvem ve svých jazycích. Naše krajany zastupovali při mši sv. P. Pavol Dubovský a P. Jiří Šindelář, dále pěvecký sbor Lumír, česká i slovenská schola mládeže či skupina krojovaných poutníků z Velkých Pavlovic. Na závěr se konalo již tradiční „agapé“, tedy přátelské setkání a pohoštění na nádvoří Arcibiskupského paláce. Jednotlivé národy při této příležitosti nabízejí ochutnávku svých specialit, takže se Neděle národů těší i poměrně velkému zájmu veřejnosti.

Aktuální nabídka

V současné době se ve Vídni konají bohoslužby v českém jazyce na třech místech. Česká duchovní správa zajišťuje duchovní program pro rodiče s dětmi, které se připravují k prvnímu svatému přijímání, pamatuje také na děti školou povinné, koná setkání pro mládež, studenty a dospělé, zajišťuje skupinové duchovní obnovy, pořádá poutě, poskytuje duchovní služby jednotlivcům, českým spolkům, organizacím, turistům, poutníkům a dalším zájemcům. Podrobnější informace vám rád poskytne P. Jiří Šindelář, tel.: 0677 614 182 32, e-mail: jiri.sindelar.cssr@gmail.com.

P. Ing. dr. Jiří Šindelář, CSsR

Sv. Václav a farnost sv. Karla Boromejského ve Vídni

Na den svátku sv. Václava se konala v barokní farní budově křížovnické fary – Karlskirche důstojná oslava. Ve 3. poschodí byla zřízena kaple, která byla slavnostně zasvěcena patronu české země sv. Václavovi. Vysvěcení kaple provedl opat klášteře premonstrátů v Nové říši P. Marian Ru-

dolf Kosík. Spolucelebrovali duchovní správce kostela, P. Mag. Martin Pastrňák, O.Cr., a další kněží a členové řádu křížovníků.



Svěcení konventní kaple ve Vídni, Kreuzherrengasse 1

Ve věku 69 let zemřel scénograf a architekt Pavel Bílek

Ve věku devětašedesáti let zemřel scénograf a architekt Pavel Bílek, který působil především v divadlech německojazyčné oblasti. O jeho úmrtí ČTK za rodinu informoval scénograf a bývalý ředitel Národního divadla Daniel Dvořák. Bílek zemřel 30. září, rodina a přátelé se s ním rozloučili 8. října na hřbitově v Popicích u Znojma.

Bílek v roce 1972 absolvoval Vysokou školu umělecko-průmyslovou u profesora Josefa Svobody. První scénografii realizoval za studií pro Divadlo za branou k Shakespearově hře *Marná lásky snaha* v režii Otomara Krejčí. Od roku 1978 žil po podpisu Charty 77 s rodinou ve Vídni a do roku 2004 vytvořil scénografické návrhy k více než osmdesáti inscenacím, uvedl Dvořák. Bílek působil především ve Vídni, Hamburku, Salcburku a Curychu. V roce 1979 vytvořil scénografii pro inscenaci Gogolova *Revizora* v režii Pavla Kohouta v Burgtheatru, ve které účinkoval i tehdy nově angažovaný Pavel Landovský. „S Kohoutem spolupracoval Bílek i na světové premiéře jeho hry *Marie bojuje s anděly* v Akademiatheatru ve Vídni v roce 1981 a při dalším uvedení tohoto titulu v Hamburku se Sentou Bergerovou v hlavní roli v roce 1983. Byl úspěšný i jako ilustrátor, malíř a grafik. V roce 1983 obdržel ve Vídni cenu za nejlepší divadelní plakát roku,“ uvedl Dvořák.

Dirigent Ivan Pařík slaví jedenasedmdesátiny

Jeho dosavadní velké zásluhy o českou hudbu, českou operu a její propagaci v zahraničí bychom neměli přehlédnout. Do uměleckého světa vstoupil Ivan Pařík velmi dobře připraven už díky svému rodinnému zázemí. Jeho otec Otakar Pařík (* 1901) se vyškolil u předních domácích i zahraničních pedagogů ve hře na klavír a v dirigentském řemesle. Jako asistent působil i u Wilhelma Furtwänglera. Jako mladík hrál v Českém triu a doprovázel na klavír například Emu Destinnovou a Jana Kubelíka. Jeho umělecké touhy ale stále více směřovaly k dirigování. V pražském

Radiojournalu vznikl rozhlasový orchestr a Otakar Pařík se stal jedním z jeho prvních dirigentů. V rozhlase působil až do roku 1945. Poté dalších osm let byl dirigentem Filmového symfonického orchestru (FISYO) a s jeho jménem jako jménem dirigenta se setkáváme u desítek filmů, které v té době v byly v Čechách. Připomeňme alespoň pár nejznámějších: *Siréna*, první český barevný film *Jan Roháč z Dubé*, *Daleká cesta*, *Divá Bára*, *Bajaja*, *Pyšná princezna*, *Dovolená s Andělem* anebo *Tajemství krve*.

V roce 1953 přichází Otakar Pařík do Ostravy, kde stojí u zrodu Ostravského symfonického orchestru. Diriguje jeho první koncerty, ale v únoru 1955 umírá.

Ivanovu matku, významnou operní sólistku a pěveckou pedagožku, naopak obdařily sudičky dlouhověkostí. Zemřela devadesátiletá v roce 1999. Ještě pod dívčím jménem Marie Vojtková byla dlouholetou primadonou Voglova skvěle budovaného ostravského operního souboru. Zpívala všechny čelné sopránové role v širokém žánrovém rejstříku, tak jak jej přinášel Voglův rozsáhlý a náročný repertoár. Byla první ostravskou Emilií Marty při premiéře *Věci Makropulos* v roce 1935.

Takto geneticky výtečně vybaven vstoupil Ivan Pařík (* 22. 12. 1945) do hudebního života. Měl štěstí, že léta jeho lidského i uměleckého dozrávání připadla na dobu, kterou dnes dost idealizovaně nazýváme „zlatá šedesátá“. Ona zase tak zlatá ve skutečnosti nebyla, ale to jsme tenkrát netušili, a hlavně to byla doba, kdy se přece jenom otevřela železná opona. Ivanu Paříkovi daná politická situace umožnila vedle studia na pražské Akademii múzických umění studovat i na vídeňské Universität für Musik und darstellende Kunst, kde v roce 1970 absolvoval u profesora Hanse Swarowského. O rok později ukončil i svá studia na pražské Akademii múzických umění. V roce 1971 nastudoval s posluchači pěveckého oddělení na scéně DISKu původní novinku Josefa Boháče na libreto podle Čechovy povídky *Námluvy*. Ivan Pařík byl angažován do Opery Národního divadla do funkce korepetitora, ale záhy jsme měli možnost setkat se s ním i za dirigentským pultem. Poprvé to bylo již v roce 1971, když dirigoval Offenbachovy *Hoffmannovy povídky*, které pohostinsky nastudoval Jiří Pinkas. A podruhé dostává v Národním jako dirigent příležitost o rok později, když přebírá po hostujícím Otakaru Trhlíkovi večer, na němž byly provedeny Poulencův *Lidský hlas* a Ravelova *Španělská hodinka*. V roce 1974 ale Národní divadlo opouští. Působí v Rakousku, mimo jiné i ve vídeňské Volksoper.

V roce 1976 se uvolnilo dirigentské místo v Plzni. Tehdejší šéf plzeňské opery doktor Karel Vašata jej sem angažuje. Ivan Pařík nastupuje inscenací *Hoffmannových povídek*, poté následují dvě opery, které ho od této chvíle budou provázet stále, Pucciniho *La bohème* a především dílo jeho zamilovaného autora, Mozarta, *Così fan tutte*. Nastudoval rovněž Weberova *Čarostřelce* a dvě baletní premiéry, Adamovu *Giselle* a Héroldovu a Lanchberyho *Marnou opatrnost*.

Profesor Ivan Pařík je významným česko-rakouským dirigentem dlouhodobě působícím v zahraničí. Úzce spolupracuje s Kulturním klubem, pro který připravil mnohé koncerty. Své umění předvedl také ve Slovanské besedě.

Gratulujeme a přejeme prof. Paříkovi do dalšího působení hodně elánu!

Výbor a redakce Kulturního klubu

VZPOMÍNKA

Karel Václav Klíč (30. 5. 1841, Hostinné, Labský mlýn – 16. 11. 1926 Vídeň, Rakousko)

Byl nejen bravurním kreslířem, ale také maloval – např. portrét Jindřicha Fügnera, jednoho ze zakladatelů Sokola, kreslil Garibaldiho, kněžnu Metternichovou, Palackého aj. Byl i zručným litografem, dokonale ovládal mědiryt i lept. Při rytí dřevorytů pro časopisy často přemýšlel, zda by se dala rytecká práce usnadnit pomocí fotografie. Intenzivně se zabýval reprodukcí polotónových obrazů na papír. Když poznal obtíže tisku z výšky, soustředil se na tisk z hloubky. Namáhavé pokusy přinesly ovoce o silvestrovské noci roku 1878, která se stala datem vynálezu heliogravury. Když mu byl nápad odcizen, nezbylo než začít s novými pokusy. Chtěl nyní tisknout obrázky strojně ve velkém množství. Po špatných zkušenostech své pokusy tajil. Rok 1890 je rokem vynálezu rotačního stíracího hlubotisku.

V roce 1895 byla v Lancasteru založena tiskárna, která se věnovala zejména tisku uměleckých děl. Stal se v ní ředitelem a posléze i spolujatelem. V roce 1897 se vrátil do Vídně, kde také o řadu let později zemřel.

V roce 1862 společně s J. Mourkem založil litografický závod v Praze, v letech 1862-1866 spolu s otcem vedl v Brně fotografický závod Raffael, pracoval jako ilustrátor v Pešti (1867) a ve Vídni (1869-1889), od roku 1889 v Anglii, zde zdokonalil techniku fotomechanického tisku z hloubky, od roku 1891 byl společníkem firmy Rembrandt Intaglio Printing Company, zahajující jako první hlubotiskovou reprodukcí.



Karel Václav Klíč

Před sto lety 21. 11. 1916 zemřel **František Josef I.**, rakouský císař, český a uherský král z dynastie habsbursko-lotrinské.



František Josef I. a jeho rodina na snímku z roku 1859. Císařovna Sisi drží v rukou korunního prince Rudolfa. Stojící dívka je princezna Gisela. Vedle ní sedí tchyně Žofie a její manžel František Karl, císař František Josef I. v druhé řadě zcela vlevo, vedle něj stojí bratr Ferdinand Maxmilián, pozdější císař mexický, a jeho žena Charlotte.



Rakouský císař František Josef I. (bez stálé uniformy v civilních šatech) v roce 1894, stojící dítě je prasnovec Karl

Akademický spolek a České srdce
zvou na přednášku dr. Heleny Klein-Watryczové
Marie Terezie v zrcadle korunních zemí,
účinkuje Vladimír Stejskal
Sobota, 19. 11. 2016 v 17:00 hodin,
Slovanská beseda, Drachengasse 3, Wien 1
Bohatý bufet!
Těšíme se na Vaši návštěvu!

Galerie auf der Pawlatsche
AAKH, Spitalgasse 2-4/Hof 3
gegenüber Narrenturm
c/o Institut f. Slawistik, 1090 Wien
www.univie.ac.at/pawlatsche

Anatolij Babychuk
Horaivka

Ausstellung dauert bis 30. 11. 2016
Öffnungszeiten: Mo bis Frei 8:00-19:00
Anatolij Babychuk (Mag. art., Mag. rer. soc. oec.),
1975 geboren in der Ukraine, lebt und arbeitet
in Wien und Chervonograd, Ukraine.

Výstava Ve znamení tří deklarácí... Šlechta v letech nacistického ohrožení československého státu

Putovní výstavní projekt přibližuje postoje a postavení šlechty v Československu v kontextu mnichovských událostí roku 1938 a následné okupace českých zemí nacistickým Německem. Hlavní pozornost je věnována představitelům šlechtických rodů, kteří stáli u vzniku tří deklarácí proklamujících podporu českému státu a národu. Stranou pozornosti nezůstávají ani otázky související s kolaborací šlechty na jedné straně a jejím zapojením do protinacistického odboje a s tím souvisejícími postihy na straně druhé. Autory projektu jsou historici z Ústavu pro studium totalitních režimů Dita Homolová a Zdeněk Hazdra. Výstava je poprvé představena v němčině.

Výstavu lze navštívit do 24. března 2017 v prostorách Vídeňské univerzity.

Rekonstrukce tělocvičny ve škole Komenský

Pár dní před návštěvou předsedy vlády Bohuslava Sobotky ve Vídni schválili ministři poskytnutí peněžního daru školy Komenský na rekonstrukci tělocvičny. Celkem se jedná o částku 120 000 EUR, tedy v přepočtu asi 3,3 miliónu korun, které budou poskytnuty ve třech splátkách. Na financování rekonstrukce tělocvičny se podílí rovným dílem česká a rakouská strana.

„Mám radost, že jsem dnes mohl znovu navštívit Komenského školu, která je již od osmdesátých let 19. století nositelem tradice českého školství v Rakousku. Díky Komenského škole mají naši krajané možnost neztratit prostřednictvím výuky, která zčásti probíhá v českém jazyce, kontakt se svou mateřštinou, rodnou zemí či zemí svých předků. Těší mě, že zájem rodičů a žáků o Komenského školu se rok od roku zvyšuje. Je to dokladem toho, že česká

národnost, původ či mateřský jazyk je pro naše krajany žijící v Rakousku důležitou součástí jejich identity. Česká republika proto Komenského školu aktivně podporuje. Jsem rád, že se v posledních dvou letech, i díky podpoře vlády ČR, podařilo stabilizovat finance školy a nastavit udržitelný model jejího chodu. Vážíme si také podpory, kterou Komenského škole poskytuje rakouská spolková vláda a spolková země Vídeň. Velmi pozitivně hodnotím také vzájemnou spolupráci a podporu Komenského školy a Rakouského gymnázia v Praze,“ uvedl premiér Sobotka při své návštěvě školy Komenský ve Vídni.

Některé kusy vybavení školní tělocvičny jsou ještě z roku 1910, kdy byla budova školy v Schützengasse otevřena. Dobu před první světovou válkou tedy pamatují třeba gymnastické kruhy nebo švédská bedna. Od otevření školy před více než 100 lety nyní probíhá první celková rekonstrukce tělocvičny.

Škola Komenského ve Vídni poskytuje vzdělání přibližně 500 dětem místních krajanů v českém jazyce, zájem ale začínají mít také děti, které k České republice žádnou vazbu nemají.

Nejedná se o první peněžní pomoc české vlády. V roce 2014 škola dostala 2 mil. korun na rozvoj školy, o rok později dostala 1 mil. korun z rozpočtu Jihomoravského kraje. Škole ale chybí systematická finanční podpora, kterou potřebuje právě na rekonstrukce a investice.

ZÚ

Dne 30. října se na zámku Hartheim v Horním Rakousku konala vzpomínková akce na památku obětí nacistického programu eutanazie

Hosty ve svém projevu pozdravil hejtman Horního Rakouska dr. Josef Pühringer a dr. Brigitte Kepplinger, vedoucí spolku Schloss Hartheim. Na smuteční akci poprvé promluvili také rodinní příslušníci obětí: paní Johanna Jancko (sestra Johanna Zottlera) a Elzbieta Rybarska (vnučka Romana Dureka). Hlavní projev přednesla paní Maria Hofstätter, známá rakouská herečka původem z Lince. Účastníci vzpomínkového aktu uctili památku obětí na hřbitově zámku Hartheim modlitbou a položením věnců.

ZÚ

Čeští a rakouští záchranáři směji zasahovat i ve druhém státě

Zdravotní záchranáři služba Jihočeského kraje a Horního Rakouska může zasahovat i na území sousedního státu. Znamená to, že v případě výjezdu na místo vždy vyrazí posádka, která to bude mít nejbližší, bez ohledu na to, zda sídlí v Česku, nebo v Rakousku. Doposud museli zdravotníci respektovat státní hranice. Přeshraniční spolupráci záchraných služeb v Českých Budějovicích podepsali zástupci Jihočeského kraje a Horního Rakouska. Dohoda o přeshraniční spolupráci není časově omezená. Jednání o smlouvě trvalo několik let. „A předcházet tomu nutně musela celostátní rámcová dohoda na úrovni ministrů zdravotnictví vlád české, rakouské a bavorské,“ uvedl jihočeský hejtman Jiří Zimola (ČSSD). Dodal, že podobná přeshraniční spolupráce na tomto území už několik let funguje mezi zahraničními sbory hasičů.

Bývalý rakouský kancléř Faymann obdržel medaili Karla Kramáře

Předseda vlády Bohuslav Sobotka ČR udělil bývalému rakouskému kancléři Werneru Faymannovi medaili Karla Kramáře za rozvoj česko-rakouských vztahů.

Medaile Karla Kramáře je udělována předsedou vlády od roku 2008, kdy vznikla u příležitosti 90. výročí vzniku první československé vlády. Svě jméno dostala podle prvního předsedy vlády Karla Kramáře. Vyznamenání ji dostávají jako poděkování za zásluhy o obnovu demokracie, práv a svobod člověka. Medaili navrhli Jiří Fidler a Jan Novák, výtvarně ji zpracoval Jindřich Žáček.

Stejně ocenění už od Bohuslava Sobotky obdržel kromě jiných také bývalý velvyslanec Rakouska v ČR Ferdinand Trauttmansdorff.

Starosta a zemský hejtman Vídně Michael Häupl přijal dne 6. 10. primátorku hl. města Prahy Adrianu Krnáčovou s delegací

Tématem rozhovoru byly vztahy obou partnerských měst ve středoevropské spolupráci.

ZÚ

Národní hrdost je motorem k výkonu, zaznělo na setkání krajanů

Národní hrdost a identita jsou motorem, který Čechy v zahraničí vede k dalším výkonům, řekla na setkání krajanů nová předsedkyně společné organizace krajských spolků Eliška Hašková Coolidge. Česko je podle ní malá země, která však ve světě mimořádně uspěla. V zahajovacím projevu třídní konference, která se zabývá problémem identity v zahraničí, vzpomínala i na život v exilu. Hašková Coolidge nahradila zesnulou Áju Vrzáňovou, bývalou krasobruslařskou hvězdou. Ve Spojených státech, kde se rodina usídlila, se později stala zvláštní asistentkou několika prezidentů. Je odborníci na etiketu a společenský protokol.

Letošního setkání krajanů v Praze se účastní na 120 Čechů z dvaceti zemí světa, například Nizozemska, Chorvatska, Slovenska nebo Velké Británie. Mluví mezi sebou česky, ale u mnohých je slyšet také silný přízvuk. Konferenci zahájil první místopředseda Senátu Přemysl Sobotka (ODS) a zástupci ministerstva zahraničí, které aktivity krajských spolků podporuje například kurzy pro výuku češtiny. České krajské komunity fungují v řadě států světa, třeba v Mongolsku, Indii, v afrických zemích, Austrálii, po celé Evropě i v Americe. Díky kontaktu mezi sebou si krajané udržují české zvyky, jazyk i tradice.

Krajanům by se podle expertů měla věnovat specializovaná instituce

Česko by mělo mít podle expertů po vzoru jiných zemí instituci, která by se věnovala českým krajanům. Zaznělo to na konferenci *Diaspora jako partner mateřského státu*. Úřad by měl být k dispozici nejen někdejšími emigrantům, ale i těm, kdo do ciziny odešli za partnery nebo třeba jen dočasně za prací či studiem. Záležitostí krajanů se zatím

věnuje zejména zmocněnec ministerstva zahraničí a senátní komise pro krajanů, která má ale omezené možnosti. Konference by proto měla pomoci shromáždit podklady pro rozhodnutí o vytvoření pracoviště pro krajanů s meziresortní kompetencí.

Podpořit je třeba nejen vztah krajanů, kteří žijí po generace v cizině, k původní vlasti, uvedl ředitel Etnologického ústavu Zdeněk Uherek. Poznamenal, že po roce 1989 se charakter migrace začal měnit. Počátkem devadesátých let Češi odcházeli do ciziny za jakoukoli práci, nyní si práci vybírají a zajišťují předem a nepředpokládají, že by zůstali v zahraničí natrvalo. Předpokládaná průměrná délka dlouhodobého pobytu Čechů v zahraničí vycházela podle průzkumu, který ústav provedl mezi 342 krajanů ve 38 zemích, přibližně na deset let. Většina z nich o kontakt s Českem stojí. Přibližně dvě pětiny Čechů podle Uherka odcházely do ciziny s rodinou a chtěly pomoci řešit praktické věci s tím související. Náměstkyně ministryně školství Dana Prudíková uvedla, že ministerstvo plánuje dát na výuku češtiny v zahraničí příští rok 2,6 miliónu korun. V rámci programu podpory českého kulturního dědictví vyslalo čtrnáct učitelů do krajských komunit včetně na Novém Zélandu.

Závěr konference *Diaspora jako partner mateřského státu*, která se uskutečnila ve dnech 19.-20. 9. 2016 v Jednacím sále Senátu PČR. Organizátorem byla Stálá komise Senátu pro krajanů žijící v zahraničí, odbornými partnery Ministerstvo zahraničních věcí ČR, Akademie věd ČR a Česká škola bez hranic z. s.

- 1) Poprvé se konference zúčastnilo deset ministerstev a zástupce Úřadu vlády ČR. Můžeme konstatovat, že vedle MZV všechna oslovená ministerstva mají minimálně povědomí o problémech české diaspory a mnohé mají zpracovány manuály pro vzájemné vztahy. Co nám však chybí, je koordinace všech činností, které by bylo dobré propojit.
- 2) Cestou, kterou je reálné se ubírat, je jednat s vládou ČR, aby pověřila Ministerstvo zahraničních věcí ČR koordinací ministerstev v oblasti vztahu státu a diaspory. Toho lze dosáhnout posílením pracoviště zvláštního zmocněnce pro krajské záležitosti. Za vhodné považujeme, aby každé ministerstvo určilo jednoho pracovníka, který by zastupoval a koordinoval práci ministerstva s pracovištěm zmocněnce pro krajanů žijící v zahraničí.
- 3) Konference ukázala neinformovanost občanů ČR žijících v zahraničí o svých právech a povinnostech. Bylo by vhodné, aby se informace ze všech ministerstev soustředily na jedné webové stránce, která by sloužila počátku jako informace státu vůči diaspoře a posléze se vyvinula v oboustranný informační tok. Pro případ návratu občanů ČR do vlasti by bylo vhodné vydat brožuru, která by informovala praktickými radami o administrativě potřebné k návratu zpět do České republiky ze zahraničí, o praktických věcech, týkajících se např. sociálního pojištění, zdravotního pojištění, školní docházky apod.

- 4) Pro zajištění vzájemné informovanosti by bylo vhodné, po vzoru jiných zemí, zřídit poradní orgán při Úřadu vlády ČR z příslušných ministerstev, popřípadě se zástupci diaspory.

*PhDr. Tomáš Grulich v. r.,
předseda Stálé komise Senátu PČR
pro krajany žijící v zahraničí,
v Praze dne 29. září 2016*

Mezinárodní krajanský festival letošním ročníkem skončí

Letošní desátý ročník Mezinárodního krajanského festivalu byl poslední. V otevřeném dopisu ministru zahraničí Lubomíru Zaorálkovi (ČSSD) to uvedla organizátorka festivalu Věra Doušová, která si stěžuje na malou podporu českých úřadů. Ministerstvo zahraničí ČTK sdělilo, že při rozdělování dotací zaměřených na spolupráci s krajany získali organizátoři festivalu nejvyšší přidělenou částku 100 000 korun. „Jednotlivým spolkům z Ukrajiny a Srbska byly navíc schváleny příspěvky na účast na festivalu z vládního Programu na podporu českého kulturního dědictví v zahraničí v celkové výši 209 000 Kč,“ uvedla Irena Valentová z tiskového odboru ministerstva. Letošní ročník krajanského festivalu měl 600 účastníků, z toho 390 účinkujících z osmnácti krajanských souborů. Celkem za deset let trvání festivalu podle Doušové dorazilo na akci do Česka 5 800 krajanů.

Zahraničním Čechem roku se stal lékař Karel Pacák

Vítězem ankety Zahraniční Čech roku se stal významný český lékař žijící v USA Karel Pacák, na druhém a třetím místě skončili antropolog Leopold Pospíšil a zakladatel exilových spolků a právník Josef Čermák. Oznámil to Český rozhlas, jehož stanice Vltava a Radio Praha anketu uspořádaly. Na základě návrhů posluchačů bylo vybráno patnáct osobností z řad zahraničních Čechů a o vítězi mohli posluchači hlasovat na webu <http://www.zahranicnicch.cz> do 30. srpna. „Je zajímavé, že přední místa v anketě obsadily osobnosti, které jsou známy víc v zahraničí než doma. Svědčí to o tom, že ve svém okolí se těší velké přízni a popularitě. I na jejich osudech je vidět, čeho všeho Češi ve světě dosáhli,“ uvedl šéfredaktor Radia Praha Miroslav Krupička.

Mezi nominovanými osobnostmi byli například režisér, scenárista a herec Miloš Forman, architektka a designérka Eva Jiřičná, spisovatel Milan Kundera, herec Jan Tříska a další. Pacák si cenu z USA přijel osobně převzít.

Školní rok v Česku přináší řadu změn

Nový školní rok letos přináší několik změn. Učitelé si polepší o 1 300-1 600 korun měsíčně. O čtyři procenta se zvyšují i tarifní platy nepedagogických pracovníků. Ministryně školství Kateřina Valachová z ČSSD chce prosadit, aby pedagogům rostly platy i v dalších letech.

Platit začala také novela školského zákona, která upravlí pravidla pro společné vzdělávání. Každé dítě se speciálními vzdělávacími potřebami má nárok na finanční podporu od státu. Podle studie nadace Open Society Fund

se v běžných školách vzdělávají dvě třetiny dětí se speciálními potřebami.

Státní zaměstnanci a lékaři dostanou přidáno

Platy ve veřejných službách a správě vzrostou od listopadu o čtyři procenta. Mzdy lékařů a sester se zvýší o deset procent od ledna. Příslušné nařízení schválila vláda. Více peněz by tak měli získat zaměstnanci ministerstev a dalších státních úřadů, Akademie věd, České správy sociálního zabezpečení nebo zemědělské a potravinářské inspekce. Dále jsou ze státních peněz placeni i zaměstnanci příspěvkových organizací – muzeí, galerií, knihoven a některých divadel.

Ministryně práce a sociálních věcí Michaela Marksová (ČSSD) novinářům řekla, že rozhodnutí vlády se týká těch zaměstnanců, kteří spadají pod zákoník práce. Zvýšení platů přijde státní rozpočet ještě letos na 157 miliónu korun a příští rok na 946 miliónů korun. V sumě není přítom zahrnuto zářijové zvýšení platů učitelů o šest procent a nepedagogických pracovníků o čtyři procenta, které si vyžádá na 2,5 miliardy korun.

U Allianz se povinné ručení bude platit podle najetých kilometrů

Allianz začne jako první pojišťovna v Česku počítat sazby povinného ručení a havarijního pojištění podle ujetých kilometrů. Nebude však kvůli tomu klientům do automobilů montovat žádné telematické jednotky, takže obavy z neustálého sledování odpadají. Novinářům to řekl ředitel pojišťovny Jakub Strnad. Ostatní pojišťovny sazby stanovují podle rizikovitosti, věku a místa bydliště řidiče, stáří vozidla, objemu či výkonu motoru a dalších kritérií. „V Česku je hodně řidičů, kteří jezdí málo, ale svým pojišťovnám platí, jako kdyby každý rok objeli půl Evropy,“ uvedl Strnad.

Variantu podle odhadu ročně ujetých kilometrů si přitom nastaví každý řidič na počátku sám. Na základě ročního zúčtování pak na ní buď nebude nic měnit, nebo mu Allianz peníze vrátí, pokud najede méně, nebo naopak pojišťovně doplatí, protože toho najezdí víc. Důkazem bude fotografie tachometru, nebo návštěva pobočky. Podvodníky čekají výrazné sankce. Povinné ručení poskytuje v tuzemsku třináct pojišťoven.

Český kalendář 2017

Tradiční ročenka plná zajímavého čtení na téma česká historie, výročí roku 2017, významné osobnosti, česká příroda, poezie, povídky, písničky, křížovky, úryvky ze zajímavých knížek, fejetony aj.

Vhodný dárek pod stromeček i jako podpora při výuce českého jazyka a reálií v kurzech češtiny pro Čechy v zahraničí apod.

Vydáváme již od roku 1996.

Brožovaná publikace, cena v ČR 150 Kč + poštovné 21 Kč, v Evropě 10 EUR a v zámoří 15 USD i s poštovným.

Platit je možno na účet 110 103 4001/5500, elektronicky či složenkou, v zahraničí u našich zástupců nebo prostřednictvím známých či příbuzných v ČR.

Objednávejte na: strizovska@seznam.cz, nebo na tel.: +420 739 091 057

Theater Brett Termine

Programm November 2016 Mitteuropäisches Theaterkarussell 2016

Theater Brett
Münzwardeingasse 2
1060 Wien
www.theaterbrett.at

Vorbestellungen:
0676/7345566
oder **theaterbrett@gmx.at**

Sa 12. 11. 2016	20 Uhr	Die Zeugen oder unsere kleine Stabilisierung	von Tadeusz Różewicz	PL - Teatr Współczesny, Szczecin Polnisch mit deutschen Übertiteln
So 13. 11. 2016	20 Uhr	Die Leiden des Lebens	von Chanoh Levin	CZ - Divadlo F. X. Šaldy, Liberec Tschechisch mit deutschen Übertiteln
Mo 14. 11. 2016	20 Uhr	SOLO LAMENTOSO	von und mit Sláva Daubnerová	SK – P.A.T. Theater Slowakisch mit englischen Übertiteln
Di 15. 11. 2016	19:30 Uhr!!!	Sterne zu verkaufen (Commedia dell'arte)	von Igor Dostálek	CZ – Studio Marta, JAMU, Brno Tschechisch mit deutschen Übertiteln
Mi 16. 11. 2016	20 Uhr	Der Wald	von und mit Angelika Pytel	PL – Psychoteatr, Wroslaw Polnisch mit deutschen Übertiteln
18.-21. 11. 2016		Workshop Die Zeugen/ Konfrontation		
Sa 19. 11. 2016	20 Uhr	„DIE ABENTEUER DES GUTEN SOLDATEN ŠVEJK“	von Jaroslav Hašek	Szenische Lesung in deutscher Sprache im Rahmen von Europäischen Theaternacht
Mo 21. 11. 2016	20 Uhr	Die Zeugen / Konfrontation	von Tadeusz Różewicz	A/PI - Workshop- Aufführung mit öst. Jugendlichen in deutscher Sprache

16. 11. 2016 um 20 Uhr

DER Wald (LAS), Psychoteatr, Wrocław

In polnischer Sprache mit deutschen Übertiteln.

Aus der Europäischen Kulturhauptstadt 2016 – Breslau (Wrocław) – kommt das Monodrama von und mit Angelika Pytel mit den großartigen Elektro-Sounds von VIOLET ULTRA.

<https://youtu.be/aAYZsCoVe80>

<https://www.youtube.com/watch?v=cqsGN4Q4krI>

»Melancholie ist wie eine dichte Decke, sie schützt vor einer hinterhältigen Welt.«

Regie: Angelika Pytel

Regieassistenten: Agata Suropek und Sebastian Zakrzewski

Szenario: Angelika Pytel und Agata Suropek

Musik: VIOLET ULTRA - Komposition und Produktion: Paweł Rychert

Melodie und Worte: Angelika Pytel

Darsteller: Angelika Pytel

Auszeichnungen:

1. (2016) 46. FAMA Gas-System Kunst-Terminal. Preis

Name ROBERTA PALUCHOWSKIEGO im Bereich der darstellenden Künste (GRAND PRIX)

2. (2016) XIV. Internationale Internationales Festival der unabhängige Theater PRO-CONTRA in Szczecin - "Best Actor Award" für die beste Darstellerin

3. (2016) Nationale Theaterfestival der kleinen Formen KARBIDKA 2016 - Hauptgewinn (GRAND PRIX)

Dauer der Vorstellung: 1 Stunde 20 Minuten

Eintritt: 20,-/16,- und 12,- Euro

19. 11. 2016 um 20 Uhr

„DIE ABENTEUER DES GUTEN SOLDATEN ŠVEJK“ von Jaroslav Hašek

Ausgewählte Kapitel aus dem Roman liest in deutscher Sprache Ludvík Kavín,
Schauspieler, Regisseur und Co-Leiter des Theater Brett.

Dauer der Aufführung: 90 Minuten

Eintritt: freie Spenden (im Rahmen von Europäischen Theaternacht)

21. 11. 2016 um 20 Uhr

Die Zeugen / Konfrontation

Post Scriptum-Workshop zum Stück „Die Zeugen...“:

Ein besonderer Workshop, der in die Geheimnisse der Entstehung einer Theateraufführung einführt, findet in der Zeit von 18. bis 21.11. 2016 statt. Die acht junge österreichische Teilnehmer schaffen innerhalb von 4 Tagen unter künstlerischer Leitung der Regisseurin und des Schauspielers eine Darbietung, die eine schöpferische Antwort auf die Auf führung „Die Zeugen, oder unsere kleine Stabilisierung“ von Tadeusz Różewicz sein wird.

Eintritt: 10,- Euro



SLOVENSKÝ ŠKOLSKÝ SPOLOK SOVA
SLOWAKISCHER SCHULVEREIN
Otto-Bauer Gasse 23/11 , A-1060 Wien

IBAN: AT52 14000 03710071330
BIC: BAWAATWW

Tel.: +43 1 596 13 15
Email: sova@slovaci.at
www.slovaci.at

DETSKÉ DIVADELNÉ PREDSTAVENIE

Detské divadelné predstavenie v podaní divadla
NELINE z Budmeríc

POSTRACH SAMKO

Pokračovanie Mravoučných príbehov tetky Betky:
„Vážená tetka Betka-vševedka, stop. Na nášho syna sa sťažujú nonstop, stop. Treba mu dať jasné stop, stop. Čakáme pred dverami, stop. Vaši nešťastní rodičia, stop.“

Milí rodičia, máte podobné problémy? Navštívte naše predstavenie a hneď máte po starostiach!

v nedeľu / am Sonntag 27.11.2016
o / um 16.00 hod. / Uhr
v spolku/ im Verein SOVA
vstupné / Eintritt: dobrovoľný príspevok
freie Spende

Pozývame vás na detské divadelné predstavenie v podaní divadla **KASIA z Bratislavy**

VIANOČNÝ ROZPRÁVKOVÝ STROMČEK

Vianočné kmotričky Gertrúda a Bernardeta vybavujú pred Vianocami "správy a listy zo sveta ľudí". Zisťujú, že nie všetci chápu podstatu Vianoc. Keďže ich úlohou je prinášať vianočnú radosť a náladu, a zobudiť vianočného Ducha, podujmú sa problémy riešiť. Či sa im to podarí a či im nebude treba pomôcť, uvidíte v kúzelnom vianočnom predstavení plnom smiechu, spevu a vianočnej nálady.

v sobotu / am Samstag 17.12.2016
o / um 10.00 hod./Uhr
v spolku/ im Verein SOVA
vstupné/ Eintritt: dobrovoľný príspevok
freie Spende

MIKULÁŠKA BESIEDKA NIKOLFEIER FÜR KINDER

Pozývame vás na Mikulášsku besiedku Slovenského školského spolku SOVA, na ktorej nebude chýbať ani

SMELÝ ZAJKO

v podaní Zvolenského divadla Jozefa Gregora-Tajovského. Klasická slovenská rozprávka spisovateľa Jozefa Čigera-Hronského spestrená nákazlivými pesničkami poteší deti i starších divákov. Ako každý rok, i tentokrát k nám po predstavení zavíta slovenský Mikuláš so svojimi sladkými balíčkami pre deti.

v pondelok / am Montag 5.12.2016
o / um 16.30 hod. / Uhr
v divadelnej sále Komenský Schule,
Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Vstupné / Eintritt: 10,-€
členovia spolkov / Vereinsmitglieder 5,-€

Vstupenky si rezervujte do 1.12.2016
mailom - elena.mandik@utanet.at
Napište **meno, telefónne číslo a počet detí.**
Vstupenky si možno vyzdvihnúť v pokladni divadla 1/2 hodinu pred predstavením.

Diese Veranstaltung in slowakischer Sprache wird gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung

Prípravujeme

DETSKÉ DIVADELNÉ PREDSTAVENIE

Detské baletné divadelné predstavenie v historickej budove SND Bratislava.

LUSKÁČIK

v nedeľu **15.1.2017 o 11.00** hod.
Vstupenky v cene 10€ na osobu si rezervujte **do 20.12.2016 mailom na adrese**
elena.mandik@utanet.at
Poplatok za vstupenky treba po potvrdení rezervácie uhradiť na konto spolku SOVA
IBAN: AT52 14000 03710071330
BIC: BAWAATWW

spolu s členským za rok 2017, ktoré činí 15€.
Vstupenky Vám doručíme poštou, prípadne si ich po dohode môžete vyzdvihnúť v spolku SOVA do 20.12.2016
Obmedzený počet lístkov!

JARNÝ TÁBOR SOVA

organizujeme od 9.4. – 14.4.2017 v škole v prírode Piesočná, Moravský Svätý Ján

LETNÝ TÁBOR TATRY

sa koná začiatkom júla 2017 v škole v prírode DETSKÝ RAJ Tatranská Lesná



Dora Müller
eine
Brünner
Deutsche

der Weg zum tschechisch-deutschen Verständnis

9. November 2015 bis 13. Jänner 2017, www.mzm.cz
 FORSCHUNGSZENTRUM FÜR HISTORISCHE MINDERHEITEN, Kohlgrasse 27-29, 1050 Wien
 U4 Margaretengürtel, U4 Pilgrimgasse, Bus 14 A (Arbeitergasse), Bus 59 A (Kohlgrasse)
 Öffnungszeiten: Montag: 10-14 Uhr, Mittwoch: 14-18 Uhr, Freitag: 10-18 Uhr und nach Vereinbarung.

Theodora (Dora) Schuster wurde am 9. November 1920 in Nový Jičín (Neutitschein) in Nordmähren als Tochter von Theodor Schuster, Oberrat beim hiesigen Landesgericht, und der Wiener Krankenschwester Marie Schuster (geb. Wallitschek) geboren. Das große gesellschaftliche und politische Engagement ihres Vaters, der Mitglied der sozialdemokratischen Partei war, führte die Familie im Jahre 1930 nach Brünn. Umgeben von Freunden und Kollegen ihres Vaters, „schöpfte“ Dora Schuster neben der kulturellen Atmosphäre Brünns in der Zwischenkriegszeit (außer ihren natürlichen Kenntnissen der deutschen Sprache beherrschte sie passiv auch Englisch, Französisch, Latein und Griechisch) auch das Gefühl für soziale Verantwortung. Die Familie Schuster gehörte in den Jahren 1933-1939 zu den engagiertesten Unterstützern der von den Nationalsozialisten verfolgten Flüchtlinge aus Nazi-Deutschland und nach dem März 1938 aus Österreich. Die junge Dora Schuster spielte in der Gesellschaft der Exilanten Klavier, und in dem heute nicht mehr existierenden Café Biber am Lažanský-Platz (heute Moravské náměstí - Mährischer Platz) hörte sie an der Seite ihres Vaters leidenschaftlichen Diskussionen über die bevorstehenden schweren Zeiten zu. Gemeinsam mit ihrer älteren Schwester Blanka verhalf sie im Jahre 1938 vielen jüdischen Kindern aus den bereits von den Nazis besetzten Ländern zur Flucht. Am 15. März 1939 verließen die Letzten gemeinsam mit ihrer Schwester Brünn, am jenem Tag, an dem die deutsche Wehrmacht die Stadt besetzte. Während des Krieges zog sich die Familie weitgehend aus dem öffentlichen Leben zurück.

Pod záštitou starosty Městské části Praha 1 Oldřicha Lomeckého
 Daniel Pearl World Music Days

František BRIKCIUS - violoncello
 Irena KOSÍKOVÁ - varhany
 Anna BRIKCIUSOVÁ - violoncello
 & DUO BRIKCIUS

festival brikcius

5. ročník cyklu koncertů komorní hudby v Praze (1. - 16. listopad 2016)

Varhami koncert **GOLDBERGOVSKÉ VARIACE**
 čtvrtek 10. listopad, 18:00 hodin
 Loreta (Loretánské nám. 7, Praha 1)

Benečnický koncert **VIOLONCELLOVE SUITY**
 pro FRANTIŠEK BRIKCIUS IRENA KOSÍKOVÁ
 čtvrtek 3. listopad, 19:30 hodin
 Vojenský kostel sv. J. Nepomuckého (Kanovnická 5, Praha 1)

Projekce filmového hudebního dokumentu **MAKANNA**
 středa 9. listopad, 19:00 hodin
 Unjazz (Jindřišská 5, Praha 1)

Básnické čtení **DEN POEZIE - NOCÍ PROŠEL DEN**
 středa 16. listopad, 16:00 hodin
 Siefmilkova hvězdarna (Strahovská 205, Praha 1)

<http://Festival.Brikcius.com>

MEŠTANSKÝ PIVOVAR
STRAKONICE
ZALOŽEN POKY 1649

Spisovatel Šumavy
 Schriftsteller des Böhmerwaldes **Karel KLOSTERMANN**

ZÁSADY PÍTÍ PIVA KLOSTERMANN:
 Jedno samotné pivo je takové -
Ze světa lesních samot,
 po druhém už jste ale -
V ráji šumavském,
 pozor na třelí a další, aby jste neměl -
Mihy na Blatech.


1848 SRNÍ (CZ) GRAFENAU (D) 1823
 HAAGH (A) ŠTĚKĚN (CZ)

www.pivovar-strakonice.cz www.kklostermann.eu

KLOSTERMANN
 Šumavské pivo

*To je ta pravá chuť
 naší Šumavy*

1848 1923
KLOSTERMANN
 Polohmavný
 ležák



**PFARRBRIEF
ST. KARL**

AUSGABE 03-2014 • KREUZHERRENGASSE 1, 1040 WIEN
EMAIL: ST.KARL.WIEN@AON.AT • WWW.KARLSKIRCHE.AT

Kreuzherrenmusikschule
WIEN

NEUERÖFFNUNG

Entdeckt die Freude an der Musik.
Kommt und musiziert mit.

Anmeldung der neuen Schüler ab sofort
Auch Erwachsene sind willkommen
Flexible Unterrichtszeiten (auch Samstags)
Elternfreundliche Preise

Musikschule bei der Karlskirche



Kreuzherrenmusikschule Wien
Kreuzherrengasse 1 / 1040 Wien (hinten der Karlskirche)
Telefon: +43 1 504 61 87 / +43 664 621 68 84
E-Mail: info@khms.at Web: www.khms.at

HEILIGE MESSE

Montag bis Freitag 18:00 Uhr,
Samstag Vorabendmesse 18:00 Uhr
Sonn- und Feiertage 9:30 und 11:00 Uhr
Rosenkranz täglich um 17:30 Uhr
in der Kapelle

Beichtgelegenheit eine halbe Stunde vor Beginn der
Messen und nach Vereinbarung

Svatá zpověď také v českém jazyce!**Die Kirche ist geöffnet:**

Mo-Fr 7:30-19:00 Uhr
Sa 8:30-19:00 Uhr, So 9:00-19:00 Uhr

Kanzleistunden:

Mo-Fr 8:30-11:30 Uhr
Tel.: 504 61 87, Fax: DW 13
eMail: st.karl.wien@aon.at

Haus- und Krankenbesuche und Beichte mit
Kommunionempfang nach Vereinbarung mit der
Pfarrkanzlei

POKYNY PRO ČTENÁŘE

Přihlášky k členství/odběru časopisu zasílejte na adresu:

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich
Mohsgasse 30/9
A-1030 Wien

tel./fax/záznamník (od 10:00): **++43-1-79 88 454**

e-mail: **info@kulturklub.at, www.kulturklub.at**

Nemáme placenou sekretářku, a proto prosíme o pochopení, pokud se nedovoláte. Namluvte svá přání na záznamník, určitě se ozve. Srdečně děkujeme všem novým odběratelům časopisu a věříme, že jsou s ním spokojeni. Zároveň prosíme o Vaše ohlasy, přání, návrhy a kritiky.

Vážení členové v Rakousku, příspěvek na rok 2016 činí **35,- €** (členský příspěvek 17 € + předplatné 18 €). Členství zahrnuje: zasílání časopisu, možnost inzerce na homepage Klubu, možnost inzerce s 20 % slevou v časopise *Kulturní klub* aj.

Vážení čtenáři v Rakousku, abo-příspěvek na rok 2016 činí **37,- €**. Prosíme, uveďte na složence zkratku ABO.

Vážení členové a čtenáři ve světě (s výjimkou ČR a SR), členský příspěvek či abo na rok 2015 činí včetně poštovného **50,- €**.

Bankovní spojení: Bank Austria
IBAN: **AT 03 1200000 683035901**
SWIFT: **BKAUATWW**.

POKYNY A CENÍK PRO INZERENTY

(platí od 1. 1. 2015, viz též: www.kulturklub.at)

Rozměry v cm	Měsíční poplatek v €
2,5 × 5,2	9,50
3,3 × 10,0	24,00
6,5 × 5,2	24,00
7,0 × 8,5	39,00
7,0 × 10,5	48,00
5,0 × 17,3	52,00
12,5 × 17,3	125,00

Inzeráty otiskujeme v černobílém provedení.
Jednorázový příplatek za rámeček a/nebo šedé pozadí: 4 €.

Kromě výše uvedených rozměrů a standardního černobílého provedení je možno po domluvě otisknout inzerát v barvě a/nebo jiné velikosti. Platba musí být uskutečněna s předstihem 14 dnů před otiskem inzerátu, a to převodem, složenkou, nebo hotově (zasláním v obálce).
Sleva pro členy Kulturního klubu: 20 %.

Bankovní spojení:

- Bank Austria Creditanstalt
IBAN: **AT03 1200 0006 8303 5901**
SWIFT: **BKAUATWW**
účel: **inzerce**

Kontakt:

- Tel.: **+43/(0)699/195 440 77**
Fax: **+43/(0)1/7988454**
e-mail: **inzerce@kulturklub.at**



TSCHECHISCHES ZENTRUM
ČESKÉ CENTRUM

Herrengasse 17, 1010 Wien
ředitel ing. Martin KRAFL
tel.: +43-1-53 52 360

www.czechcentres.cz/vienna
e-mail: ccwien@czech.cz

www.facebook.com/TschechischesZentrumWien

Po, St, Čt 10:00-17:00
Út 10:00-18:00, Pá 10:00-16:00

**Každou první sobotu v měsíci
otevřeno pro veřejnost
od 10:00 do 15:00 hodin!**



Slowakisches Institut

SLOVENSKÝ INŠTITÚT

Wipplingerstrasse 24-26
1010 Wien

Po – Štv 09:00-12:30, 13:00-17:00

Pia 09:00-12:30, 13:00-15:00

INFO:

tel./fax: ++43-1 53 54 057

www.mzv.sk/sivieden

e-mail: si.wien@gmx.at

Galerie auf der Pawlatsche

Institut für Slawistik

Universitätscampus

1090 Wien, Spitalgasse 2-4 / Hof 3

www.univie.ac.at/pawlatsche



Münzwardeingasse 2, 1060 Wien

theaterbrett@gmx.at

www.theaterbrett.at

Tel. Vorbestellungen unter

0676/7345566



Täglich ab 11:00 bis 23:00h

ALTÖSTERREICHISCHE & BÖHMISCHE KÜCHE
1050 Wien - Margaretenstraße 60 - Tel (0222) 586 09 67

STAROŽITNÍK: FIEDLER V.

Restauruje / nakupuje / prodává. Zájem o nákup českých malířů. Zprostředkování bude honorované. V. Fiedler, Vídeň 7, Siebensterng. 20. Tel. 523 35 81, mobil 0664/3566676.

**RAKÚSKO-SLOVENSKÝ
KULTÚRNÝ SPOLOK**

Sekretariát: út 9:00-10:30, čt 18:00-19:30
Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien
tel. +43-1-596 13 15, fax +43-1-595 57 99
rsks@slovaci.at www.slovaci.at

**VESELÁ ŠKOLA
s celodenní péčí
MŠ**

Česká škola
doučování

7:00-17:00 hodin

0-15 let

Barichgasse 21/4, 1030 Wien

Tel.: 0650 33 23 579

DŮLEŽITÉ ADRESY

Ateliér JAN, Jan a Tamara Brabenc
Spittelberggasse 7, 1070 Wien
tel./fax: 526 54 22

MOKI – Theater für Kinder
tel. 505 98 06, www.theater-moki.at

**OBCHODNÍ PRÁVO
A NEMOVITOSTI**

Adresa právníka / právničky
v redakci

tel., fax a záznamník:

01 79 88 454

(od 11:00)

Hledáme domovnictví

0664 14875 35

Fa. Malermeister Benedek Kolenyak



- Stuckarbeiten
- Putztechniken
- Innen- und Aussenputz
- Renovierung
- Trockenbau
- Malerarbeiten
- Ausbau

und alle Arbeiten rundum Hausbau wie Estrich, Boden, Fliesen, Maurer Arbeiten.
Wir sind eine kleine Firma, aber mit guten Referenzen und Super Preisen mit Sitz in:

A-2145 Hausbrunn, Bezirk Mistelbach, NÖ

Mehr Info unter www.malerei.eu.sk oder unter Tel.: 0043 676 7417 564

**Aircraft Gewerbekälte GmbH
KÄLTE- & KLIMATECHNIK**

Dipl. Wi. Ing. (FH) Markus Stefan
Brigittenuer-Lände 156-158, 6/15, 1200 Wien

E-mail: m.stefan@aircraft-gewerbekaelte.at

Tel.: +43 699 109 50 189

www.aircraft-gewerbekaelte.at

Otevřeno vždy od 15. března do 31. října

BIERGARTEN · RESTAURANT

Schweizerhaus

Familie Karl Kolařík

seit 1920

1020 Wien, Prater 116, Tel. 728 01 52



Raumdekor

ANTON FLORIÁN
MALERMEISTER

TEL.+FAX **586 86 86**

1060 Wien, Hofmühlgasse 18

E-mail: raumdekor.florian@aon.at

**MALEREI - STUCK
JALOUSIEN - ROLLO
ANSTRICH - TAPETEN
TEPPICHE - VORHÄNGE
STIL- UND LIFTKARNISEN
WAND- UND BODENBELÄGE
FARBEN - LACKE - WERKZEUGE**
>>> *sleva pro krajany*

KULTURNÍ KLUB

Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku
Informationszeitschrift der Tschechen
und Slowaken in Österreich

Mohsgasse 30/9, 1030 Wien

mobil (od 10:00): 0043-0-664-97 33 764

fax: 0043-1-79 88 454

e-mail: info@kulturklub.at

www.kulturklub.at



Restaurace
privátní pokoje

**BÖHMISCHER
HOF**

So-St 10:30-22:00 hod.

Čt 10:30-14:00 hod.

Laaerstr. 55
2111 HARMANNSDORF-
RÜCKERSDORF

Tel. 06 991 991 1111

www.hroch.at



Koniasch Latin Press s. r. o.

Na Hubálce 7, CZ-169 00 Praha 6
tel./fax: +420-220 511 681

KLP koniasch@gmail.com



ofsetový tisk • barevné kopírování
• grafické studio •

Rudoleckého 23, CZ - Znojmo

tel./fax 515 22 57 30

e-mail: info@tiskarna-sladek.cz

www.tiskarna-sladek.cz



Restaurace BÖHMERWALD – rodina Stuchlíkova

Česká kuchyně a speciality.
Osłavy pro malé i větší skupiny
v romantickém prostředí
české a slovenské restaurace.

Na Vaše objednávky se těší rodina Stuchlíkova,
1040 Wien, Argentinierstr. 66 / Wiedner Gürtel 20,
tel./fax: 505 72 34, e-mail: boehmerwald@aon.at,
www.restaurant-boehmerwald.at

otevřeno: po – ne 11:00-15:00, 17:00-23:00 hod.



Restaurant

Schönbrunner Stöckl

beim Meidlinger Tor

České a slovenské speciality!

rodina
Smadišova

10:00-22:00, otevřeno po celý rok

1130 Wien, Schönbrunn, Meidlinger Tor, tel.: +43-1-813 42 29

tel./fax: +43-1-812 82 71, www.schoenbrunnerstoeckl.com

Lux Böhmisches Kuchl

SPECIALITY ČESKÉ
A MORAVSKÉ KUCHYNĚ

OTEVŘENO: pondělí – pátek
11:00-15:00 a 17:30-23:00

1080 Wien, Schloßelgasse 18

tel.: +43-(0)1-402 57 31 (rodina Ficencova)



KOREC und BLAŽEK OEG



Mo-Fr 09:00-19:00, Sa 09:00-15:00
17:00-18:00 – sleva 25%

Täglich Mittagmenü – Spezialitäten aus der ganzen
Monarchie – Trennkost- und Seniorenkarte
Simmeringer Hauptstr. 96a, 1110 Wien
Tel. +74 331 81

Přímo v nákupním centru Simmering
3 hod. parkování v garáži zadarmo



Danica Korecová, fa. Korec
tel./fax: 038-7486 159
Info v reštaurácii Pressburg

**ZLATNICTVÍ
HODINÁŘSTVÍ**
RICHARD ARNOLD

Opravy šperků
a hodin, předělávky,
vlastní výroba (též
u doneseného materiálu
1100 Wien, Buchengasse 88
Tel./fax: 604 54 85
po-pá 9-12 a 14-18 hod.,
so 9-12 hod.

ČTENÍ NA VÁNOCE

Minihry Pavla Kohouta**FINÁLNÍ PRODUKT**

Pracovna šéfredaktora. Na stěnách visí obálky magazínu RENONC. Sedí tu i šéfovův zástupce, textař a postarší kreslíř.

ŠÉF: Váš úkol zněl – už obálkou udělat inspirativní výpověď, že chceme dál jako hlídací pes demokracie kousat škůdce bez ohledu na jména a šarže. Tak jaký je finální produkt?

ZÁSTUPCE: Bomba, šéfe! Předseda vlády. Oto!

KRESLÍŘ: *Ukáže kresbu.*

ŠÉF: Tak Drahoš! Ale jako by si z oka vypad. Čím má být inspi...

ZÁSTUPCE: Vidiš na něm ty tupky? Vinařskej mogul jakožto vinná sněť. A do mluvící bubliny přijde... Leo!

TEXTAŘ: Voliči, letos vás přijdu drahoš!

ZÁSTUPCE: Slovní hříčka, chápeš? Sněť Drahoš nás přijde draho!

ŠÉF: Já jo, ale pro naše čtenáře moc intelektuální. Dá se opepřit? Oto, co kdyby šilhal?

KRESLÍŘ: Pro mě za mě. *Gumuje a kreslí.*

ZÁSTUPCE: Teda šéfe, sněť a šilhá, to mu sedí!

ŠÉF: A mohl by šilhat každým okem jinam?

KRESLÍŘ: Mně je to fuk. *Gumuje a kreslí.*

ZÁSTUPCE: Teda šéfe, přesně to mu scházelo!

TEXTAŘ: A v bublině – Jako umím šilhat, tak se umím vyhlhat!

ZÁSTUPCE: Bomba, co šéfe?

ŠÉF: Ale měl by být s vinicemi propojen zřetelněji.

ZÁSTUPCE: Ota už ho kreslil jako trubce, mandelinku a špačka. Dáme třebaš mšiči?

ŠÉF: Řekl bych spíš zvíře. Na pohled milé, ale tím škodlivější. Jako Drahoš.

ZÁSTUPCE: Krtek! Jasně, fantóm všech vinařů. Co říkáš, Oto?

KRESLÍŘ: Mně je to putna, akorát se už shodněte. *Gumuje a kreslí.*

ŠÉF: Zcvokli jste?? Krtek je teď česká posvátná kráva, lítá i po vesmíru, máme Drahošovi pomoci lítat s ním? Ne! Potkan!

ZÁSTUPCE: Teda šéfe, tobě to dneska pálí, jasně, že potkan, co, Oto? A dlaně ať má dolů a na nich potkaní drápy, jako že taky chce podhrabat kořeny štoků.

TEXTAŘ: A místo bubliny tučnej titulek – Drahoš, i ve vládě hraboš! Co myslíš, Oto?

KRESLÍŘ: Mně je to šmafu. *Gumuje a kreslí.*

ZÁSTUPCE: Teď mě, šéfe, napadá – nenaštve me tím vydavatele?

ŠÉF: Naši Němci jsou zlatíčka, hlídají akorát obrat. A do kuď štymuje, každou stížnost na mě přeposílají ke mně. Už to všichni kverulanti u nás pochopili a přestali buzerovat.

ZÁSTUPCE: Bomba, šéfe. Tak můžu to mailnout tiskárně?

ŠÉF: Ukaž, Oto. Óké, umíš! Ten potkan mu taky vypadl z oka!

VŠICHNI: *se smějí.*

Vejde sekretářka a podává šéfovi papír. Vypadá ustrašeně.

ŠÉF: Co je, Karličko? Plácne ji po zádi, na což je zřejmě zvyklá.

SEKRETÁŘKA: Jede sem Drahoš...

ŠÉF: On už ví? Tady se vykecá, na co se jen pomyslí. Ale ať! Bude dělat, že neví, a zkusí nás uplatit reklamou na svá vína.

ZÁSTUPCE: Chachá! A ty ho pošleš někam!

ŠÉF: To by vyklouz lacino. Musí koupit nejmíň čtyři strany reklam kvartálně, pak mu Ota překreslí potkana třeba na pandu, vid', Oto?

KRESLÍŘ: Mně je to u prdele.

SEKRETÁŘKA: Ale on... *Ustrašeně šeptá.*

ŠÉF: Co...?? *Konečně čte.* Ne...!! On nekoupil jen čtyři strany...

ZÁSTUPCE: No to je bomba! Celej arch?

ŠÉF: Mailujou naši Němci... Koupil od nich n á s, se všim všudy! Nabídl jim tolik, že nemohli říct Ne...

ZÁSTUPCE: Proboha! Jede nás všecky vyhodit!

ŠÉF: Oto, gumuj potkana!!

KRESLÍŘ: *Gumuje.* Šilhání taky?

ŠÉF: Ne, to mu nech, s ním vypadá dobrácky! A do bubliny co? Dělej, Leo!

TEXTAŘ: Oči někdy selžou, ústa nikdy nelžou!

ZÁSTUPCE: Bravo, dneska to pálí všem, že šéfe?

ŠÉF: A dlaně mu otoč nahoru a polož na ně hrozny...

ZÁSTUPCE: Jasně, bílej a červenej, jako že šilhá po nich. Dělej, Oto! A mluv hergot slušně! Co když nás už dal napíchnout?

ŠÉF: No a? *Mluví ke stropu.* Vinař ví, co je kocovina. Nezkazí Nový rok tím, že vezme vážně silvestrovský humor. *Na jeho pokyn se všichni zasmějí.* Panu Drahošovi dokážem, že jako hlídací psi střežíme demokracii každému majiteli, bez ohledu na jméno a postavení, že?

VŠICHNI: *na jeho pokyn zatleskají.*

ŠÉF: *šeptá* Oto, cos mu to tam položil, že se z toho kouří??

KRESLÍŘ: Chcete slušně, jo? Jako svou inspirativní výpověď – váš finální produkt na pět písmen. *Zahodí gumu.* To byly zlatý časy, když se tu nic nesmělo! *Jde a práskne dveřmi.*

VÍTĚZSLAV ??RDÍK

V pracovně sedí předseda komise, experti a písarka.

PŘEDESDA: Tož, vážená komisi, máme navrhnout ředitele Úřadu pro popularizaci vlády, zkráceně ÚPROPO. Jelikož jej může řídit jen osobnost, která chápe jeho smysl, byla vládou vypsána kritéria, jaká mohl splnit jediný kandidát, což i splnil. Zbývá jen připravit argumenty, které v případné diskuzi obhájí jeho případné slabiny. Máte slovo.

HISTORIK: Chci upozornit, že název i zkratku ÚPROPO použil už antisovětský básník Majakovský v protivládním pamfletu Horká lázeň.

PŘEDESDA: Myslíte, že nás může ten Makovský žalovat?

HISTORIK: Už se našťestí zastřelil, ale pro stálou aktuálnost jeho hry by to mohlo poškodit naše vztahy s Ruskem. Navrhuji změnu: Úřad pro komunikaci, zkratka je navíc kratší: ÚPRK.

PŘESEDÁ: Výtečně. Kdo je pro? *Všichni*. Tož, запиšte, Janinko. Dál?

LINGVISTA: Podmínkou byly dva jazyky. On mluví jen česky

PŘESEDÁ: A jak na to?

LINGVISTA: Navrhuji chápat jako jeden jazyk češtinu s tím, že on ovládá i vokativy. A jako druhý svahilštinu. Potvrdí to jediný zdejší Svahil za pracovní povolení.

PŘESEDÁ: Výborně. Kdo je pro? *Všichni*. Tož, запиšte, Janinko. Dál!

PRÁVNÍČKA: Nemá bezpečnostní prověrku...

PŘESEDÁ: Tož si ji udělá, ne? Pracuje tam přece váš manžel?

PRÁVNÍČKA: Víte, že o tom se mnou doma mluvit nesmí!

PŘESEDÁ: Kdo chce, aby mluvil? Stačí, když vás uslyší. Pochopí, že jde i o vás a řešení mu poradíte, ne?

PRÁVNÍČKA: Snad, kdyby dostali tolik podkladů, že se prověřování zdrží.

PŘESEDÁ: O jak dlouho?

PRÁVNÍČKA: Na kancléři už dělají dva roky...

PŘESEDÁ: Tož tak! Za dva roky bude nová vláda mít jiné starosti než nějaký ÚPRK! Kdo je pro? *Všichni*. Janičko, to nepište! Dál?

EKONOM: Ten případ se stříkačkami... když řídil hasičstvo.

PŘESEDÁ: O co šlo?

EKONOM: Při nástupu poslal staré do šrotu a objednal nejmodernější z Kanady!

PŘESEDÁ: A co je na tom...

EKONOM: Utratil rozpočet na dva roky a nezbylo mu na platy, takže si ty superstříkačky ani nestříkly. Ale to vyřešil.

PŘESEDÁ: No sláva, tož můžem hlasovat. Kdo je...

EKONOM: Ještě jsem neskončil. Musel ale půlku hasičů propustit, než ty stříkačky udal za třetinu Vietnamcům, kteří je za dvě prodali zas těm Kanadanům. Teď tady kapku víc hoří, ale za to on neručí, protože byl už diplomat, než nám ho vybrali pro ÚPROPO... tedy ÚPRK.

PŘESEDÁ: Janičko, zatím nepište! Kdo nám ho vlastně přihrál?

EKONOM: Oni ho už nikde nechtěli, ale všude se báli, že je udá.

PŘESEDÁ: Za co?

EKONOM: Že ho všichni poslali dál s nejlepším posudkem, aby ho měli s krku. Proto přece zřídili ÚPRK... tedy původně ÚPROPO. A nastavili ty kritéria. Takže diskuze o slabinách nehrozí.

PŘESEDÁ: Tož proč tu vlastně jednáme?

LINGVISTA: Jde o veřejnost, která pořád naráží na jeho nešťastné jméno. Čeká se od nás, že mu dáme podmínku, aby se ve svém i státním zájmu přejmenoval. Křestní jméno Vítězslav totiž vzbuzuje naděje, kterým pak hodně ubírá přijmení Prdík.

PŘESEDÁ: Co je na něm špatného?

VŠICHNI: *zdvořile zašeptají* To prd...

PŘESEDÁ: Tož ano... to mě nenapadlo... A někoho napadlo?

VŠICHNI: *zdvořile kývnou* Každého.

PŘESEDÁ: To je divné... A on se tomu brání?

LINGVISTA: Kvůli zemanským předkům. Zakládá si na tom, že je osmý Vítězslav z Prdíku. Ale jistě by přistoupil na nenápadnou výměnu písmene.

PŘESEDÁ: Chápu. Tož mu pomůžeme. Což eM?. Líbí se vám?

VŠICHNI: *záporně potřesou hlavou*.

PŘESEDÁ: Ale proč ne?? Spojeno s eR dává Mr., tedy zkratku slova Mister. Ano, Mrdík. *Zarazí se*. Aha... A vy máte návrh?

LINGVISTA: Jistě. *Vítězně*. Písmeno Há!

VŠICHNI: Hrdík!

LINGVISTA: To nemůže nepřijmout ani on, natož veřejnost.

PŘESEDÁ: Tož, Janinko pište. Výběrová komise pro funkci generálního ředitele nového státního podniku ÚPROPO... opravte mě – ÚPRD... opravte mě – ÚPRK doporučuje, aby křeslo obsadil pan Vítězslav Prdík...

VŠICHNI: Hrdík!

PŘESEDÁ: Ještě jsem neskončil! Tedy – obsadil pan Vítězslav Prdík, pokud si předtím úředně změní jméno na Vítězslav Mrdík...

VŠICHNI: *už zmatení* Prdík!!

Tma.

Psáno pro měsíčník Reportér

VÁNOČNÍ PŘÍLOHA

Ivan Klíma: *Krátká vánoční povídka*

Mám výborného vnuka. Chodí do primy a spouště věcí (auto, počítač) rozumí líp než já, má dar vnímavosti a taktu. Také docela slušný literární talent. Tuhle mi volal a dotazoval se, jak dlouho člověku trvá, než napíše povídku. Napadlo mi, že se chystá napsat povídku, a opatrně jsem odpověděl, že záleží na tom, jak je povídka dlouhá a jak se její sepisování daří. Může to trvat den, ale i měsíce. Ukázalo se však, že vnuk se nechystal psát sám, chtěl vědět, jestli bych nenapsal krátkou a současnou vánoční povídku pro jejich školní besídku. Řekl jsem, že na to se necítím, o Vá-

nocích už se napsalo všechno, co se dalo. Kdysi jsem napsal vánoční povídku, ale ta se nehodí pro školní besídku. Vnuk mi poděkoval, a já se zastyděl, jak rychle jsem odmítl aspoň to s tou vánoční povídkou zkusit. A tak jsem to přece jen zkusil. Je o chlapečkovi, jmenoval se Felix. Když se blížily Vánoce, rodiče mu řekli: Felixi, přijde Ježíšek s dárky po stromeček, napiš mu, co by sis přál. Chlapeček se zamyslel. Nevěděl, proč Vánoce jsou právě teď, když je venku zima, ani kdo je Ježíšek a proč nosí dárky zrovna pod stromeček, nevěděl taky, co by si měl přát, protože měl všechno, co potřeboval, a navíc plnou skříň hraček. Pak tedy napsal, že by si přál létající kobereček a veverka, co mluví. Přišly Vá-

noce, pod stromečkem Felix našel létající koberec (vyrobený v Číně) a veverku (byla virtuální, vyrobená v Japonsku). Na koberečku se zkusil proletět bytem, ale nezvládl řízení a vrazil hlavou do lustru. „To musíš kormidlovat nohama, nešiko,“ ozvala se veverka, která si právě louskala na stromku ořechy. Felix se urazil, kobereček sbalil, uložil k ostatním hračkám do skříně a šel si lehnout. Ráno už v šest ho vzbudila veverka, která mu skočila na hlavu. „Přál sis mě a teď si mě nevšímáš, nudím se. Pojd' si povídat.“ Chlapec nevěděl, o čem by si měl povídat, tak se zeptal: „Proč jsou Vánoce zrovna teď, když je venku taková zima?“ „Protože byl právě slunovrat, pitomečku,“ vysvětlila veverka. Felix se zase urazil, ale přece jen se zeptal: „Kdo to je ten Ježíšek?“ „To je na dlouhou řeč,“ odpověděla veverka, „najdi si to na internetu.“ Chlapec si tedy zapnul internet a shledal, že o Ježíšovi jsou tam toho opravdu spousty. Jal se číst, na veverku si ani nevzpomněl. Veverka se nudila, a tak si vyndala ze skříně létající kobereček, sedla na něj, a protože dobře kormidlovala svým huňatým ocasem, vylétla oknem a zamířila do lesa. V lese se jí líbilo, a tak už tam zůstala, kobereček brzy zapadal sněhem. Chlapec zatím surfoval po internetu a na své nové dárky si ani nevzpomněl. To je konec krátké vánoční povídky, jen se obávám, že se opět nehodí na školní besídku.

Jaroslav Seifert: *Všechny krásy světa* *Příběhy a vzpomínka*

(Nakladatelství Index, 81/Německo)

Poslední vánoční povídka v Čechách

Píši tyto stránky a oknem, otevřeným dokořán, vlévá se mi na stůl vlhý vzduch jara plný všelijakých vůní. Kveté šerík. Ale ani líbezné jaro mě nemůže odradit od tohoto tak zimního námětu. Mnozí mohli by si myslet, že mám v okně vlny jiskřivého sněhu, který na ulici křupe pod nohama, a teploměr že je pod nulou. Ale kdepak! Právě mi dcerka přinesla několik obrovských květů čínských pivonek a dala mi je na stůl. Jsem na tom jako Vladimír Holan, který v jednom ze svých dopisů prozrazuje, že se na Vánoce těší už od Nového roku. Mám ty svátky rád. A luzné obrazy vánoční idyly mohu si s radostí vybavit v mysli třeba i na horkém písku u letní řeky. A tak proč by mi měl vadit kvetoucí šerík?

Jako chlapec čítával jsem dychtivě všechny vánoční povídky, ať byly kde byly. V nedělní příloze Národní politiky, ve Vilímkově humoristickém kalendáři i v poštovních knížkách, které před svátky ochotně přinášeli listonoši. Za každý drobet vánoční poezie, za kdejakou vlídnou zmínku i za chudý plamínek vánoční svíčky byl jsem vždycky vděčný.

Na jednu takovou vánoční povídku z poštovní knížky si vzpomínám dodnes. A četl jsem ji před sedmdesáti lety. Propána! Před sedmdesáti lety!

Byla až k pláči prostá, ale řeknu ji: Jakýsi strejč – tak aspoň říkají na Jičínsku –, který rád poseděl v hospodě a dost často se zdržel dlouho u piva, zapomněl se i na Štědrý den. Mladá žena doma marně čekala. Když se vracel pozdě domů, padal hustý sníh a pokryl všechno. Opilec motal se po bílé silnici, až se u jedné z telegrafních tyčí zamotal tak, že si sedl a objal tyč oběma rukama. S tváří na jejím impregnovaném dřevě usnul. Ale za malou chvíli usly-

šel z telegrafní tyče hlasy. Hlas své ženy! Hovořila s mladým lesním adjunktem. Ať jen přijde, muž není doma a ještě se ještě dlouho nevrátí. Budou sami! Rychle se probudil, postavil se na nohy, a pokud mu nohy dovolily, pospíchal domů. Konec povídky dopověděla Stroffova kresba. Opilec klečí před svou ženou, hlavu jí zabořil do břicha a žena se spokojeně usmívá.

A tak šťastné a veselé svátky!

Je to hloupé a primitivní, že? Věřu opravdu je! Tentokrát se mi to však líbilo pro ten vánoční a smířlivý konec. Často jsem na poštovní knížku vzpomínal. Někdy v dost příhodných chvílích. Proto jsem na ni asi také nezapomněl!

Vánoční povídky se už dávno nepíší. Vyšly jaksi z módy. Doba je jiná. Také ovšem svátky už nejsou takové, jaké bývaly za mých mladých let. Sníh už tak hustě a pěkně nepadá, na roráty se nechodí a vánoční dny už nejsou příležitostí k tichému a zbožnému rozjímání. Vánoční stromky se sice ještě rozsvěcují, to ano, ale už se u nich nezpívají koledy. Spustí se gramofon a mladé páry tančí moderní tance. Také už se nepije po večereí voňavý a sladoučký punč, ale něco mnohem ostřejšího. A na půlnoční se chystají jen chuligáni! Kdopak by dnes četl vánoční povídky!

Já jsem se však rozhodl, že se přece ještě jednu odvážím napsat. Bude to už asi poslední vánoční povídka v Čechách. Něco podobného jako poslední medvěd na Šumavě. Ale nejsem příliš domýšlivý? Nechám tedy rozjímání a raději už začnu.

V naší ulici na bývalé břevnovské pláni je vila, ve které ještě donedávna byla malá herpetologická stanice. Byli to naši sousedé vis-a-vis a tak nebylo nesnadné se s nimi seznámit. Vila je postavena na dvou parcelách, protože na jedné z nich je poutní barokní kaplička a ta je chráněná. U vily je tedy rozsáhlejší zahrada. V herpetologické stanici pracovaly již dvě generace.

Dr. František Kornalík se svým synem Františkem. Pomáhala jim i paní Kornalíková. Pěstovali zmije a odebírali jim ze zubů jed, který odváděli farmakologickému průmyslu. Sami dělali pokusy s lékem proti rakovině a používali k němu hadí jed. Ve světlém a prostranném sklepe měli asi dvacet vivárií a v nich zmije. Podívaná na hady mě zprvu zklamala. Zmije byly nehybné a spaly. Díval jsem se někdy na práci Kornalíkovy rodinky a nepřestával jsem se divit, s jakou obratností s hady zacházeli. Brali je do rukou a donucovali je, aby vypustili jed do nastavené misky. Byly to dvě tři kapky žluté tekutiny, která na misce krystalizovala. Někdy se sice dr. Kornalík objevil se zafačovaným prstem, ale s úsměvem ujišťoval, že jsou všichni proti hadímu jedu imunní. Škoda těch kapek jedu v prstě, říkal. Zmije měl rád.

Naši sousedé byli zapřísáhlými přáteli zvířat. Milovali podivuhodně všechno živé, s upřímným smyslem pro potřeby zvířat. Před jejich vrátky na slunci slunili se často dva boxeři. Leželi tam jako lvi, kteří hlídají bránu království. Vyplazovali růžové jazyky z černé tlamy a byli opravdu krásní. I v bytě měli Kornalíkovi plno živého. V několika akváriích exotické rybky a rozkošné drobné želvičky s jantarovými krunyři. Psi měli svůj pelíšek v rohu předsíně, a jak se na něm otáčeli a vrtěli, vyleštili kousek zdi až do lesklé černi.

Břevnovští kluci lovili na blízkých polích malé myšky a nosili je zmijím. Tímto úlovkem si vykupovali příležitost podívat se na hady. Kornalíkovi nedostávali však jen myši.

Lidé jim přinášeli i obyčejné hady. Jednou, když nebyli doma, zazvonil listonoš u nás, aby pro ně zanechal krabici s výstražným nápisem: Pozor zmije! Jak nás ujistil, rád se té zásilky zbavil. My byli také rádi, když si ji Kornalíkovi vyzvedli.

Rozmarná, ale jistě ne právě příjemná příhoda postihla dr. Kornalíka, když si vezl z Ústavu sér a očkovacích látek škatuli od cukru plnou bílých myšek pro zmije. Škatuli si položil v elektrice na kolena a klidně jel. Myšky však potichu krabici prokousaly a v malé chvíli byly všechny venku a vesele pobíhaly po voze. Mezi cestujícími nastalo zděšení. Zvláště dámy chtěly vyskákat z vozu elektrické dráhy ještě za jízdy. Ostatní pak snažili se myšky pochyty. Zvířátka byla při pokusech označena na kožíšcích různými barvami, což bylo sice velmi malebné, ale zvyšovalo to jen poplach. Cestující se domnívali, že jsou očkována viry nebezpečných chorob. Nakonec všechno dobře dopadlo. Myšky byly pochyty a cestující se uklidnili.

Zajímavé bylo pozorovat, jak se myši mezi zmijemi chovají. Bílé myšky pobíhaly klidně po hlavách zmijí, které nikdy nepoznaly. A byly úplně klidné. Zato polní myši, které měly již zakódovaný pradávny strach ze zmijí, choulily se ustrašeně v koutku. Ale běda, když byla rozsvícena ve viváriu silná žárovka, která vysílala teplé vlny. Zmije se rázem probudily ze své letargie a pak bylo vše dílem okamžiku. Bleskurychlým a téměř nepostřehnutelným pohybem zmije myšku uštkla.

Chvilku ji ponechala svíjet se v křečích a pak ji začla do sebe soukat. Chtěl bych říci, že to nebyly pěkné okamžiky. Ale jakým právem můžeme my lidé o této scéně prohlásit, že byla nepěkná a hrozná? Jakým právem!

Jakýsi ochotný dárce poslal jednou Kornalíkům hada. Byla to užovka zlatá, jak mi řekl dr. Kornalík. Poučil jsem se v Brehmovi. Šlo o užovku Aesculapovu, které se říká zlatá nebo žlutavá. Pro Kornalíky byla zcela nepotřebná a vypustili ji do zahrady. Druhého dne nastal v ulici poplach, že Kornalíkům utekla zmije, a lidé bezbrannou a ubohou užovku utloukli. Pan doktor nařikal. Byl to krásný exemplář, u nás dost vzácný, a bylo jí škoda.

Jestliže byli Kornalíkovi imunní proti hadímu jedu, nebyli nikterak imunní proti hudbě. Zhusta navštěvovali pražské koncerty a pod jejich vlídnou střechou, kde se scházeli lékaři z Motola, byli častými hosty i význační hudebníci. Klavírista Jan Panenka a violoncellista Josef Chuchro patřili mezi přátele, ale chodil tam i milý Ančerl a nezapomenutelný violista Ladislav Černý, s kterým jsem se dobře znával. Byl to nejen znamenitý hudebník, ale i výborný kuchař. Zacházel dovedně nejen se smyčcem, ale i s vařečkou. Jeho večere bývaly pověstné a slavné. Ke Kornalíkům chodil i Dobiáš, Smetáček a ještě několik jiných.

Nikoliv však touto cestou dostal se k nim i Jan Zrzavý. Měl obavy, a dnes už můžeme říci, že nikoliv bezpodstatné, ze zhoubné choroby a přišel se poradit o léku z hadího jedu. Tři dny poté vyprávěl mi o své návštěvě v Břevnově a ještě bylo v jeho očích trochu hrůzy a byl vzrušen.

Seděl u stolu v přátelském rozhovoru, když náhle leknutí zvedlo ho prudce ze židle. Pár kroků od stolu vyhrýval se na slunečních paprscích padajících z okna na zem živý krokodýl.

Když jsem hovořil o zvířatech u Kornalíků, na krokodýla jsem pozapomněl. Chovali ho rovněž ve svém bytě.

V kuchyni pod pracovním stolem měli velkou vyplechovanou bednu s vodou a v té mladého krokodýla. Nebyl sice veliký, ale na to, aby milého Zrzavého postrašil, docela postačil. Z bedny ho vyvábilo slunce, které mu zřejmě pod stolem chybělo.

Zrzavý o tom dlouho vyprávěl. Byl vážně přesvědčen, že se u Kornalíků mohlo stát neštěstí. Rozmlouvali mu to, že je krokodýl ještě mladý a nebezpečný. Nedal si to vymluvit. Upřímně řečeno, já bych těm jeho krásným zubům také příliš nevěřil.

A tak se konečně dostávám ke své vánoční povídce. Nebude dlouhá.

Byly asi druhé či třetí vánoční svátky po válce a byly dost podivné. Dva dny před Štědrým dnem sázel jsem ještě na zahrádce cibulky tulipánů a narcisů, které mi známý opožděně přinesl. Na Štědrý den pak ráno nastříhal jsem na záhoně ještě několik povadlých poupat růží. Tulipány a narcisy mi na jaře krásně vykvetly a růžičky mi na svátky vykvetly zkroušeně. Takové byly toho roku Vánoce. Zima žádná, sníh žádný, vlahý podzimní prosinec. V listopadu na svatého Martina sice trochu sněžilo, ale to bylo vše. A ještě k tomu i zásobování po válce nebylo valné, krámy byly poloprázdné. Žádná radost nebyla.

Vždy o Vánocích chodíval jsem rád zasněženými břevnovskými ulicemi. U nás v Břevnově bývá sníh, když v Praze už dávno roztál. A cestou dívám se rád po oknech, kde kvečeru září vánoční stromky. Bývaly to milé večerní chvíle a bylo pěkně u srdce. Jaká je to radost sednout si pak u kámen s hrncem čaje a vzpomínat na dávné Vánoce doma!

Také ryb toho roku bylo málo. U tradičních kádí, které bývaly na chodnících, stály dlouhé fronty.

Po delším čekání přinesla paní Kornalíková pěkného tříkilového kapra, kterého, jak se to dělá, dala v koupelně do vany. U nás na Žižkově, kde většinou koupelny nebyly, měli jsme ryby v kuchyni v neckách. Na pavlači by byli kapři zmrzli. Tenkrát byly totiž ještě mrazy. Zabíjet kapry, to byl úkol mužů. Tatínek to dělal, já to dělal také, ale hrozně nerad.

Tak se přiblížil Štědrý den. Pan dr. Kornalík zabil kapra a přinesl ho do kuchyně, kde paní Kornalíková brousila nůž, aby rybu vykuchala a rozporcovala. Vtom se však ozval pod stolem tupý úder. Krokodýl udeřil ocasem do bedny a počal štěkat. Zprvu méně, ale po chvíli zběsile.

I hodili kamarádovi z Nilu nějaké zbytky, které mu obvykle dávali, ale štěkot neustával. Na rozdíl od kraba, kterého si vodil básník Gérald de Nerval na provázku a o kterém prohlašoval, že neštěká jako pes a zná tajemství moře, krokodýl u Kornalíků znal sice tajemství Nilu, ale štěkal jako dva psi dohromady.

Odesli tedy kapra z dosahu bystrého krokodýlího smyslu, ale bylo to marné. Zřejmě atmosféra v kuchyni byla plná té dráždivé rybí vůně, a krokodýl štěkal vytrvale dále.

Když už to trvalo chvíli, podívala se paní Kornalíková tázavě na manžela. Ten tiše přikývl. A tak paní přinesla kapra a hodila ho do bedny pod stůl. Štěkot okamžitě přestal a ozvalo se zachřupnutí kapřích kostí v krokodýlích zubech. Za malou chvíli měl krokodýl po večeri. A Kornalíkovi taky!

A proto v těchto chvílích pokoj všem lidem dobré vůle na zemi a šťastné a veselé svátky vánoční.



Boží narození s klaněním pastýřů, lidová podmalba na skle

Hanuš Jelínek: *Básnické dílo*

Nové zpěvy sladké Francie

Josef a Maria v Betlémě

Hle, v městě nyní jsme, odkud svůj původ vzal
ten nejchytřejší král – David, ten králů král.

„Pojď, milá Marie, za hodinářem tím,
tam vidím hospodu – tam tebe uložím.“

Ponocný volá:

„Šestá hodina!“

„Hej, pane, prosím vás, nějaký malý kout
snad byste mohl nám dnes na noc pronajmout?“

„Mně velmi líto je, já nemám vás kam dát.
Mám plno, musíte dnes jinde zaklepat!“

Ponocný:

„Sedmá hodina!“

„Na druhou stranu teď my musíme se dát.
Zkusíme naproti o nocleh požádat.“

„Josefe, ruku dej, já nemám více sil.“

„Přec musíme jít dál, abych se pokusil.“

Hospodský od Věnce, vyslyšte prosbu mou,
nemáte pro nás dva jen díрку nějakou?“

„Já hosty vznešené u sebe vždycky mám.
Rád nemám holotu – hybaj vám povídám!“

„Proboha pane můj, sluchu mi popřejte,
v nějakém kumbálku vyspat nás nechejte!“

„Tesaři, táhni dál, nechci tu míti křik!
V mém domě nebydlí leccjaký řemeslník.“

Ponocný:

„Devátá hodina!“

„Od Koně černého paničko, pomozte,
v nějakém koutečku probůh nás uložte!“

„Všechno mám nabito, sama kde nemám spát.
Na holém slamníku dnes budu nocovat.“

„Ó paní hostinská“ – a Panna pokleká –

„probůh se ustrňte nad bídou člověka!“

„Řeknu vám upřímně, nechci vás přijmout,
strach mám, že byste mi tu mohla slehnouti.“

„Nuž, paní, alespoň než najdu někde kout,
dovolte paní té trochu zde spočinout.“

„S radostí, kmotříčko, na lávku sedněte.
Vy zatím ke Strace, k Beránku zajděte!“
„Dost toho žvanění!“ hlas noci slyšeti.
„Což tam chceš u dveří do rána civěti?“
„To můj muž křičí už! Musím se rozloučit.
Dobrou noc vespolek, musíte dále jít.“

Ponocný:

„Jedenáctá hodina!“

V tom stavu žalostném, v němž Josef chudák byl,
on v černé noci té chlév jakýs objevil.

Ten skromný útulek mu poskytl pomoci,
tak jak to dávno už pravili proroci.

Bije půlnoc.

Ponocný: „Dvanáctá hodina!“

Aleluja!

Božské dítě zrodilo se,
zazněte, píšťaly, zahrejte, dudy,

božské dítě zrodilo se,
zazněte, píšťaly, zazněte všudy.

Čtyři tisíce let tomu,
proroci to hlásali,

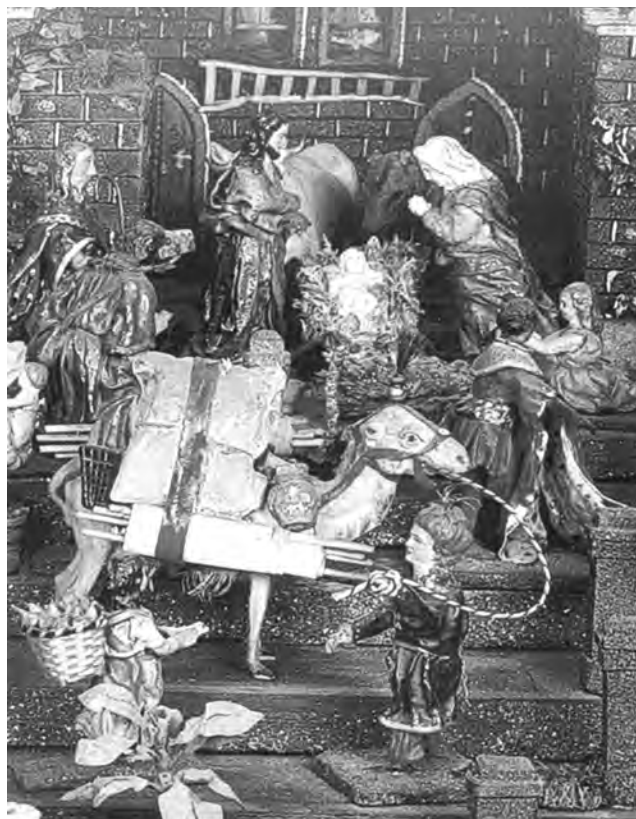
čtyři tisíce let tomu,
co jsme na to čekali.

Božské dítě zrodilo se,
Zazněte, píšťaly, zahrejte, dudy,

Božské dítě zrodilo se,
Zazněte, píšťaly, zazněte všudy.

Aleluja!

(mk)



Výřez z Krýzových jesliček v Jindřichohradeckém muzeu

Jaroslav Seifert: Šel malíř chudě do světa**Vánoční píseň**

Rolničky slyším, slyším hlasy,
myslím si: Kdo to přijel asi?
Dlouho už neviděl jsem sáně,
a proto toužím dychtivě
podívat se zas jednou na ně,
pohládit koně po hřívě.
Však venku nikdo. Jenom vrána
do pola sněhem zasypaná.

A slyším hudbu. Nechám všeho,
jdu přivítati neznámého.
Kdo je to? Slyším, někdo troubí,
housle se ozvou k tomu vráz
i basa, která zpívá zhloubi.
Nic, jenom tma a ticho v domě
opírají se silou o mě.

A v koši u psacího stolu
hryže si myška. My dva spolu
známe se dávno. Tiše vklouzla
tak jednou ke mně. Od těch dob
je pokoj stále plný kouzla.
Jen, prosím, neplaš, nerozlob
tu přítelkyni malých dětí,
umí tak krásně vyprávěti.

Vždyť je to ona myška malá,
jež s Kristem Pánem v seně spala
a viděla, jak Marie Panna
už dlouhou cestou umdlévá
a klesá k zemi uplakaná
na trochu slámy do chlěva.
A viděla, jak s nebe rázem
andělé slétali se na zem.

A teď je u mne. Pode dveřmi
tou škvírou chodí ke mně, věř mi.
A od těch dob mi takhle hrají,
rolničky slýchám v tento čas,
okna mi květy rozkvétají
a s nebe slýchám krásný hlas.
Ne obyčejný, ale svatý,
když do tmy ráno vyjdu vraty
a spěchám sněhem na roráty.

Po třech králich

Tři králové, krom vzácných darů,
z kterých nemáme zholá nic,
přivezou sních na dromedáru do
povánočních plískanic.

Rybníček za vsí ledem zkrutne,
s nebe se schvěje něžný prach.
Je konec chmur, jako když utne,
a rozsvítí se v chalupách.

Hned Ondra snese sánky s půdy,
mamka Verunku zabalí,

kluk v beranici, nos má rudý,
dcerka se choulí do šály.

A žádný král na zlatém voze
a na hedvábných polštářích
nejel kdy lépe po úvoze,
když do tváří zafičí sních.

A večer doma to je rvačka,
když vrátí se ta dvojice
a voní s plotny bramboračka:
Kdo bude dříve u lžice!

A žádný král, co už jich bylo
si nemůže tak pochutnat.
Po polévce se zakouřilo.
Pak šaty dolů, jde se spát!

A žádný král však kdopak věří
už na krále a jeho moc –
tak nespál na labutím peří,
jak tihle dva. A dobrou noc!

**Jaroslav Vrchlický: Co život dal
Vánoce**

Hlas zvonů táhne nad závějí,
kdes v dálce tiše zaniká;
dnes všechny struny v srdci znějí,
neb mladost se jich dotýká.

Jak strom jen pohne haluzemi,
hned střásá ledne křišťály,
rampouchy se střech visí k zemi
jak varhan velké písňaly. –

Zem jakby liliemi zkvětla,
kam sních pad', tam se zachytil;
Bůh úsměv v tvářích, v oknech světla,
a v nebi hvězdy rozsvítíl.

A staré písně v duši znějí,
a s nimi jdou sny jesliček
kol hlavy mé, jak ve závěji
hlas tratících se rolníček.

Můj duch zas tone v blaha moři,
vzdech srdcem táhne hluboce,
a zvony znějí, světla hoří –
Ó Vánoce! ó Vánoce!

Jiří Suchý: Sto povídek aneb Nesplněný plán Nejsmutnější Vánoce

Venku je tma a sněží. František Kaláb sedí ve své kanceláři a srdečně se směje. Taková komická věc. Spis s jednacím číslem nalevo místo napravo a s nesprávným razítkem. František Kaláb se přímo zajíká. Není suchar.

Ale dost zábavy! Došlý spis je nutno potvrdit, ať je sebe-směšnější. František Kaláb bere do rukou datumovací razítko. To už je skoro deset hodin. Nějak se dneska zdržel. Pečlivě otiskuje razítko a má radost, jak se stejnoměrně vyvedlo. 24. prosinec, jako když ho vyšije.

24. prosinec – to je nějaké povědomé datum... František loví ve své paměti. Co je to jenom za den? Nikdo už v kanceláři není, aby se přeptal, všichni dnes chvátali domů... Aha, snad si to plete s 24. listopadem, to je den, kdy je nutno hlásit spotřebu fasciklů na příští rok. Velmi důležitý den! Ba ne. 24. prosinec má co dělat s jeho soukromím. Dokonce mu to datum připomíná dětská léta. František Kaláb si oddychl. V první chvíli měl totiž obavu, zda nepropásl nějakou služební povinnost. Zakládal si vřdycy na tom, že se mu nedá nic vytknout. Ani dneska se nemusel zdržet tak dlouho, kdyby nechtěl. Ale bylo nutno uspořádat pořadače za celý rok. Někdy se to udělat muselo, tak proč ne dneska. Snad proto, že je ten 24. prosinec? František Kaláb se oblékal a přemýšlel. Pak si nasadil klobouk. V ten okamžik pochopil. Jako by klobouk obsahoval odpověď na jeho otázku. 24. prosinec je Štědrý den a lidé si v ten den dělají radost. Jakou udělá dnes František Kaláb radost své manželce, to je ve hvězdách. Má jí snad vzít směšný spis s nesprávným razítkem, aby se zasmála?

František Kaláb velmi a správně chápe, že se nemůže vrátit domů. František se zachová velmi konkrétně. Otevře dveře trezoru a z předposlední přihrádky vyjme láhev francouzského koňaku, určenou pro reprezentaci a pro kontrolní orgány.

Chvilku nato už sedí ve své oktávii a jede značnou rychlostí směrem na Benešov. Pojednou prudce odbočí. Ocítá se uprostřed opuštěného a sněhem zavátého lomu. Je mrazivá noc. Krajina je nevlídná, ale František ví, že dneska v noci nenajde nikde vlídnou krajinu. Jen kdyby nebyl tak sám. Pojednou se rozhodl pro nerovný boj se sklíčoví samotou. Vrhá se do sněhu a začíná houževnatě stavět sněhuláka. Sníh se dobře lepí a práce jde od ruky. Dokonce se při ní přijde na jiné myšlenky. Když sněhulák stojí, přijde na řadu koňak. Františkovi je pojednou docela dobře. Neví už přesně, proč se ocitl tady, ve starém lomu, a není mu ani moc jasné, kdože je vlastně sněhulák. Dívá se upřeně do jeho bílé tváře, je taková napuchlá a bezvýrazná... František náhle poznává ve sněhulákovi svého představeného.

Je třeba urychleně se zavděčit. František hlásí, že zorganizuje oheň, a pak blábolí něco o klestí. Pak se rozbíhá proti nedalekému lesíku. Dvakrát ho mine, ale potřetí mizí mezi stromy. Asi za hodinu se vrací z druhé strany po státní silnici, vyválený a upocený, s náručí plnou roští. Skládá dřevo pod sněhuláka a pak vyndává z kapsy několik spisů, které si vzal s sebou ze zvyku, neboť si doma rád před spaním zarazítkuje. Roští i spisy polije zbytkem koňaku a podpálí. Při tom všem nenápadně pozoruje představeného, zda se jeho lhostejný výraz aspoň na okamžik nezmění. Ale v bílé opuchlé tváři není ani stopy vděku, ani náznak brzkého povýšení.

Roští začalo prskat a oheň se poněmhu rozhořel. Sněhulák se mírně naklonil ke straně. František Kaláb se zatetelil štěstím a přihodil další klestí. Představený je mi nakloněn, mumlal si. Chtěl využít situace a zmínit se o svém pomalém postupu v úřadě. Měl vše promyšleno. Poznámku chtěl prohodit jen tak mimochodem, ale podtrhnout ji určitým gestem. Ale tu koňak, který se zdál být Františkovým přítelem, náhle zradil. Gesto se nevyvedlo a František upadl v polovině věty. Nepostřehl, že porazil sněhuláka a že jeho představený taje v ohni. Ležel a jen slyšel za zády podivný sykot. Protože se domníval, že je to zmije, zůstal asi deset minut nehybný. Když se osmělil vstát, postřehl okamžitě nepřítomnost představeného. Začal pobíhat po lomu. Pojednou si všiml, že oheň nehoří a že uprostřed ohořelých větvíček leží skrovné zbytky sněhuláka. Zmocnila se ho panika. Rozběhl se, aby sehnal pro představeného první pomoc. Nebo aspoň druhou. Několik hodin bloudil kolem lomu a pak se nadobro ztratil ve tmě.

Druhý den byla nalezena jeho oktávie

v opuštěném lomu.

A o několik kroků dále

ohořelé zbytky

několika důvěrných spisů.

Nikdo neuměl podat

vysvětlení.

Nikdo neví, že tak musí

skončit člověk, který

zapomene, že jsou Vánoce.

ŠTĚDROVEČERNÍ ZVYKY A POKRMY

Zlaté prasátko

Zlaté prasátko, zjevující se za odměnu o Štědrém večeru všem, kdo se nenechají zlákat pochoutkami a dodržují po celý den až do východu první večerní hvězdy půst, patří mezi nejtajemnější vánoční bytosti. Málokomu se poštěstilo uvidět je, jak přebíhá přes zeď nebo na strop světnice. Přesto je nesdílňnou součástí Vánoc.

V některých rodinách zlatému prasátku trochu pomáhali tatínek s maminkou, když vyřezali prasečí postavíčku a prosvítli ji na zeď. Prasátko se mihlo před udivenýma

dětskýma očima a rychle se schovalo až do příštích Vánoc. Za prasátko občas zaskakovalo zlaté telátko, které se spouštělo po zlatém laně u kostela nebo na sebe bralo podobu zlatého ptáka, kohouta nebo beránka. V některých krajích věřili, že „při prvním hlaholu štedrovečerního zvonění“ pluje zlaté telátko mezi obláčky po obloze.

Proč se před štedrovečerní večeří objevuje zlaté prasátko, zůstává zahaleno tajemstvím. Prase však bylo v předkřesťanských dobách symbolem slunce a o zimním slunovratu, na který připadají křesťanské Vánoce, se sluneční kotouč ujímá vlády a noci se pomalu zkracují.

Protože půst o Štedrém dni se dříve nebral na lehkou váhu, pomáhaly prasátku hlídat děti i méně laskavé vánoční bytosti. Dohlížel na ně „svatý šprech“, který by prý nezaváhal nezbedovi provrtat bříško, aby se přesvědčil na vlastní oči, že je skutečně prázdné.

Vánočka

Vánočky patří mezi nejstarší české vánoční pečivo. Již benediktinský mnich Jan z Holešova, žijící za vlády krále Václava IV. v břevnovském klášteře, zaznamenal, že „v předvečer narození Páně věřící požívají velkého bílého chleba, to jest velkých vánoček nebo koláčů... Staří lidé pak z dobré víry a ze správného názoru kladli na stoly a ubrusy tyto velké bílé chleby hmotné a vedle nich nože a dovolovali o tomto svátku, aby čelad' z nich krájela podle vůle sobě i chudým“.

Ve středověku si na vánočkách pochutnávala šlechta i zmlsaní konšelé. A protože o Vánocích byli páni z městského zastupitelstva štedří nejen k sobě, ale i k ostatním, nakupovali z obecních peněz pro chudé „mnoho ryb a hús-cí štedrovečerních“. (Húsce – štedrovky neboli vánočky).



Dříve vánočky patřily mezi nejoblíbenější vánoční dárky. I později byly štedrovečerní vánočky považovány za vybranou pochoutku. Připravovaly se podle nejrůznějších receptů a každý člen rodiny musel dostat svoji vánočku. Pro rodinné příslušníky z bílé mouky, smetany s rozinkami a mandlemi, kořeněné anýzem či fenyklem, pro čeládku z obyčejného kynutého těsta. S kávou se vánočky podávaly teprve v 19. století.

Nevánoční rybí, falešní šnekové tuzemští a kousky mořské štiky v pikantní majonéze

Rybí polévka pro ty, kteří nemají rádi pravou, při jejímž vaření na vás z klototu vykoukávají rybí hlavičky a smutné oči kapra, který si představoval, že další rok stráví ve vodách třeboňských.

Na oleji zpěníte trochu nadrobno nakrájené cibulky, hrnec dolejte do dvou třetin vodou, přidáte půl kila mraženého rybího filé, asi deset deka nakrájeného celeru, nové koření, bobkový list a několik lžic rybího koření. Můžete přidat kousky vevy namočené v mléce.

Když je vše měkké, přidáte jogurt a rozmixujete. Dostanete báječný krém, který na stole dochutíte pepřem, vegetou a opečenými kostkami vevy. Na talíř dáte plátek citronu – spíš pro efekt – přelijete horkou polévkou a slanou šlehačkou uděláte malé kopeček.

Předehra k Wagnerovu *Bludnému Holanďanu* postaći. Zaskočit kůstka vám nemůže, a tak můžete klidně studovat ceník třeptek v okolních obchodních řetězcích.

Faleš vládne světu, a tak se nevyhnula ani šnekům. Potřebujete ulity, které nasbíráte v okolí chat při procházkách se psem.

V tlakovém hrnci uvaříte půl kila drůbežích žaludků s cibulí. Rozmyslete si, co uděláte s vývarem. Žaludky rozsekejte na drobné kousky, smíchejte s mletým masem, česnekem, majoránkou, a jedním vejcem. Můžete přikápnout trochu sojové omáčky a oleje.

Z masové směsi vytvářejte malé šištičky, které zasouváte do vyvařených ulit, aby šnečkové vypadali jako živí.

Nejlépe je šneky grilovat a podávat s nastrohaným křenem a opečenými plátky vevy. Aznavour a Mireille Mathieu k pokrmu patří právě jako studie v ekonomické revui o výhodnosti exportu českých šneků do Francie.

Proboha, málem jsme zapoměli na víno! Ano. Bílé a trochu trpčí.

Protože nejste Hemingwayem, musíte si jít rybku do pikantní majonézy koupit a nebojovat s ní jako stařec s mořem a mečounem v Karibiku. Je to méně namáhavé.

Dvacet pět deka rybího filé s deseti deky celeru uvařte ve vodě, kterou oživíte třemi lžicemi octa. Vodu slijte, filátko s celerem nechte vychladnout a rozsekejte na drobné kousky. Zatímco se ryba vaří, připravte si omáčku ze dvou jogurtů, dvou až čtyř lžic majonézy, půl konzervy řezaných žampionů ve sladkokyselém nálevu, polévkovou lžicí plnotučné hořčice. Vše zakápněte worcesterem a citronem. Promíchejte a dejte do lednice.

Gastronomickou poezií plňte skleničky na šampaňské, cibulákové misky nebo velké mušle. Na dno dejte vždy půlku kompotované broskve.

Přílohou budiž malilinkatý rohlíček a moravské „bíué“. Místní šohaji neznají totiž bílé, ale pouze bíué. Ba ani demijon. Pouze demijón. Jazykové problémy však milovníky všeho druhu nezajímají.

(Helm)



Česky a slovensky mluvící lékaři ve Vídni

MUDr. Jiřina BODNAR
choroby kožní a pohlavní
po, čt 14-18:30, út 8-13, pá 8-11
Josefstädterstr. 3/4-5, Wien 8
tel. 406 99 41

MUDr. Vít DOLEŽAL
zubní lékař (všechny pokladny)
Kegelgasse 14 / Top 12 (vchod
ze Seidlgasse 12), 1030 Wien
tel. 713 72 66

MUDr. Eva DRŠATA
oční lékařka (všechny pokladny)
Favoritenstr. 8/2, 1040 Wien,
po, st – odpoledne; út, čt – dopoledne
termín po dohodě na tel. 587 54 27

MUDr. Kamila HAJEK
soukromá léčba homeopatií
Ada-Christen-Gasse 2/F/8, Wien 10
tel. 689 22 80

MUDr. Hana LION
zubní lékařka
Waltenhofengasse 5/2/301,
1100 Wien
Mo 11-17, Di 8-14, Mi 9-17, Do 10-15
tel. 615 46 10, všechny pokladny

MUDr. Kristina LION
všeobecná lékařka se specializací
na psychosomatiku a psychoterapii
Röttergasse 37, 1170 Wien
tel. 486-22-86, všechny pokladny

MR MUDr. Vladislav LIPTÁK
internista – sportovní lékař
Innere Medizin – Sportmedizin
gerichtlich beeid. Sachverständiger
Diplomsportarzt, všechny pokladny
Zelinkagasse 12, 1010 Wien-City
po, út, st 14:00-16:00, čt 9:00-11:00
tel. 533 58 34, fax 533 58 34 16

Digitale Praxis: **Dr. med. &
Dr. dent. med. Josef LUDVÍK**
FA für Zahn-, Mund- und Kiefer-
heilkunde
Simmeringer Hauptstr. 40/4,
1110 Wien
Po 10:00-13:00, 14:00-19:00,
út 7:30-14:00, st 7:30-14:00,
čt 12:00-17:00 a podle domluvy
tel.: 749 34 76, www.drludvik.at
e-mail: ordination@dr-ludvik.at

MUDr. Ilona POLZER
(roz. Bartošková)
choroby oční a optometrické
(Wahlarzt)
Wiener Neudorf, Schillerstr. 26, NÖ

po, út 9-12, po + st 17-19 hod.
a po dohodě (i sobota dopoledne
možná)
Tel.: 02236-496 93, v akutních přípa-
dech mimo ord. hod.: 0660-3470374
www.gesundeaugen.at

MUDr. Georg SOJKA
neurolog a psychoterapeut
tel. 0664/214 01 63,
termín po dohodě

PSYCHOTERAPEUT PSYCHOLOGICKÉ PORADENSTVÍ

Mag. Dr. Ladislav Nykl, Ph.D.
lektor na vídeňské univerzitě
a Masarykově univerzitě v Brně
semináře růstu osobnosti, pomoc
při sociálních problémech, depresích,
psychosomatických problémech atd.

Praxe:
Lederergasse 17/7, Wien 8,
tel.: 523 57 44 nebo 0676/5194833
e-mail: nykl.psychoterapie@aon.at
<http://members.aon.at/nykl>

**Ověřené překlady dokumentů aj.
Univ.-Lektor Dr. Dietmar KOLLER**
A-2333 Leopoldsdorf, Weidengasse 2
tel. +43-2235/44 637, +43-676/37 62 117,
+43-1-515 28-444, fax: 02235/44 638
práce: A-1030 Wien, Marxergasse 1a
(City-Tower Wien Mitte/Bhf. Landstr.)
e-mail: dietmar.koller@univie.ac.at
www.tschechisch-slowakisch.com

Mag. Lenka KOVARIK
A-1210 Wien, Felix-Slavik-Str. 3/1/10
tel./fax: 2908809, mobil: 0699/11807581
lenkakovarik@outlook.com
lenka.kovarik@fh-burgenland.at
<http://www.deutsch-tschechisch.at>

Dr. Milan KOŠIČEK
A-1030 Wien, Salesianergasse 17
tel.: 0664/2537951, fax: 066477-2537951
e-mail: m.kosicek@A1.net

Mag. Pavlína BÖHMOVÁ-LÖSSL
Allgemein beeidete und gerichtlich zertifizierte
Dolmetscherin für die tschechische Sprache
Sprachtrainerin für Tschechisch, Slowakisch,
Deutsch
A-1100 Wien, Dieselgasse 5/43
tel./fax 2082175, 0699/19544077
office@pavlina.at, www.pavlina.at

EUROPÄISCHE VOLKSSCHULE
Volksschule Sir Karl Popper
1150 Benedikt, Schellingerg. 1-3
Tel. 9823403
Sprachclubs in Französisch, Ungarisch,
Tschechisch, Slowakisch, Italienisch

DUCHOVNÍ SLUŽBA

České katolické misie
Katholische Mission für Tschechen
Duchovní správce krajanů Prof. P.ThDr. Jan Horák
1030 Hagenmüllergasse 31,
tel. +43 0664 406 55 41, fax: +430 01 711 84 112
www.sweb.cz/farnost.viden, www.rozhledy.at

**KOSTEL "Nejsvětějšího Vykupitele",
Vídeň 3., Rennweg 63:** mše svatá každou neděli
a svátek v 10:00 hodin.

**CHRÁM "Panny Marie na Nábřeží", Vídeň
1., Salvatorgasse 12:** mše svatá každou neděli a
svátek v 08:30 hodin.

**KAPLE "Panny Marie Pomocnice křesťanů",
Vídeň 13., St. Veit-Gasse 25:** mše svatá 3. sobo-
tu v měsíci v 18:00 hodin platná na neděli.

**KOSTEL "Don Bosco", Vídeň 3., Hagenmül-
lergasse 33:** mše svatá podle kalendáře akcí
kostel Panny Marie na rohu
Linz, Herrenstr. a Redigierst. v centru města
Mše svatá v českém jazyce, každou sobotu v 16.30
hodin. Duchovní správce: P.ThDr. Michal
Kaplánek SDB, tel. 00420 656 354

Římskokatolická
**Katedrála sv. Štěpána
Wiener St. Stephansdom**
svatá zpověď pondělí 16–18, úterý
15–17, středa 13–14 hod.

Kostol Panny Márie Snežnej
1030 Wien, Jaquingasse 12
Svatá omša s káňou v slovenskom jazyku každú
nedelu a v zasvätený sviatok o 18 hodine.

K. M. Hofbauer Klub
Česko-slovenské společenství věřících
při chrámu Maria am Gestade ve Vídni
Seitzergasse 5, 4. patro vlevo, A-1010 Wien
<http://k-m-hofbauer-klub.webnode.at/>
Tel.: 0043 699 192 528 87
renesieliga@gmail.com

Kaple sv. Stanislava, Kurentgasse 2, Wien 1
mše svatá každý první pátek v měsíci v 18:00

ŠKOLSKÝ SPOLEK KOMENSKÝ

Mateřská škola
Ředitelka: Sabina Eimer
Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Tel.: +43-1-7133188-10

Bilingvní obecná škola
Ředitelka: Dipl. Päd. Marcela Ofner
Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Tel.: +43-1-713 31 88-20

Bilingvní sekundární škola
(3. + 4. BS)
Ředitelka: Dipl. Päd. Marcela Ofner
Schützengasse 31, 1030 Wien
Tel.: +43-1-713 31 88-20

Bilingvní reálné gymnázium
1. + 2. Klasse (model WM)
Ředitelka: Mag. Helena Huber
Schützengasse 31, 1030 Wien,
Tel.: +43-1-713 31 88-60
www.orgkomensky.at

Kulturklub der Tschechen
und Slowaken in Österreich
Mohsgasse 30/9
1030 Wien

Nezapomeňte nahlásit případnou změnu adresy!

